തിരഞ്ഞെടുത്ത കവിതകൾ

കെ. എം. പണിക്കർ

തിരഞ്ഞെടുത്ത
കവിതകൾ

ഗ്രന്ഥകർത്താവ്:
കെ. എം. പണിക്കർ

പ്രസാധകന്മാർ:
മംഗളോദയം (പ്രൈവററ്) ലിമിററഡ്,
തൃശ്ശിവപേരൂർ.

1956/1132

വില: മൂന്നുറുപ്പിക.

ഒന്നാംപതിപ്പ്:

ആയിരം കോപ്പി.

തൃശ്ശിവപേരൂർ

മംഗളോദയം പ്രസ്സിൽ

അച്ചടിച്ചതു്.

കവർ:

കൃഷ്ണാ കമ്പനി,

തൃശ്ശൂർ.

വിഷയവിവരം

I ഭാവഗീതങ്ങൾ

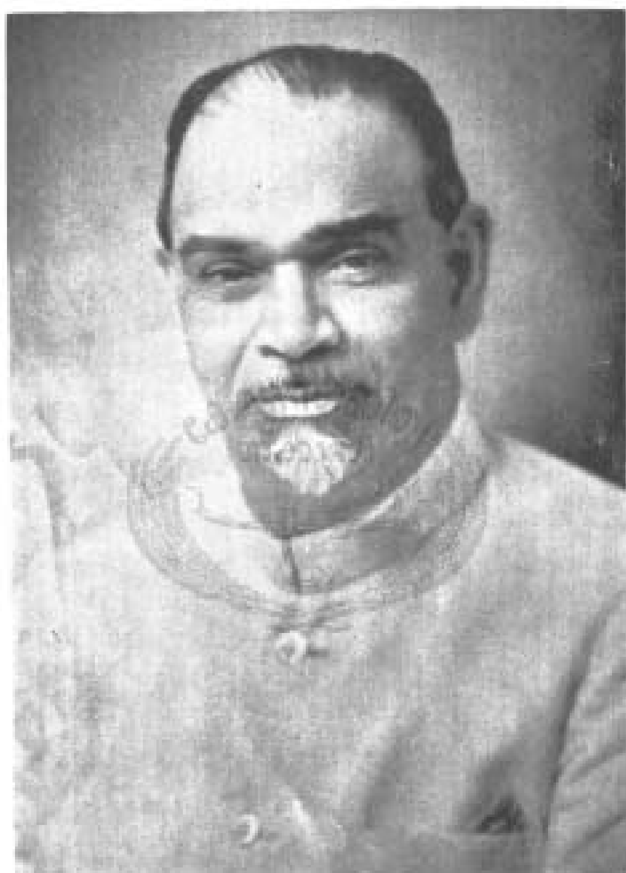
II ശൃംഗാരകവിതകൾ

III തർജ്ജമകൾ

IV പരിഹാസകവിതകൾ

V പലവക

ശ്രീ. കെ. എം. പണിക്കർ

അവതാരിക

സർദാർ പണിക്കർ മലയാളസാഹിത്യത്തിലെ ഒരു സ്ഥാപനമാണു്; പോരാ, മഹാസ്ഥാപനമാണു്—തികഞ്ഞ വ്യക്തിത്വത്തോടുകൂടിയ ഒരു മഹാസ്ഥാപനം. ഒരു കാലത്തിന്റെയോ ദേശത്തിന്റെയോ പ്രസ്ഥാനത്തിന്റെയോ നിർണ്ണീതവലയത്തിൽ തങ്ങിനില്ക്കാത്ത കവിതാശക്തികൊണ്ടു് അനുഗൃഹീതരായവർ അംഗുലീപരിമിതരാണു് മലയാളക്കരയിൽ. അതിനു കാരണവുമുണ്ടു്. കവിതാനിദാനങ്ങളായി പണ്ടുള്ളവർ പറഞ്ഞുവെച്ച ശക്തിനിപുണതാഭ്യാസാദികളിൽ ചിലതു മാത്രമേ പലർക്കും നമ്മുടെ നാട്ടിൽ കൈവന്നിട്ടുള്ളൂ. ലോകാവേക്ഷണം ഇടങ്ങി മറ്റു പലതുമുള്ളവർക്കാകട്ടെ, കവിത്വത്തിനു് അത്യന്താപേക്ഷിതങ്ങളായ ശക്ത്യാദികൾ ഇല്ലാതെയും പോകും. അഥവാ ഉണ്ടെങ്കിൽത്തന്നെ മഹാസത്വന്മാരല്ലാത്തവർക്കു് എല്ലാമൊരുപോലെ പുലർത്താൻ കഴിയാതെയും വ

ത്തം. ഇതുകൊണ്ടാണല്ലോ അന്താരാഷ്ട്രീയമായ വിഖ്യാതി നേടിയ പലരും കവികളോ കലാകാരന്മാരോ ആവാതെ പോയതും, കവികളും കലാകാരന്മാരുമായ പലർക്കും അന്താരാഷ്ട്രീയവിഖ്യാതി നേടാൻ കഴിയാതെ വന്നതും. ഇങ്ങനെയൊരുപോലെ സാധിച്ച മഹാസമ്പന്നനാണ് സർദാർ കെ. എം. പണിക്കർ. അന്താരാഷ്ട്രീയമണ്ഡലത്തിലെന്നതുപോലെ സാഹിത്യാദി കലാമണ്ഡലങ്ങളിലും ഒരു മഹാപ്രഭാവനായി അദ്ദേഹം എണ്ണപ്പെടുന്നതിന്റെയും രഹസ്യം മറ്റൊന്നല്ല.

സർദാരിന്റെ സാഹിത്യസപര്യാചരിത്രം, തന്മൂലം, മലയാളസാഹിത്യത്തിന്റെ മദ്ധ്യകാലഘട്ടംമുതൽ അത്യന്തഭവിഷ്യത്തുവരെയുള്ള ചരിത്രമായി പരിണമിക്കുന്നു. ചമ്പുമുതൽ ചൈനീസ് നാടകവിവർത്തനംവരെ നീണ്ടും, ആട്ടക്കഥമുതൽ മാപ്പിളഗീതങ്ങൾവരെ ആണ്ടും, ഭാണംമുതൽ നോവൽവരെ നിബന്ധപരന്നും, ഭക്തിമുതൽ പച്ചശൃംഗാരവും പരിഹാസവുംവരെ വൈചിത്ര്യം പൂണ്ടും ലസിക്കുന്ന ഒരു സാരസ്വതത്തിന്റെ ഉച്ചണ്ഡമകുടങ്ങളിലും ഉന്നിദ്രകോണുകളുമായ ആകർഷകത്വം ആഴവും അഭൂതപൂർവ്വമാണ്. ഗംഭീരോദാരമായ ആ സാഗരവിസ്തൃതിയിലേയ്ക്ക് ഇറങ്ങിച്ചെല്ലുവാനല്ല ആർക്കും വൈഷമ്യമോ വൈമനസ്യമോ വരുന്നതു്, ഇറങ്ങിയാൽ കയറിപ്പോരാനാണ്. 'മർമ്മജ്ഞവിഹീനമായ ഒരു മുല്ലതീർത്ഥഹ്രദ'ത്തിൽ പ്രതിഭാവിലാസത്തിന്റെ വൈവിധ്യവും വൈചിത്ര്യവും കെട്ടിപ്പടത്തിട്ടുള്ള ശുഭ്രസോപാനങ്ങളിലൂടെ അനുവാചകർ തെ-

ല്ലാത്ത ഉല്ലാസയാത്ര നടത്തുന്നതിന് അകമ്പടിയാകട്ടെ ഈ അവതാരിക.

രചനാസൌഷ്ഠവം

രചനാസൌഷ്ഠവമാണ് സർദാർകവിതകളുടെ വിജയവൈജയന്തി. ഗാനാത്മകമായ ഭാഷാവൃത്തത്തിലും കെട്ടുറപ്പുള്ള സംസ്കൃതവൃത്തങ്ങളിലും സമാനപ്രാവീണ്യത്തോടെ രചനാശൈലി പുലർത്താൻ കഴിഞ്ഞിട്ടുള്ളവർ ചുരുക്കമാണ്.

"കാർ തിങ്ങീടും മലകളുടെയും
മർമ്മരംകൊണ്ടു കാതിൽ
താർതേൻ ചോരും നദികളുടെയും
കാകളിപ്പൂരമേറിയാല
ചേർകൊണ്ടീടും വയലുകളുടെ-
യാതിഥ്യങ്ങളുടെയും
ഞാൻ കണ്ടീടാവുന്നതിലൊരു-
ടത്തിലല്ലെന്ന ദൂരം"

([illegible])

"കണ്ണീർക്കുന്നിലൂടെ വഴിയുന്ന പിന്നടിയാതും
ചാർച്ചയാൽ കെട്ടാതെയും
ബിംബങ്ങളുടെ പിറവിയെന്നാതും
ചെയ്യുമ്പോഴും സഹജം

തിണ്ണം കോപവുമീർഷ്യയും വളരവേ
വീർത്തനാവശ്യങ്ങളും.
പെണ്ണുങ്ങൾ മയിതാപരാധമതിലും
നീ തോഴി പാദങ്ങളയായ്."

(പാദുകനീതികനാവലി)

"അളകാവലി"പരിലാളിതകൈശികം
കനകകുംഭകഠിപ്പണ്ണ കളേബരം
രുചിരവക്ത്രവിലാസസുമോജ്ജ്വലം
തരുണിതൻ വദനം മനോഹരം!"

(കൈരളി നായികൻ)

"കഷ്ടം, ഞാനിനി കളിക്കയില്ല: മ-
ച്ചെപ്പുകൾ ചെമ്പട്ടാലിംഗനങ്ങളിൽ
നീരിൽ കലങ്ങിയലിഞ്ഞുപോയെങ്കിലോ;
രാവിലെനാരിപ്പയായിത്തീരും.

പിന്നെയിനി തോഴി, നിന്നിക്കുന്നതിനൊല്ല,
ഞാനയിക്കുവയെന്റെ പാർക്കുടിയെ.

ഭംഗക്കോമത്തിന്നലെ ലാളിച്ചു-
തങ്ങനെതന്നെ കിടന്നിടട്ടെ."

(ബാലികാമതം)

അധികം ഉദ്ധരിക്കുന്നില്ല; സമാലിപുലകന്യാമയോ ചിലത് ഉദാഹരിച്ചുവെന്നേയുള്ളു.

‘ലളിതകോമളകാന്തപദാവലിവിരചിത’മായുള്ളമാത്രമാണു് രചനാസൗഷ്ഠവമുള്ളതെന്ന ധാരണ പൊതുവേയുണ്ടു്. ജയദേവവാണിയുടെ ആ മാതൃക എത്രകണ്ടു ദുഷിപ്പനാണെന്ന തെല്ലാലോചിച്ചാൽ മനസ്സിലാകും. സന്ദർഭാനുഗുണമായി ശബ്ദവൈചിത്ര്യം നിബന്ധിക്കുന്നതിലാണു് രചനാശില്പത്തിന്റെ വിജയരഹസ്യം. ഈ കവിതാസമാഹാരം മുഴുവൻ ഏതാദൃശശില്പരംഗിക്കു സാക്ഷ്യം വഹിക്കുന്നു. മലയാളത്തിൽ പിറന്ന മഹാകവികളിൽ പലയിടത്തും ശബ്ദവിന്യാസരീതി സർഗ്ഗാത്മകവിതകളിൽ മാറി മാറി വരുന്ന കാഴ്ച കാണാം. കഥകളിയുടെ കാഠിന്യവും ചമ്പുവിന്റെ ഗാംഭീര്യവും ഗാഥയുടെ ശൈലീനതയും തുള്ളൽക്കവിതകളുടെ ഒഴുക്കും വള്ളത്തോൾക്കവിതയുടെ മിനുമിനുപ്പും ആശാൻകവിതയ്ക്കുള്ള കെട്ടുറപ്പും അതാതിടങ്ങളിൽ വിഷയങ്ങളെ അനുസരിച്ചു മാറ്റുകൾ കാണാം. ഇവയെല്ലാം ചേർന്ന ഒരു വ്യക്തിത്വം ഈ പ്രസ്ഥാനങ്ങളിലെല്ലാം കയ്യവെച്ച കവിക്കു് ഇല്ലാതെ വന്നാലാണു് അത്ഭുതം.

ആർജ്ജവവും ലാളിത്യവും

രചനാസൗഷ്ഠവംകൊണ്ടുമാത്രം കാര്യമായില്ല; ആർജ്ജവലാളിത്യങ്ങളില്ലാത്ത രചനാസൗഷ്ഠവം കാവ്യത്തിനു മിഥ്യാസൗന്ദര്യമേ വരുത്തൂ. രണ്ടും പരസ്പരാപേക്ഷകങ്ങളായിക്കാണാം ഉത്തമകാവ്യങ്ങളിൽ. വിചാരങ്ങൾക്കു വക്രഗതി വരുമ്പോൾ മാത്രമാണല്ലോ, രചനാശില്പ

ത്തിനു് അരങ്ങിട്ടു കതക്ക വീഴുന്നതു്. കതക്ക വീഴുന്നതോടും ശില്പത്തിനു കൃത്രിമത്വം കൂടും. ആ കൃത്രിമത്വത്തെ മറെകിൽ ദുർഗ്രഹത്വമായോ അല്ലെങ്കിൽ പ്രൌഢതയായോ വെള്ളയടിച്ചു കാണാനും കാട്ടാനും ആയിരിക്കും തൽക്കർത്താക്കളുടേയും ആരാധകരുടേയും വെമ്പൽ. കാവ്യലോകത്തിൽ നാമിന്നു കാണുന്ന ദുർഗ്രഹത്വമുദ്രയും പ്രൌഢതാബാഹുല്യത്തിനും പിന്നിൽ വിചാരത്തിന്റെ അഗാധതയെക്കാളേറെ അതിന്റെ അസ്പഷ്ടതയോ ആത്മാർത്ഥതയില്ലായ്മയോ ആയിരിക്കും ഒളിഞ്ഞിരിക്കുന്നതു്. അല്ലെങ്കിൽ പിന്നെ ഉള്ളിൽ തട്ടുന്ന ആശയത്തിനു പുറത്തിറങ്ങി നടക്കാൻ, അല്പം തിടുക്കം കലശലായെങ്കിൽ, എന്തിനാണു് കൃത്രിമത്വത്തിന്റെ വട്ടക്കെട്ട്? നിഷ്കലുഷിതമായ നിർവ്യാജത്വത്തിലൂടെ കവിമാനസം പദവിന്യാസം ചെയ്യുന്നതു കാണാൻ തികച്ചും കൌതുകമുണ്ടു്. നിർവ്യാജാന്തർല്ലീനമായ മണിയത നഗ്നസൌന്ദര്യത്തേക്കാൾ കാണികൾക്കു കൂടുതൽ ഉത്തേജകമായിരിക്കും; സംശയമില്ല. പണ്ടുമിന്നും മലയാളക്കരയിൽ പിറന്നിട്ടുള്ള പല കവികളുടേയും കവിത, ജനസാമാന്യത്തിന്റെ മുമ്പിൽ വലിയ ഒരു 'പ്രശ്ന'മോ 'പ്രഹേളിക'യോ ആയിത്തീരുന്നതു്, അതിന്റെ രചയിതാക്കൾക്കു വിചാരനൈർമ്മല്യം പുലർത്താൻ നിവൃത്തിയില്ലാത്തതുകൊണ്ടു മാത്രമാണു്. സുന്ദരവും നിർമ്മലവുമായ ചിന്തയ്ക്കു് ആ ഗുണങ്ങളോടുകൂടിയ ശബ്ദപ്രതീകമേ സ്വാഭാവികമായി ഉണ്ടാകൂ. ഭാരവിയുടേയും ശ്രീഹർഷന്റേയും ഗൌരവഗാംഭീര്യങ്ങളേക്കാൾ കാളിദാസന്റെ ആർജ്ജവലാളിത്യങ്ങളാണു് എന്നുമിന്നും സഹൃദയലോകം കൊണ്ടാടുന്നതു നാം കാണുന്നുണ്ടല്ലോ.

സർദാർ പണിക്കരുടെ 'ചിന്താതരംഗിണി'യിലേക്കു് ഒന്നു കണ്ണോടിക്കുക: ആഴമേറിയ ഒരു പുഴയാണതു്. പൂഴിയും നുരയും പതയും അതിലുണ്ടു്. ചാഞ്ചാടി മറിയുന്ന അലകളുടെ അടിയിലെന്തെല്ലാമായിരിക്കുമെന്നോർത്തു് അകലെനിന്നു് അത്ഭുതം ഭയപ്പെടുകതന്നെ ഉള്ളൂ. ആഴങ്ങളോളം എത്തിനോക്കിയാൽ മതി, എല്ലാം തെളിഞ്ഞ കണ്ണാടിയിലെന്നപോലെ കാണാറാകും. ഈ സമാഹാരത്തിലെ ഏറ്റവും ചിന്താഗൌരവമുള്ള ആ കവിതപോലും അനുവാചകനു് അത്യന്തലളിതമായും അകൃത്രിമസുന്ദരമായും ആണു് അനുഭവപ്പെടുക. 'സന്ധ്യാരാഗ'ത്തിലെ ഗീതകങ്ങളും ഇതുപോലെ ഭാവഗാംഭീര്യത്തിൽ ഉജ്ജ്വലമാണെങ്കിലും അഴകിലും ലാളിത്യത്തിലും അതുല്യമാണെന്നു കാണാം. 'കുമാരസംഭവ'ത്തിന്റെയും 'ഉമർഖയ്യാ'മിന്റെയും തർജ്ജമകളിലാണു് സവിശേഷമായി ഈ ഗുണങ്ങൾ കാണുന്നതു്. മറ്റൊരു ഭാഷയിൽ ഒരു മഹാകവി ആവിഷ്കരിക്കുന്ന ആശയം എത്രയും ലളിതമാവട്ടെ, വളർച്ചയെത്താത്ത നമ്മുടെ മൊഴിയിലേക്കു് അതു പകർത്തുമ്പോൾ സുലഭമായും ആ 'പകർപ്പിൽ' അക്ഷരവൈരൂപ്യവും പദസ്ഖലനവും ആശയക്കുഴപ്പവും പറ്റിപ്പോകും. സ്വതന്ത്രകവിതാരചനയെക്കാൾ പ്രയാസമാണു് ഉൽകൃഷ്ടകാവ്യവിവർത്തനമെന്നു് ആർക്കുമറിയാമല്ലോ. ഏ. ആർ. തമ്പുരാന്റെ 'കുമാരസംഭവ'വിവർത്തനം നമ്മുടെ കാതിൽ മുഴങ്ങിക്കഴിഞ്ഞതാണു്. ആ കാതിൽ മറ്റൊരു തർജ്ജമ വന്നലയ്ക്കുമ്പോൾ വല്ലാത്ത ഒരസുഖമേ നമുക്കുണ്ടാകൂ. പരിചയംകൊണ്ടുള്ള ക്ഷാരണത്തിനു ഫലമു. സർദാരിന്റെ

തർജ്ജമ വായിക്കുമ്പോൾ മലയാളം മാത്രമറിയാവുന്ന ഒരാൾക്ക് കാളിദാസശൈലി കൈരളീയമായിരുന്നോ എന്നുതന്നെ തോന്നിപ്പോകും. തമ്പുരാന്റെ തർജ്ജമ സംസ്കൃതാഭിജ്ഞർക്ക് സുഗമവും സുന്ദരവുമായിത്തോന്നും; സർദാറിന്റെ തർജ്ജമ മലയാളികൾക്ക് സ്വീയവും വശ്യവുമാണെന്ന് അനുഭവപ്പെടും. ഒമാറിന്റെ കാവ്യചഷകത്തിൽ നിന്നു പകർന്നതാം 'രസികരസായന'ത്തിന്റെ കഥയും തഥൈവ. ഏഴെട്ടു തർജ്ജമ മലയാളത്തിൽത്തന്നെ നമുക്കിതിനു ലഭിച്ചിട്ടുണ്ട്. പണ്ഡിതരുടേതു സർവ്വോൽകൃഷ്ടമെന്നു പറയുന്നില്ല; പക്ഷേ മൂലഗ്രന്ഥകർത്താവും വിവർത്തകനും പ്രകൃതിവിഷയത്തിൽ സാമ്യം വന്നവരെന്ന് ആ തർജ്ജമയുടെ പേര് (രസികരസായനം) കേൾക്കുമ്പോഴും, തുടർന്ന് മനസ്സ്, പദം, ശൈലി, ആശയാവിഷ്കരണം എന്നിവയിൽ പലതിനോടും അടുത്തു പെരുമാറി ആ രസായനത്തിന്റെ ഒടുവിലത്തെ ബിന്ദു സ്വദിക്കുമ്പോഴും നാം തലകുലുക്കി സമ്മതിക്കും.

നമ്മുടെ ഒമാർഖയ്യാം

അതേ, അങ്ങനെതന്നെയാണ് സർദാറിനെയും നമുക്ക് ഒടുവിൽ ഒരു കവിയെന്ന നിലക്കു വിളിക്കാൻ തോന്നുക. അദ്ദേഹം അറിഞ്ഞോ അറിയാതെയോ ആയിരിക്കും ആ പാരസീകരസികമഹാകവിയുടെ കാവ്യത്തിൽ കൈവെച്ചതു്. പക്ഷേ സർദാർ പണിക്കരുടെ 'രസികതം' നിറഞ്ഞ സ്വാരസ്യകവിതകൾ അദ്ദേഹത്തെ ന

ത്തുടെ ഒമർപ്പെട്ടാമാകുന്നു. പണ്ടുമിന്നും മലയാളികളായ സഹൃദയർ പണിക്കരുടെ കവിതയെന്നു പറയുമ്പോൾ പെട്ടെന്നോർക്കുക 'ബാലികാമത'വും 'ചാടുകതിലകതാവലി'യും അതുപോലെ ശൃംഗാരരസരമണീയമായ മററു പ്രബന്ധകവനങ്ങളുമാണു്. രസരാജനായ ശൃംഗാരത്തോടു സഹജമായ സഹൃദയർക്കുള്ള പ്രതിപത്തിമാത്രമാണോ അതിന്നു കാരണം? ശൃംഗാരത്തെ അതിന്റെ അത്യുൽകൃഷ്ടാവസ്ഥമുതൽ അത്യന്താധമമായ നിലവരെ പഴയകാലം മുതൽ ഇക്കാലംവരേയും നമ്മുടെ കവികൾ കൈകാര്യം ചെയ്തു നമ്മെ രസിപ്പിക്കയും മുഷിപ്പിക്കയും ചെയ്തിട്ടുണ്ടു്. മണിപ്രവാളകവികൾ ഭോഗലാലസരാണു്; ചെറുശ്ശേരി തനി നാടനാണു്; എഴുത്തച്ഛൻ ഗംഭീരമാരാനാണു്. നമ്പ്യാർക്ക് ചിരിപ്പും ചിരിപ്പിപ്പും ശൃംഗാരിക്കാനറില്ല; വെൺമണിയും മററും പഴയ മണിപ്രവാളകവികളുടെ പുതിയ പതിപ്പാണു്; ആശാൻ അലൌകികാഗ്നിയിൽ നീററിയെടുത്തു ശൃംഗാരത്തെ സാർവ്വലൌകികസ്നേഹത്തിന്റെ അപരപര്യായമായി മാററി. ചങ്ങമ്പുഴയും കൂട്ടരും ശാലീനവും കൂടുതൽ സ്ത്രൈണവുമായി ശൃംഗാരത്തെ വെളിപ്പെടുത്തി. സർദാറിന്റെ വീക്ഷണം ഈ വകയിലൊന്നും പെടുന്നില്ല—എല്ലാററിലും പെട്ടതായി തോന്നുകയും ചെയ്യും. ശൃംഗാരത്തെ രസരാജനായി അദ്ദേഹം കാണുന്നുണ്ടു്. പക്ഷെ ആ രസരാജനെ പക്വമതിയായ ഒരാൾ സ്വജീവിതത്തിലെന്നതുപോലെ പരമലക്ഷ്യമാക്കാതെ കൈവല്യപദത്തിലേയ്ക്കുള്ള മാർഗ്ഗമായി സമർത്ഥപ്പെടുത്തിയാണു് കൈകാര്യം ചെയ്തതു്. 'ബാലികാമ

ത്തന്നെ ഉദാഹരണം. ഉണ്ണിയിലൂടെ ഉന്നതതയിലെത്തി, ഉദാസീനത കൈവന്ന പരിതസ്ഥിതിയിൽ നിലീനമാകുന്ന അലൌകികപ്രേമത്തിന്റെ പരിണാമചരിത്രമാണ് 'ബാലികാമത'ത്തിലൂടെ കവി അനന്യതാപത്തോടെ അവതരിപ്പിക്കുന്നത്. മാതാ വൃത്തത്തിലും കവി അതാതിന്റെ പരിപൂർണ്ണതയിൽ മുഴുകി ആലിംഗനം ചെയ്യുന്നു. അപ്പോഴെല്ലാം നാം ധരിച്ചുപോകുന്നു, കവി അതിലാണ്, അതിൽത്തന്നെയാണ്, താദാത്മ്യം പ്രാപിച്ചത്; ഇനി മേലോട്ട്, അതുവിട്ടൊന്ന് ഉയരുവാൻ വഴിയില്ലെന്നും. സർദാർകവിതകളിലെ മാംസികമായ ശൃംഗാരസമ്പ്രദായം കണ്ട് അദ്ദേഹത്തെ ഒരു കാമപ്രവാദകവിയോ, ചെറുശ്ശേരിയോ, വെണ്മണിയോ ആയി മാത്രം കരുതാനിടയുണ്ട്. അദ്ദേഹത്തെ ശരിക്കു കാണണമെങ്കിൽ ആ കവിതകളെ ഏകദേശകമായി വിഭജിച്ചു പഠിക്കണം.

'ബാലികാമത'വും 'ചാരുതരപ്രതിപാദി'യും 'പ്രേമഗീതി'യുമാണ് ഈ സമാഹാരത്തിൽ 'ശൃംഗാരകവിതകളെ'ന്ന പേരിൽ ചേർത്തിട്ടുള്ളത്. രാഗഗീതങ്ങളിൽ പലതും പണ്ഡിതരുടെ ഉത്കൃഷ്ടശൃംഗാരസമ്പ്രതിപത്തിക്കു നിദർശനങ്ങളാണ്. ആ കൂട്ടത്തിൽ നമ്മെ കൂടുതൽ ആകർഷിക്കുന്നതു 'സന്ധ്യാരാഗ'മാണ്. സാഗരതരംഗോപമമായി താണുയർന്നു വിലയംപ്രാപിച്ചും വീണ്ടുമുയർന്നു താണും ചാഞ്ചാടുന്ന ഭാവശകലങ്ങൾ സൃഷ്ടിക്കാൻ പാശ്ചാത്യകവികൾ കണ്ടുപിടിച്ച മുഖമണ്ഡപികകളാണല്ലോ

ഗീതകങ്ങളാം. 'സന്ധ്യാരാഗം' നിബന്ധിച്ചിരിക്കുന്നതു ഗീതകങ്ങളിലാണു്. അവതാരവും സമുചിതമായിട്ടുണ്ടു്..... "പത്നീപ്രണയമധികപുണ്യത്തിനാലേ ലഭിക്കൂ." എന്നിങ്ങനെ വെളിവായി പറഞ്ഞുവെച്ച ആത്മപ്രണയത്തെയാണു് കവി 'സന്ധ്യാരാഗ'ത്തിൽ ഉദ്ഗൃതമെന്ന ആവിഷ്കരിച്ചിരിക്കുന്നതു്. ആ ഗീതകതരംഗങ്ങളോരോന്നും അലയടിച്ചുയരുന്നതു സ്വാതന്ത്ര്യസൗരഭ്യവും നാകലോകസമാനവുമായ പ്രേമാമൃതത്തെ കെട്ടിപ്പടുക്കാൻ മാത്രമാണു്. ഓരോ ഗീതകത്തിന്റേയും കടവിലുള്ള ഈരടികൾ പ്രത്യേകമെടുത്തു നോക്കുക. തെളിയുന്ന ശിഫലിതമായി വിടർന്ന ഭാവത്തിന്റെ മനോജ്ഞമായ മുത്തുമണികൾപോലെ ഓരോ ഈരടിയിലും മിന്നിത്തിളങ്ങുന്ന കാഴ്ചയാണു് നാം കാണുന്നതു്. ഗീതകകലാശില്പത്തിൽ കവി അറിഞ്ഞോ അറിയാതെയോ നിബന്ധിച്ചിരിക്കുന്ന ഒരു ചാതുര്യം ചിന്താസമ്പുഷ്ടതതന്നെ. മാത്രമല്ല, അവയുടെ സമാഹാരം കവിക്ക് മനുഷ്യനെ സംബന്ധിച്ചുള്ള അഭിപ്രായത്തിന്റെ ഒരു മനോജ്ഞമനോഹരമായും പരിണമിക്കുന്നു. ഇതാ, ഞാൻ ആ മനോജ്ഞമാലാഹാരം ഇങ്ങനെയാണു കോർത്തു കാണിക്കട്ടെ:

"എൻപ്രേമം സൂര്യരശ്മിപോൽ നിന്നെ ചുറ്റിടിലു-
മെമ്പാടും പ്രദീപ്തമാം സ്വാതന്ത്ര്യം നൽകട്ടെ തേ."

"എത്രമേലുള്ള ലോകം സമ്പാദിച്ചാകിലും പ്രേമ-
ചിന്തപോലെത്തുള്ള മേ നാകത്തെ നിർമ്മിപ്പതാം."

"നിന്റെയും നിന്നുള്ള പ്രണയം ജീവിതത്തെ
പൂർണ്ണമാം സ്വാതന്ത്ര്യത്തിൽ തളയ്ക്കാനായിക്കുന്നു."

“ചത്തടങ്ങുന്നതാം കാലമാത്രം മുൻപുണ്ടായൊരു
വാർത്തയിൽ സുഖിക്കുന്ന ജീവിതം മിത്ഥ്യാസ്വപ്നം.”

“ജ്ഞാനമീ സൃഷ്ടിശ്രീ ചേതകീലെത്ര സാര-
ഹീനമാം കുപ്പിക്കല്ലും ശോഭിച്ചു കാണിക്കുന്നു.”

“സല്ലാപസ്വനത്തിനു സൌന്ദര്യം നൽകീടുന്ന
പല്ലവപത്രാദികളിതാണല്ലൊ വെറും മൌനം.”

“കോമള മമ ചിത്തകന്ദരം നിറയാൻ നിൻ
പ്രേമത്തിന്നൊരുപാധമെന്നതിലെന്താശ്ചര്യം.”

* * * *

ഈക്കാര്യത്തിൽ പണിക്കരുടെ ആദർശം ഔത്തരാഹരായ ചണ്ഡിദാസും ജയദേവനും, പാരസീകനായ ഒമാറും ആയിരിക്കണം. ഖയ്യാമിസം, മിസ്റ്റിസിസം, സൂഫിസം തുടങ്ങി പല പേരിലും അറിയപ്പെടുന്ന ധ്യാനാത്മക കാവ്യമാർഗ്ഗങ്ങളിലൂടെ ശൃംഗാരത്തെ ആത്യന്തികലക്ഷ്യമാക്കാതെ കേവലമാർഗ്ഗമായി കയ്ക്കൊള്ളുകയും ചെയ്ത ആ മഹാകവികളുടെ മലയാളപ്രതീകമാണ് സർദാർ പണിക്കരെന്നു പലപ്പോഴും എനിക്കു തോന്നീട്ടുണ്ട്. ശൃംഗാരം ശൃംഗാരമല്ലെന്നോ ശൃംഗാരമായിരിക്കണമെന്നോ ഉള്ള നാട്യം പണിക്കരുടെ സരസ്വതിക്കില്ല. അവൾ ശൃംഗരിക്കുമ്പോൾ ശൃംഗാരദേവത തന്നെ. പക്ഷേ അവളുടെ ആ വിലാസലാസ്യം കണ്ട് അവൾ എന്നും അങ്ങിനെതന്നെയായിരിക്കുമെന്നോ, അതല്ലാതെ അവൾക്കു മറ്റൊരു പരിണാമം വരില്ലെന്നോ സംശയിക്കുന്നവർക്കാണ് ഞാൻ തല്ക്കാലം താക്കീതു നല്കുന്നതു്.

മറുപുറം

ശൃംഗാരത്തിന്റെ ആത്യന്തികലക്ഷ്യം നിർവ്വേദമാണെങ്കിൽ അതിന്റെ മറുപുറം ഭക്തിയാണ്. ഒന്നുകിൽ ശൃംഗാരത്തിലൂടെ അല്ലെങ്കിൽ ഭക്തിയിലൂടെ ആയിരിക്കും നിർവ്വേദത്തിലെത്തുക. രണ്ടും സമാന്തരംതന്നെ; ഒന്ന മറ്റേതിന്റെ മറുപുറമാകുമ്പോഴും അങ്ങിനെ വരാനേ തരമുള്ളൂ. ശൃംഗാരം നിർവ്വേദത്തിലെത്തി നിത്യവൈരാഗ്യത്തിലേയ്ക്കു ലയിച്ചുചേർന്നില്ലെങ്കിൽ ഭക്തിയിലേയ്ക്കായിരിക്കും അതിന്റെ പകർച്ച; അതുപോലെത്തന്നെ ഭക്തി നിർവ്വേദത്തിലെത്തിയാലും. നിർവ്വേദത്തിൽനിന്ന് ഒരു തലനാരിഴ അങ്ങോട്ടോ ഇങ്ങോട്ടോ തെറ്റിയാൽ, നിത്യവൈരാഗ്യത്തിലേയ്ക്കു നീളാതെ തെറ്റിയാൽ, ഒന്നുകിൽ ഭക്തിയിൽ അല്ലെങ്കിൽ ശൃംഗാരത്തിൽ എന്ന ചുരുക്കം.

പണിക്കരുടെ കവിത നിത്യവൈരാഗ്യത്തോളം പോയെത്തിയിട്ടില്ല. അത് ഈ ലോകജീവിതാനന്ദത്തിന്റെ ഇരുപുറങ്ങളിലുമായി മാറി മാറി വിളയാടുകയാണ്.

"കാണേണമെൻമുന്നിലോമനക്കണ്ണനെ
കാരുണ്യശാലിയാം കാർവ്വർണ്ണനെ."

(കവിതാരാമങ്ങൾ)

എന്നും,

"സ്വാപത്തിക്കുമിഥ! നിന്റെ ചരണം
പ്രത്യക്ഷമാകട്ടെ മേ!
ശ്രീപത്മനാഭ! നിന്നൊഴിഞ്ഞു ഭുവനേ
മറ്റാരെനിക്കാശ്രയം."

(അദ്ഭുതമാല)

എന്നും ഒരൊന്നാന്തരം സഗുണോപാസകനായ ഭക്തശ്രേഷ്ഠനെയാണു് പിന്നിക്കവിൽ നാം പലപ്പോഴും കാണുന്നതു്. പക്ഷേ ഈ ഭക്തി അന്ധവിശ്വാസങ്ങളിലമരുന്നതാണെന്നുതോന്നുകയുമില്ലതാനും. കവിയുടെ 'യമരാജധാനി'യിലെ നരകവർണ്ണനം നമുക്കു് ഉള്ളിലേക്കുന്ന ചിരിയോടൊപ്പം കവിയുടെ അതിശയകരമായ മനുഷ്യസ്നേഹത്തോടുള്ള ബഹുമാനത്തോടെയല്ലാതെ ഒരുത്തി വായിച്ചു തീർക്കാൻ സാദ്ധ്യമല്ല. യമരാജധാനിയിലെ ഉദ്യാനിതികൾ മനുഷ്യസ്നേഹപരമാണു്. ആവിടെയാകട്ടെ,

"ക്ഷുത്തിനാൽ ദാരിദ്ര്യത്തിൻ ശക്തിയാൽ താപ
(ത്തിനാൽ
മർത്ത്യർ ചെയ്തിടുന്നതാം കർമ്മങ്ങൾ ദോഷമായ
പാപമായ് ഗണിപ്പീല, ശിക്ഷയുമവർക്കില്ല
കേവലം നരലോകനീതിയാണവയെല്ലാം."

കവിക്കു് തന്നെക്കൂടി ഒരു സ്ഥലത്തു് അവസരം ഭാവിച്ചെല്ലണമെന്നാണു് ആശ. അതുകൊണ്ടു യാത്രചൊല്ലാതെ തന്നെ തിരിച്ചുപോന്നു. എന്തൊക്കെ? ഈ ലോകത്തിലല്ല"—ധാരണയുള്ളവർമാത്രം ഉദ്യാനിതികൾ പുലർത്തുന്ന

ഈ നാട്ടിലേയ്ക്കു്! സഹൃദയോപാസകനായി, ശ്രീകൃഷ്ണഭക്തനായി നാമെല്ലാം മുമ്പു കണ്ട കവി ഇതാ ഇന്നത്തെ മർത്ത്യനീതികളെ പൂർണ്ണമായും ബഹിഷ്കരിക്കാത്ത സുധീരനായ ഒരു മനുഷ്യസ്നേഹിയായ് രൂപം മാറുന്നു — അഥവാ രൂപം മാറുന്നുവെന്നല്ലാ ഞാൻ പറയേണ്ടതു്; രൂപം മാറുന്നതായി തോന്നുന്നുവെന്നാണു്. ഒരു നല്ല മനുഷ്യന്റെ—യഥാർത്ഥഭക്തന്റെ—സാക്ഷാദ്രൂപമാണിതു്; എന്തിനുമുപരിയായി മനുഷ്യത്വത്തെ മാനിക്കുക. ദൈവികത്വമെന്നതു് ആത്യന്തികമായ മനുഷ്യത്വമല്ലാതെ മറ്റൊന്നുമല്ല. ആത്മകാരനായപ്പോലെ നർത്തകിമാരും കെട്ട നാട്ടിലെ പുലമാടത്തിലും ഭിക്ഷുവിന്റെ ചരടായി ചെരുകിയിലും ഷാപ്പു് ഷാപ്പിലും മറ്റും കണ്ട ആ വൃദ്ധപാന്ഥനെ—വിവിധരൂപാന്തരങ്ങളായി അനേകസ്വരൂപനായി കണ്ടിരുന്ന ആ മനുഷ്യനെ—കവി, ഒടുവിൽ 'ചീഞ്ഞളിഞ്ഞ പുരോഗാത്തിൽ തല പൊക്കിക്കൊണ്ടു്' 'ശോഷിച്ച കരങ്ങളിൽ തോക്കുമായ് ജയശ്രീയെത്തഴുകും പ്രതാപത്തിൽ' കണ്ടു സംതൃപ്തിയടയുന്നതും. കഷ്ടപ്പെടുന്ന ജീവജാലങ്ങളുടെ യാതനാശതങ്ങളിൽ മുഴുകി ഒടുവിൽ വെറായടങ്ങിനില്ക്കുന്ന മനുഷ്യത്വത്തിന്റെ പ്രതീകമാണു് ആ വൃദ്ധപാന്ഥൻ. കവിയുടെ വേണുഗോപാലനും മറ്റാരുമല്ല! അതെ, ഈ കൃതി സർവ്വതോമുഖമായി ജയിപ്പൂതാക!!

മനുഷ്യത്വത്തിന്റെ മറ്റൊരു മാനദണ്ഡം

ചിരിക്കാനറിയുക, ചിരിപ്പിക്കാൻ കഴിയുക; മറ്റുള്ളവരെ മുറിപ്പെടുത്താതെ ഇതു രണ്ടും സാധിക്ക—'മനു

ഷ്യതപ്തത്തിന്റെ മറെറാരു മനോജ്ഞമുഖമായിക്കരുതാം ആ കഴിവിനെ. സർദാർ പണിക്കരുടെ ശൃംഗാരാത്മകകവിതകൾക്കൊപ്പമോ അതിലേറെയോ പ്രചാരമുണ്ട് അദ്ദേഹത്തിന്റെ പരിഹാസകവിതകൾക്ക്. 'പങ്കിപരിണയം' മലയാളകാവ്യലോകത്തിലെ ഒന്നാംകിട ക്ലാസിക്കൽ പരിഹാസകാവ്യമായിത്തീർന്നിട്ടുണ്ട്, അതെഴുതിത്തീർന്ന നാളുമുതൽ. അതിലെ ഒരു ശ്ലോകമെങ്കിലും അറിയാത്ത മലയാളികൾ ഈയടുത്തകാലംവരെ സുദുർല്ലഭമായിരുന്നു. അതെഴുതിയ കാലത്തു കേരളക്കരയിൽ ഉണ്ടായിരുന്ന ചില മഹാന്മാരെയും പണിക്കർ തന്റെ കശാഗ്രസ്പർശമേകിയിട്ടുണ്ടെങ്കിലും ശുദ്ധഫലിതപ്രവാഹം കലർന്ന ഇക്കിളിയുണ്ടാക്കും വരച്ചിട്ടുള്ള ചിത്രങ്ങളുടെ മിഴിവു മലയാളസാഹിത്യത്തിലെ അപൂർവ്വദൃശ്യങ്ങളിലൊന്നായിത്തീർന്നിട്ടുണ്ട്. ഒരു സഞ്ജയനോ ഇ. വി. ക്കും തോന്നാത്ത തരത്തിൽ അക്ഷുണ്ണമായ പരിഹാസകവനസരണിയാണ്' പണിക്കരുടെ 'പങ്കിപരിണയം' വെട്ടിത്തുറന്നിട്ടുള്ളത്.

മറെറാരു നേരമ്പോക്ക് കേൾക്കണമോ? അഞ്ചാറുശതകങ്ങൾക്കു മുമ്പു പരമരസികനായ ഒരു കേരളീയകവി അദ്ദേഹത്തിന്റെ വിരഹിണിയായ പ്രണയിനിക്ക് സന്ദേശം കൊണ്ടുപോവാൻ തിരഞ്ഞെടുത്തയാൾ ഒരു രാജകുമാരനായിരുന്നു! ആ സന്ദേശകാവ്യത്തിന്റെ കർത്താവ് ആരായിരുന്നാലും അന്നത്തെ നാട്ടുരാജാക്കന്മാരുടെ ഉപദേഷ്ടാവോ നയതന്ത്രമണ്ഡലത്തിന്റെ കാര്യദർശിയോ ആയിരുന്നിരിക്കാനിടയില്ല. ഇതാ, ഈ ഇരുപതാം ശതക

ത്തിൽ, നാട്ടുരാജാക്കന്മാരുടെ വെൺകൊറ്റക്കുടക്കീഴിൽ അനേകകോടി ജനങ്ങൾ നമ്മുടെ ഭാരതത്തിൽ രാജനീതിയോ രാജഭക്തിയോ കൊണ്ടു കഴിഞ്ഞുകൂടിയ നാളിൽ, ഒരു നാട്ടുരാജ്യത്തിലെ പ്രജയായ നമ്മുടെ കവി സ്വാതന്ത്ര്യത്തിന്റെ പ്രണയിനിക്കു സന്ദേശഹരനായി തിരഞ്ഞെടുത്തതു് ഉൽകൃഷ്ടവംശ്യനായ ഒരു രാജകുമാരനെത്തന്നെ! കേരളസംസ്ഥാനത്തിനു രൂപം നല്കിയ ആ പോരാട്ടത്തിനു് മുന്നാണു് അദ്ദേഹമൊരു സാഹസം ചെയ്തതു് എന്നിരിക്കട്ടെ, അതിലാരും അത്ഭുതപ്പെടുകയോ രസിക്കയോ ചെയ്യേണ്ട വരില്ല. ഈ 'ശുകസന്ദേശ'ത്തിലൊളിഞ്ഞ നർമ്മസമ്പ്രദായം 'ഉണ്ണുനീലിസന്ദേശ'ക്കാരനെക്കൊണ്ടും അടിയറവു പറയിച്ചു കഴിഞ്ഞു. മൂന്നാലു ശതകം കഴിയുമ്പോൾ 'ശുകസന്ദേശ'വും 'ഉണ്ണുനീലിസന്ദേശ'വും സർക്കാരിന്റേതായി ഗവേഷകർ മുദ്രകുത്തുന്ന നേരമ്പോക്കു നമുക്കിപ്പോഴേ ഭാവനയിൽ കണ്ടു രസിക്കാം.

വിശേഷിച്ചും മറ്റൊരു രഹസ്യംകൂടി ഇവിടെ ഉന്നിപ്പറയേണ്ടതുണ്ടു്. ഫലിതത്തിനും പരിഹാസത്തിനും പണ്ടേ മുതൽ പേരെടുത്തിട്ടുള്ള മലയാളസാഹിത്യത്തിൽ നർമ്മാത്മക സാഹിത്യം വിലപ്പോകാൻ തെല്ലൊരു വിഷമവുംകൂടിയുണ്ടെന്നോർക്കണം. കൊല്ലുകടിയിൽ ഋഷി വിപ്പാൻ നല്ല ചങ്കുറപ്പുള്ളവർക്കേ സാധിക്കൂ. ഈ പശ്ചാത്തലത്തിൽ വെച്ചുനോക്കുമ്പോൾ എന്നുകൊണ്ടു സർക്കാർ ഈ കാവ്യസരണിയിൽ കൂടെക്കൂടി സഞ്ചരിച്ചില്ല, സഞ്ചരിക്കുന്നില്ല, എന്ന ചോദ്യത്തിനുത്തരം അനുവാചകർക്കു തോന്നുന്നുള്ളൂ. ശൌര്യമുള്ളവർ ചിരിക്കാനും ചിരിപ്പിക്കാനും കഴി

യുമെങ്കിൽ ഒരു കഴിവിൽ ആശക്തനോ അസൂയയുണ്ടാ കില്ലേ?

തികവുററ മലയാളി

ദേശാന്തരങ്ങളിൽ ജീവിച്ചും, ജീവിതാനുഭവങ്ങളുടെ വൈചിത്ര്യങ്ങളിൽ തഴകിയും, വിശ്വപൌരത്വത്തിന്റെ ഉത്തുംഗശൈലങ്ങളിൽ വിഹരിച്ചും കഴിയുന്ന സർദാർ അദ്ദേഹത്തിന്റെ പ്രാണപ്രേയസിപ്രണയിനിയായ കവിതാകാമിനിയുടെ അടുക്കൽ നില്ക്കുമ്പോൾ തികവുററ ഒരു കേരളീയനായി മാറുന്നു—ശുദ്ധമലയാളിയായിത്തീരുന്നു. തറവാടിത്തം കലർന്ന ഈ മലയാളിത്തം പണിക്കരുടെ മിക്ക കവിതകളിലും ഉടനീളം കാണാം. മലയാളത്തിലെ ഒന്നാംകിട നോവലുകളിൽ ഒന്നായ 'കേരളസിംഹ'ത്തിന്റെ കർത്താവ് ഒരു മലയാളിയാണെന്ന് അഭിമാനം കൊള്ളുന്ന കഥ നില്ക്കട്ടെ; കേരളത്തെപ്പററി പറയുമ്പോൾ ദേശാഭിമാനംകൊണ്ടു മതിമറന്നുപോകുന്ന അനേകം ഘട്ടങ്ങൾ പണിക്കരുടെ കാവ്യങ്ങളിൽ കണ്ടെത്താം.

"ഓരോ കല്ലും മണലുമവിടെ-
  പ്പുണ്യമുള്ളതാണ്, നല്ലൊ-
രാറും കാടും ഗിരികളുമെനി-
  ക്കോർക്ക തീർത്ഥങ്ങളത്രേ;
നേരേ ചൊല്ലാമവിടെ വളരു-
  ന്നോരു ജന്തുക്കളും എ-
ന്താകിൽക്കാണ്മു ഞാനവ മമ കൂ-
  ടപ്പിറപ്പെന്നപോലെ."

(ഉപസന്ദേശം)

സന്ദേശഹരനായ ആ രാജകുമാരനെപ്പോലും ആ 'കൂടപ്പിറപ്പ്'നുള്ള പങ്കം പൂരകമുണ്ടാക്കിയിരിക്കണം. മേഘവർണ്ണനായികനിലെയും ഉപസന്ദേശത്തിലെയും കേരളവർണ്ണനത്തിലെ ഓരോ പദവും കവിയുടെ മാതൃഭക്തിക്കു നികഷോപലമാണ്. വിദേശവാസംകൊണ്ടും വിവിധകാര്യവ്യഗ്രതകൊണ്ടും പൊറാമയോടു കൂറുകാട്ടാത്ത മറ്റുള്ളവർക്ക് ഉത്കൃഷ്ടപാഠമാണ് പണിക്കരുടെ ഈ അനന്തഗ്ഗ്ര മലയാളിത്തം.

ആ മലയാളിത്തമാണ് ഇന്നു വിശ്വവിഖ്യാതമായി വളർന്ന് ഒരു മഹാസ്ഥാപനമായതു്. കേരളത്തിനെന്നപോലെ കൈരളിക്കും ആ ഔന്നത്യത്തിൽ അഭിമാനിക്കാനുള്ള വക കിട്ടി. ജീവിതത്തെ ഉന്നതതലത്തിലിരുന്നു സമഗ്രമായി വീക്ഷിക്കാനുള്ള കഴിവാണല്ലോ ഒരു കവിക്കു വേണ്ടതു്. ആ കഴിവു തികച്ചുമുള്ള ഒരാളുടെ പാട്ടുകളിൽ ചിലതു തിരഞ്ഞെടുത്തു സമാഹരിക്കാനും, ആ സമാഹാരത്തിന്റെ മുന്നിൽ അകമ്പടി നില്ക്കാനും കഴിഞ്ഞതിൽ ഞാനത്യന്തം അഭിമാനംകൊള്ളുന്നു. ആ അഭിമാനത്തിൽനിന്നു പൊന്തിവന്ന ആഹ്ലാദം ഇതിനെ ഒരവതാരികയെന്നു വിളിക്കുമെങ്കിൽ അഭിജ്ഞന്മാർ ഇതൊരാശംസാവചനമായി ഗണിക്കട്ടെ.

മദിരാശി സർവ്വകലാശാല,
19—10—1955. } ഡോ: എസ്സ്. കെ. നായർ.

ഭാവഗീതങ്ങൾ

വേണുഗോപാലൻ

കാണേണമെൻകണ്ണിലോമനക്കണ്ണനെ,-
കാരുണ്യരാശിയാം കാർവർണ്ണനെ,

പീലികൾ ചാർത്തിയ വാർമുടിയുള്ളോനെ,-
ച്ചേലിൽ കിരീടം ധരിച്ചവനെ,

വാസ്സുററ നെററിമേൽ തൊട്ടോരു പൊട്ടൊട്ടു
വെപ്പിനാൽ മാഞ്ഞു വിളങ്ങുവോനെ,

പാടലപേലവമിന്താംബുജങ്ങളി-
ലോടക്കുഴൽ ചേർത്തു നില്ക്കുവോനെ,

ലോകത്തിനാനന്ദമേകുന്ന ഗാനങ്ങൾ
ഊതിപ്പല കേളി ചെയ്യുവോനെ,

ഉന്മാദഹാസമാം പീയൂഷമാരി പെ-
യ്താമോദമുള്ളിൽ വളർത്തുവോനെ,

കേവലമോഹനശീലനെ, ത്രൈലോക്യ-
കേന്ദ്രമാം നാഥനെ, മാധവനെ,

കാണേണമെൻകണ്ണിലോമനക്കണ്ണനെ,-
കാരുണ്യരാശിയാം കാർവർണ്ണനെ!

കാലിപ്പൊടി പുരണ്ടൊരു മലിനമാം
കോലത്തെക്കാണേണം തമ്പുരാനേ!

വാടാത്ത പുഷ്പങ്ങൾ കോർത്തു ധരിക്കുന്ന
മാലയെക്കാണേണം തമ്പുരാനേ!

കൌസ്തുഭശോഭയാൽ കണ്ണിന്ന മഞ്ഞുന്ന
മാറിടം കാണേണം തമ്പുരാനേ!

വെണ്ണനിറത്തുള്ളൊരോമനക്കുമ്പയെ-
ക്കണ്ണാലെക്കാണേണം തമ്പുരാനേ!

കാണേണമെൻകണ്ണിലോമനക്കണ്ണനെ,-
ക്കാരുണ്യശാലിയാം കാർവർണ്ണനെ!

മഞ്ജുളവൃന്ദാവനത്തിന്റെ മന്നൻ
മഞ്ഞപ്പട്ടാടയുടുത്തുള്ളോനെ,

കാളിയൻതൻ പത്തി നർത്തനരംഗമായ്
ലീലചെയ്തുള്ള തൃപ്പാദങ്ങളിൽ

പൊന്നിൻചിലമ്പിട്ടു തൻവലംകാൽ പൊക്കി
മുന്നിൽ പിണച്ചുതാൻ നില്ക്കുവോനെ,

ഊതും കുഴലിന്റെ പൂതമാം നാദത്താ-
ലോടിയണഞ്ഞുള്ള പൈക്കിടാക്കൾ,

തുള്ളിക്കളിച്ചാമോദത്താൽ നോക്കവേ
വെള്ളംപോൽത്തിളക്കിച്ചുരന്നുള്ളോനെ,

[illegible]
[illegible]

ബ്രഹ്മാദിദേവക്കും പൂജ്യനായുള്ളോനെ,
കല്മഷഹീനനെ, ഗോപാലനെ,

കാണേണമെൻമുന്നിലോമനക്കണ്ണനെ,—
കാരുണ്യശാലിയാം കാർവർണ്ണനെ!

ഒരു ദുർമ്മരണം

[ഒരു കാലത്തു യൂറോപ്പിലെ പല രാജാക്കന്മാരുടേയും സ്നേഹിതയായിരുന്ന ലിലി ല റോഷ (Lily Le-Roche) എന്ന സ്ത്രീയുടെ ദുർമ്മരണത്തെപ്പറ്റി എഴുതിയതു്.]

പല നാളൊരുമിച്ചു നാം പഠിച്ചു
ബലമാം സ്നേഹവുമുള്ളിലങ്കുരിച്ചു
അലസാക്ഷി, നിനക്കു കഷ്ടമിന്നീ
നില വന്നെന്നതു ഖേദമേറ്റിടുന്നു.

ചെറുതന്നായി നീ, നിനക്കു ചേതം
കറയറവില്ലാത്ത ശീലവും നടപ്പും,
നറുതേനൊഴുകുന്ന ചൊല്ലുമാർതൻ
കരളാഹന്ത! കവർന്നിടാതെയുള്ളൂ?

വിനയം, മധുരാകൃതി, മുഗ്ദ്ധഭാവം,
ജനചിത്താംബുജരഞ്ജനസ്വഭാവം,
അനുകമ്പ, യനല്പതപ്രഭാവം
കനകാംഗീമണി നീ ജയിച്ചു മുന്നം.

പലതും പ്രിയമോടുരച്ചു, "കാണാ-
നുലകിൽക്കന്യകളീവിധത്തിലുണ്ടോ?
നലമാർന്നൊരു ശീലശുദ്ധിയാൽ നീ-
ന്നുലതാനിപ്പുരദീപിക"യെന്നതത്രേ.

കളവാണി, വളർന്നു നീ ക്രമത്താൽ
ലളിതാമോദസുയൗവനത്തൊടൊപ്പം:
ഒളി കൂടി തപാംശമൊന്നുകൂടി-
ത്തെളിവാർന്നു ലത പൂക്കളാൽക്കണക്കെ.

പുതുയൗവനമംശിയാൽ തിളങ്ങി
ദ്യുതിഹാസം, നവചന്ദ്രലേഖപോലെ;
നിതരാം കളിയാടി നിൻകടക്കൺ-
ഗതിയിൽ പഞ്ചശരന്റെ ശക്തിമൂലം.

ഉടയും നടയും ക്രമേണ മാറി;
വടിവിൽ ഭാഷണശൈലി ചേർന്നു വാക്കിൽ;
സ്ഫുടമായൊരു ഭാവമാർന്നതപ്പോൾ
ചടുലാപാംഗി തെളിഞ്ഞു കാണമായാൾ.

വിലയേറിന വേഷഭൂഷണങ്ങൾ
ചില നാളായ് തവ മെയ്യലങ്കരിച്ചു;
നലമാർന്നൊരു യൗവനദ്രുമത്തിൻ
മലർ പൊന്നൊന്നു ഹസിച്ചുവെച്ചു ലോകം.

ശറുപട്ടിണിയിൽ പുലർന്ന പെണ്ണി-
ന്നയസമ്പന്നപദത്തിലെത്തിയല്ലോ;
ചിരതിയലരമ്പനെത്രമാത്രം
തരുണികൊണ്ടൊരു ദ്രുപദമാടി ചെന്നാൽ!

കുസുമായുധമന്ത്രവിദ്യയെല്ലാ-
റിയമാചാര്യപദത്തിനർഹയെന്നായ്
തവ കീർത്തി പരന്നു ഭുവിലെങ്ങും
വിഷപുഷ്പങ്ങളുതിർത്ത സൌരഭംപോൽ.

സുഭഗേ, ധനമെത്ര നിന്റെ കാല്ക്കൽ
പ്രണമിച്ചുകൊണ്ടണച്ചു വിത്തപന്മാർ;
കുലജീവിതമെത്ര പാഴിലാക്കി
വിഫലാശാഹതരാം മധുവ്രതങ്ങൾ!

കനകോജ്ജ്വലമായ മെത്തമേലോ-
ടനവദ്യം സുഖമാടി കോശഗേഹം
ഘനകേശിനി, വാഹനങ്ങൾ ചുറ്റും
ധനസമ്പത്തുകളെത്ര ചേർന്നു നിന്നിൽ!

ഒരു നോക്കിനു ചെമ്പകാംഗിയെന്നും
തരുവാൻ കാത്തു പടിക്കൽ വാണുപോലും
നരപാലകരാഢ്യവിപ്രർ പൊന്നും
പൊരുളും വായ്ച്ചൊരു വൻപ്രഭുക്കൾ മറ്റും.

• • • •

കനകപ്രഭ മങ്ങലിച്ചൊളിക്കും
തനുവിൻ മോടി വളർത്തുവാൻ നികാമം
പൊടിവിരുകൾ പുഷ്പസായകനും
കിടയാത്തുള്ളവ കാട്ടിയെത്രയെല്ലാം!

സ്വയമുള്ളതിലൊന്നിട്ടി കണ്ടു
നയനാബ്ജത്തിന കാളിമാവിശേഷം
ചൊടിയന്ന നിസർഗ്ഗപാടലം, പൊൻ-
കൊടി, ബന്ധുകസുമത്തിനൊത്തു മാറി.

അതിമൃദുപുഷ്പസഞ്ചയത്തിൻ
നവസൌഗന്ധികസത്തെടുത്തതെങ്കിൽ
മൃഗനാഭി കലർത്തിയുള്ള നാനാ-
നുലേപങ്ങളും നിനക്കു മാറ്റുകൂട്ടി.

പല നാടുകളും കപ്പമേകി നിന്നു
തവ മേനിയ്ക്കതിമോടി ചേർത്തുകൊൾവാൻ:
മൃഗനാഭി ഹിമാചലം വഹിച്ചു;
ഘനസാരം ഗുർജ്ജരമേകിതാനം!

മലയാചലമേകി ചന്ദനങ്ങൾ
ജലധിക്കുള്ളിലനർഘരത്നജാലം
ലലനേ, തവ മേനി ചേർക്കിൽ മാത്രം
ഫലമാം ജീവിതമെന്നുറച്ചപോലും.

പുതുചന്ദ്രികയെത്രയാണു ചാലി-
ച്ചതു നിൻ പുഞ്ചിരിയെന്നു തീർത്തുകൊൾവാൻ
ജഘനമേഖല രചിച്ചുകൊള്ളുവാനോ
പല നക്ഷത്രശതങ്ങൾ വേണ്ടിവന്നു.

അധരം മധുരസ്മിതപ്രഫുല്ലം
വിധുവിൻ കാന്തി കവർന്ന വക്ത്രബിംബം
സുധയോടെതിർനിന്ന ചാരുവാക്കും
ബത നീ കാമനസായകാസ്ത്രമായി!

തവ കാലടിയിങ്കലിട്ട ലാക്ഷാ-
ദ്രവമോ കാമുകർതന്റെ രക്തമെന്നായ്
കവിവർഗ്ഗം— അഹോ, നിരങ്കുശന്മാ-
രവർ— ഉൽപ്രേക്ഷയിലുച്ചമായ്പ്പറഞ്ഞു.

* * * *

തവ യൌവനമൊട്ടു വാടിയിന്നാ-
ക്കഥ ഞാനെന്തിനു വിസ്മരിച്ചിടുന്നു?
അതിമോഹനരൂപവും ഹരിപ്പാൻ
ജരയാം രാക്ഷസി കാത്തുനില്പതില്ലേ?

ഒരു രാത്രിയിലും സ്വനീവി, തൻകൈ-
ത്തളിരാൽത്തന്നെയഴിച്ചതില്ലയെന്നായ്
അഭിമാനമിയന്നിരുന്ന നീയോ
ക്ഷണനത്തിനു മുതിർന്നിടേണ്ടിവന്നു!

നരപാലകർതൻറെ പള്ളിനീരാ-
ട്ടിനു തീർത്ഥങ്ങളുമായിരുന്നതിങ്കൽ
വഴിപോക്കർ കുളിച്ചു ചോറിളക്കി-
പ്പല ദുർഗ്ഗന്ധമുയർത്തിടുന്നതാക്കി.

വരഹംസഗണം ഭജിച്ചു വാണൊ-
ളെളാരു സൌവർണ്ണസരോജഷണ്ഡം ക്രമത്താൽ
കമലീമസീകൃതി ചെയ്തിടുന്നാ-
ഗ്ഗൃഹകാകർക്ക് വിലാസരംഗമായി.

* * * *

കഴിയുന്നിതു കാലം; ഇതുമുണ്ടോ
വഴിയിൽത്തങ്ങി വസിപ്പതെല്ലപോലും?
അതിനൊത്തു വിപര്യയം ഭവിച്ചു
ബത, നിൻ നിസ്തുലമേഘചാരുതയും.

പടികാളികളും ക്രമേണയന്നാ-
പ്പടിവാതില്ക്കകമേ കടന്നിടാതായ്;
പവനൊന്നതു പോട്ടെ, കൊച്ചുവെള്ളി-
പ്പണവും ദുർല്ലഭമെന്ന വന്നുചേർന്നു.

നൃവരോചിതമായ സർവ്വസമ്പ-
ത്തിവാദ്യവും മണിമേട വിറ്റുപോയി;
വയർതന്നിനിവാർത്തമാതങ്ങളും
പണയപ്പെട്ടിതു തോൾഭൂഷണങ്ങളും.

ചെറുമൂഷികകന്യ മൂഷികസ്ത്രീ-
പദമായ് പിന്നെയുമെത്തിയെന്നപോലെ
പ്പുറപ്പെടുന്നു ഇടങ്ങൾ, നിയതേ പാഴ്-
ക്കുഴിയിൽത്താൻ നിപതിച്ചു നിർവിശങ്കം.

അഹഹ! തെറ്റു പറഞ്ഞു, നീ ജനിച്ചു-
ള്ളതു ചെറുപ്പത്തന്നിലായിരിക്കാം;
അതിലെന്തതിശ്ശുഭചര്യയാലാ-
ക്കടിലാ ദൈവഗ്രഹത്തിനാർത്തിയന്നു.

* * * *

അചിരേണ നിനക്ക വന്നുചേർന്നു
കൊടുമാരിദ്രുപിശാചമാസുരഭാവം;
തെരുവാടി വലഞ്ഞു ഭിക്ഷ വാങ്ങും
നിലയായ് നിൻസ്ഥിതി ഗർഹണീയമായി.

അകളങ്കിതർ, നിൻപിതാക്കൾ കാണാ-
നിടയായില്ലിതു ഭാഗ്യമൊന്നുപോലെ;
അതിദുർല്ലഭമുഗ്രവിത്തമത്ത-
സ്ഥിതിയും, കഷ്ടതയിൽ പതിച്ചതും നീ.

തവ കാമുകർ, നിന്നപാംഗനീലോ-
ല്പലദാമത്തിനു ജീവനം ത്യജിപ്പാൻ
മടിവിട്ടവരിന്നു വാഴ്കയാം പൊൻ-
മണിസൗധങ്ങളിലിഷ്ടമാം പ്രകാരം.

അധരാമൃതസാരമൊരാചകന്നാ-
ദ്രവ്യവും നിൻപണയത്തിൽ വെച്ചിതന്നോർ
ഹത! ചില്ലിയിലെന്ന നീ നടക്കെ-
ച്ച്യുതസമ്പന്നർ തിരിഞ്ഞുനോക്കിടാതായ്.

സുഖലോലുപർ നിന്റെ ചട്ടമെത്ത-
പ്പുറമേറിസ്സുഖം ശയിച്ചിതന്നോർ
മഴയേറ്റു വിറച്ചു നീ പുതഞ്ഞ-
ക്കുടിലിൽപ്പാർപ്പതറിഞ്ഞിരിക്കയില്ല.

പരിരംഭണമൊന്നിനായി, നിൻമാ-
റിടമശ്രുജലങ്ങളാൽ നിറച്ചോർ
അവനീശ്വരർ ഭോഗലോലുപന്മാർ
തവ ദുഃഖമറിഞ്ഞിരിക്കയില്ല.

ബഹുവിസ്മയമെന്തിനിനി? ഞെളി-
ത്തിരിയാനായ് തവ ദുർവിധിപ്രമേയം!
അഹമിന്നു കഴിഞ്ഞു; വീണു നീയീ
വഴിയിൽത്തന്നെ മരിച്ചു പട്ടിപോലെ.

* * *

സമസൃഷ്ടിയൊടിജ്ജഗത്തിലുള്ളോ-
രസമത്വങ്ങളെ നീക്കിടുന്ന ദേവൻ
യമധർമ്മനഹോ നിനക്കുമന്നാ-
ക്കൊടുദുഃഖങ്ങളുമിന്നു വീണ്ടെടുത്തു.

പരമാത്മരുടെ ദിവ്യസന്നിധാനേ
മഹിമാനം സകലം നശിച്ചിടുന്നു
ധന്യമിതൊ, വൻപ്രളയപയോധ്യ-
സ്ഥിതിയെന്നുള്ളതു സർവ്വമസ്തമിപ്പൂ.

ഉദിതങ്ങളൊടുങ്ങിടുന്നു, നല്ലൊ-
രപരാഗങ്ങളുമായപോലെതന്നെ
ഭഗവാൻ ശമനന്റെ കൈകളാലാ-
യുചിതാലിംഗനമന്ത്യവേളയിങ്കൽ!

പല കൈകൾ പതിഞ്ഞു നിന്നെയാശ്ലേ-
ഷണമെങ്ങളിലംബുജാക്ഷി, ഭൂനാം;
അവതൻ സുഖമെങ്ങു, മൃത്യുതന്നി-
ഷ്ടമാശ്ലേഷണസൗഖ്യമെങ്ങു ചൊൽതാൻ?

ഇതിനോടവസാനമായി കഷ്ട-
സ്ഥിതിയെല്ലാമിനിമേൽ വിരാമമായി;
അവയോ ക്ഷണസൗഖ്യദായകങ്ങൾ;
പരശാന്തിക്കു കൃതാന്തനേ പ്രമാണം.

* * *

തവ പാപഫലങ്ങൾ തീർന്നു നീയെ-
ന്നൊരു ദുഃഖങ്ങളുമിന്നഹോ ശമിച്ചു;
മരണത്തിലെഴും സമതാഭാവം
കലുഷാത്മാവിനു ശാന്തി ചേർത്തിടാം തേ.

അഥവാ, ശരി,യാരറിഞ്ഞു ലോക-
വിധി? ചെയ്യും പരിണാമമേതിലെല്ലാം?
ഒരു വേള, മൽച്ചരിത്രമിന്നി-
യുലകത്തിനു നിദർശനത്തിനാവാം.

ഭവദുഃഖഭരിതത്തിൽനിന്നൊഴിഞ്ഞാ-
മലജാലം തവ സങ്കടാശ്രുവാലേ
കഴുകിപ്പരിശുദ്ധചിത്തയായി-
പ്പരിനിർവ്വാണമണഞ്ഞതായുമാവാം.

മദകാമവിമോഹമത്സരാദി-
കിരയായ് ദുഷ്കൃതി ചെയ്തു നീയനേകം
ഉപശാന്തി വരുത്തി നീയതിന്നി-
യുലകിൽത്തന്നെ നരകം ഭുജിക്കലുമാം.

കരുണാകരനാം ജഗന്നിവാസൻ
പതിതോദ്ധാരകദീക്ഷിതൈകചിത്തൻ
പുനസ്സങ്കടതീർത്ഥനീരിലാറാ-
ടിയ നിന്നിൽ കനിയാതിരിക്കയില്ല.

തവ ശാന്തി വരട്ടെ, നിന്റെയാത്മാ-
വിനു നിർവ്വാണപദം ലഭിച്ചിടട്ടെ!
വഴി തെറ്റിയലഞ്ഞു വീടണഞ്ഞോ-
രജപോതത്തെ വെടിഞ്ഞിടില്ല ഗോപൻ.

സന്ധ്യാരാഗം

I

കാത്തു ഞാനൊരു നാളിൽ,
സുന്ദരി, മഹർഷിമാർ
പാർത്തലമണഞ്ഞു ശ്രീ-
വാസികൾക്കാശിസ്സേകി

ചേലെഴും വരങ്ങളെ-
ക്കൊടുത്തു സൌഖ്യം ചേർത്തു
ഭൂലോകം വൈകുണ്ഠമാ-
യാക്കി മാററിയതായി.

ചോദിപ്പിതവരില-
ന്നേകനെന്നോ"ടിഷ്ട-
മോതുക, തരുന്ന ഞാൻ
നൽവരം വീതശങ്കം."

കേട്ടു ഞാൻ ചിന്തിച്ചിട്ടു
ദിവ്യനാം മുനിയോടു
പൃഷ്ടമൊരേന ചൊന്നു
സ്പഷ്ടമാം മൊഴിയേവം:—

"തരിക ഭഗവാനേ,
നരജീവിതമെന്നും
പരിപാവനമാക്ക-
ക്കുന്നതാം, അതുതാൻ മേ.

ആഗ്രഹിപ്പില്ല വിത്ത-
മാഗ്രഹിപ്പില്ല കീർത്തി,
ആഗ്രഹിപ്പില്ല തെല്ലും
പ്രതാപപ്രാബല്യങ്ങളും."

യതിയും ചൊന്നാൻ: "വത്സ,
നീ വരിച്ചതു നല്ലൂ
പതിദേവതയായ
പത്നിതൻ പ്രിയനാം നീ."

II

അന്ധനാം പ്രാണേശനോ-
ടൊന്നോടു സമമാവാൻ
ബന്ധിച്ചു കണ്ണു രണ്ടും
ഗാന്ധാരി പതിവ്രത.

എത്ര പേരിതുപോലെ
സ്വന്തമാമപ്പിലിപ്പു-
റപ്പെട്ടുള്ള ജനങ്ങളെ
വാഴ്വാൻ തുനിയുന്നു!

പ്രേമമൊന്നൊക്കെയെന്ന
ചിന്തയാൽ, തന്നോടൊക്കെയുള്ളാ-
ത്മാവിൻ പ്രത്യേകത
ശൂന്യമാക്കുവാൻ നോക്കും,

അന്യോന്യമൊത്തിണങ്ങി-
പ്പൂർണ്ണത ചേർത്തിടുന്ന
ധന്യപ്രേമമേ ദിവ്യ-
മെന്നുള്ളതറിയാതെ.

തന്നുടെ ധർമ്മം വെല്ലും
കൈവിടുന്നില്ല, പാലിൽ
ചേർന്നു നല്കീടുന്ന
തണ്ണീരും ഗുണോൽക്കർഷം.

പാലിനെ സ്വന്തരൂപ-
മാക്കുവാൻ മോഹമൊന്നു;
ബാലിശപ്രണയത്തിൻ
പാഴ്വഴിയിതുതന്നെ.

എൻപ്രേമം സൂര്യരശ്മി-
പോൽ നിന്നെച്ചൂഴ്ന്നീടിലു-
മെമ്പാടും പ്രദീപ്തമാം
സ്വാതന്ത്ര്യം നല്കട്ടെ തേ!

III

ഈ വെറുംമൺപാത്രത്തിൽ
സ്നേഹത്തെ നിറച്ചു നീ
കേവലം കത്തിച്ചപ്പോ-
ളെത്രയ്ക്കു ശോഭ ചേർന്നു!

പാത്രമോ നിറം പക-
ർന്നൊന്നു പോട്ടെ; പുറ-
പ്പാടുമുള്ളവസ്ഥയ്ക്കു-
മെത്രയ്ക്കു മാനം വന്നു!

ഉൾപ്പിളട്ടങ്ങളെത്തി-
ഘോരത്രപാതം തിങ്ങി
വൻഭീതി വളർത്തി വാ-
ണുള്ള താമകളെല്ലാം

മേളമോടാമലംഗി
ചേർന്നു കാണായിതിപ്പാ-
ളേതൊരാ ദേവേന്ദ്രനും
വാഴുവാൻ തക്കതായി.

ശോഭനേ! നവാഭ്യുദസന്ധ്യാ
    ഗൌരമാം തവ മുഖ-
മാഭ കൂട്ടീടുന്നൊരാ
    സ്നേഹദീപത്തിൻ ചാരേ,

ഉജ്ജീവിതകാവ്യ-
    പാഠത്തിലേകാഗ്രമാം
മനതാരോടുകൂടി
    നിത്യവും വാഴട്ടെ ഞാൻ

പന്തുപോലുള്ള ലോകം
    സന്ദീപ്തമാക്കാൻ പ്രേമ-
ചിന്തപോലൊന്നുള്ളതോ,
    നാകത്തെ നിർമ്മിപ്പാനും!

IV

തൻകരങ്ങളാൽ ഭൂവേ
    വലയംചെയ്തീടിലും
സംഗമാകുന്നതാ-
    നാകാശം വർത്തിക്കുന്നു.

ഉന്നതാദർശം ചേർന്ന
    നിന്നുടെയനുരാഗ-
മെന്നെയാമതിക്കില്ല-
    മിന്നഹോ ബന്ധിപ്പീലാ.

അന്യോന്യമറിയുന്ന
സന്തതമന്തർഗ്ഗത-
മൊന്നപോൽ സുഖദുഃഖ-
ഭാവവും പങ്കുകൊണ്ടു.

ഏതിലും പാരതന്ത്ര്യ-
ക്ലേശമില്ലാതെ ധന്യർ
മംഗളകരം സൗഖ്യ-
മിന്നറിയുന്നവല്ലോ.

ത്വൽപ്രേമദീപമെന്റെ
ചിത്തമുജ്ജ്വലിപ്പിപ്പൂ;
ത്വൽപ്രീതചേഷ്ടതന്നിൽ
ജീവിതചമൽക്കാരം!

മുന്നമജ്ഞാതമായ
സുന്ദരവികാരത്താ-
ലുന്മാദം പകരിപ്പും
പരിതഃസ്പന്ദമാവും [illegible].

നിർണ്ണയം നിശ്ചലമ-
പ്രണയം ജീവിതത്തെ-
പ്പൂർണ്ണമാം സ്വാതന്ത്ര്യത്തിൽ-
ത്തന്നെയാനയിക്കുന്നു!

V

കാൎമ്മയാം പൂങ്കാവിതൻ
വൎണ്ണമാറാതെയൊക്കെന്നാ
ശോഭമിപ്പൂ ഋതുകാല-
ദേവിതൻ പ്രസാദാൎത്ഥം;

ഭാവിയെ മഹാമോര-
ത്രപിണിയായിക്കാട്ടി,
ഹാ, വസന്തശ്രീനി
ചിത്തത്തിലെല്ലാനാളും.

പ്രേമജീവിതം നിത്യ-
സുന്ദരം ഭജിക്കുമീ
മാമകമനോവൃത്തി
വത്സരാന്തത്തിൽമാത്രം.

സ്വൈപരമായ് ചരിക്കുന്നി-
തോൎമ്മയാം മുൎമ്മാന്ത്രിക-
ഘോരമാരിചാരവിദ്യ
വൃത്ഥമെന്നാകെക്കാട്ടി.

ഋതുരാജികളില്ലാ-
ത്തുള്ളതാം പ്രണയത്തിൻ
പൂന്തുപത്തെക്കാട്ടി-
ത്തന്ന നീയുള്ളുലം

ഭീതിയില്ലിവരൊരു
ലേശവുമുലകത്തി-
ലെന്നുമേ, സ്വർണ്ണോക്കു
കീഴ്‌വഴങ്ങാതെ വാഴാം.

ചന്തമേറുന്നൊരു കാല-
മൊത്തു മുൻപുണ്ടായൊരാ
വാത്സല്യയിൽ സുഖിക്കുന്ന
ജീവിതം മിഥ്യാസൗഖ്യം.

VI

അവ്യക്തമസ്പഷ്ടമാം
വാക്കുകളുരുക്കൊള്ളുമോ,
ദിവ്യാനുരാഗത്തിന്റെ-
യർത്ഥലേശത്തെ പ്രിയേ?

വാഴ്ത്തവതെങ്ങനെ ഞാൻ,
വാക്കിനാൽ പ്രണയത്തെ,
വ്യാപ്തിയാലുലകാകെ
നിറയും തേജസ്സിനെ?

ഭാഷയോ മനോഭാവം
കാട്ടുവാൻപോലും പോരാ;
ഭാവമോ പ്രണയത്തി-
നംശകപ്രതിബിംബം.

എന്തിനായ് പിന്നെ പ്രേമ-
വസ്ത്വന്തരം തേടുന്നു
ഹന്ത തൂലികേ, നിന്റെ
യത്നമോ, ഫലഹീനം!

എങ്കിലുമതുല്യ-
മംഗളമാലതി-
യെങ്കൽ നീയുളവാക്കി
നിർമ്മലപ്രണയത്താൽ;

ഉണ്ടതിൻ ശതാംശകം-
പോലുമെൻപദ്യങ്ങളിൽ
ചേർന്നിടിൽ ധന്യധന്യ-
മാകുമെൻപാട്ടുകൾ.

നൂനമീ സൃഷ്ടിശക്തി
ചേതകിലെത്ര സാര-
ഹീനമാം കല്പിതവും
ശോഭിച്ചു കാണാകുന്നു.

VII

പലനാൾ പ്രാർത്ഥിച്ചതിൻ
ഫലമായ് ലഭിച്ചൊരീ
പ്രണയസമാഗമ-
വേളയിലഹോ, കഷ്ടം,

ഉതിയാട്ടവാനെത്തു-
 മത്താരതായിപ്പോയി
തരുണീമണി,യുള്ളിൽ
 നിറയും പ്രേമത്താലേ!

കണ്ണുകൾ മഞ്ചിപ്പോയി
 നിൻപ്രഭാപൂരംമൂലം;
ഒന്നു നോക്കുവാൻപോലു-
 മാവായില്ലിവൻ കഷ്ടം!

നിന്നുപോയ് നിശ്ചലനായ്;
 നിന്നുടെ സാന്നിധ്യത്തിൽ
വന്നതുകൊണ്ടുതന്നെ
 സംതൃപ്തിയടഞ്ഞു ഞാൻ.

അഥവാ സുഖസാന്ദ്ര-
 മേകതാനത ചേരും
പ്രഥമപ്രണയത്തി-
 ന്നേകാഗ്രക്ഷണികയിൽ

വാക്കുകൊണ്ടെന്താം ഫലം?
 സദ്വൃത്തിമതികതശർമ്മ-
പ്രാപ്തിയെ സ്തുതിപ്പാനി-
 ന്നതിനാൽ മതിയാമോ?

സല്ലാപപൂർണ്ണത്തിനു
        സൌന്ദര്യം നല്കീടുന്നു
പല്ലവപത്രാളികൾ-
        താനല്ലോ വെറുംമൌനം.

VIII

തൻതല ചൂടിടുന്ന
        മഞ്ഞുതുള്ളിയിൽ വീണു
ചന്തത്തിൽ നിഴലിക്കും
        രശ്മിയൊന്നിനാൽമാത്രം

പുല്ക്കൊടിയുമാസിന്ധു-
        ഭാവത്തിലുള്ളൊന്നി-
തക്കന്നു, കർമ്മസാക്ഷി-
        യാകിയ ഭഗവാനെ.

എങ്കിലും മഹിമാവിൻ
        സൂക്ഷ്മമാം സ്വരൂപം
തങ്കലേ പ്രതിബിംബ-
        ഭാവത്താൽ കൊള്ളുന്നല്ലോ.

എന്നതുപോലെ, നിന്റെ
        ദിവ്യാനുരാഗത്തിന്റെ
പൂർണ്ണമാം മഹിമാന-
        മെൻതുച്ഛഹൃദയത്തിൽ

കൊള്ളുവാനാളല്ലെന്നു-
വന്നാലുമതിൻ രൂപം
വല്ലഭേ, സൂക്ഷ്മമായി
പ്രതിബിംബിപ്പൂ നൂനം.

പുല്ലിലെ ഹിമബിന്ദു
ഹീരമായ് മാറിടുമ്പോലെ-
കൊള്ളുവാനിതിൽ ചേത-
മേകരശ്മിതാൻ പോരും.

ഓമലേ, മമ ചിത്ത-
കന്ദരം നിറയാൻ നിൻ-
പ്രേമത്തിന്നണു പോര-
മെന്നതിലെന്താശ്ചര്യം?

IX

വാനിതിൽ സംഖ്യവിട്ട
നക്ഷത്രമാലകൊണ്ടു
മാനവിൻ നാമജപം
ചെയ്യുന്നു നശീഥിനി

എത്തുമിന്നറിവില
തന്നുടെ വിനാശത്തിൻ
ഹേതുവായ് സൂര്യോദയം
തീയമെന്നുള്ളു നൂനം.

ശുദ്ധയാം നിശയൊത്ത-
മെങ്ങനെ, ലോകക്കെല്ലാ-
ശുദ്ധതാപത്തെ നീക്കം
കർമ്മസാക്ഷിയാം ദേവൻ

തെല്ലുമേയപരാധം
ചെയ്യാത്തൊരബലയെ-
ക്കൊല്ലുമെന്നിഹ വന്നു-
ളെത്രമാത്രം നോക്കി?

രോഗദോഷപ്രദമായി,-
സ്സുപ്തയാം നിരങ്കുശ-
രാഗമാടിയന്നൊരെൻ-
ഹൃദയമതുപോലെ

നിന്നുടെ രാഗോദയം
പ്രാർത്ഥിച്ചു ചിരകാലം;
ഇന്നതിൻ ഫലപ്രാപ്തി
തെല്ലു കാണുന്നു നാഥേ:

മുൻപിലെത്തമസ്സാകെ-
പ്പോയ് നിറം മാറിക്കണ്ടു
സാന്ദ്രതമെന്നുള്ളത്തിൽ,
ജീവനം മാറിപ്പോയി.

X

നിന്നിമേഷനായ് നോക്കി-
ക്കൊണ്ടുതാൻ തവ രൂപം
സുന്ദരി,യൊരു നാളിൽ,
നിദ്രയുമറിയാതെ,

കണ്ണുകൾ ചുറ്റും ചേർന്ന
കാണുവാനരുതാത്ത
സാന്ദ്രശാദ്വലഭൂമി-
യപ്രതീക്ഷിതം കണ്ടു

താന്തനാം വഴിപോക-
നെന്നപോൽ, മനസ്വിനി,
കണ്ടു ഞാൻ നിൻസൗന്ദര്യം
വിസ്മയസ്തിമിതാക്ഷൻ.

കണ്ഠലഗ്നാശ്ലേഷത്താൽ
ഗണ്ഡമണ്ഡലം മിന്നി,
സാരസ്യലാസ്യംകൊണ്ടു
കണ്ണുകൾ കളിയാടി,

പുഞ്ചിരിക്കുഴമ്പിനാൽ
ചെഞ്ചൊടി വികസിച്ചു,
സൗഹാർദ്ദാവതതിനാൽ
പുറമേ പ്രേമ മുട്ടി,

തോഴിമാർക്കിടയിലായ്,
    വാനത്തിൽ നക്ഷത്രങ്ങൾ
ച്ചൂഴുമാ ശശിലേഖ-
    പോലവേ, കണ്ടേൻ നിന്നെ.

യാത്രതൻ ക്ഷീണം തീർന്നി-
    ട്ടെത്തേണ്ടുമിടംതന്നെ-
യെത്തിയ ശാന്തിയുള്ളിൽ
    ച്ചേർന്നു ഞാൻ തൃപ്തനായി.

XI

താഴ്മയോടർച്ചിപ്പു ഞാൻ-
    പ്രേമദേവതതന്റെ
മേന്മയും മഹിമയു-
    മേറിയ സാന്നിധ്യത്തിൽ:

"ശുദ്ധപ്രേമത്തിന്റെ
    പാരമ്യത്തിലുമത്ര
തൃപ്തമല്ലാതെ കാണ്മൂ
    ദമ്പതിമാരിൽ പ്രഭോ!

അതലിപ്പൊഴ്ത്തീടണം,-
    ഞാനപോലിതപേക്ഷം
ശരിയായന്തരംഗ-
    മുജ്ജ്വലമാകുവാൻ കാമ്യം."

സസ്നേഹമരുളിയെ-
    ബ്ഭഗവാൻ: ‘‘താൻതാനെല്ലാം
നിസ്സീമമനോഭവം
    മെച്ചമെന്നോർക്കാം ജനം.

കാന്തയോ നിരൂപിച്ചു:
    ‘വല്ലഭനെന്നോടില്ല
സ്വാന്തത്തിലനുരാഗ-
    മിന്നു ഞാൻ കൊള്ളുംപോലെ.’

നായകൻ നിനയ്ക്കുന്നി-
    ‘ഉപരിപ്ലവമല്ലോ
സ്ത്രീചിത്തമറിവതെ-
    ന്നായതിനഗാധത.’

ഇല്ല വ്യത്യാസമോർത്താൽ,
    ഇല്യത ഘനംകൊണ്ടാ-
ണല്ലഹോ വൈപുല്യംകൊ-
    ണ്ടെന്നതോ ധരിക്കേണം.’’

XII

സ്വപ്നസോപാനമില്ലീ
    പ്രേമമാളികതൻറെ
ചന്ദ്രശീതളമട്ടു-
    പ്പാവിലെത്തുവാൻ ധന്യേ!

ദുരിതട്ടടത്തിനാ
കഷ്ടിച്ച ഞണ്ടോൾക്കൊന്നി-
ച്ചേറുവാനിടമില്ലാ-
തിട്ടങ്ങിങ്ങിന്നുമായ

കോണിയിൽ മന്ദം മന്ദം
കാൽ വെച്ചു കരേറിത്താൻ
വേണമത്യുന്നതം।
പ്രാപിപ്പാനെല്ലാവർക്കും.

കാലുകൾ തെറ്റിത്താഴെ
വീണിടാം,മിരുട്ടിൽ പാഴ്-
കോലങ്ങൾ കണ്ടു പേടി-
പ്പൂണ്ടിങ്ങു മടങ്ങീടാം.

കൈകോർത്തു കേറാനിട-
മില്ലാഞ്ഞു വശംകെട്ടു
കൈവന്ന നിരാശയാൽ
തിരികെപ്പോരുന്നോരുമാം.

യാത്രയിലപ്പോഴപ്പോൾ
വന്നെത്തും വൈഷമ്യങ്ങ-
ളോർത്താലോ മടപ്പിക്കാൻ-
തക്കവതന്നേ നൂനം.

എങ്കിലും നിരുപാധിക-
　　യങ്ങു നാം ചെന്നെത്തിയാൽ
മംഗലപ്രേമമൂർത്ത്യു-
　　വാസത്തിൻ സുഖമെല്ലാം.

പലവകഗീതകങ്ങൾ

I

ഉലകം മുഴുവാകവേ
 പുല്കിനിവർന്നിരിപ്പിതോ;
നവപത്രാകളം പുഷ്പം
 പൂമെയ്പ്പിടുന്ന മന്ദിരൻ.

ഉന്നതം തല പൊക്കി
 തന്നുടെ കീഴിൽത്തന്നെ
വന്ന പാന്ഥർക്കു തൻ
 മായയാൽ തണലേകി

മനുഷ്യനായ് നിന്നിടുന്ന
 വൃക്ഷവർഷ്മനോ സാക്ഷാൽ
ഞാനൊപ്പോലെ നമ്മൾ
 സേവ്യനാകേണ്ടിന്നിടാം.

എങ്കിലും സഖേ, തീരെ
വിസ്മരിക്കയോ ഭൂതം
ഭംഗിയേറീടുന്നൊരീ
മുഗ്ദ്ധമാം പുഷ്പങ്ങളെ

ആരെയും ഹനിപ്പീല,-
യാരെയും കാത്തീടുവാൻ
തീരെയില്ലതിന്നിന്നു
സമ്പത്തും പ്രാബല്യവും.

കനകകാലികമ്പങ്ങളിൽ
മേയുവാൻമാത്രം കൊള്ളാം;
വനപുഷ്പഭാഗത്തിൻ
ഭ്രമണമായും തീരാം.

ഫലവുമെന്നതുവു-
മില്ലെന്നാ ഭാവംകൊണ്ടു
ബലഹീനരെന്നിതെ
വിസ്മരിക്കയോ സഖേ!

II

മേന്മയിൽ വാഴുവോരാ-
ടത്ഭുതമാം വൃക്ഷങ്ങളെ
ഈ മലർച്ചാർത്തിൽ കാണ്മൂ
നീയാഴി താഴ്മയോടെ.

പവിത്രം തലപൊക്കി
        നിശ്ചലമായും പൂണ്ടു
ഗർവ്വിയന്നാകാശത്തെ
        നോക്കിത്താൻ നിന്നിടവേ,

നിർമ്മലമായ തന്റെ
        വെള്ളത്താൽ തടാകമേ
അമ്മലതന്റെ പാദം
        കഴുകിസ്സേവിക്കുന്നു.

ഉല്പന്നഗ്ലാനിയവൻ
        ഗിരിയെമറിച്ചിടും
നിത്യവും പാദപ്രക്ഷാ-
        ളനവും ചെയ്യുന്നോനം.

ഏറുന്നൊരശുദ്ധത;
        സ്വച്ഛനിർമ്മലനാം
ചേരുന്നൊരകം; പൂക്കൾ
        നിത്യം ചാരത്തും

ശീതസുഖാസ്പദ-
        ശാന്ത സ്വച്ഛതയിലും
ഏതൊരു പൂർണ്ണമില്ല,
        നൽതടാകമേ, നിന്നിൽ?

എങ്കിലുമൊരനാദൃതത്ത-
ത്താഴ്ചയിൽസ്സേവിച്ചു നീ
പങ്കിലമാക്കിടുന്നു
ജീവിതം, കഷ്ടാൽ കഷ്ടം!

III

താരക

നാഥ, നീ ജ്ഞാനാനന്ദമ-
ഭോഗപാരണംചെയ്തു
ഉന്മാദനെപ്പോലെ,
ദീർഘമാം നിദ്രതന്നിൽ

സോപാനമെൻപടിപ്പുര
കാണാതെതന്നെ കിടക്കുന്നു,
മാരിയും മഞ്ഞും കാറ്റു-
മേല്ക്കുമേ നിറഞ്ഞാലും

മാറ്റുന്നൻ ചരമാലി
ഭാഗ്യമൊന്നുമെന്തു
കേൾക്കുന്ന പിന്നിൽ പദ-
വിന്യാസശബ്ദം ദൂരെ.

ഉൾത്താരിൽ പ്രേമം ചേർന്നു
കാന്തയോടിരിക്കവേ
നിത്യവും ഭൂപാളമാം
നിൻഗാനം കേൾക്കാകുന്നു.

രാവിലെ ഞാനുണർന്നു-
നോക്കീടുമ്പോഴേയ്ക്കു നിൻ-
ചേവടിപ്പാട് മഞ്ഞു-
ത്തുള്ളിയാൽ മൂടിക്കാണാം.

ഒരിക്കൽപ്പോലും നിന്നെ
വിളിച്ചു സല്ക്കരിക്കാ-
നൊരിക്കലായതില്ല
ഭാഗ്യമില്ലാത്തവളെ.

നാളെ, നാളെയാണെന്നു
ചിന്തിച്ചു നീളുന്നല്ലോ,
നാളുകളെത്രയെല്ലാം
തീർന്നിതെന്നോർത്തീടാതെ.

IV

പാഴ്പ്പുൽനിലത്തെന്റെ
വിത്തു ഞാൻ വിതച്ചപ്പോൾ;
നിഷ്ഫലമായിത്തീർന്നി-
തെൻകഠിനയത്നം!

എന്നെന്നു ഞാൻ പല നാളും
കീർത്തനശതം പാടി,
വാർന്നതാമശ്രുക്കളാൽ
നീരസേചനംചെയ്തു.

കണ്ണർക്കനികൊണ്ടും ഫല-
മില്ലാഞ്ഞു നിരാശതൻ
ഹന്ത നിത്യമെന്നെ-
ബ്ബാധിപ്പൂ മഹാകഷ്ടം!

മുക്കാല്യം മുറ്റപ്പൂതി-
ല്പന്തലിന്നതായിട്ടു
നില്ക്കുന്നു ചിലതാരം
വൈവശ്യഭാവത്തോടെ.

വന്നീടാം കുഞ്ഞിപ്പി-
ഞ്ഞിന നാമ്പുമില്ലലം;
തിന്നീടാം പച്ചപൊക്കി-
ക്കാനനമൃഗങ്ങളും;

വർഷമേറുകിലും
വൻചിറ മുറിഞ്ഞീടാം
കർഷകനിവ കാണ്മു
തൻകർമ്മഫലമായി.

വിത്തു പാഴ്നിലങ്ങളിൽ
പാകുന്നപോലെയൊരു
ഫലമില്ലാത്ത മറെറാ-
ന്നെന്തുതാനുലകത്തിൽ?

V

ഉഴുതാനെൻറ നിലങ്ങൾ തൊ-
ന്നൊന്നു കൃഷിചെയ്തു
പാഴാമെൻനിലംമാത്ര-
മുഴുവനായുമില്ല.

മുള്ളുകൾ കാടും വെട്ടി-
ക്കൊണ്ടു ഞാൻ നാളിൽ നാളിൽ
നിസ്തുലം പണിചെയ്തു
നാമ്പുകളുയർത്തുവാൻ.

കാലത്തു വിതപ്പിച്ചു,
പാകത്തിൽ വെള്ളം കോരി,
കാലികൾ പുക്കളും
തിന്നാതെ നിത്യം കാത്തു,

ഞാറുകൾ കതിരിട്ടു
പൊന്നണിയണിഞ്ഞപ്പോ-
ളേറിയ സന്തോഷത്താൽ-
മൂഢൻ ഞാൻ തെളികയായ്.

കൊയ്യു കററകൾ നന്നായ്
 മെതിച്ചു നെല്ലായപ്പോഴും
കൈതവമററുള്ളനാ
 ക്കൊണ്ടുപോയുടമസ്ഥൻ

തന്നെ നിറച്ചിട്ടു
 വൻപ്രളതാപവും കാട്ടി-
തന്നിതു നമുക്കൊത്ത
 വേതനം ഭിക്ഷാലിക്കായി.

ആ പ്രഭുവെന്തറിഞ്ഞു,
 നേരിൽ തൻ പണിചെയ്യും
ഇപ്പാവം ജനങ്ങൾക്കാ-
 ളവുമെന്നുള്ള താപം.

VI

പരാജിതയായ ഫ്രാൻസ്

സ്വാതന്ത്ര്യക്കൊടിയുള്ളാ
 കൈകളാൽ പൊക്കിപ്പിടി-
ച്ചാദർശമാർഗ്ഗമാമീ
 ലോകത്തിനാകെക്കാട്ടി;

മാനവജീവിതത്തിൻ
　　മാഹാത്മ്യമാം തന്റെ
മാനമേറിടും ഗാഥ..
　　മുദ്രയായ് ചാർത്തിപ്പോന്നു;

സമത്വം സ്വാതന്ത്ര്യം സൌ-
　　ഭ്രാത്രമെന്നിവയാൽത്താൻ
ചാർത്തപ്പെട്ടതാം രാഷ്ട്ര-
　　ശാസനമുദ്രയിൽ;

ആരുടെ ചിത്തത്തിൽ
　　[illegible]
പാരിടമിതുവരെ
　　ശ്രേയസ്സാൽ പുലർന്നതും!

ധന്യയാം ഫ്രാൻസേ, നീയോ
　　സൽകീർത്തി ശ്രേഷ്ഠമായ
ചന്ദ്രനെപ്പോലെ ശോഭിപ്പൂ
　　മേലാപ്പുമായ്ത്തീർന്നു, കഷ്ടം!

ഘോരമായാം പാരതന്ത്ര്യ
　　മേലുരേഖ നിന്റെ
നാടിതെന്നിൽ നൃത്തം-
　　ചെയ്യുമോ ഞെളിയുന്നു!

അതിലും മഹാർഹങ്ങളും
നിൻനീതിശാസനങ്ങൾ
ശ്രുതിതാളങ്ങൾ കൂട്ടി-
സ്സ്വാധ്യായമാകുന്നല്ലോ.

VII

പാരീസ് 1941

കൈരവനാമസ്സിനെ
പ്പൂവുപരിയ്യമലിഞ്ഞാതു്.
ഗൌരവം മറക്കാത്തതാം
ഉദ്ദേശ്യതികത്തിന്നുള്ളും

പൌരത്വം വിട്ടു ദാസ്യ-
വൃത്തിയിൽ കടന്നവനാർ
ചാരത്തു നില്പു ജാമ-
സമസ്സിൽ മദാന്ധരാം

വൈരിയാൽ നിജ പത്നി-
മഴിക്കപ്പെട്ടിടിലും
സാരമാം സതീവ്രത-
തേജസ്സാൽ തെളിഞ്ഞുതങ്ങല്ലോ;

ആ സ്ഥിതിയിങ്കൽപ്പോലു-
മപരാജിതു് സത്യ-
സദ്ധർമ്മം കലി കേറി-
ബ്ബാധിപ്പീലെന്നപോലെ.

പാരിസ്ത്യ ചഞ്ചലതാ-
സാർവ്വഭൌമയാം നിന്നെ
വൈരിമാർ സർവ്വലോക-
സമക്ഷം മർദ്ദിപ്പീലും

സാധുക്കൾ വല്ലഭന്മാർ
പൌരുഷമറ്റു വന്നു
പ്രേതസന്നിഭരായി
നില്ക്കിലും മഹാമാതേ!

നിന്നുടെ ചൈതന്യാംശ-
സന്ദീപ്തിമാനംകൊണ്ടു-
തന്നെ നീ ജയിക്കുന്നു
ദുർദ്ധർഷയായിട്ടെന്നും!

VIII

സിംഹളയിൽ

ഉന്നതഹിമാചല-
ശൃംഗമാർന്നുന്നതനായ്
മന്നിടമേഖലയിൽ
വീക്ഷിക്കും ശുഭ്രപ്രഭോ!

ക്ഷോണിയിൽ ദൈന്യം കാറ്റു-
മേറ്റുതാൻ പണിചെയ്യും
പ്രാണികൾ നിനക്കിന്നു
ഹാസ്യമാർന്നതെന്നോ തോന്നാം.

ക്ഷീണിച്ചു വലഞ്ഞു ഉ-
ഴുതും കൃഷിചെയ്യും
കാണി വിശ്രമം തേടാ-
ത്തുള്ളൊരപ്പുരുഷകൾ

ദുഃഖത്താൽ കരിഞ്ഞുള്ളോർ
നിന്നുടെ മഹാസ്ഥാനം
നോക്കുവാൻപോലും ശക്ത-
രല്ലെന്നോ, ശരിതന്നെ!

ഏതിലും പ്രാണിഹിംസാ-
ശങ്ക, നീ മൃതദേഹം
പകലും ഭക്ഷിപ്പല്ലോ
മേധയെ നടിക്കുന്നു?

ഏതുമില്ലാത്ത ജോലി
നീ ചെയ്യുന്നതറിവില്ലം,
സാധുക്കൾ പക്ഷികളെ
റാഞ്ചുകെന്നിയേ കഷ്ടം!

ശ്രുഗോഗ്രമേറിയേവം
വാഴ്കിലുമറിവില
മംഗലം കൃതകൃത്യ-
ഇപ്പി നീ ഗൃധ്രശ്രേഷ്ഠ!

IX

നമ്മുടെ ദിവാസ്വപ്നം
ഘനമായാകാശത്തിൽ
നിർമ്മിച്ച താരാഹർമ്മ്യം
ജീർണ്ണിച്ചുകിടക്കവേ

കണ്ടു നിൻമിഴികളിൽ
സുസ്പഷ്ടമിസ്സന്ദേശം:
"വേണ്ടിനി മേലിൽ പ്രേമ-
ജീവനമതിൽ സഖേ!"

എന്നാലും സന്ദേഹമ-
തെന്നുള്ളിലൊരു ചിന്ത
വന്നുദിക്കുന്നു: "ധന്യ-
ജീർണ്ണിച്ചതെന്നാകിലും

ഈ പ്രേമശൂന്യത്തിന്റെ
ചെളിയിൽ പനീർപ്പുഷ്പം
നില്പതു കാണില്ലയോ
സൌരഭ്യമിന്നും വീശി?"

ഉത്തരമിതിന്നു ഞാൻ
കണ്ടു നിൻകണ്ണിൽത്തന്നെ:
"മൃത്യുവായ് പണിഞ്ഞാലു-
മുത്തമമത്താജമഹലം

പ്രേമപാത്രത്തിൻ മിഴു-
ക്കാരമൃത്യുഞ്ജയന്മാർ
ഉയരുന്നിടും മിനാ-
കാരം ലസിപ്പതായ്.

പോകട്ടെ പോയതെല്ലാം,
നൂതനം നിർമ്മിക്കുക
രാഗത്താൽ സുരഭിലം
ജീവിതപ്രാസാദം നീ."

X

മാനവ, ഞെളിയല്ലേ
നിന്നോടിന്നൂയേ മേ:
നൂനം നീയറിവീല
ദുഃഖത്തിൻ പ്രതിഫലം.

നിർനിമേഷമാം ഭാ-
വത്തെയോ കണ്ണീർ വാർക്കും?
പിന്നിലൂൻ മറവൻ മേപ്പ-
യെന്നോ സ്വപ്നം കാണും?

ദുഃഖത്തിലൂടിപ്പിടും
മൊനാമേറുന്തൻതന്റെ
ഹൃത്തിലക്ഷരമോ
ലാളിപ്പൂ വാണി! നിന്നെ?

നിസ്തുലകാരതമാവായോ-
ക്കെത്ര ധന്യപ്രേക-
സ്വപ്നസാക്ഷാൽക്കാരി-
ന്നാവാൻ സാധിക്കുമോ?

നിർമ്മല, ഭദ്രമേ
ചേതനേൻജീവൻകൊണ്ടു
നിശ്ചയം സംതൃപ്തി ഞാൻ
തേടുന്നില്ലാ നാളും.

നിഷ്കളപ്രേമമുണ്ടു;
ധന്യനാമതിനാൽ ഞാൻ:
ഉൽക്കടഖേദമുണ്ടു;
വിജ്ഞാനിയതിനാൽ ഞാൻ.

ധനാഢ്യ നിനക്കുള്ള
നിർമ്മലഭാവംകൊണ്ടേ?
ജ്ഞാനമീ മണ്ടുമതെ-
ന്നൂറ്റം നല്കു പാമരാ?

XI

പുൽത്തകിടിയിലെന്റെ
മേൽമുണ്ടു വിരിച്ചു ഞാൻ
സ്വസ്ഥനായ് സായാഹ്നത്തി-
ലല്പവിശ്രാന്തിക്കായി

ചിത്രമാമുദ്യാനമ-
ല്ലൽപ്പുഷ്പസസ്യമല്ലി-
ല്ലൊരു പാഴ്നാടൻചെടി-
യൊന്നതാണല്ലോ നില്പൂ.

കല്പവല്ലികളും ചാർത്തി-
ക്കാണുന്ന വേലിപ്പുറി-
നപ്പുറത്തുള്ളസ്ഥാനത്തിൽ
കുട്ടികളും കളിക്കയാം.

അങ്ങിങ്ങു പൊങ്ങും വൃക്ഷ-
    ക്കൊമ്പിന്മേലിരുന്നിട്ടു-
സംഗീതം മധുരമാക്കും
    പക്ഷികൾ പൊഴിക്കയാം.

നില്ക്കാത്ത നടപ്പെട്ട
    മലർക്കിളിക്കൂട്ടമൊക്കെ
ഉല്ലസിച്ചു കൂടിക്കെട്ടു-
    യുൽക്കർഷമിളക്കുന്നോർ.

ജീവിതമിതിലെത്രാ-
    ശ്രാന്തരാകുന്നില്ലിവർ
കേവലമുല്ലകാല
    വിശ്രമകരോ വേണ്ടു.

ഇപ്പുല്ലിലിവിടെന്റെ
    കാലുകൾ നിവർത്തി ഞാൻ
സ്വല്പമൊന്നലസനായ്
    വിശ്രമം പൂണ്ടിടട്ടെ!

XII

വിശ്വപിതാവ്

വിധംപലപ്പിച്ചിതു ചമാ-
ലോകീർത്തമാം പൊരുളാ-
ഹിതൃഭക്തിയൊപ്പുള്ള-
നാകിനി നീ ബ്രഹ്മമന്ത്രത.

സൂതരെ വിഭവങ്ങളിഷ്ട
നാകത്തെ വഴിപോലെ
നിറച്ചിട്ടുള്ളു സർവ്വ
പ്രാണികളുടെയും സാക്ഷാൽ

ധാതാവെന്നതുപോലെ,
ശാശ്വതമായ സർവ്വജ്ഞ-
ചൈതന്യമായിരുന്ന
ഞങ്ങൾ നീ ചേർത്തരുളേ!

അനന്തം ശ്രദ്ധാഭക്തി-
ഞാനിന്നു ചെയ്യാൻ!
കൃപയാൽ ചെണ്ടയാണ
വഴിപ്പൂ ഞങ്ങളെ.

കാമക്രോധാദികളാം
　　കീടങ്ങളേശാതെ വാഴ്വാൻ
മാനസമുകുളവും
　　സന്തുഷ്ടിപ്പോരു വിധി!

തെളിയുന്നൂ ചിത്ത-
　　തലത്തിലറിയാതെ
ജീവിതം സ്വപ്നംപോലെ
　　നയിപ്പൂ മഹാവിധി!

വിധിയെപ്പൗരുഷത്താൽ
　　വെല്ലൂ നരശ്രേഷ്ഠ!
ക്ഷിതിയിൽ മനുഷ്യർക്ക്
　　ഉത്തരീയോദാരമന്ത്രം.

ഇൻക്വിലാബ്

കണ്ടേടോ വൃദ്ധപാന്ഥ,
മുന്നമേ ഭവാനെ ഞാൻ
പണ്ടെൻ്റെ നദീതീര-
ത്തേകനായ് നില്ക്കുന്നതായ്!

നരച്ചിട്ട കീറിയുള്ള
വസ്ത്രവും, വിശപ്പിനാൽ
മങ്ങിയ വദനവും
ശോഷിച്ച കരങ്ങളും

അസ്ഥിപോലുള്ള തിങ്ങും
ചിന്തകൾ നൊന്തിതന്നിൽ
തോട്ട മാന്തിയപോലെ-
യുള്ളതാം വരകളും

ലോകത്തിനാലോകം
    മൂർത്തമായ്പ്പോലെ
മൂകനായങ്ങു താഴെ
    നില്പതായോർമ്മിപ്പു ഞാൻ.

കാര്യവ്യഗ്രത പൂണ്ടു
    പോകുന്ന മഹാലോക-
താതമേ നിന്നെ നോക്കി-
    യൊന്നുമാതിയതില്ല.

ഞാനാദ്യം കൂട്ടാട്ടിൽ
    പൂഞ്ചോലൻ ഭ്രമം നോക്കി
വരമ്പിൽക്കൂടി മന്ദം
    നടന്നു പോകുന്നേരം

കണ്ടു ഞാൻ നിന്നെപ്പല-
    മാടത്തിലൊന്നിലേട-
ലാണ്ടതാം മുഖത്തോടു
    നില്പതായ് സന്ധ്യാനേരം.

ക്ലേശിപ്പു കൃഷിപ്പണി
    ചെയ്തു നീ നെല്ലും ചില്ലി-
ക്കാശുമായ്ക്കൂലി വാങ്ങി
    വന്നണഞ്ഞതിലിക്ഷണം.

എത്രയും മുഷിഞ്ഞേറെ-
        കീറിയ മുണ്ടൊന്നു താൻ
വസ്ത്രമായതു മറ-
        ച്ചന്നു നീ പുറത്തിറങ്ങു.

തീരാത്ത ഭാര മാറി-
        പ്പോന്നു ഞാനല്പം തീരി-
പ്പോളു നിൻമുഖത്തെന്നു
        കണ്ടതാം ഭാവത്തിനാൽ.

പിന്നെ ഞാനൊരു നാളിൽ
        തെരുവിൽ പ്രഖ്യാതമാം
ചന്തനിരപ്പാക്കിയിങ്കൽ
        സസുഖം ചരിക്കവേ,

വെള്ളംപോൽ പരന്നൊരാൾ-
        ക്കൂട്ടത്തിൽ കലർന്നു ഞാൻ
തള്ളലും തിക്കുമേറ്റു
        മുന്നോട്ടു പോയിടവേ,

പെട്ടെന്നു പുഷ്പഹാരം,
        നിന്നുടെ മുഖം കണ്ടു
ഞെട്ടി നിന്നുപോയല്ല-
        ന്നേരത്തെ ഗ്ലാനിയത്താൽ.

പ്രച്ഛന്നവേഷനായി
നില്പൂ യമനെന്നാകിലും
നിശ്ചയമൊരു നോട്ടം-
കൊണ്ടറിഞ്ഞിതു നിന്നെ.

ബന്ധുക്കൾ ചത്തു സർവ്വ-
നാശവുമറിഞ്ഞുള്ളം
വെന്തൊരാ ശരണാർത്ഥി-
ക്കൂട്ടത്തിൽ നില്ക്കുമ്പോഴും,

ആരുതാൻ മറക്കുന്നു,
നിൻകണ്ണിൽ കാളിക്കത്തും
ഘോരസങ്കടത്തിൻ
ജ്വാലയാളുന്നനേരം?

ഒരു നാൾ രക്തപ്രഫുല്ലൽ-
പ്പാറ"സയിൽ തൊഴുന്നൊരു-
മൊരുമിപ്പാരാവധി-
മാനന്ദിച്ചിരിക്കവേ,

അരികെക്കണ്ടു നിന്റെ
മുഖം ശോകാക്രാന്തം
തിരികെ സ്മൃതിതന്നി-
ലെത്തിടും സ്വപ്നംപോൽ.

തീരാത്ത കോപത്തോടു
        നോക്കി വൻജുഗുപ്സയാ
ചാരത്തു തുപ്പി വേഗാ-
        ലങ്ങു നീ മറഞ്ഞുപോയ്.

ദാരിദ്ര്യദുഃഖത്തിനാൽ
        പാരെല്ലം തൊലിയുമാറ്
തീരെ നീ മെലിഞ്ഞതി-
        ശോച്യനായ്ത്തീർന്നീടിലും,

ഘോരമാം നിൻനോട്ടത്തെ-
        യാർ മറന്നിടാനാവും?
പാരിച്ച ഭീതികൊണ്ടു
        മേനി മേ വിറച്ചുപോയ്!

ശ്രേഷ്ഠമാം വാഹനത്തി-
        ലേറി ഞാൻ ഷാങ്ഹായിലെ-
പ്പട്ടണവീഥിതന്നിൽ
        സഞ്ചരിച്ചീടുംനേരം,

കണ്ടിതന്നൊരു റിക്ഷാ
        വലിച്ചു കൂടും ഭാരം-
കൊണ്ടഹോ കുനിഞ്ഞു നീ
        വില്ലയെപ്പോകുന്നതായ്.

പട്ടിണിപ്പിശാചിന്റെ
ബാധയാൽ വികൃതമായ്
ദുഃഖസങ്കടം പൂണ്ട
നിൻമുഖമതിമാത്രം

സാധുമർദ്ദനം ചെയ്തും
ദ്രോഹികളോടു ചേർന്നും
ക്രോധവും വിദ്വേഷവും
കണ്ടു ഞാൻ ഭയന്നുപോയ്.

* * *

ഇന്നിതാ കാണാകുന്നു
പടികളിൻപുറമേടാരം–
തന്നിൽ നീ തല പൊക്കി
നിവർന്ന മോദത്തോടെ

നില്പൂ നീ, വാഴ്ക്കൃതത്തിൻ
ശോഭിച്ചു കരങ്ങളിൽ
തോക്കുമായ് ജയശ്രീയെ–
ത്തഴുകും പ്രതാപത്തിൽ.

മൂകൻ നീ മുൻപു സഖേ!
കേൾക്കുന്നിതിപ്പോളെല്ലാ
ലോകവുമാദരിക്കും
നിന്റെയാഹ്വാനഘോഷം!

ഉറച്ച ഭാവത്തോടു
        ചൊടിവിട്ടുള്ള നിന്റെ
ഇറിച്ച നോട്ടത്തിങ്കൽ
        ക്രൂരത കാണ്മാനില്ല.

കീറിയ വസ്ത്രമൊന്നോ
        നീ ധരിക്കുന്നു; പക്ഷേ
നീരാളിപ്പട്ടിനുള്ള
        ധാടിയോടൊത്തു സഖേ!

തോടു മാറ്റിയപോലെ
        നിന്നൊറി വഹിപ്പതാം
പാടുകിൽ തവ മുഖ
        നൈരാശ്യം ചേർന്നിടുന്നു!

തേടിയ ചാരിതാർത്ഥ്യം
        പൂണ്ടു നീ വൃദ്ധവാനമേ!
ചോടിയും നമുക്കിനി.
        വസ്ത്ര വിഭൂഷം കണ്ടാൽ.

യേനാൻ

ഉഗ്രാഹവങ്ങളിൽ-
നിന്നതാൻ സുഗംഭീരം
നിഷ്ഠമിപ്പുള്ള സിംഹ-
നാദമേ വിറപ്പിപ്പൂ,

വിത്തമത്തരായ് സാധു-
ലോകരെ മർദ്ദിപ്പവ-
നാഭ്യമിപ്പതിട്ടു
ഭ്രഷ്ടരാക്കിടുന്നല്ലേ!

ഗർവ്വിയന്നവർ വന്നു
വീഴുന്ന തീയുണ്ടയീ-
പ്പുഷ്പതോരണങ്ങൾ
കാണുവാൻ വെടിക്കെട്ടായ്!

ഒന്നുമേ വിളയാത്ത
　　പാഴ്മണ്ണു്; ജലംപോലു-
മില്ല മുള്ളുമരങ്ങു്;
　　ഘോരമീസ്ഥലം കണ്ടാൽ.

പിന്നെങ്ങുനിന്നു കിട്ടീ
　　ലോകത്തെജ്ജയിക്കുവാൻ
പോന്നതാം മഹൈശ്വര്യം
　　ധൈര്യവും പ്രതാപവും?

ഏതൊരു കൃപാപാത്ര-
　　മേതു ദിവ്യാസ്ത്രത്തിനാൽ,
സാധിച്ചു വേഗം ശത്രു-
　　സംഹാരം ഭവാനിപ്പോൾ?

ഹേ കുമാര, തവ സാര-
　　ഗർഭമീ പ്രശ്നത്തിനി-
ന്നേകുവാൻ ശരിയായൊരു-
　　ത്തരമേ നീ ശക്തനാവും.

ദിവ്യമാം ചാട്ടയുണ്ടു്,
　　ദിവ്യാസ്ത്രഗണമുണ്ടു്,
ദിവ്യത നല്കും തപ-
　　ശ്ശക്തിയും നമുക്കുണ്ടു്;

ശ്രുതിയിൽക്കാല്യനി ങ്ങാ–
നിഗൂഢതന്നിൽ, ലോക–
ക്ഷേമദായകമായ
മന്ത്രമൊന്നുരുവിട്ടു.

ഈരഞ്ചു വർഷം ഘോര–
വ്രതമിങ്ങനുഷ്ഠിച്ചു
സാരമാമൊരു ദിവ്യ–
ജ്ഞാനവും ലഭിച്ചു മേ.

ആ മതം പ്രഖ്യാപിക്കാ,–
മാ മന്ത്രമോതിത്തരാ,–
മാരയും ജഗത്തിനെ
മാറാനായ് നിനച്ചു ഞാൻ:

“ശക്തിയെത്തരുന്നതായ്
ലോകത്തിലൊരൊന്നേയുള്ളൂ;
വ്യക്തമായോതാമതു
വേലചെയ്യോരിൽത്തന്നെ.

തള്ളിപ്പു കുറിയിട്ടും–
മട്ടുഴി കിളച്ചതിൽ
നട്ടു കൊയ്തെടുപ്പാനും–
മാലയിൽ ശ്രമിപ്പാനും

പട്ടണങ്ങളിൽ തൊഴിൽ-
ശാലയിൽ പണിചെയ്തു
കഷ്ടജീവിതം കഴി-
പ്പേനിനമൊരുപോലെ.

സൃഷ്ടിയാൽ ലോകത്തിനെ-
പ്പോഷിപ്പിപ്പവരത്രേ;
സ്രഷ്ടകിന്നവരിലേ
സത്യത്തിൽ ശക്തിയുള്ളൂ.

ഇത്തത്ത്വമറിയാതെ,-
യിന്നവർ സൃഷ്ടിക്കുന്ന
വിത്തമെത്ര ഹരിപ്പതോ
ലോകജേതാക്കളെന്നായ്

ഭാവിക്കുമവർക്കില്ല
ശക്തി തെല്ലിഹ, മിഥ്യാ-
ജീവിതം നയിക്കുന്നു,
സ്വപ്നങ്ങളും കണ്ടിടുന്നു.

എന്മനം പ്രത്യാശാശക്തി;
ഉദയത്തിൻ വെളിച്ചത്തിൽ
നന്മയ്ക്കൊന്നു കണ്ടി-
ത്തിളക്കാവാസത്തിൽ ഞാൻ.”

ഓതി ഞാൻ: “മഹാമതേ,
    നിന്റെ വൻതപസ്സാലെ
പൂതമിസ്ഥലം; ചൊല്ലു-
    കൂഴിയിൽ നിൻ സന്ദേശം!”

യമരാജധാനി

ഒരു നാൾ യമരാജ-
ധാനിയിൽ ചെന്നെത്തി ഞാൻ
പുരജിഷ്ണതാസമ്മുല-
മെന്നുമേ മടിക്കാതെ.

ചിത്രശില്പമാം ദിവ്യ-
മന്ത്രശാലയിൽക്കാൽ-
റത്തമമന്ത്രിവര്യ-
രൊക്കവേ പൂണ്ണമോദി

പൊന്മയമണിപ്പൂമെന്തി
വജ്രസിംഹാസനത്തിൽ
നിർമ്മലകാന്തി വീശി
വാഴുന്നതായിക്കണ്ടു.

ഏറ്റുമാലികളോടു
    ദേവനൊത്താണിരുപ്പി
മാറി ഞാനിടത്തോട്ടു
    സഭയിൽ നിന്നിടവേ,

ചിത്രഗുപ്തപ്രഭുവായ
    കാര്യക്കാരനെന്നോ-
ടിത്തരമുരചെയ്തു
    സന്തോഷഭാവത്തോടെ:

“ആരഹോ ഭവാൻ? ധർമ്മ-
    രാജാവിൻ വസതിയിൽ
കാരണമെന്തു വന്നു-
    ചേരുവാനിന്നാളിൽ?

ലോകവാസികളാരു-
    മിവിടെ സ്വമേധയാ
ചാകാതെ വരുന്നതായ്
    കേട്ടുകേൾവിയുമില്ല.

ഛായാഗ്രാഹികളേന്തി
    മാറാപ്പുപോലെ തോളിൽ,
പോയായിപ്പുലരെ-
    മൃത്തത്തിലോതിക്കൊണ്ടും,

മുട്ടിട മറയാതെ
        കാലുറയിട്ടും ഫലമറ്റു.
ബൂട്ടുകൾ ധരിച്ചിട്ടു-
        നാരിമാരൊന്നിച്ചഹോ

നാടകശാലതോറും കൂത്തു
        കാണുവാൻ നടക്കുന്ന
മൂഢരാമമതിക-
        ളിങ്ങു വന്നിടാറില്ല.

തോക്കുകൾ ചുമന്നോരോ
        കാടുകൾതോറുമെത്തി
വ്യാഘ്രങ്ങൾ പുലികൾ ചെ-
        ന്നായ്ക്കളെന്നിവയെല്ലാം

കൊന്നൊടുക്കിടുന്നതെ
        മാനവമഹാധർ-
മെന്നുറച്ചിട്ടാരും
        ചെത്തുന്നൊരാംഗ്ലേയരും

ഇങ്ങടോ, വരാറില്ല;
        ജന്തുക്കൾതന്റെ ഹിംസ
യംഗിയല്ലീ ലോകത്തി-
        ലെണ്ണവെച്ചാകാം പക്ഷേ.

ധർമ്മമൂർത്തിയാമെന്റെ
  തമ്പുരാൻ സ്വർഗ്ഗാത്മജൻ
നിർമ്മലന്നസമത്വ-
  മെന്നുമേ ധ്വംസിപ്പവൻ

അംശാവതാരം മുൻപു
  ചെയ്തതില്ലയോ 'കാറൽ-
മാർക്സെ'ന്ന പേരിൽ ജർമ്മൻ-
  ജാതിയിൽ ക്ഷിതിതലേ;

ആ വിശിഷ്ടാത്മാവിന്റെ
  സൃഷ്ടികൾ ജപിക്കുന്ന
സോവിയറ്റിന്റെയാൾക്കാ-
  രാതമിങ്ങെത്താറില്ല.

നിസ്ത്രപം സൂചീമുഖ-
  ഭല്ലാറതത്തിങ്കൽ
വൃഷ്ണനതാൻ കോടിട്ടന്ന
  ചീനരാം ജാതിക്കാരും

ഭോഗലോലുപരായി
  നാടെല്ലാം നടക്കുന്നോ-
രാഗാഖാൻ മുതലായ
  ഭൂപതിശ്രേഷ്ഠരാരും

വാഴുവാൻ തങ്ങൾക്കിടം
        പോരെന്നു വാദിച്ചെന്നു-
ഭൂമിയിൽ പടവെട്ടി,
        വാഴുവാനാശിച്ചോരാം

ജാപ്പാനിജനതയും
        ജർമ്മനിക്കാരുമിതു
വാഴ്വിടം തേടി വന്നു-
        കണ്ടതില്ലിതുവരെ.

സ്വാഗതം ഭദ്രമേ,
        നിന്റെയീ വരവിപ്പോൾ
ഭാഗധേയമാർത്തുന്നു
        ഞങ്ങളോ കരുതുന്നു.”

താഴ്മയിൽ കൈകൂപ്പി ഞാ-
        നന്തകസ്വാമിതന്റെ-
യാ മന്ത്രിമുഖ്യനോടു
        സാദരമറിയിച്ചു:

“അഭിമതാനുകൂലമല്ല
        വന്നു ഞാൻ; പൊറുത്താലും,
വിഭവസതാക, സാധു-
        വാകുമെന്നപരാധം.

ഋഷിയീശോമോ മട്ടിൽ
ചൊല്ലീ ഞാൻ കേട്ടിട്ടുണ്ടെ-
ന്നീ മഹാരാജധാനി-
തന്നിലെ വിശേഷങ്ങൾ.

സിദ്ധാന്തം മതം സമ്പ്ര-
ദായങ്ങൾ പലതരം
വ്യത്യാസം പെരുത്തവ-
തമ്മിലെന്നിരിക്കിലും,

നരകലോകത്തിന്റെ
ദുഃഖങ്ങൾ വർണ്ണിക്കുമ്പോൾ
സാരമാമൈകമത്യ-
മുണ്ടവതമ്മിൽ ചിത്രം!

വിപ്രരും പുരോഹിത-
വർഗ്ഗവും മുല്ലാക്കളും
ചൊല്ലേറും മതാധ്യക്ഷർ
ശങ്കരാചാര്യന്മാരും

പണ്ഡിതർ ജഗദ്ഗുരു-
സ്ഥാനികൾ ശാസ്ത്രജ്ഞരും
നിർണ്ണയം നരകത്തെ-
യൊന്നുപോൽ ദുഷിക്കുന്നു.

ഭാവനാസമ്പന്നന്മാ-
രുത്തമകവിശ്രേഷ്ഠർ
സാവധാനമല്ലോ ധർമ്മ-
രാജ്യത്തെ വർണ്ണിക്കുന്നു.

ശ്രേഷ്ഠനാം ഭാസൻ തന്റെ
ബുദ്ധിയാലോചിതത്തും
മിൽട്ടന്റെ മഹാസൃഷ്ടി-
യൊരുന്നാടെ വീക്ഷിച്ചും

നമ്മുടെ പുരാണങ്ങളിൽ
നിർമ്മിച്ച മഹർഷിമാർ
നിർണ്ണയമെല്ലാം കണ്ടു
പൂർണ്ണമായ് വർണ്ണിച്ചതും

അന്തകസ്വാമിതന്റെ
രക്ഷയിൽ വാഴുന്നോർക്ക്
വെന്തു വേകുവാൻമാത്ര-
മിടമെന്നല്ലോ നിത്യം.

നേരെ കണ്ടറിയണ-
മായതെന്നോർത്തത്ര പ-
ണ്ടാരുമേ ചെയ്യാത്തതാ-
മീ യാത്രയ്ക്കൊരുമ്പെട്ടു.

ച്ഛിന്നമാനസാമാനസത്തെ-
  കന്നിത്തു പൊറുക്കേണം
സന്തനഗ്ഗാടെ, ഫോണ-
  മെന്തെന്നും പറയേണം.”

ഉത്തരം ചിത്രപുഷ്പ-
  മോതുവാൻ തുനിയവേ,
നേത്രസംജ്ഞയാ വേഗം
  വിലക്കി സ്വമന്ത്രിയെ

അന്തകസ്വാമി തന്നോ-
  ന്നീദൃശഗംഭീരം വച-
സ്സന്തരം വിട്ടു ചൊന്നാ-
  നീവണ്ണം കനിവോടെ:

“ആഹന്ത കഷ്ടം! മർത്ത്യ-
  രീവിധമഗാധമാം
മോഹാന്ധകാരക്കൂപ-
  ത്തിങ്കലോ വലയുന്നു!

ധർമ്മക്ഷേത്രമായി-
  ട്ടെണ്ണപ്പെട്ട നടക്കുന്ന
നമ്മുടെ പുരത്തിങ്കൽ
  വീക്ഷിപ്പൂ നരകത്തെ!

ബോധത്തെ നാരായണ-
നൊന്നല്ലോ വാഴ്ത്തീടുന്നു;
ബോധത്താൽ ജയിക്കുന്നു
ധർമ്മമെന്നുള്ളു നൂനം.

വണ്ണവും സ്ഥാനമേതും
സ്ഥിതിയും വലിപ്പവു-
മെണ്ണാതെ സമസൃഷ്ടി-
ഭാവത്തിലെല്ലാരെയും

കണ്ടപോൽ ബോധനീതി-
കൊണ്ടു നാം രക്ഷിക്കുമ്പോൾ
നിന്ദ്യമാം നരകമാ-
ണീ രാജ്യമെന്നോ ചൊൽവൂ?

സർവ്വസാക്ഷിയാമെന്റെ
താതനാദിത്യദേവൻ
നിരവ്വെളുത്തിയെല്ലാ-
പേരിലുമൊരുപോലെ

തൻകരങ്ങളാൽ ചൂടും
കാന്തിയും ചേർക്കുന്നും
സങ്കടം ചേർക്കാതെ നാ-
മിവിടം കാത്തീടുന്നു.

സമത്വം ധൎമ്മം സത്യ-
മിവ മൂന്നല്ലോ, നിത്യം
യമസാമ്രാജ്യശക്തി
നിലനിൎത്തുന്ന സഖേ!

ഇവ നാം പുലൎത്തുന്ന
ജനായത്തത്തുലകത്തിൽ
കവിതക്കാരോരോന്നു
ചൊന്നതൊ പൊളിതന്നൊ.

അന്യായം ജയിക്കുന്ന
ഭൂമിയിൽ വാഴുന്നോൎക്കു
തന്നിടാം ധൎമ്മരാജ്യം
ഘോരമാം നരകമായ്.

രാത്രിയിൽ പുലരുന്ന
മൂങ്ങയ്ക്കു ദിനപ്രഭ
ചീൎത്ത ദുഃഖത്തെച്ചേൎക്ക-
മെന്നതിലെന്താശ്ചൎയ്യം?

എന്നുടെ വാക്കു കേട്ടു
വിശ്വസിക്കണ്ട ഭവാൻ;
ചെന്നു പോയ്നോക്കുതന്നെ
തീൎച്ചയാക്കുകയിപ്പൊൾ.

നീതിമാൻ ചിത്രഗുപ്തൻ
വേണ്ടൊരു സഹായങ്ങളും
ചെയ്തിടും, നിനക്കെന്നും
മംഗളം ഭവിക്കട്ടെ!"

അന്തകദേവനേവം
പറഞ്ഞു വിരമിക്കെ-
ദ്ദുന്ദുഭിഗീതങ്ങളാൽ
മുഴങ്ങീ സഭയെല്ലാം.

മണിപീഠത്തിൽനിന്നു
സേവകന്മാരും താങ്ങീ
മിത്രനന്ദനൻ യമൻ
സപുളകമെഴുന്നേറ്റു

പുറനിന്നിടും മന്ത്രി-
വര്യൻ കടാക്ഷത്താൽ
യാത്രചൊന്നാശിസ്സേകി
മന്ദമങ്ങെഴുന്നള്ളി.

II

ചൊല്ലിനാൻ ചിത്രഗുപ്തൻ:
"നാലടിയ്ക്കല്ലോ നേരം;
തെല്ലു പലഹാരം കാപ്പി
കഴിച്ചിട്ടാകാം ശിഷ്ടം.

എൻപ്രേമമേടത്താണി-
ന്നവിടെക്കേറി സ്വല്പ-
മെങ്കിലും സൽക്കാരത്തെ
സ്വീകരിക്കണം സഖേ!”

മന്ത്രിവര്യന്റെ ഹർമ്മ്യ-
മുത്തമമത്യുജ്ജ്വലം
സുന്ദരവിലോഭ്യമാ-
ശോഭിതം മനോഹരം

ശാസ്ത്രനിന്ദിതം ഭോഗ-
പാലർതൻ നമസ്കാര-
നാട്യശാലയൊരു ത്തര-
ളചിതാൽ പ്രവേശിപ്പൂ.

ആയുധസ്ഥകരശിഷ്ട-
രമ്യമാമഭ്രമത്തിൻ
വാദ്യ ശംഖിയിലെന്റെ-
യുദ്ധതാളം കല്പിക്കവേ,

പാർശ്വവർത്തികളെല്ലാം
ത്വയ്യ വിലാസത്തോ-
ടീക്ഷിക്കെ, ഭ്രമമില്ലാതെ-
തെറ്റിതെന്നോർത്തീടവേ,

ഭാഗ്യപാത്രങ്ങളെന്നതി-
സ്സൽക്കരിക്കവാനായി-
ത്തൽക്കുടുംബിനി വന്ന-
നില്ക്കുന്നതത്ര കണ്ടു.

കാപ്പിക്ക തയ്യാറാക്കി-
വെച്ചിരുന്നൊരു ചിത്ര-
ശില്പമാം പൂമച്ചകം
ചെന്നണഞ്ഞിതു ഞങ്ങൾ.

സ്വാദിഷ്ഠം പലതരം
ഭക്ഷണപാനീയങ്ങൾ
സാദരം ഭുജിച്ചു ഞാൻ
തൃപ്തിപ്പെട്ടൊരനന്തരം.

ഭിത്തിയിൽ കണ്ട ചിത്ര-
മെപ്പേരുടേതാണെന്നായി-
പ്പുത്തനാമറിവാനായ്
ക്കൗതുകമുള്ളിൽ വളർന്നു.

എന്റെ ചിത്തമറിഞ്ഞിട്ടു
ഭാവത്തിൽ സചിവേന്ദ്രൻ
പുഞ്ചിരി തൂകി വേഗ-
മോതിനാൻ മധുരമായ്:

“വിസ്മയിക്കണ്ട സഖേ, –
യിപ്പുവർച്ചിത്രങ്ങളിൽ
വിശ്വചരിത്രാത്മമായ
സംഭവമെല്ലാം കാണാം.

രാഷ്ട്രങ്ങളുടച്ചോരോ
വാർക്കുന്ന വിപ്ലവങ്ങളും
ശ്രേഷ്ഠരാം വീരാത്മാക്കളും
നയിച്ച ജീവിതങ്ങളും

ലോകത്തെയവതാനാ –
ണന്നായിക്കണ്ടതെന്നും
ശ്രീകരമവ കാണാ –
മിപ്പുവർച്ചിത്രങ്ങളിൽ.

‘ഇൻകിലാബി’ന്റെയോരോ
രൂപവും മാറിമാറി –
ഭൃംഗിയിൽ വരച്ചതു
കണ്ടിടാമിവിടത്തിൽ.

ലോകത്തിലസമത്വം
നീക്കുവാൻ ബദ്ധദീക്ഷ –
നാകുമെൻസ്വാമിയോരോ
ദേശത്തും മുദ്രപോലെ

മൎത്ത്യരൂപത്തെപ്പൂണ്ടു
        സത്യധൎമ്മത്തെക്കാത്തു
രക്ഷിപ്പാനവതരി-
        ച്ചീടുന്നതാരിവരല്ലീ?

മുനിമാർ പ്രവാചകർ
        തത്വവിജ്ഞാനവിജ്ഞർ
ജ്ഞാനോൽക്കൎഷം മററു
        പണ്ഡിതവൎഗ്ഗങ്ങളും

സമത്വമെന്നൊ സൎവ്വ-
        ശ്രേഷ്ഠമാം ധൎമ്മമെന്നു
സമൎത്ഥിച്ചെല്ലാം മാറി-
        മറിപ്പാൻ ശ്രമിച്ചവർ

അവരെൻസ്വാമിതൻറ-
        അംശതേജസ്സിൻ പൂർണ്ണം
പ്രവാഹംതന്നിലെല്ലാ-
        നേരവും കാട്ടീടുന്നു.

അരുമണിയരെല്ലാ-
        നാളമായവരുള്ള
മേളമനോഹര-
        ചിത്രങ്ങളിവ കാൺക!”

III

ചിത്രഗുപ്തൻെറ കാപ്പി-
സ്സൽക്കാരമെല്ലാമേവം
മിത്രമാമവനു കൈകൊ-
ണ്ടൊട്ടിരുന്നനന്തരം

നാരകപുരത്തിൻെറ
കാഴ്ചകൾ കാണ്മാൻ കൂട്ടു-
കാരനാം യമഭൃത്യ-
നൊത്തു ഞാനിറങ്ങിനേൻ.

"ഉത്തമനാകുമെൻെറ
മിത്രത്തിന്നിന്നാളിൽ
ചിന്തിതമെല്ലാം മണി-
ഭദ്ര, നീ കാണിച്ചീടണം."

ഈവിധം സചിവവര്യൻ
തൻെറ കല്പന കേട്ടു
സേവിച്ചു നില്ക്കും മണി-
ഭദ്രനെത്തുടർന്നു ഞാൻ.

ഒട്ടു പോയൊരു നേരം
ശോഭിക്കുമിന്ദ്രനീല-
ക്കോട്ടതൻ മുഖദ്വാരം
കാണായി മഹോജ്ജ്വലം.

കാണായി മുന്നിൽ ചേതോ-
മോഹനം ദിവ്യോദ്യാനം
ചേണാർന്ന പൂത്ത വല്ലി-
ക്കൂട്ടങ്ങളാൽ നിറഞ്ഞതായ്.

ചന്ദ്രശാലകളുണ്ടു
സംഖ്യയില്ലാത്തവണ്ണം;
യന്ത്രധാരകളുണ്ടു
ശോഭിപ്പതെല്ലായിടവും;

കല്യത കോലും രാജ-
ഹംസങ്ങളാൽ തല പൊക്കി
മെല്ലവേ ക്രീഡിക്കുന്ന
താമരക്കുളങ്ങളും.

ഉള്ളമനോഹര-
മാകുമീയിടം കണ്ടു
ചൊല്ലി ഞാൻ മണിഭദ്രൻ-
തന്നോടു സവിസ്മയം:

“നാകത്തെ നാണിപ്പിക്ക-
മിപ്പുരിയേതു? സദ്-
ഭോഗങ്ങളാൽ നിറഞ്ഞോരീ-
യുദ്യാനമാർക്കുള്ളതാം?”

ചിരിച്ചുകൊണ്ടു ചൊന്നാ-
        നന്തകശിഷ്യൻ, "നിങ്ങൾ
ചരിക്കുമിത്തന്നെ-
        യന്ധതാമിസ്രം, സഖേ!

ദുഷ്കൃതരെല്ലാംകൊണ്ടു-
        മീ സ്ഥലം: നരകങ്ങൾ,
മെത്ര, ഘോര ദുരി-
        തേറുമെന്നിരിക്കിലും

അന്ധതാമിസ്രംപോലെ-
        ക്കാണുവാനില്ല മറ്റൊ,-
ന്നന്തകസമിദ്ധരാം
        പ്രീതിയിന്നിതിലെല്ലാ."

ചോദിച്ചു ഞാനു,"മന്ധ-
        താമിസ്രമെന്ന പേരിൽ
ക്കേളുവെന്തതിരിപ്പൂ-
        മീ സ്ഥലം കാണുന്നേരം."

"ശരിതാൻ തവ ചോദ്യം:
        ഭോഗരോഗിതുർ മാറാ-
തിരവിൽപ്പോലും ശോക
        പങ്ങുന്നിവിടത്തിൽ

അന്ധകാരത്തിന്നിട-
 യില്ലയോ തെല്ലും, പക്ഷേ-
യന്ധത മനസ്സിൽത്താ-
 നിവിടെ വസിപ്പോരിൽ.

മർത്ത്യരായ് ജീവിച്ചപ്പോഴോ,
 ഇവരെല്ലാം ബലംകൊണ്ടോ
വിത്തത്തിൽ വിശ്വസിച്ചോ
 വിദ്യതൻ ഗർവ്വംകൊണ്ടോ

സ്വാതന്ത്ര്യമദത്താലോ
 ധർമ്മത്തെഗ്ഗണിക്കാതെ
സ്വന്തജീവിതം നയി-
 ച്ചീടിനോർ ധരതന്നിൽ

ലോകജേതാക്കളെന്ന
 ഭാവിച്ച രാജാക്കന്മാർ
ഏകശാസനസ്പൃക്കായി
 ക്ലേശിച്ച സ്വേച്ഛാധീശന്മാർ

സാമ്രാജ്യലിപ്സുക്കൾ
 സീസറും ബോണാപ്പാർട്ടും
വീരനാം ചെങ്കിസ് ഹിറ്റ്ലർ
 തൊട്ടുള്ള മഹാരഥർ

ജ്ഞത്വതാൻ വന്നെത്തുന്നു,
    ലോകത്തിലവർ ചെയ്യും
ഇംഗ്ലമാമധർമ്മങ്ങളാ-
    ക്കുത്തരം ചൊല്ലീടുവാൻ.

സമ്പത്തിൻ മത്തിനാൽ
    സാധുമർദ്ദനംചെയ്യും
വമ്പർക്കവസാന-
    മിതുതാൻ ശുഭോതമാമേ!

ഇങ്ങനെ വിശേഷിച്ചു
    സർവ്വമോഹനമായ
മംഗലാരാമമതും
    ഇംഗ്ലസാമ്രാജ്യകോശം.

ആംഗ്ലസാമ്രാജ്യത്താൽ
    ലോകത്തെ ഭരിപ്പുള്ളോ-
രംഗനാമണികൾക്കു
    വാഴുവാനൊത്ത സ്ഥാനം.

നൂർജഹാൻ, ക്ലിയോപാത്ര,
    പൃത്ഥ്വീപ്രഖ്യാതരായ
രാജ്ഞനാരികൾമാത്ര-
    മല്ലിതു വസിക്കുന്നു.

മോഹലാവണ്യത്തിനാൽ
    തൻകാര്യം നേടിപ്പര-
ദ്രോഹത്തെച്ചെയ്തീടുന്ന
    നാരികൾ മറ്റുള്ളോരും

പൂവാടിയിതിലത്രേ
    മന്നവർ ചെയ്തിട്ടുള്ള
പാപങ്ങൾക്കെല്ലാമേവം-
    കൊള്ളുന്ന സമാകാലം.”

“ശിക്ഷയെന്തിവിടത്തി-
    ലീ മനോജ്ഞാരാമത്തി-
ലക്ഷ്യമാം സുഖമല്ലോ
    കാണേണ്ടതുള്ള സുഖം.

നിത്യമാം വസന്തമാ-
    ണിവിടപ്പൂന്തോട്ടങ്ങൾ
പ്രത്യേകമാനന്ദത്തി-
    നാസ്വാദനമേ നൂനം.”

അന്തകശിഷ്യൻ ചൊന്നാൻ:
    “ശിക്ഷകൾ കഠോരങ്ങൾക്കൊ-
ന്നന്തമില്ലാതെതാൻ
    നല്കുന്നു മിത്രാത്മജൻ.

ജ്ഞാനപക്ഷിയ്ക്കുള്ള-
　　തൊന്നുമേ കാൺക വയ്യ,
ഭംഗിയിൽ നൃത്തമവൻ
　　ദർശിച്ചു നിന്നീടിലും;

മറ്റുള്ളതെല്ലാം തന്നാ-
　　പ്പോലെതാനറികിലും
പുറമുള്ളിവ്വസ്തു
　　കാണുവാനവർക്കാകാ!

ചാരത്തു നിന്നീടിലും
　　കാമുകജനത്തിനെ
നീലത്താർമിഴിമാർക്കു
　　കാണുവാനെളുതല്ല.

സേവകരടുത്തുതാൻ
　　നില്ക്കിലും രാജാക്കന്മാ-
ർക്കാവതല്ലവരുടെ
　　ശാസന കേൾപ്പിക്കുവാൻ.”

“ഉത്തമപക്ഷം ഭവാൻ
　　ചൊന്നതൊക്കെയും, വൃ-
ക്ഷത്തു ചൊന്നോരിടത്തു
　　കാഴ്ചകൾ കാണാമിന്നി.”

IV

ക്ഷണനേരത്തിലെത്തി
        പേരൊരു ദിവ്യാരാമം
സ്പഷ്ടമാം ശോഭ ചേൎന്ന
        ഹൎമ്മ്യങ്ങളും നിറഞ്ഞതായ്!

"ആരിവിടത്തിൽ വാഴ്വൂ?
        ശിക്ഷയെന്തിങ്ങുള്ളോൎക്കു?
പാരിലെന്തവർ ചെയ്തു
        ധൎമ്മത്തിന്നെതിരായി?"

"പാപിഷ്ഠന്മാരാണിങ്ങു
        വാഴ്വോരഹങ്കാരം
കോപമീൎഷ്യകളും വാച്ചി
        ലോകരെ ഹനിച്ചവരേ

തൽസമസൃഷ്ടങ്ങളെ
        ദുഃഖങ്ങളും വരുത്തുവോർ
സംസാരദുഃഖങ്ങളും വി-
        ട്ടിവിടെയമൎന്നിടും.

സൎവ്വസ്വത്യാഗം ചെയ്തു,
        സൎവ്വസംഗങ്ങളും വിട്ടു
സൎവ്വദാ ദേവധ്യാനം
        ചെയ്തുതാൻ വസിക്കിലും

പാപങ്ങൾതന്റെ ഫല-
മറിയാതിരിപ്പവർ
കേവലം പാപരാണു
ധർമ്മദേവന്റെ കണ്ണിൽ.

ദാഹമില്ലാതെ തന്റെ
ഭർത്താവെപ്പുണരുവോൾ
ദേഹമോഹപരയാ
ചാരിത്ര്യം രക്ഷിക്കിലും!

തന്നുപജീവനത്തെ-
ക്കാംക്ഷിപ്പൂ തൻപുത്രർക്ക്
മന്യജീവിതമെത്രം
വിഴുങ്ങുന്നിതവർ ഖേദം.

അങ്ങനെയുള്ളോരന്യ-
മർത്ത്യരെത്തൊടാറില്ല-
മിങ്ങനെ പാപിഷ്ഠരായ്-
ഗ്ഗണിക്കപ്പെട്ടിടുന്നു.

വേദത്തെപ്പോലറിയാതെ
വിദ്യയെപ്പഠിപ്പിക്കും
പണ്ഡിതമ്മന്യന്മാർക്ക്
വാഴ്വാനിതോ സ്ഥലം.

അവർ കൂട്ടായുണ്ടു
        ദൈനികപത്രങ്ങളാൽ
കുത്സിതപ്രചാരണം
        നടത്തും പത്രേശന്മാർ.

'രൂപഭദ്രത' വിട്ടു
        കാവ്യത്തെച്ചമയ്ക്കുമ്പോൾ,
കോപിച്ചു വിമർശനം-
        ചെയ്യുന്ന നിരൂപകർ,

വാക്യാർത്ഥങ്ങളൊന്നുമെന്യേ
        ഗ്രന്ഥങ്ങളെഴുതുമ്പോൾ,
വ്യാഖ്യാനം ചമപ്പവർ,
        ടിപ്പണിക്കാരർ മറ്റും

സാഹിത്യലോകത്തിലെ-
        ദ്ദുർഗതിക്കൂട്ടുകാർ,
സ്സ്വഹിതം മന്യുന്മാരായ്-
        ത്തീയമിന്നിവിടത്തിൽ.

ജ്യോതിഷം ചൊല്ലുന്നോരും
        മന്ത്രവാദികളും വൈദ്യ-
മെല്ലമൊന്നറിയാതെ
        രോഗിയെ നോക്കുന്നോരും

സ്ത്രീധനം വിറ്റു തന്റെ
    മേന്മയെപ്പുലർപ്പോരും
സോദരീഭർത്താവിനെ–
    യാശ്രയിച്ചിരിപ്പോരും

കയ്യൂക്കാൽ വാണോരും മന്ത്രി
    വർഗ്ഗവും, രാജസേവ
മുഖ്യമെന്നോർത്തു കാലം
    കഴിക്കും മൂഢന്മാരും

വമ്പെഴും നേതാക്കന്മാ–
    രെന്നു ഭാവിച്ചു തന്റെ
സമ്പാദ്യം പുലർത്തുന്ന
    നീചരാം ജനങ്ങളും

വരേണ്യരാകിലോ തന്റെ
    സമ്പത്തു ഭുജിക്കുന്ന
പൂരുഷന്മാരും മററു
    ദുർഗ്ഗജനങ്ങളും

ഇപ്പുരി പൂകുന്നോ
    വാഴുന്നു, യമൻതന്റെ
കല്പനയൊരു നാളും
    ലംഘിപ്പാനാളല്ലാതെ.”

•   •   •

"ഒന്നു ഞാൻ ചോദിക്കട്ടെ!
കള്ളന്മാർകൊള്ളക്കാരും
നിന്ദ്യരാം മറ്റു കർമ്മ-
മനുഷ്ഠിപ്പവർകളും

എങ്ങാണു വസിക്കുന്നു-
തവർക്കു ചേരും ശിക്ഷ-
യെങ്ങനെയെല്ലാമാണു
ധർമ്മരാജാവിൻ നാട്ടിൽ?"

അന്തകശിഷ്യനോതി:
"ഭൂമിയിലെപ്പോലെയാവിധ-
മെന്തെല്ലാം കർമ്മങ്ങൾക്കു
ശിക്ഷകളോ നല്കുന്നതോ,

ഒന്നൊന്നായിപ്പടിയതി-
വിസ്തരിക്കാമേവം;
ഒന്നുപോലെപ്പറകിലു
വന്നണഞ്ഞിടുന്നതും.

നൂനമങ്ങോർത്തിടേണ-
മീ നാട്ടിൽ ധർമ്മശാസ്ത്രം
'പീനൽകോഡി'നു ചേരും
വ്യാഖ്യാനമെന്നല്ല.

ദണ്ഡനീതികൾ മർത്ത്യർ
ഘോഷിപ്പതെല്ലാം വെറും,
നിർദ്ദയം ധനമറ്റ-
വർക്കെന്നല്ലോ ഗണിക്കേണ്ടൂ.

കർമ്മത്തിൻ ശിക്ഷയെല്ലാം-
തിരഞ്ഞെത്തും പാപികളിൽ
ധർമ്മരാജാവിൻ ദണ്ഡ-
നീതികൾ പറയുകിൽ.

'ന്യായ'മെന്നുലകത്തിൽ
ഘോഷിപ്പതൊന്നു വേറെ;
ന്യായമവിടത്തെ-
ധർമ്മമോ വേറൊന്നല്ലോ.

ക്ഷുത്തിനാൽ, ദാരിദ്ര്യത്തിൻ
ശക്തിയാൽ, താപത്തിനാൽ
മർത്ത്യർ ചെയ്യുന്നതാം
കുറ്റങ്ങൾ മഹാമതേ,

പാപമായ് ഗണിപ്പീല;
ശിക്ഷയുമവർക്കില്ല;
കേവലം നരലോക-
നീതിതാനവയെല്ലാം."

*   *   *

“നേരമോ വൈകുന്നു”
	ഞാനോതി:—“യിനിപ്പോവാൻ
ഒന്നലിഞ്ഞനുഗ്രഹി-
	ച്ചീടണം മടിയാതെ.

ചൊല്ലുന്നതില്ല യാത്ര;
	വന്നു കണ്ടോളുകിന്നി-
ന്നല്ലൂതമവസരം
	നോക്കി ഞാനൊരോ നാളിൽ.”

കായകല്പം

ഹേ വൃദ്ധ! നിന്റെ ദേഹ-
മേതൊരു മന്ത്രത്താലേ
യൌവനയുക്തമായി-
ശ്ശക്തിയെ നേടിക്കൊണ്ടു?

നിൻ വളഞ്ഞുള്ള നട്ടെ-
ല്ലെങ്ങനെ നിവർന്നിപ്പോൾ
നിൻ തളർന്നുള്ള കൈകാൽ-
ക്കെങ്ങനെ ബലം വന്നു?

കണ്ണുകൾ ചിമ്മിയേതും
കാണുവാനാവാതന്ന
നിർണ്ണയം മുൻപിലന്ന
ന്നോട്ടമെങ്ങനെ മാറി?

നീയഹോ കണ്ടുവൻ
സാമ്പ്രതം ജരാമം
കായത്തെക്കളഞ്ഞവം
തേജസ്വിയായിത്തീർന്നു?

ഏതൊരു ദിവ്യൗഷധം-
കൊണ്ടു നിൻനില മാറി
സ്ഥിരസൌന്ദര്യമായ
ദേഹത്തെത്തന്നെക്കൈക്കൊണ്ടു നീ?

മാന്യരാം പണ്ഡിതന്മാ-
രാഢ്യരാം പ്രഭുക്കളും
സുന്ദരിമാരും ജീവി-
തോൽക്കർഷകാംക്ഷികളും

ആരും നിൻഗൃഹത്തിന്റെ
വാതുക്കൽവരെ വന്നു
പാരാതെ കാലടിയിൽ
മുൻപാദമോ ചോദിച്ചില്ല.

അത്യുത്സുകരായ് നിന്റെ
കൈകളെന്നൊത്തില്ലവർ
പ്രത്യക്ഷം ഫലിച്ചില്ലാ
നിൻധനം പൂർവ്വാർജ്ജിതം.

നിസ്സഹായനായ് നോക്കി
നീ നിൽപ്പൂ ഗൃഹത്തിന്റെ-
യസ്ഥിവാരവും മാന്താ-
നായവർ മടിച്ചില്ല.

പ്പിണൊരു കായകല്പ-
വിദ്യയാലിപ്പോൾ നിന്റെ-
യജ്ഞമൊപ്പം സദ്യം
മാറി നീ ബലം നേടി!

കൂരി നീ നിവർത്താണ
നിശ്വസിച്ചപ്പോളിതാ
പാരിലെ വലിയോർ-
ഭാരം നിന്നിൽച്ചേർന്നു.

ഒന്നാനായവർ വന്നു
കാഴ്ചവെയ്ക്കാനായ് നിന്റെ
മതിരാപാരം കാത്തു-
നില്ക്കുന്നിതിന്നാളിൽ.

ദീനനായ് നിവസിച്ച
കാലം ഞാൻ നിനച്ചില്ല;
നൂനം നീ ബലവാനായ്-
അതിന്നപ്പോൾ സ്മരിപ്പീല.

മന്ത്രശക്തിയാലെന്തു
സിദ്ധി നീ നേടി സദ്യ-
ധന്യമാം രൂപം നിന-
ക്കെങ്ങനെ വന്നുചേർന്നു?

ചിന്താതരംഗിണി

I

കഴിഞ്ഞതാമെൻജീവിതമെങ്ങ്? ഞാനാ-
മാശിച്ചതാം ശോഭനമായിയെങ്ങോ?
വളഞ്ഞുനീണ്ടുള്ളൊരു ജീവിതാധ്വാ-
വളന്നുനോക്കീടുകിലെന്തു പുണ്യം?

ചെറുപ്പകാലത്തു കൊളുത്തിവെച്ചോ-
രത്യുന്നതാശാവിളക്കു, കഷ്ടം,
സ്വവൈഫല്യമാമെണ്ണ കുറഞ്ഞമൂലം
നിഷ്പ്രഭം കത്തിയെരിഞ്ഞിടുന്നു!

പ്രതാപസമ്പത്തുകളിൽ കൊതിച്ചും,
പ്രഖ്യാതിയും മേന്മയുമാഗ്രഹിച്ചും,
സ്വജീവിതക്കപ്പൽ നയിച്ചു ഞാൻ ദു-
ർമ്മോഹക്കൊടുങ്കാറ്റൊഴുക്കിതന്നിൽ.

ആത്മാഭിമാനത്തിന്മേൽ മറിഞ്ഞും,
ലോഭപ്പുഴിക്കുള്ളിലുലഞ്ഞുമാറാം,
മാത്സൎയ്യമാം പാറയിലൂറടിച്ചു-
മക്കൂപ്പലങ്ങളിലലയുന്നു നിത്യം.

നാരീമുഖാംഭോജസുധാരസത്തിൻ
മാധുൎയ്യമത്താൽ ഹൃദയം മയങ്ങി,
സാരംകെടും ശൃംഗാരധൎമ്മങ്ങളും
നേരേ ഗണിക്കാതെ ദിനം കഴിഞ്ഞും,

സ്വാൎത്ഥത്തിനാൽ കലങ്ങിയ കണ്ണുകൊണ്ടു
സൎവ്വത്തെയും ശോധനചെയ്തശേഷം
സ്വീകാൎയ്യമേതാണു മടിച്ചിടാതെ
സന്ത്യാജ്യമേതെന്നിഹ നിൎണ്ണയിച്ചും,

സ്വകാൎയ്യസിദ്ധിക്കതകുന്നതെല്ലാ-
മനൎത്ഥമെന്നാലുമുടൻ വരിച്ചും,
തൽകാലനാശ്യ ഗണിച്ചിടാതെ
സൽകാൎയ്യവും ഹന്ത! പരിത്യജിച്ചും,

കഴിച്ചു ഞാൻ ജീവിതമിത്രനാളും
ശ്രേയോൎത്ഥധൎമ്മങ്ങൾ വരിച്ചിടാതെ;
തമസ്സിനെപ്പൂകി തെളിഞ്ഞ സത്യ-
പ്രകാശപൂരത്തെ നിനച്ചിടാതെ.

നിരന്തരാശ്രുക്കൾ നനച്ചു ചിത്തേ
വിതച്ച ചിന്താകൃതമായ ബീജം
ക്രമത്തിൽ നന്നായി മുളച്ചുയൎന്ന
മണംപൊഴും പൂക്കൾ വിരിഞ്ഞിടുന്നു.

II

കൌടില്യലോലോൎമ്മികൾ നേടിവെച്ച
സ്വാൎത്ഥം പുലൎത്തുന്നൊരു കീൎത്തിവിത്തം,
പാഴാമിദാത്യന്തമനേലിൽക്കരുത്തു
മാനം വളൎത്തുന്നൊരു മുഗ്ദ്ധതാപം,

ഇവയ്ക്കു കീഴായ് മനുജൻ സ്വകീയ-
സ്വഭാവവും സ്വസ്ഥതയുമോൎത്തിടാതെ,
വരിച്ചിടുന്നു നിജതൃഷ്ണ ചൂണ്ടി-
ക്കാണിച്ചിടും കൂട്ടു മതപ്രദേശം.

ജയത്തിലൊന്നിൽ കൊതി; മെച്ചമാൎന്ന
പദം ലഭിപ്പാനതികീൎത്തിയോടെ,
തനിക്കു മറ്റുള്ളവരെക്കവിഞ്ഞു
വാഴാൻ നരൻ ചെയ്‌വിതു സാഹസങ്ങൾ.

മാനാപമാനങ്ങൾ, ജയാജയങ്ങൾ,
മാലോകർ ചൊല്ലും സ്തുതിദൂഷണങ്ങൾ—
ഇവയ്ക്കു വൈജാത്യമിതെന്തു? നാണ്യ-
മൊന്നിൽപ്പെടും രണ്ടു പുറങ്ങൾമാത്രം.

ജയിപ്പതെന്താണിതോ? ജീവിതപ്പോർ-
ക്കളത്തിൽ മർത്ത്യൻ ജയഭേരി താക്കി
മദിച്ചു ഘോഷിപ്പതുകൊണ്ടു മേന്മ
ലഭിപ്പതെന്താണുലകത്തിലുള്ളൂ?

പരാജയത്താലടരിൻ കളത്തിൽ
ക്ഷതാഭിമാനത്തൊടു നിന്നിടുമ്പോൾ
കാണുന്നിതിച്ഛാകലുഷേക്ഷണത്താ-
ലവൻ ജയശ്രീയുടെ മന്ദഹാസം.

കാണുന്നിതപ്പോളനവദ്യഭംഗി
കലർന്നും ശ്രീ വിലസുന്നതായി
പരാജയസ്ഥാനം — അതിൽ കലർന്ന
ദുഃഖാപമാനങ്ങളറിഞ്ഞിടാതെ.

ജയിപ്പതാർ? വഞ്ചന, ദൌഷ്ട്യമിച്ഛ,
കൊടിയഹത്യാദികൾകൊണ്ടു മറ്റും
ഉൽക്കൃഷ്ടമാം സ്ഥാനമണഞ്ഞിടുന്ന
ഞെളിഞ്ഞു ദുശ്ശാസന ചെയ്യുമവരോ?

അന്യോന്യസംബന്ധനാശശക്തിയോടെ
നിർമ്മിച്ചു ജന്തുക്കളെ ഹന്ത! ദൈവം;
ജയിപ്പവർക്കും, ബത, തോറ്റവർക്കും
കൊടുപ്പതോ പാർക്കിലൊരുപ്പിടിമണ്ണോ!

ചരിഞ്ഞു നില്ക്കുമ്പൊഴതീവരംഗി
തെളിഞ്ഞുകാണും കമനീയദേശം
പരം പണിപ്പെട്ടണയുമ്പൊഴാ മറ്റു-
ള്ളിടങ്ങളെപ്പോലൊരു ഭൂമിതന്നെ.

താണും കുഴിഞ്ഞും ചിലിടം പരന്നും,
പുല്ലാൽ മറഞ്ഞും വെയിലിൽ പൊരിഞ്ഞും—
ഏതുസ്ഥലങ്ങൾക്കുമുള്ളതാം ശൃംഗവും നാ-
മടുത്തു കാണുമ്പൊഴതേവമല്ലോ.

സമ്പ്രാപ്യമാം സ്ഥാനമണഞ്ഞിടാത്ത
ജനേച്ഛതൻ പദ്ധതിയിങ്കലെന്നും
വിശ്രാന്തിഗേഹങ്ങളുമില്ല; മുട്ട-
കാതം ചരിപ്പാൻ വഴി നോക്കിനില്പോർ.

III

ഫലം ലഭിക്കാതെയതാ ജീവിതത്തി-
ന്നാശാപ്രയാസമായ് കാണുമാ ദൈവഗതി,
ക്ഷീണിച്ച ദേഹത്തിനു മൃത്യുതന്നാ-
പോലല്ലൊരാരം സുഖമേകിയസ്തം.

മഹാനദിയാകും പ്രളയവേഗങ്ങൾ
നമസ്കരിപ്പാനു സഹായമേകാൻ
ആധാരമെല്ലാറ്റിനുമാകുമീശൻ
തുടങ്ങുമെന്നങ്ങനെ വിശ്വസിക്കാം?

നൽഭക്തികൊണ്ടോ, ശ്രുതിപണ്ഡിതന്മാർ
വിധിക്കുമാചാരശതങ്ങൾകൊണ്ടോ,
പണിത്തുചെയ്യുന്ന തപസ്സുകൊണ്ടോ,
യാഗാദിപൂജാവിധിയെന്തുകൊണ്ടോ,

സർവ്വജ്ഞനാമീശ്വരനുള്ളലിഞ്ഞു
സന്തോഷമുണ്ടായ് വരമേകുമെന്നായ്
നിനപ്പതിന്നെന്തിനെ? കാഴ്ചവെച്ചാൽ
മോദിക്കുമോ ജന്തുകണക്കു നാഥൻ?

പരന്നൊരംഭോധി കുളത്തിലാക്കാൻ
ശ്രമിച്ചിടുന്നോരു പുരോഹിതന്മാർ
വിധിച്ചിടും സ്വാർത്ഥപരങ്ങളായ
മാർഗ്ഗങ്ങൾകൊണ്ടെന്തു ഫലം വരുന്നു?

IV

കൊതിച്ചിടുന്നു ചിലർ കീർത്തിയെന്നാ-
ദ്ദേവതാപ്രീതി ലഭിച്ചിടാനായ്;
പൂജാർത്ഥമായൊട്ടു മടിപ്പതില്ല
മനുഷ്യനേയും ബലിചെയ്തുകൊള്ളാൻ.

നിണത്തിലാറാടി, നരന്റെ മാംസം
ഭുജിച്ചു, മാറിൽ കുടർമാല ചാർത്തി
മദാന്ധനൃത്തം ഭുവി ചെയ്തിടുന്നൊ-
രക്കീർത്തിയാം രാക്ഷസി സേവ്യയാണോ?

ലോകാതിവൃത്തികളെത്രയുള്ളു
മനുഷ്യരെ ഹന്ത! വലപ്പിടാനായ്!
അവരിലെല്ലാരിലുമേറുമഗ്ര-
സ്വഭാവമീ കീർത്തിയിലൊന്നിലത്രെ.

പണത്തിലത്യാർത്തി പലർക്കുമാത്രം;
വിടതയഥവാ ഭുജബലത്തിൽമാത്രം;
സൽകീർത്തിയിങ്കൽ കൊതിയോ ജഗത്തി-
ലത്യുന്നതന്മാരുടെ മോഹമല്ലോ.

വൻപർക്കും ദുർഗ്ഗമിതിന്നസംഭവം
ജനങ്ങളിൽ സങ്കടമേറിടുന്നു:
തീരത്തിൽ വീഴുന്നു പാറമാത്രം;
പൂരം ശമിക്കിൽ ഫലമെത്രമാത്രം!

സിക്കന്ദർ, വീരാഗ്രണി സീസർ, ഉഗ്രൻ
ചെങ്കീ,സന്നദ്ധപ്രബലൻ സുലൈമാൻ,
നെപ്പോളിയൻതൊട്ടവർതന്റെ കീർത്തി-
പൂജാഫലം ഹന്ത! ചരിത്രസിദ്ധം.

നാടെത്ര ഹാ! കാടുകളായി; മക്ക-
ളതാലെത്ര ദേശങ്ങളിൽ പൂവനങ്ങൾ!
ഫലം ‘മഹാ’ന്മാരുടെ പേരു ലോക-
ചരിത്രഭാഗത്തെഴുതുന്നമാത്രം!

നരന്റെ പൌരുഷചാരുതയിലാർത്തി ചേരു–
മട്ടുവതാപ്രീതിയിലാഗ്രഹത്താൽ
മുസ്സോലിനിക്കും പുണ്യമായ കീർത്തി–
ധ്വജങ്ങൾ നാട്ടാനിട വന്നുചേരാം! *

കല്ലിൽ കുറിക്കും ചിലർ, കാരിരുമ്പിൻ–
സ്തംഭങ്ങൾ നാട്ടും ചിലർ, അന്യർ കാവ്യം
പണം കൊടുത്തിട്ടെഴുതിച്ചിടും തൻ–
പ്രഖ്യാതി മേലും നിലനിർത്തുവാൻ.

സൃഷ്ടിച്ചിടാനിത്ര കൊതിച്ചിടുന്നോ–
രിഖ്യാതിയെന്താണു നിനച്ചുകണ്ടാൽ?
താൻമൂലമായ് ലോകർ സഹിച്ചുപോന്ന
വൻസങ്കടത്തിന്നളവൊന്നുമാത്രം.

ഓരോരിടത്തിൽ തലപൊക്കിനില്ക്കും
ജയധ്വജങ്ങൾക്കടിവാരമെന്താം,
അകീർത്തിയാം ചേറു തിരണ്ടിരുന്ന
നരാസ്ഥികൂടങ്ങളൊഴിഞ്ഞു വേറെ?

V

നിനപ്പു മർത്ത്യൻ: വിധിസൃഷ്ടിതന്നിൽ
ഞാനാണു മുഖ്യൻ പ്രകൃതിക്കധീശൻ;
എന്നാജ്ഞയിൻകീഴിലടങ്ങിടുന്നു
മറ്റുള്ള ജന്തുക്കളിതാകമാനം.

ഈ ലോകമാം കാവിലസംഖ്യപുഷ്പ-
ഗണങ്ങൾ പൂത്തുല്ലസിച്ചിടുന്നു;
അവയ്ക്കൊരോന്നിന്നുമൊരോ തരത്തിൽ
പ്രത്യേകഭാവം നിയമിച്ചു ദൈവം.

മുല്ലയ്ക്കെഴും സൌരഭമല്ല പിച്ചിക്കു-
ള്ളതോ മനോജ്ഞമാം മറ്റു മണം വഹിപ്പൂ;
ഴ്വം നിറപ്പൊലിമകത്തിലുള്ള-
തെല്ലാം വിജാതീയത ചേർന്നതത്രേ.

നാനാത്വമല്ലോ പ്രകൃതിക്കു തത്ത്വം;
വിഭിന്നമായ് കാണ്മിതു സർവ്വരൂപം;
ചൊല്ലുന്നതിന്നങ്ങനെയൊന്നിൽ മെച്ചം
മറ്റൊന്നിനെന്നായുലകത്തിലപ്പോൾ?

ചിലിട്ടു ശബ്ദിപ്പൂ, മദിച്ചു പാടും
പുംസ്കോകിലത്തെ വകവെച്ചിടാതെ
അതിന്റെ വിശേഷാസമാനതാംഗി
തന്നൊച്ചയിൽ കണ്ടിടുമെന്നതെന്നോ.

മനോജ്ഞമാം പീലി പരത്തി നൃത്ത-
മാടും മയൂരത്തിനു ചേർന്ന കാന്തി
കാകിക്കെഴും ചിത്തമിളക്കിടുന്നീ-
ല്ലതിന്നനംഗൻ ബലിഷ്ഠനെന്നോ.

അവർക്കവർക്കുള്ള ഗുണങ്ങൾമാത്രം
വിശേഷമായ്ക്കണ്ടിതു ജീവിജാലം;
മറ്റുള്ള ജന്തുക്കളിലുള്ള ധർമ്മം
നിസ്സാരമെന്നോർത്തു ഹസിച്ചിടുന്നു.

സാധിപ്പതോ വാമേതിജ്ജഗത്തി-
ന്നുദാര ദൈവം നരനേകിയെന്നാൽ?
വിനപ്പതിന്നന്നവനെ കൈക്കരുത്തു
ചെയ്യുന്നതെല്ലാം വിധി ചെയ്തതായി!

VI

എല്ലാസ്ഥലത്തിനുമനന്തമായ
സൌന്ദര്യമൻപിൽ തെളിയുന്നതായി,
എല്ലാത്തിനും പട്ടുമയോടുചേർന്ന
സംഗീതമാധുര്യമിയന്നതായി,

ഒരിക്കൽ ഞാൻ കണ്ടിതു; ഇച്ഛയായ
ദൈവം സ്മിതത്താലുലകത്തെയന്നാൾ
അനുഗ്രഹിച്ചാകവെയാനമാക്കി-
ത്തിരത്ഭുത ചിത്തത്തിലുറച്ചിടുന്നു.

വൃക്ഷാഗ്രമേറിച്ചിരിപ്പൊരു തത്തി-
യന്യോന്യമോരോ കളഭാഷണങ്ങൾ
ഉരച്ചിരിക്കുന്നൊരു പക്ഷിജാല-
മെന്നുള്ളിലന്നാൾ പുതുമോദമേകി.

വിടൎന്നിടുന്നൊരു പൂക്കൾ തമ്മിൽ
ചിരിച്ചു രാഗം വിതറിക്കളിച്ചു;
ഫലങ്ങളാൽ ചാഞ്ഞൊരു വൃക്ഷവൃന്ദം
മന്ത്രിച്ചു തമ്മിൽ സുഖവാൎത്തയെല്ലാം.

നിലാവൊളിച്ചിട്ടു വഹിച്ചു പാടം;
സുഗന്ധമാൎന്നുള്ളൊരു വാതപോതം;
അനന്തനിശ്ശബ്ദത രാത്രിപോലും
മനോജ്ഞമാം ഭാഷണമെന്നോടോതി.

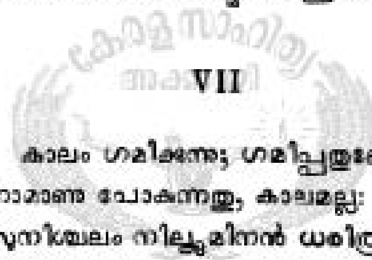
പ്രഭാതമാ രത്നജീവിതംപോൽ
സ്മരിച്ചു ഞാൻ സൽകൃതി ചെയ്തുവന്നു;
ശുഭാവഹം ജീവിതമെന്നതാര
നിനച്ചു ദൈവം ചിരിച്ചിരിക്കെ!

മറഞ്ഞുപോയ് വിസ്മൃതനോവിതന്നിൽ
മനോജ്ഞമാമപ്പുറതീൎത്ത ലോകം;
ഇതൊന്നും പൂൎണ്ണമെന്നതുപോലെ
ചിലപ്പൊഴുള്ളിൽ കുളുൎക്കത്തെയോൎമ്മം.

സൌന്ദൎയ്യമെന്താണു മനുഷ്യചിത്ത-
വികാരഭേദങ്ങളൊഴിച്ചു വേറെ?
ശബ്ദത്തിലും വാക്കിലുമെന്തു കാൎയ്യം
സ്വാതന്ത്ര്യമാൎന്നുള്ളൊരു സൌഭാഗ്യം?

ആലോചനാഹീനം കാവ്യരംഗി-
യെന്താണോ? കേൾക്കാത്തവനില്ല ഗാനം;
കാണാത്തവനൊന്നെന്തൊ ചിത്രം! ഉള്ളി-
ലല്ലോ കലാരംഗി നമ്മിലില്ല.

നിരന്തരം മാറിമറിഞ്ഞു രൂപാ-
ന്തരം ഭവിപ്പോരു മനുഷ്യചിത്തം,
സൌന്ദര്യമിന്നന്യവിധർമ്മമായി-
ക്കാണുന്നതിൽ വിസ്മയമെന്തു പിന്നെ?

VII

കാലം ഗമിക്കുന്നു; ഗമിപ്പതുണ്ടോ?
നാമാണു പോകുന്നതു, കാലമല്ല:
സുസ്ഥിരബലം നില്ക്കുമിന്നൻ ധരിത്രി
ചുറ്റുന്നപോലുള്ളതു തോന്നൽമാത്രം.

മാറാത്ത കാലത്തിന്റെ കാര്യസിദ്ധി
ചേർക്കും ഗുണം കാണുക രൂപഭാവം;
സ്വകർമ്മശക്തിത്തികവൊന്നുമാത്രം
കാര്യാനുകൂലപ്രതികൂലമാവും.

ജീവൻ കൊടുക്കുന്നതു ഹന്ത! സർവ്വ-
ലോകത്തിലും മാററമെഴുന്ന തത്ത്വം;
അതൊന്നിനാൽ മർത്ത്യവികാരലോക-
ചിന്താഗുണങ്ങൾ നവമായ് വരുന്നു.

വിചിത്രം! ഇന്നൊട്ടറിയുന്നതില്ല
തലേന്നു ഭുജിച്ചതിനുള്ള കാര്യം:
കിനാവിലെഴുമുന്നതിരിക്ഷം
നേരത്തൊരാശ്ചര്യമെത്തിടുംപോൽ.

ആഹാ! വിചാരങ്ങളുമാകമാനം
മറന്നു നാം നോക്കിയിരുന്നിടുമ്പോൾ,
ഉള്ളത്തിൽ നാം പൂണ്ടൊരു ചിന്ത നാം താ-
നറിഞ്ഞിടാനായിവരുന്നതല്ലേ?

നിതാന്തമുണ്ടാം പരിവർത്തനത്തിൽ
മറഞ്ഞൊരാദൃശ്യങ്ങളെല്ലാം
വീണ്ടും പുലർത്തുന്നതിനുള്ള യത്നം
കിനാവു തന്മാത്ര കാണ്കതന്നെ.

സംഹാരസൃഷ്ടിസ്ഥിതിയെന്നു മൂന്നും
നടപ്പിതാ മത്ത്യനിൽ മാത്രമാവും;
ഇന്നാംശമാദൃശ്യങ്ങളിൽ ദേഹ-
സ്ഥായികളെപ്പോൽ ഭിന്നക്രമങ്ങൾ.

ലോകത്തിലെല്ലാത്തെയുമാവരിക്കം
കാലത്തിനുള്ളില കവർന്നടപ്പൂ
ഓരോ നിമേഷത്തെയുമായതോടൊ-
ത്തുണ്ടായ സർവ്വത്തെയുമൊന്നുപോലെ.

VIII

നിസ്സർഗ്ഗജം വാസന, ശിക്ഷണങ്ങൾ,
സംസർഗ്ഗബന്ധം, കലയെന്നിതെല്ലാം
ചേർന്നമ്പിൽ നെയ്തുള്ളൊരു ചിത്തവൃത്തി-
യാരാൽ പരിഷ്കൃതഗുണങ്ങളായി!

ഭേദങ്ങളെയല്ലോ മനുജസ്വഭാവ-
മവ്വണ്ണമിയം ഹൃദയപ്രവൃത്തി;
മതങ്ങളും സിദ്ധാന്തഗണങ്ങളെന്ന-
തെല്ലാം തൊടുന്നീലതിനാരിപോലും.

ധർമ്മങ്ങളും വേറാകിന വൃദ്ധിവസ്തു-
വൈരുദ്ധ്യസംശ്ലേഷിതമീ നവീനലോകം
ഭ്രാന്താത്മകദ്രവ്യങ്ങളെന്ന ചിത്ത-
മളക്കുവാൻ നോക്കുവതെത്ര ചിത്രം!

ശാസ്ത്രജ്ഞർ ചൊല്ലുന്നിതു: "വായുവിന്റെ-
യണുക്കളും സംഘട്ടമാർന്നിടുമ്പോൾ
ഉണ്ടാമിളക്കങ്ങളും ചെവിക്ക തട്ടു-
ന്നതാണു സംഗീതം" ഹാഹാ വിചിത്രം!

ആനന്ദസത്വം തികയുന്നതേതി-
ലേതൊന്നിലുമന്തർ ലയമാർന്നിടുന്നു;
അഗ്ഗാനവും വായുവിനുള്ളിളക്കം
ചലിപ്പതിൻ ഘോഷണമാണുപോലും!

അശ്ശൂലമോ, ചിത്തമുപഗ്രഹിച്ച
സാമാന്യധർമ്മങ്ങളിണങ്ങിയാലും,
ശാസ്ത്രജ്ഞരാം പണ്ഡിതർ കാണ്മതില്ല
സാക്ഷാലതിന്നുള്ളൊരു രൂപമേതും.

IX

ചെയ്യുന്ന നാം കാമനകൾക്കു ചിന്ത-
യെന്യേ സ്വയംപ്രേരിതകൃത്യജാലം;
ചൊല്ലുവതോ മാനുഷഭാവിതത്വ-
താനോ ചെയ്യിച്ചീടുവതെന്നതെന്നോ?

X

മനുഷ്യചിത്തത്തിന മാറ്റുകൂട്ടും
ജയപ്പൂതൊട്ടുള്ള ഗുണങ്ങളെല്ലാം
നിസ്സാരമായ് കാണുകിലെന്തു ചിന്താ-
സ്സാഫല്യമിങ്ങിവന നല്കീടുന്നു?

ഉദ്ദേശമില്ലാത്ത കളിക്കുവേണ്ടി
നിർമ്മിച്ചതോ ലോകമനാഥനീശൻ?
ചമഞ്ഞെന്നും മായയിൽ മുങ്ങിനിന്നി-
കളിക്കയോ നാശമോ ലക്ഷ്യമെന്യേ?

തപശ്ചിന്തതിൻ മഴയിൽക്കുതിർന്ന
വാഴ്‌പ്പൂപോൽ മനശ്ശുദ്ധമൊന്ന വന്നാൽ
ഇജ്ജീവിതത്തിൽ ഗുണദോഷചിന്ത
സൽക്കർമ്മമെന്നുള്ളവയസ്തമിക്കും.

ഉണ്ടാകയാൽ ശാശ്വതമായ ധർമ്മ-
മേതാണ്? നാകത്തിനായിജ്ജഗത്തിൽ
സദാശ്രയിച്ചുള്ളവശാന്തി ചേർന്ന
സുഖം ലഭിപ്പാൻ വഴി തേടിടേണ്ടു ?

ഇക്കാര്യമേതാണറിയുന്നതത്രേ
നാമിന്നു വിദ്വാനാം; അതിപ്പോലെ
ഗ്രന്ഥത്തിൽ നോക്കി ഗ്രഹിയാവതല്ല;
ഗുരൂപദേശംവഴി ലഭ്യമല്ല.

വിവേകബുദ്ധ്യാ സതതം നടത്തും
പരീക്ഷണത്തിന്റെ ഫലങ്ങളായി
സിദ്ധിച്ചിടുന്നാസ്സുകൃതി സത്യ-
ധർമ്മാദിബോധംവഴിയേ ലഭിക്കൂ.

ഒന്നൊന്നറിഞ്ഞീടുവതിന്നു താൻതാൻ
നിർമ്മിച്ച ധർമ്മത്തിനമാത്രമത്രേ
മനസ്സിനുൾക്കൃപ്തമൊന്നം കൊടുപ്പാൻ
സ്വശക്തി; മറ്റൊന്നിനുമായതില്ല.

താൻതാൻ പരീക്ഷിച്ചു വരിച്ച ധർമ്മ-
ഗുണത്തിനൊത്തുള്ള സുഖാസുഖങ്ങൾ
ലഭിച്ചിടുന്നു നരന്നിന്നതല്ലാ-
തില്ലന്യമായ് ജീവിതസൌഖ്യമാർഗ്ഗം.

അന്നന്നു കാണുന്ന വെളിച്ചമൊത്തു
ധൈര്യത്തൊടും ജീവിതയുദ്ധഭൂവിൽ
സ്വധർമ്മശസ്ത്രങ്ങൾ ധരിച്ചു യുദ്ധം
നടത്തുവാൻ ശക്തിയണഞ്ഞിടുന്നു.

താനേ വരിച്ചുള്ള ഗുണാഗുണങ്ങൾ
നിത്യം പരീക്ഷിച്ചവ കൈവിടാതെ
നില്ക്കുന്നതത്രേ സ്ഥിരബുദ്ധി: ശാശ്വ-
താനന്ദമിന്നായതിലൊന്നിലുള്ളൂ.

ശക്തിക്ഷയം, മോഹവിനാശ്യ,മാശാ-
ഭംഗം, കടുത്തുള്ളൊരു മാനഹാനി,
പരാഭവം സന്തതമീവിധത്തി-
ലാർക്കാണു ലോകത്തിൽ വരാതിരിപ്പൂ?

ശീതോഷ്ണഭാവങ്ങൾകണക്കെ നിത്യം
സ്വാഭാവികംതാനതു സാരഹീനം;
ഉലയ്ക്കുവാനിന്നതു ശക്തമല്ല
സ്വധർമ്മവീരന്റെ മനസ്സുഖത്തെ.

പ്രത്യേകമേതോ സുഖമല്ലതിന്റെ
സംഖ്യാഗുണം ശാശ്വതസൗഖ്യമാമോ?
സുഖാസുഖത്തിൽ കവിയുന്ന ശാന്തി
ലഭിപ്പതേ വാസ്തവമായ സൗഖ്യം.

ദ്വന്ദ്വാത്മകത്തീയുലകത്തിൽനിന്നു-
മതികലെ ദുഃഖസുഖത്തിൽനിന്നും
കളിപ്പുവാനെത്തിയധികപാശബോധം
മുറിക്കവാൻ മർത്ത്യന്ന സാധ്യമല്ല.

ഭീതജരാനായങ്ങു ജീവിതപ്പോർ-
ക്കളത്തെ വിട്ടോടിയൊളിച്ചിടുന്നാൽ
ലഭിച്ചിടും ശാന്തി മൃതിക്കു ചേർന്ന
മൗനത്തിനോടൊക്കുമതത്രമാത്രം.

ചേണറ്റതാമൈഹികജീവിതത്തിൽ
സ്പൃഹാദിബന്ധങ്ങളവശ്യമല്ലോ;
നിഃസ്പൃഹവൈരാഗ്യജമായ ശാന്തി
മതിപ്പതിൽ കഷ്ടതരം നിനച്ചാൽ.

പ്രേമത്തിലും, തൻസമസൃഷ്ടിയിങ്കൽ
സ്നേഹത്തിലും, വേരുകളൂന്നി നന്നായ്
വളർന്ന നിർമ്മത്സരബുദ്ധികൊണ്ടേ
സാക്ഷാൽ സുഖം നാമറിയുന്നതുള്ളൂ.

ആടിത്തിമിർന്നൊരു ബീഭത്സകവൃത്താ-
താളശ്രീപാദകം
പാടേ കത്തിയെരിഞ്ഞാലും ഹാ! നിന-
ച്ചാടൽപ്പെടായ്കെൻസഖേ!
വാടാതുള്ളൊരു നിശ്ചയത്തൊടു ചരി-
ച്ചുള്ളൊരു ധർമ്മം മന-
സ്സോടെ പിന്തുടരുന്നതാണു ധരയിൽ
കർത്തവ്യമത്യുത്തമം.

ശൃംഗാരകവിതകൾ

പ്രേമഗീതി

1

തോഴരേ, വന്നിപ്പതെന്തിനെന്നറിയണോ ഞാൻ
കേഴമിഴിയുടെ സൽക്കാരത്തെ!

മല്ലികൺപൂക്കളെപ്പാറ്റും വിതറിനാൾ;
വെള്ളിനിസ്തൂലം നീളെത്തൂകി,
താനശ്രുപൂതമാമർഘ്യപാദ്യങ്ങളും
ഉന്മാദകക്വണിതമാം വാദ്യങ്ങളും
നിശ്വാസസൗഗന്ധവെഞ്ചാമരങ്ങളൊരു-
മച്ചയഗാത്രിയാളപ്പോഴേകി.
നീട്ടിയ കൈകളാം നീരജമാലയെ-
ള്ളാദം ഗളത്തിങ്കൽ ചേർത്തു നിന്നു.
അവ്യാജസ്നേഹം തുളുമ്പുന്ന ദൃഷ്ടിയാൽ
ദിവ്യമെനിക്കവളോതി മെല്ലെ.

ഉൾക്കാമ്പിൽ നവ്യൂഢപ്രേമം തന്വീതൻ
സൽക്കാരമംഗീകരിക്കാ ചിത്രമത്രേ!

2

കണ്ണിനു ഭംഗിയില്ലഞ്ജനമെഴുതാതു്
കുണ്ഡലം കാതിലണിഞ്ഞതില്ല.

പൊന്മണിത്താലിയും മുക്താഹാരങ്ങളും
പെണ്മണിയാളവൾ പൂണ്ടതില്ല.

നെറ്റിക്കുറിയുമില്ലളകത്തില്ല, തൻ—
കാറൊക്കാർകൂന്തലിൽ പൂവുമില്ല.

താംബൂലമല്ലല്ലോ ചേർത്തതവളുടെ
ബിംബാധരത്തിനു കാന്തിപൂരം.

അംഗരാഗങ്ങളില്ലംഗതലത്തിൽ
കൊങ്കകൾക്കേകുന്ന സൌന്ദര്യത്തെ.

കേവലം മറ്റു വിഭൂഷകളെന്തിനാവാൾ?
യൌവനംപോലൊരു ഭൂഷണമുണ്ടോ?

3

ഉള്ളതുതന്നെ: ഞാൻ ചാരത്തു ചെന്നപ്പോ-
ളുള്ളിലെപ്പ്രീതിയും വിസ്മരിച്ചു.

ആഗ്രഹമൊക്കെയുമന്നു ഞങ്ങളുടെ
ഭാഗ്യമില്ലാഞ്ഞയാൽ ചൊല്ലിയില്ല.

മന്ദതയാൽ പ്രിയതന്നെയെടുത്തണ-
ച്ചുമ്മവെപ്പാനും മറന്നുപോയി.

താമരക്കണ്ണുകൾതന്നിലവളുടെ
പ്രേമമാം പൂന്തേൻ തുളുമ്പിനിന്നു.

ചോറിളകീടുന്ന കണ്ണുമുനകളാൽ
മുറ്റുമാശ്ലേഷത്തെയഭ്യർത്ഥിച്ചു.

തെല്ലു വിടർന്നുള്ള ചോരിവാകൊണ്ടുതാൻ
ചൊല്ലാതെ ചോദിച്ചാൾ ചുംബനത്തെ.

മൂഢതകൊണ്ടു ഞാനൊന്നുമേ ചെയ്യുവാൻ
പാടവമില്ലാതെ നിന്നുപോയി!

4

രാഗകലിതവിധം നിർവിയോഗാഗ്നിയാൽ
കോപമേ, വെന്തു ഞാൻ നീറണമോ?

നൂനം പിഴയെന്തു ചെയ്തു ഞാനിങ്ങനെ
മാനം നടിച്ചു നീ വാണുകൊൾവാൻ?

ഗാനങ്ങൾ തീർത്തു ഞാൻ നിന്നപദാനങ്ങൾ
മാനിനി, പാടി സ്തുതിച്ചതിനോ?

സാഹസചിത്തനായ് നിൻമുഖപങ്കജം
മോഹനേ, നോക്കി നുകർന്നതിനോ?

തീക്കനൽ പെയ്യുന്ന ചന്ദ്രബിംബത്തിനെ
നോക്കി നിൻവക്ത്രമെന്നോർത്തതിനോ?

എന്തിനു കോപിച്ചിരിക്കുന്നു? തെല്ലൊരു
സന്തോഷമെന്നിൽ നീ കാട്ടുകില്ലേ?

5

പൊന്നും പണവുമില്ലെൻകയ്യിലോമലേ,
നിന്നുടെ മുന്നിലായ് കാഴ്ചവെപ്പാൻ.

പട്ടണിവസ്ത്രമലങ്കാരങ്ങളും,
പട്ടാങ്ങം ചൊല്ലുകം, ഞാൻ കണ്ടിട്ടില്ല.

നിൻപദതാരിണ തെല്ലുമിരിക്കിടാൻ
ചെമ്പരത്തിപ്പൂവു ഞാൻ വെച്ചിട്ടില്ല.

നിൻമാറിടത്തിലിട്ടണിയിക്കുവാൻ
വെൺമുത്തുമാലയെൻകയ്യിലില്ല.

എങ്കിലുമോമനേ, താഴ്ന്ന ഭക്തിയൊന്നോ-
ടെങ്കൽ നീ തെല്ലു കനിഞ്ഞിടേണം.

നെഞ്ചിടത്തിങ്കലെ ചോരയാൽകൊണ്ടു ഞാൻ
നിൻചേവടിത്താരഴിഞ്ഞുകൊള്ളാം.

നിന്മാറിടത്തിനു മാലയായെൻകൈകൾ
സമ്മാനമായിട്ടു തന്നുകൊള്ളാം.

നിൻതൃപ്പാദോപധാനമായെൻശിര-
സ്സുണ്മയിലെന്നുമേ വെച്ചുകൊള്ളാം.

കൺമുനകൊണ്ടു നീ തെല്ലു കനിഞ്ഞെന്നി-
ലൊന്നു കടാക്ഷിക്കമാത്രം ചെയ്ക!

6

എൻമനസ്സാകമശോകം തളിർക്കുവാൻ
നിൻപാദസ്പർശമാവശ്യമത്രെ.

നിൻമൊഴിത്തൂമഴയൊന്നിനാൽമാത്രമേ
ധന്യമാമെൻമനം പുഷ്പിക്കാവൂ.

നിന്നൽസ്മിതജ്യോത്സ്നകൊണ്ടേ മമ ചിത്ത-
ചന്ദ്രകാന്തക്കല്ലലിക്കയുള്ളൂ.

മാനിനി, നീ കനിയായ്കയാലെന്നുടെ
മാനസം വൻമരുഭൂമിയായി!

സൂര്യകരങ്ങളെക്കാണാത്തമൂലമായ്
നേരെ വിടരാത്ത മൊട്ടുപോലെ,

പാതിയെഴുതി തന്നാശയമാകാത്ത
കാവ്യത്തിൻ നല്ലൊരു ഭാഗംപോലെ,

പൂവമുഴുതിട്ടു വെള്ളവും പാറ്റിച്ചു
മുറ്റും വിതയ്ക്കാത്ത പാടംപോലെ,

നിൻകനിവെന്നിലിന്നില്ലാത്തകാരണം
നിഷ്ഫലമായ്ത്തീർന്നിതെൻചിത്തഭൂമി.

7

പണ്ടിപ്പൂമാസംഗമമായ് തൻമുഖം
ചെന്താമരപോലെ പരം പൂവണിം,

ഓടിക്കിതച്ചുകൊണ്ടെന്നും പ്രഭാതത്തിൽ
താളത്തിൽ കൊങ്കകൾ പൊങ്ങിത്താഴ്ന്നും,

കെട്ട തലമുടി ചിന്നിച്ചിതറിയും,
സ്പഷ്ടമായ് കണ്ണുകൾ ചഞ്ചലിച്ചും,

നീ, വരവാണി, മത്സൽകൃതിക്കായ് വന്ന-
മാ വരവത്രേ, പ്രിയേ, വിശേഷം.

8

ഉമ്പരലത്തുനിന്നെത്തിനിന്നൊരു വര-
ണ്ടൊരക്കുളിർമണിത്തെന്നൽപോലെ,

ആരോമലേ, നിൻസ്മരണയെൻമാനസ-
ത്താരിൽ ലയിക്കുന്നുണ്ടിപ്പൊഴും.

ഏറെ നാളായില്ല നാം പിരിഞ്ഞെങ്കിലും
പാരിടമെത്രയ്ക്കു വ്യത്യസ്തമായ്!

താരൊളിമേനി, ഹാ, ജീവിതമെങ്ങനെ
മാറിപ്പോയ് നാളുകളിൽ രണ്ടുപക്ഷം.

അന്നെനിക്കാഗ്രഹമെന്തൊക്കെയുള്ളതി-
ലിന്നു ഞാനോർപ്പതു മറ്റെന്തെല്ലാം!

നന്നായുണർന്നൊരരങ്ങത്തിൽ പാഴ്ക്കനവെ-
യെന്നപോൽ കാണ്മൂ ഞാൻ ഭൂതകാലം.

കേവലം നമ്മുടെ കാല്പാടിരിക്കിലും
പോംവഴി രണ്ടായ് പിരിഞ്ഞുപോയി!
കാർവേണി, മാനസതാരത്തിൽ വ്യത്യസ്ത-
ജീവിതാദർശങ്ങൾ കൈക്കൊണ്ടു നാം.

എങ്കിലുമാദ്യമായെന്നുള്ളിലിന്ന നി-
ഷ്കളപ്രേമത്തിൻ സംസ്മൃതികൾ
ഉള്ളത്തിന്നെന്നും ത്രാണംപോലവേ
പാരം മദിക്കുന്നിതന്തരംഗം.

ചാടൂക്തിമുക്താവലി

I

അന്യോന്യപ്രണയത്തിനാൽ കരളിനി-
ന്നൊന്നാകും ലഭിച്ചുള്ളൊരാ-
ത്താപിച്ഛഭൂഷാഗ്ഗൽ ചമൽക്കൃതിസുധാ-
സാരാളിവർഷായിതം
പിച്ഛപ്രൌഢമഹേന്ദ്രമാനിതമഹാ-
ന്ധ്യാനന്ദസന്ദായകം
ലോകാലംബനമായ തത്പദമലം
നിത്യം ജയിക്കുന്നിതേ. *

---

* സഹസ്രാരപദ്മത്തിൽ ശിവശക്തിസംയോഗം ഉണ്ടാകുന്നു എന്നുള്ള കൌളികരഹസ്യമാണ് ഇവിടെ പറഞ്ഞിരിക്കുന്നത്. അങ്ങനെ ശിവനും ശക്തിയുമായുള്ള ഐക്യംകൊണ്ടാണ് സൃഷ്ട്യാദികൾ നടക്കുന്നതെന്ന് ആഗമസിദ്ധാന്തം.

2

ഉണ്ടാകാം പല സുന്ദരാംഗികളിലും
കണ്ണാന്തദീപ്തങ്ങളായ്
തണ്ടാരിന്നിതൾപോൽ രസം വഴിയുമാ-
വൃത്തങ്ങളാം നൽക്കണ്ണുകൾ;
എന്നാലിന്നിവിടത്തു കാണ്മു സുഭഗേ,
വാത്സല്യമാന്ദ്യങ്ങളെ
നന്നായ് തൻചെറുപിച്ചകക്കുട്ടികളാൽ
കാട്ടുന്ന കണ്ണീട്ടമോ?

3

ചൂടിപ്പൂണ്ടന്നി, വെച്ചുകൊൾക രസികർ;
ബന്ധിച്ചുകൊൾകിന്ന നി-
ന്നാടിക്കാർകുഴൽ; തേൻപൊഴിഞ്ഞൊരധരം
കയ്യാൽ മറച്ചീടുക;
നീട്ടമോടലർശസ്ത്രശാസ്ത്രപടുവാം
നിൻകണ്ണു രണ്ടും മറ-
ച്ചീടാനെങ്ങനെ?-യിന്നതൊന്നു മതിയീ
ലോകം ജയിച്ചീടുവാൻ.

4

പന്താകും മുല പൂട്ടിയെന്നൊടു രസി-
ച്ചീടാം വിടപ്രൗഢ;-നീ-
ച്ചെന്താരിക്കതിരായിടുന്നൊരധരം
ധൂർത്തർക്കൊരുണ്ണായിടാം;

ചന്തം ചേർന്നോരു യൌവനം പോലൾ ഉഴി-
ച്ചിടാം; എന്നിരിക്കന്നതിൽ
പെൺതയ്യെന്നരികത്തു ചേരുമളവിൽ
സൌഭാഗ്യസമ്രാട്ടു ഞാൻ.

5

അല്ലുന്ന കരതാരിനാൽ മുലമുഴുപ്പു ഞാൻ; നോക്കിയി-
ന്നാരിതരമൊളുകവും പെരുന്തിതംബാധിപ്പൂരവും;
തചിപ്പൂണവിപ്പു നിന്നധരമാധുരിയും; നാരിയെ-
ന്നിരിക്കിലുമറിഞ്ഞതില്ലുരുതപാണി നിന്മാനസം.

6

പ്രഭാതത്തിൽ കട്ടിലിൽനിന്നെഴുന്നേറ്റിട്ടില്ലാത്ത നായികയോടു നായകൻ:—

ശപാരസോൽകരവിതമാം കചത്തെയൊരു ക-
യ്യാലെ മാച്ചും സ്വയം
വാസസ്സുരിയഴിഞ്ഞതിനൊപരമേ-
ന്നൂഞ്ഞാൽ വലിച്ചേറിയും
കേശം വിസ്രമമായി നിന്നിതപ്പുറ-
ത്തും ചിന്തിയവും സൌ-
വാസമൃതിയോടു സുപ്രഭാതമതിൽ നീ
കാമോത്സവം ചെയ്പ്പു മേ!

7

കാലത്തു കുളി കഴിഞ്ഞു വന്ന നായികയോടു നായകൻ:

താംബൂലദ്യുതി പോയ് വിളർത്തൊരധരം
ദന്തക്ഷതാലംകൃതം
പൂമെയ് സ്വർണ്ണവിഭൂഷണങ്ങളണിയാ-
തോരം നിസർഗ്ഗോജ്ജ്വലം
സ്വാമിഷ്ടം സലിലാർദ്രവസ്ത്രരുചിരം
ചഞ്ചൽക്കടാക്ഷായതം —
പ്രാതസ്സ്നാനശുഭാംഗി, മൽപ്രിയയെ-
ശ്രീയായ് ലസിക്കുന്നു നീ.

8

സഖി — സ്പൃഷ്ടാ: —

അഴിഞ്ഞ കബരീഭരം; നഖമുദ്രകാലംകൃതം
സ്തനം; ബഹുളദന്തക്ഷതവ്രണിതമെത്രതാമ്രാധരം;
തളർന്ന മിഴി — ബാലികേ, സുരതതാണ്ഡവാഡംബരം
തവാംഗമിതു ചൊൽവതാരുടയ ഭാഗ്യപൂർണ്ണോദയം?

9

കണ്ണാലംകരണത്തിനായ് കയൽമിഴി-
ക്കോണെന്തിനിക്കജ്ജൽ തേ?
ധന്യാൽക്കൃഷ്ണമണം പെറും കുഴലിലോ
പൂമാലയെന്തിന്നെടോ?

പൊന്നിൻമാല വധുകഴിഞ്ഞെന്നാളു മല-
ദ്ദൂവും ചെറുമൊഴമാൾ;
പിന്നെന്താണു മൃദുക്കൈകൊണ്ടഥ
ചുംബക്കണ്ണോ തവവാഴ്ത്തും പ്രിയേ?

10

നായകൻ:—

വസ്ത്രത്തോടെയഴിഞ്ഞുപോയിതു മനോ-
ധൈര്യം മനോജ്ഞാംഗിയാം,-
അംഗാലങ്കരണങ്ങളോടെയ കല-
ന്നായ് മനോഭാവങ്ങളും;
ദീപത്തോടെയണഞ്ഞു നാണവും;—മഹോ
കാമന്റെ ജാലക്രിയാ-
ചാതുര്യത്തിലചേതനത്വമവളോ
പ്രാപിച്ചുപോയ് തൽക്ഷണം!

11

ശൃംഗാരപ്പുഴയിൽ തിമിർത്തു പലനാൾ
ക്രീഡിച്ചു പൂങ്കൈശിക-
ക്കാട്ടിൻഗന്ധമുമാസ്വദിച്ചു വിഹരി-
ച്ചു കേളിശൈലങ്ങളിൽ;
എന്നാലും തവ നേത്രപാശമതിനാൽ
പൊൽസ്തംഭമൂലത്തിലായ്
നീ ബന്ധിച്ചൊരു ചിത്തമിന്നിതിമികേ-
പ്പോകാനാമില്ലോമലേ!

12

മുഗ്ദ്ധ:—

വക്ഷോജങ്ങൾ പതുക്കെയുല്ലസിക്കി-
ലക്ഷ്യമാവും സ്വതേ
വീക്ഷാചഞ്ചലമായ കണ്ണുകൾ തന്നു-
ന്നാലസ്യഭാവത്തോടും
ചിരികൊണ്ടാടിയ തൊടയോടുമഴിയും
പൂങ്കുഴലികളോടുമീ
മട്ടുക്കാൾമണി ചൊല്ലുമോ സഖി തൻ-
വീരായിതപ്രൗഢിയെ!

13

സഖി നായകനോട്:—

പാരം മോഹമശക്തികൊണ്ട സമയം
ചിട്ടിന്ന മാമരാജ്യം
ശ്രീ മാഞ്ഞിപ്പു തഴപ്പു വല്ലരി സഖേ,
വിനോദിനിക്കിടയാൽ;
തൂമഞ്ഞ തെന്നെസ്വരാംഗിയിവളെ-
ന്നാശിച്ചൻ ഹൃതികകനൈക!
മാരൻ നിഷ്ഠുരനാൻ, മദനൻ തമ്മനം,
നിർമ്മല്ലതീ രാത്രിയും!

14

ആദ്യകേളീവിലാസങ്ങളെ നായകൻ അഭിനന്ദിക്കുന്നു.

ഭയതരളമുദാരാശ്ലേഷലോലം സ്വകാന്ത്യാ
സവകളുകമനോജ്ഞം വിസ്മയസ്പന്ദശോഭം
അപരിചിതരസാർദ്രം താവ്രി നിന്നാദ്യകേളീ-
വിധിയിൽ നയനചേഷ്ടാങ്ങളെല്ലാം വിചിത്രം!

15

വിരഹി:—

കാണാതെന്നാൽ കഴിവില്ല നിന്നെ,യതുമാ-
ത്രാക്കണ്ടാ നിൻ പൂമേനി-
ച്ചുണ്ടാകാമെങ്കിലോ പ്രിയേ, വരുമെ നാണം
ചൊല്ലണമെന്നാകിലും
ചേണാളും മുലയെന്നൊയോർത്തു തൊട്ട-
വിട്ടപ്പാടൊന്നായിട്ടുകിൽ
ശോണാപാംഗി, കൃതാർത്ഥനെന്നു കരുതി-
ക്കാലം കഴിക്കാമെടോ.

16

ബാഹ്യലീലാതൃപ്തനായ നായകനെപ്പറ്റി സങ്കടപ്പെടുന്ന നായികയോടു സഖി:—

കാണാറുണ്ടു സപക്ഷതാലികളാ-
ലുപാഗതലക്ഷ്യങ്ങളും തേ
ചേണാളും നയനങ്ങളും ഭാഗതയാൽ
ചൊടികളുമെന്നോവും

വീണാലാപിനി, രകണ്ഠ നീയിതുവിധം
പിന്നെന്തു വാണീടുവാൻ?
നീണാൾ കാന്ത ധനാഢ്യനാം കണവനാൽ
സംതൃപ്തയായില്ലയോ?

17

അസതിയായ ഒരു നായികയുടെ ചോദ്യം:—

പൂമെത്തപ്പുറമാർന്ന ഗേഹപതിയെ
സ്വപ്നസ്ഥനായ് വീശിയും
പാദത്തെസ്സുഖമായ് തലോടിയുമിതാ-
ന്നീടുന്നോരിതരാംഗിയാൾ
ഓടാമട്ടിലിടയ്ക്കിടെത്തല തിരി-
ച്ചമ്പിൽ ഗവാക്ഷത്തിലൂ-
ടാകാംക്ഷാകുലമായ കണ്ണുകളയ-
ച്ചാരെ ക്ഷണിക്കുന്നതും?

16

വളരെ പണിപ്പെട്ടു വൃദ്ധനായ ഒരു ധനികനെ ഭർത്താവായി ലഭിച്ച നായികയെ തോഴി പരിഹസിക്കുന്നു:—

വിത്തേശൻ പതി വൃദ്ധനെന്നപഹസി-
ച്ചീടുന്നതില്ലുള്ളമേ;
മുഗ്ദ്ധേ, നിൻതനു രൂഢമാമെന്നമാ-
ർക്കേകില്ലസൂയാലമേ?

മരതകത്തളയൊത്ത നിൻമുലകളി-
ന്നൊന്നാലുമിമട്ടിലായ്
ബലശാലിംഗനദാരമഥവ്ഷമറിയാ-
തായ്ത്തീർന്നതാത്തായി മെ.

19

നായകന്റെ സ്മരണ:—

മാരമെത്രാപലശോഭി പൃഥുകുചയുഗം;
സവ്യാജസന്ദർശിതം
പിന്നസ്സാംഗുളികലക്ഷിതനയുഗളം
പൊൽസ്സംബന്ധംഭാവമാം;
സ്വച്ഛന്ദക്ഷണവാചി മന്ദഹസിതം;
സമ്മുഗ്ദ്ധസോൽകാസിതം
കന്ദർപ്പാകലയായ നിന്റെ ശയനം
ഓർമ്മായു സംഭാവ്യമോ.

20

നാഗരികനായ കാമുകനാൽ തിരസ്കൃതയായ ഗ്രാമീണകന്യകയുടെ നിരാശ:—

കൽഗ്രാമത്തിൽ വളർന്നു പാടവമൊട്ടി-
ല്ലിന്നഹോ വാക്കിനും
ഉൾഗ്രാമ്യം തികഞ്ഞുവിരുതുകളൊട്ടി-
ന്നേതും പഠിച്ചില്ല ഞാൻ;

ഇക്കാലും കഥയില്ല, കാന്ത, തവ ഇ-
പ്പാദങ്ങൾ പൂജിക്കുവാ-
നൽക്കാമ്പികളെഴും ഭാഗ്യമഹോ
സാധിപ്പു പികാംഗനേ?

21

മാനിനിയായ ഒരു നായികയോടു സഖി:—

കാന്തൽക്കുന്നിയഴിഞ്ഞു വീണടി തൊട്ടും
വാർക്കുന്തൽ കെട്ടാതെയും
ബിംബോഷ്ഠങ്ങൾ വിറച്ചുമാ സ്തനതടം
തെല്ലുച്ചലിച്ചും സ്വയം
തിണ്ണം കോപവുമീർഷ്യയും വളരവേ
വീഴുന്നൊരശ്രുക്കളോ-
ലെന്നന്നോ മയിതാപരാധമഖിലം
നീ തോഴി, പാഴ്‌വേലയായ്?

22

ഗുരു:—

മടിച്ചും പേടിച്ചും തരുണിമണി, നീ
നില്ക്കയൊരുനാൾ
പഠിപ്പിച്ചു ഞാൻ തേ വിപുലമതി-
ശാസ്ത്രാക്ഷരണം;

മൂകരിപ്പോൾ സർവ്വജനതയെഴുമപാ-
 ധ്യായപദവും
പ്രയോഗത്തിൽ കാട്ടിത്തരുവിനങ്ങളീ
 ദാക്ഷിണ്യവും.

28

ശ്ലോകം:—

ഉണ്ണാത്തൻ ഗൃഹനായകൻ ചെറുതുറ-
 ങ്ങീടുന്നു താഴെസ്സുഖാൽ;
സ്വപ്നം വിഹരിപ്പൂ കുട്ടികളിതാ
 മുത്തശ്ശി മാഞ്ചോട്ടിലായ്;
ഉച്ചക്കാപ്പി കുടിക്കുവാൻ സമയമായെങ്കിൽ
 തയ്യാറായ്; ഭവാൻ
ബദ്ധപ്പെട്ടെഴുന്നേല്പതെന്തതിഥിമാർ
 സംസേവ്യരല്ലേ സഖേ?

ബാലികാമതം

ഒന്നാം ഭാഗം

ഉണർവ്വ്

I

എൻതോഴീ,യെന്തുകൊണ്ടെന്നെയിന്നാരുമേ
സന്തോഷത്തോടൊട്ടു നോക്കുന്നില്ല?
നൈപഥം കുളിച്ചു ഞാൻ കോവിലിൽ പോകുമ്പോഴും
ആരുമെൻ പിൻപിൽ വരുന്നതില്ല?
പുഞ്ചിരിതൂകി ഞാനോരോന്നരുളുമ്പോ
ചാഞ്ചല്യമാർക്കുമുണ്ടാകുന്നില്ല?

പൂഞ്ചായൽ നീണ്ടു ചുരുണ്ടു കറുത്തല്ലോ
നെഞ്ചു കവിളത്തിനെൻ പോർമുലകളും

ഉല്ലലമാത്രം കറുത്തു തെളിഞ്ഞിതേ
സസ്പൃഹമെന്തായും വീക്ഷിപ്പില്ലേ?

തോഴി പറഞ്ഞിതു: "മുൻപിൽ വിടർന്നതു-
ല്ലൂഴിയിലാമ്പും പറിപ്പൂ ബാലേ."

II

അന്തിയിലമ്പലനീരാഴിതന്നിൽ ഞാൻ
ചന്തത്തിൽ സ്നാനത്തിനെത്തിടവേ
എന്തൊരു വിസ്മയമെൻതോഴി കൺമുൻപിൽ
ചെന്താർശരൻതന്നെ വന്നു നിന്നു.
തന്റെ വാക്കെന്നോടു മിണ്ടി നൽപ്പുഞ്ചിരി
പൂണ്ടു, തൻനീണ്ടുനീലക്കണ്ണാൽ
എന്മേനിയാപാദമസ്തകം നോക്കിയ-
ന്നേരമയിൽ പിന്നെയും പുഞ്ചിരിച്ചു.
ചൊല്ലാവതല്ല മേ ലജ്ജയും മോദവു-
മെല്ലാമെനിക്കപ്പോഴുണ്ടായല്ലോ:

ചൊല്ലുക മേ സഖി, കന്യയാമെന്നില-
ക്കല്യാണശീലൻ കനിഞ്ഞിടുമോ?
ബാലിക, ഞാനഹോ, പ്രൗഢമാം ശൃംഗാര-
ലീലകളൊന്നുമറിയുന്നില്ല.
പ്രേമരഹസ്യങ്ങൾ, കാമ്യവിലാസങ്ങൾ,
ഇമ്മധു തൂകുന്ന സല്ലാപങ്ങൾ,

ചഞ്ചലദൃഷ്ടിതൻ കേളിവിശേഷങ്ങളും,
പുഞ്ചിരിപ്പൂവതൻ നാനാർത്ഥങ്ങളും,
ഏതുമറിയാതെതാനെന്നിലകലുമെൻ
ചേതസ്സു തെല്ലുമലിയുന്നതോ! —

മുഗ്ദ്ധകൈശോരമേ, നിന്നുടെ കയ്യിൽനി-
ന്നേതൊരു നാളിൽ ഞാൻ രക്ഷപ്പെടും! —

തോഴി പറഞ്ഞിതു: "പാതി വിടർന്നുള്ള
പൂവിലെത്താറില്ല ഷട്പദക്കൂട്ടം."

III

ചൊല്ലിനാനന്നൊരു മൽപ്രിയൻ: "ഇന്നലെ
നല്ല കിനാവു ഞാനൊന്നു കണ്ടു:
അല്ലിനെത്തുള്ള നിൻ വാർമുടിയെൻഗള-
മെല്ലാം മറച്ചു കിടന്നിരുന്നു.
ലോലാളകനിരയെൻകവിളത്തൊരാ
നീലോല്പലദളംപോലിണങ്ങി.
നീണ്ടു ചുരുണ്ട നിൻ പൂഞ്ചായലെന്തോ നി-
പൂണ്ടിതു ചന്ദനപ്പാമ്പുപോലെ
മന്ദം ഞാനായവ തൊട്ടു തലോടി നിൻ
സുന്ദരച്ചുണ്ടൊന്നു ചുംബിച്ചപ്പോൾ
ഞാനതു വിട്ടു നാമൊന്നായിത്തീർന്നപോ-
ലന്നെനിക്കോമനേ, തോന്നിയല്ലോ."

ഇത്ഥമോതിയാ സൌഭാഗ്യശാലിയെൻ-
വക്ത്രത്തിൽ നോക്കിയ നേരത്തു ഞാൻ
രോമാഞ്ചകഞ്ചുകഗാത്രിയായ് നോക്കിപ്പോയ്
ഭൂമിയിൽ മറ്റൊന്നും ചിന്തിക്കാതെ.

IV

ചന്ദ്രിക കോലുന്ന ചോലസ്ഥലികിൽ ഞാൻ
ചെന്നു കിടന്നിതന്നേകാകിനി
ശാന്തമാമന്നിശതന്നുടെ ഭംഗിയും
ചന്ദനഗന്ധിയാം മാരുതനും,
മന്ദമിളകുന്ന വാരിതൻ മർമ്മര-
മെന്നിവയാൽ ഞാനുറങ്ങിപ്പോയി.

ഞെട്ടിയുണർന്നപ്പോൾ എന്തൊരു കഷ്ടം! ഞാൻ
കെട്ടുവിടർത്താനശക്തയായി—
കൈകാലുകൊണ്ടു തദ്ദേഹത്തിൽ തള്ളിനേൻ
വൈകാതെ സാഹസമൊട്ടു ചൊല്ലി.
നിഷ്ഠുരനാമവൻതന്നുടെ ശക്തിയോ-
ടൊട്ടെതിർത്തീടുവാൻ സാധിച്ചില്ല.

എങ്ങൊരു ബാലികതൻ കരം, എങ്ങഹോ
സംഗം കൊതിക്കും യുവാവിൻ ബലം.

ഒട്ടും പ്രതിഷേധവാക്കുകൾ കേൾക്കാതെ,
ഓമനപ്പേരുകൾ ചൊല്ലി, മന്ദം

ലോകം തുച്ഛമെന്നെന്നെക്കൊണ്ടെണ്ണിച്ച ന–
ല്ലോണം ഉദാത്തം പൂർത്തിയശഃപ്രദം
കേണു ജലാർദ്രമാം കണ്ണിനാലൊന്നുമേ
കാണുവാനാകാതെ, ഹാ, കുഴങ്ങി.

കാലാതിവർത്തിയാമാനന്ദപൂരത്തിൽ
ചേലാർന്ന ഞാനതു മുങ്ങിത്താഴ്ന്നു.

എന്നിട്ടതോഴി, ഞാനിന്നലെ മുഗ്ദ്ധയാം
കന്യകയിന്നൊരു കാന്തയല്ലോ.

V

നേരം വെളുക്കവേ, വന്നിതവനെന്റെ
ചാരത്തു, ഞാൻ മുഖം താഴ്ത്തി നിന്നു.
താരിൽത്തേൻ തൂകും മൊഴികളാൽ കാതുകാം
പാരം കുളുർപ്പിച്ചു സൌമ്യശീലൻ.

“ഭീരുതയെന്തിനു കാന്തലോചനേ
ആരുമതാൻ നമ്മുടെ ലീല കണ്ടു
ശരച്ചന്ദ്രനും രാത്രിയുമല്ലാതെ
വേറെയതിന്നൊരു സാക്ഷിയില്ല.”

സാദരം ചൊല്ലി ഞാൻ: ചന്ദ്രനശ്ശ്യാമയോ–
ടോതിപോൽ നമ്മുടെ ദുശ്ചരിത്രം
ചോലയും തോണിയോടൊട്ടു പറഞ്ഞതു
ബാലൻതാൻ സ്വപ്നത്തിൽ കേട്ടപോലും

അച്ഛനമ്മയുമിന്നോ അറിഞ്ഞീടും
നിശ്ചയമെല്ലാരും കേൾക്കും നാളെ!

രണ്ടാം ഭാഗം

ഉന്മത്തത

VI

പൊന്നുമൊത്തിയ പട്ടുടയാടതാൻ
ചാർത്തണം, പൊന്നണിഞ്ഞീടവേണം.
നേരിയ കൊട്ടാരനൂലു്, മുത്തണി-
ഹാരം കഴുത്തിന്നു ചേർച്ചപോലും.
കസ്തൂരിപ്പൊട്ടുകൾ ചന്ദനച്ചാറു ന-
ല്ലത്തർ പനിനീർ പൂശണംപോൽ.

ഞാനോ ധരിപ്പീലിതൊന്നും, എനിക്കെന്റെ
പ്രാണപ്രിയനോടു ചേരുന്നോളം
ചേണെഴും വസ്ത്രവും പൂക്കളും പണ്ടങ്ങൾ
വേണമെന്നില്ലിവയൊന്നുപോലും.

എണ്ണയിട്ടീട്ടാത്ത വാർകുഴൽതൻ മണം
നിർണ്ണയമായതിനുള്ളതത്രേ.
ഓഷ്ഠാംബരത്തിന്നു ചേലും ചുവപ്പിതു
സ്വാഭാവംതാൻ താംബൂലം ചേർന്നതല്ല.

നാന്മുഖനെന്നൊപ്പണിതപോൽതന്നെ ഞാ-
നെന്മയിൽ നിന്നോടു ചേൎന്നിടട്ടെ,
ചൊല്ലാൻ മടിക്കൊല്ല, ഞാനീവിധത്തിൽ നി-
ന്നുള്ളത്തിൽ മോഹം വളൎത്തുമെങ്കിൽ.

VII

ആറുകൾ കന്നിമലയിൽനിന്നൊഴുകുന്നവാ,
സാഗരമെന്നതാൻ പൂകയാകും,
ചന്ദനം വെള്ളത്തിലംബുജം പോലമ-
ലെന്നതാനന്ദമായിസ്സൗരഭം തേടും,
അതോ ഞാൻ നിന്നെ വിട്ടന്യയാം നാരിയെ-
സ്സുന്ദരി, സ്വീകരിച്ചീടുകില്ല.

ആണയിട്ടെന്നോടു ചൊല്ലിനാനീവണ്ണം
പ്രാണാധിനായകൻ നിസ്സന്ദേഹം.
പീയൂഷമാതിരിപോലാ വാക്കതന്നെയെൻ-
കാതിൽ കുളുൎമ്മ പകരുന്നെന്നും.

സൂൎയ്യനെന്മുഗോളം പുറത്തെതായാവട്ടെ;
ഭൂമിതട്ടാകവേ മൂടിടട്ടെ;
എൻപ്രിയനോതിയ വാക്കുകൾ വൈകുണ്ഠ-
മേഞ്ഞുതാൻ തീൎക്കുമെനിക്കു നിത്യം.

VIII

ചോദി, ഞാനെങ്ങനെ ചൊല്ലുന്നു കറപ്പ്-
ക്രീഡയിൽ കാന്തന്റെ പാടവത്തെ?
എങ്ങനിന്നാണവനീവക വിദ്യകൾ
ഭംഗിയിൽ തോഴീ, പഠിച്ചു വന്നു?
നാണത്താൽ മിണ്ടാതെ,യെൻമുഖം പൊക്കാതെ,
കോണിൽ ഞാൻ മാറിയൊഴിഞ്ഞുനില്ക്കെ,
പ്രാണനും പ്രാണനാമെൻ നാഥനാദരാതിയ
വാണികളെന്തെന്തൊ ചൊല്ലുന്നു ഞാൻ!
ആനയിച്ചെന്നെയക്കോമളതല്പത്തിൽ,
താനിരുന്നിട്ടു, കിടത്തി മന്ദം
സ്നിഗ്ദ്ധലമാം പാണിയാൽ ഞെറിമ-
ല്ലനം വെടിഞ്ഞു തലോടിക്കൊൾകെ,
ഉള്ളിലലജ്ജയ്ക്കമഴിഞ്ഞു: പിന്നെന്മുഖം
മെല്ലെയുയർത്തിയബ്ബിംബാധരം
ആമന്ദം ചുംബിച്ചു തെല്ലു നുകർന്നപ്പോൾ
കൈമെയ് മറന്നു ഞാൻ മന്ദബുദ്ധി.
പിന്നെയും പിന്നെയുമങ്ങനെ വല്ലഭ-
നെന്നധരത്തെ നുകർന്നനേരം,
എന്തെന്നറിഞ്ഞീല, മോഹമകന്നു ഞാ-
നെന്തിനും സന്നദ്ധയായിത്തീർന്നു.

ഒന്നിനൊന്നോർത്തോഴി, ചെയ്യാൻ മുതിർന്നു ഞാൻ
മന്ദാക്ഷഭാവം വെടിഞ്ഞനേരം

നിർദ്ദയമായെൻ മന്മഥബാണങ്ങളാൽ
മർദ്ദനംചെയ്യുതിന്നാരുമില്ല.
എൻകണ്ണു പോകുന്നിടമൊക്കെ ചുംബിക്കും,
കൊങ്കക്കുടങ്ങളെ മർദ്ദിച്ചിടും.
നൽഹിമശീകരംപോലുള്ള സ്വേദാംബു-
വെന്മേനിതന്നിൽ പകർന്നവ
കെട്ടിപ്പുണരവേ, ചന്ദനച്ചാറുകൊ-
ണ്ടൊട്ടുമിന്നകം മേ ചെയ്യുമപോലെയോ.

സ്വാന്തമഴിഞ്ഞു ഞാനംഗജഭ്രാന്തിയാൽ
കാന്തന്റെ മേനിയെ പുണർന്നീടവേ
കാണിച്ചതെന്തൊക്കെയാണവൻ, ഹാ തോഴി,
നാണമാകുന്നു മേ ചൊല്ലിക്കൊടുപ്പാൻ.
ഓർത്തിടുന്നില്ലേതും പിന്നെ ഞാനീശന്റെ
മാർത്തടം തന്നിലുണർന്നനേരം
താന്തനായ് കണ്ണടച്ചമ്പിയുറങ്ങുന്ന
കാന്തനെക്കണ്ടു ഞാൻ ലജ്ജിച്ചുപോയ്.

IX

കാൺക നീ പനന്താളത്തണ്ടു തടിച്ചൊരീ-
ക്കൊങ്കതൻ ചാരുസൗഭാഗ്യമെല്ലാം:
പ്രേമപുരസ്സരമെൻകാന്തൻ കൈകളാ-
ലോമനിച്ചുള്ള പൊൻകുംഭയുഗം;

താലോലിച്ചെന്നും ഞാൻ ഹാരമണിയിച്ചു
ലാളിക്കും നല്ലൊരു തൈകളിടങ്ങൾ;
കന്ദർപ്പസഖമായ മാധവി നിറഞ്ഞുള്ള
ചെന്താരിൻമൊട്ടുകൾ, സൂനങ്ങൾ.
ഏതെല്ലാം മട്ടിലവയെ മല്ലക-
നാമരിക്കെന്നു ചൊല്ലിട്ടുണ്ടാ.
ലോലകരാംഗുലീപല്ലവത്താൽ മൃദു-
ലാളനമെല്ലാം കദാപി ചെയ്യും.
മറുവചിലപ്പോൾ മടിക്കാതെ നിത്യം
മർദ്ദിക്കും പ്രേമവിദഗ്ദ്ധചിത്തൻ.
ആമോദം പൂകും ചുംബിച്ചു ചുംബിച്ചു
രോമഹർഷത്തെ പുലർത്തുമെന്നിൽ.
കൂർത്ത നഖത്തിനാൽ ചോരത്തുള്ളി പാടുകൾ
ചാർത്തു ഞാനെപ്പോഴും മോദംകൊള്ളും.

ഭാഗ്യം മഹാഭാഗ്യം: എന്റെ തോഴീ, ഇങ്ങനെ
ഭാഗ്യം നിറഞ്ഞ മുലകളുണ്ടോ?

X

കല്യം ഞാനിന്നു കുളിക്കുന്നതില്ല: മ-
ല്ലവൻ ചെയ്തൊരാലിംഗനങ്ങൾ
നീരിൽ കലങ്ങിയലിഞ്ഞുപോയെങ്കിലോ;
നേരിലനാദരവായിത്തീരും.

എന്തിനു തോഴീ, വിതിർക്കുന്നതിന്നൊട്ടു
ബന്ധിക്കവേണമെന്റെ വാർമുടിയെ.

അംഗജകോമളനിന്നലെ ലാളിച്ച-
തങ്ങനെതന്നെ കിടന്നിടട്ടെ.

മെത്ത തെരുക്കനെ കോടിവിരിപ്പിതി-
ന്നൊട്ടു ചുക്കിച്ചുളിഞ്ഞതായാലും:
നിസ്തുലമെന്നുടെ ഭാഗ്യവിശേഷത്തിൻ
പ്രത്യക്ഷസാക്ഷ്യം വഹിപ്പതല്ലേ?

ഇല്ല, ഞാൻ ഭക്ഷിപ്പതില്ല,യക്കലുരന്റെ
വെള്ളത്തെ വെല്ലുന്ന ചെഞ്ചൊടിയെ
ചുംബിച്ചൊരാച്ചുണ്ടിൽ ചേരുന്ന മാധുര്യം
ഉണ്മയിലില്ലാതെയാക്കുകിലാ—

രാത്രിയല്ലല്ലയോ, നിന്നുടെ നിസ്തുല-
ഭർത്താവിൻ ചുംബനലാളനങ്ങൾ.

XI

അന്യോന്യചുംബനമെങ്ങനെയൊക്കെയാ-
ണെന്നു നീ തോഴീ,യറിഞ്ഞിട്ടുണ്ടോ?

കാമന്റെ വിക്രമവൈപരീത്യങ്ങളീ
ഭൂമിയിൽ പൂർണ്ണമായാർക്കറിയാം?

ചെഞ്ചൊടിത്തേൻ പകർന്നന്യോന്യമാരുമേ
സഞ്ചിതാനന്ദം നുകർന്നു ഞങ്ങൾ.

എൻകണ്ണിലുണ്ണിയെ വച്ചപ്പോഴവൻതന്റെ
പൊൻകണ്ണനാളത്തെ ഞാൻ മുകർന്നു.
എൻമുലമൊട്ടുകളന്നതചിത്താരായ്
ബിംബാധരത്തിനാൽ സ്പൃശിക്കവേ
ഏറ്റം തളർന്നു ഞാൻ മന്ദഹാസാതിയാൽ
ദൂരം വിവശയായ് വീണുപോയി.

ഏറ്റം സമാധാനമേകാതെയെൻകാന്ത-
നാത്മജയാമെന്റെ നാരീകുലം
മാരമാരാ ലീലകൾ കാട്ടിയെന്നപ്പ-
വിശ്വമെന്നുള്ളിൽ പകർത്തിയപ്പോൾ
മന്നാട്ടുനിന്ന ഞാൻ: ജന്യാമൃതമുളന-
മിന്നവിധമെന്ന ചിന്തായുരഞ്ഞോ?

XII

കാലമറിയാത്ത മോഹാനുഭൂതിയും
കൂലിനാൽ നെയ്തതാണെൻഹൃദയം;
ഭാമെഴിയതിൽ പൂമറിയുള്ള
ചായവികാരത്തിൻ മേന്മയല്ലോ.
ഭൂതകാലത്തിലെരോമാഞ്ചങ്ങളി-
ലേതാകെയായാതനമേവിച്ചു;
നന്മമായവതൻ സൗരഭമെന്നെ
ചൈതന്യലഹരിയിലയിച്ചീടുന്നു.

രാധികതന്നുടെ ചെഞ്ചൊടിപ്പൂവിലു-
രസാസ്വാദനലോലനായ
മാധവചിത്തചമൽക്കാരമെന്നുടെ
ചേതസ്സാം വസ്ത്രത്തിൻ പൊൽക്കസവാം.
കള്ളനായ് ദേവനായകൻ പണ്ടഹോ
ഗൗതമപത്നിയെ പ്രാപിച്ചപ്പോഴും,
രാവണൻ രംഭതൻ പോർമുല മാറണ-
ച്ചാമവശനായ് തഴുകിയപ്പോഴും,
ചന്ദ്രമസ്സുന്നിദ്രമോദമെസ്സുതാരതൻ
പൊന്നൊത്ത മേനി തലോടിയപ്പോഴും,
പൂണ്ട രസങ്ങളെൻ ചിത്തവസനത്തിൻ
നിന്ദ്യ കറികളായ് കണ്ടിടുന്നു.
ലോകത്തറവാട്ടിലുള്ളൊരനവ-
വസ്തുക്കൾതന്നവകാശി ഞാനായ്.
മുൻപുള്ളവർ നേടിവെച്ചിരിപ്പുള്ളൊരാ-
സ്സമ്പത്തിതെന്നിൽ ലയിച്ചിടുന്നു.

മൂന്നാം ഭാഗം

ഉദാസീനത

XIII

പ്രിയതമൻ തോഴി, വഴിക്കു മൽക്കാന്തനു
സന്താപമെന്തുമുണ്ടായില്ലല്ലീ?

രാത്രിയിരുന്നു, കാണുന്നതി,ല്ലവ-
നിത്രമേൽ താമസിപ്പാനെന്താവാം?
ആരോ വഴിയിൽ നടക്കുന്നു, ജനാലിൻ
ചാരത്തു പോയി നീ നോക്ക വേഗം.

ഇന്നലെ രാത്രി വിരിച്ചിട്ട മെത്തതാ-
നിന്നും കിടക്കുന്നു ഭംഗിയായി.
കോമളമായി ഞാൻതന്നെ വിതാനിച്ച
പൂമച്ചിതിന്നുമാം കാത്തിരിപ്പൂ
ഉള്ളമിളകുന്നു, മൽപ്രാണനാഥനെ
വല്ലാതപകടം വന്നതാമോ?

ചേടി പറഞ്ഞിതു: “പ്രിയനോ മന്ദമായ്
മാറിവന്നു ലോകരീതി.”

XIV

വേണ്ടെനിക്കാരെയും കാണേണ്ട, മൽത്തോഴി,
പോകുവാൻ ചൊല്ലു നീയാരായാലും—

ചൊല്ലു നീ,യില്ല മേ തെല്ലുമവസരം
സല്ലാപലീലകൾക്കംബുജാക്ഷി.
അർഘ്യമില്ലാത്തൊരു പ്രേമത്തെയോർത്തിട്ടു
സാദ്ധ്യമെന്താണു ഞാൻ മാറ്റിവാനാൽ?

ദേവിതൻ പാദത്തെ സേവചെയ്യുന്നപോലം
ജീവിതശേഷം കഴിച്ചുകൊള്ളാം.

ല്പ്രേമവും മാനവുമൊന്നുമേ വേണ്ടു ഞാൻ
കാമിപ്പതിന്നഹോ ഭൃത്യമാത്രം.

കേൾക്കുന്നതെന്താണു, പാത്തുക്കൽ ശീഘ്രം നീ
നോക്കുക—ല്ലരികിൽ വരട്ടെ—യെൻറ
പ്പൂമച്ചിൽ ദീപം കൊളുത്തുക: കാന്തനെ—
സ്സാമോദം ഞാൻതന്നെസ്സൽക്കരിക്കാം.

XV

നേരമെയണിയിക്ക തോഴീ,യെൻ വല്ലഭൻ
പാരാതെ സന്ധ്യക്കെഴുന്നള്ളുന്നു:
സാരസ്യമേറുമോരോരോ വിധമല—
ങ്കാരങ്ങളെൻമെയ്യിൽ ചേർക്ക വേഗം.
എൻപ്രിയനേറ്റവുമിഷ്ടമായുള്ളോരാ—
ച്ചെമ്പട്ടുടയാട ചാർത്തിക്ക മാം.
ദ്യുതിമാലത്തൊടെനിക്കവനേകിയ
വൈരക്കൽമാല കഴുത്തിലിട്ടു—
വെൺമുത്തുഹാരംതാൻ മാറിലണിയണം
ചെമ്മേ മുലയ്ക്കുത്തു ഭംഗി ചേർക്കം.

നന്നായില്ലൊട്ടും നീ പൂഞ്ചായൽ കെട്ടിയ—
തൊന്നുകൂടെൻതോഴി, ശ്രദ്ധിക്കണം.
നല്ല മണമുള്ള മുല്ലപ്പൂ ധാരാളം
മെല്ലവേ ചേർത്തു മടഞ്ഞുകെട്ടു.

ചെമ്പഞ്ഞിച്ചാറണിഞ്ഞിട്ടെൻപാദത്തിൽ;
നന്മഷിയെഴുതുകെൻകണ്ണിൽ വേഗം
ഉണ്മയിൽ കസ്തൂരി ചേർന്ന പനിനീർ നീ-
യെന്നെറ്റിയിൽ പൂശുക വേണ്ടപോലെ.

കുങ്കുമപ്പൊട്ടു തൊടുന്നതുണ്ടിന്നു ഞാൻ;
കൊങ്കയിൽ ചന്ദനച്ചാറിടേണം.
മങ്കകൾക്കിന്നലങ്കാരം വിശേഷമാ-
യെങ്കിലേ കാമുകർക്കിഷ്ടമാവൂ.

തോഴി, ധൃതിപ്പെട്ടെൻകാന്തൻ വന്നിടു-
മ്പോഴേക്കു സർവ്വവുമാകവേണം.

XVI

കാണുമ്പോൾ കോപിച്ചു ചൊല്ലുവാനെന്തൊക്കെ-
യാണു ഞാനോർമ്മിച്ചുവെച്ചിരുന്നു.
കല്യാണശീലന്റെ മന്ദസ്മിതം മറ-
ന്നല്ലോ ഞാനിങ്ങനെ ചെയ്തതെല്ലാം.
പുഞ്ചിരി തഞ്ചിയ കോമളാകാരനെൻ-
മഞ്ചമണഞ്ഞൊരു നേരത്തിങ്കൽ
മാനം നടിച്ചുള്ള മന്ദാക്ഷമായ് മാറി;
കോപവചസ്സുകൾ നഷ്ടമാക്കയ്.
മാലോകർ ചൊല്ലട്ടെ തായുമന്യയതൻ
മാലിന്നും ചേരുന്ന ദുഷ്പ്രവാദം.

ത്തന്യാംഗനയിലെൻകാന്തന്റെ മാനസം
നന്നായ് മയങ്ങി വസിപ്പതാകാം:
വിശ്വസിക്കുന്നില്ല, തോഴി, ഞാനീ വാർത്ത;
നിശ്ചയം ലോകാപവാദം മാത്രം.
ഞാനറിയുന്നേടത്തെന്നിൽ പ്രണയത്തി-
ന്നൂനം കണവന്നു വന്നിട്ടില്ല.
എങ്ങിനെയെങ്കിലുമാകട്ടതൊക്കെയും;
മെൻചാരത്തെൻപ്രിയനെൻപ്രിയൻതാൻ.

XVII

ഇന്നലെയെന്നു മേ തോന്നുന്നു, വല്ലഭ-
നെന്നോടു ചെയ്ത ശപഥമെല്ലാം;
ഇപ്പൊഴുമെന്റെ ശ്രവണപഥത്തിൽത്താൻ
കേൾപ്പുണ്ടായതിൻ മാറ്റൊലികൾ:
ഈയല്ലലാശ്രിതൻ ദുർവിധിയാണതാ-
ണായിടാം കാരണമെല്ലാത്തിനും.
എന്തുകൊണ്ടല്ലെങ്കിലിങ്ങനെ മാറുവാൻ
ബന്ധമുണ്ടായതു ജീവിതത്തിൽ?

പാരിടം മാറ്റിപ്പണിതൊരു രാഗമോ-
ടാശംസിച്ചുള്ളൊരാസ്സുപ്രഭാതം.
ഇന്ദ്രധനുസ്സിന്റെ വർണ്ണവൈചിത്ര്യമാ-
ർന്നു വിളങ്ങിയൊരന്തരിക്ഷം:

ഫുല്ലപുഷ്പങ്ങൾതൻ മന്ദസ്മിതത്തിനാ-
ലുല്ലസത്തായൊരാരാമദേശം:
പ്രേമഗീതങ്ങളാലുള്ളം കുളുർപ്പിച്ചൊ-
രോമനവാസന്തകാലരാഗം:
ഇങ്ങനെ ഘോരനിരാശാജനകമാ-
യത്ര മാറീടുവാൻ കാര്യമെന്തോ?

XVIII

ഹേ സഖി, ചൊല്ലു നീയെന്നുടെ ദേഹത്തിൻ
മാസൃണകാന്തി കുറഞ്ഞിട്ടുണ്ടോ?
മങ്ങിയിട്ടുണ്ടോ എൻകണ്ണിൻറയുജ്ജ്വല-
ഭംഗി? കുചങ്ങൾ മേ ചുരുങ്ങിട്ടുണ്ടോ?
പല്ലവകോമളമായൊരെൻ ചെഞ്ചൊടി
തെല്ലു നിറം പകർന്നാകുമോ?
എന്മനോനായകൻതൻ കരം മേളിച്ച
കണ്ഠസൂത്രം ശിഥിലമില്ലാതായോ?
എന്നമേ കാന്തന്റെ ചിത്തം മയക്കുന്ന
മന്ദസ്മിതമായ മന്ത്രവാദം
തെല്ലും ഫലിക്കാതെയാകുവാൻ വല്ലതും
വല്ലായ്മ വന്ന വഴിപ്പെട്ടുവോ?
"നന്മധുപോലെയിന്നമൃതമാക്കുന്ന
നിന്മധുരാധരമെന്റെ ചിത്തം"
എപ്പൊഴുമെന്നോടും ചോദിപ്പായ്പോലുമെ-
ന്താവാമവന്നഹോ കയ്ച്ചുപോവാൻ?

ചൊല്ലു നീ എന്തൊരു കാരണമെന്നുടെ
വല്ലഭനെന്നിൽ കനിഞ്ഞിടാത്തു?

XIX

കോമളാകാരനെക്കാണാതെയെങ്ങനെ-
യീ മഹാപാപി കഴിപ്പു കാലം?

പക്ഷിമൃഗങ്ങളുമക്ഷമരായെന്നാ
സാഫല്യമിന്നൊട്ടും കാലമായി.

വൃക്ഷലതാദികൾപോലും തളിരിട്ടു
വീക്ഷിപ്പു സന്തോഷത്തോടെ പൂർണ്ണം.

മാന്തളിർ തിന്നു മദിച്ചു കുയിൽകുലം
ചെന്താർശരകീർത്തി താൻ ഘോഷിപ്പൂ.

കാന്തനൊപ്പം നാനം വേണ്ടുവോളം കാണാന-
മാകാതെ ഞാൻമാത്രമായിത്തീർന്നു.

ഭാഗ്യം പിറന്നൊരപ്പെണ്ണുങ്ങളിന്നൊന്നായ്
യോഗ്യതയുള്ളായിരിക്കാം വേറെ;

ചേലാർന്ന മേഘസാന്ദ്രത്താലായവർ
ശ്രീലോകരംഗത്തൊന്നായിരിക്കാം;

നിസ്സഹായമെന്നെപ്പോൽ ജീവിതപ്പിച്ച
വിശ്വാസം നിശ്ചയമുണ്ടാവില്ല:

ഒന്നും ഞാനാഗ്രഹിച്ചീല്ലല്ലോ കാന്തന്റെ
പൊന്നുമെയ് കാണാനൊഴിഞ്ഞു വേറെ.

XX

ദക്ഷിണദേശത്തുനിന്നു വന്നീടിലും
ദാക്ഷിണ്യമില്ലാത്ത തെന്നലേ,
ഒന്നു ഞാൻ ചോദിപ്പൂ: മൽപ്രിയൻതന്നുടെ
സന്ദേശംകൊണ്ടല്ലീ വന്നതിപ്പോൾ?
ഇന്നവൻതൻ മുഖചന്ദ്രബിംബത്തിനെ
മന്ദമായ് വീശി നീ നിന്നീടവേ
നന്മയിലെൻചെവി കേൾക്കുവാൻ ചൊന്നതോ
മർമ്മരമേവം ചൊല്ലുന്നു നീ?
സാധുവാമെൻപ്രിയൻതന്നുടെ നിശ്വാസ-
മാധുര്യം നിന്നിൽ കലർന്നതാവാം
മാധ്വിയിൽ നീ ചേർപ്പതാകയാൽ വണ്ടുകൾ
സാശ്വാസം നിന്നെയനുഗമിപ്പൂ.

ചൊല്ലുകെന്നോടു: മദ്വല്ലഭൻതന്നുടെ
കല്യത കോലുന്ന മന്ദഹാസം
തെല്ലു നിനക്കു ലഭിച്ചതോ നല്ലൊരു
മുല്ലപ്പൂവെന്ന ഭാവത്തിൽ നീ.
കാമുകൻതന്നുടെ പൂവൽമെയ്സ്പർശത്താൽ
രോമാഞ്ചകഞ്ചുകം പൂണ്ടതല്ലീ
ശീതജലകണമായി നീ പേറിവ-
ന്നാമോദമെന്നെയിന്നാശ്ലേഷിപ്പൂ?
സുഹിത, നിന്നുടെ കാലടി കുമ്പിട്ടു
സാദരമൊന്നു ഞാനർത്ഥിക്കുന്നു:

ഇന്നു തിരിച്ചു നീ പോംവഴി വല്ലഭൻ-
തന്നോടു ചൊല്ലുകെൻകഷ്ടസ്ഥിതി.

XXI

വേറൊന്നും വേണ്ട മൽകാന്തന്റെ തൃപ്പാദ-
താമരതൻ സേവനംചെയ്കയെന്യേ.
അശ്രുബിന്ദുക്കളാൽ കാൽത്താരിണയെ ഞാൻ
ശുശ്രൂഷ ചെയ്യാവൂ പുണ്യഹീന.

അനുഗ്രഹിപ്പില്ല ഞാനിന്നു തൽപ്രേമമാം
ഭാഗ്യാതിരേകത്തിൻ ഭാഗം കൊടുവാൻ.

എന്നാകവാടിയിൽ പൂത്തുവിടർന്നുള്ള
ധന്യപ്രണയപുഷ്പങ്ങളും വാരി
സാമോദം നാഥനെ പൂജ നിനാകില്ല-
മാലിക ഞാൻ പരമെയ്ത്തില്ലാവൂ.
ആയവതന്റെ പരിമളപൂരത്താ-
ലായതപ്പൂർവ്വസ്മരണോല്ലം
ക്ഷേമമെന്നാം പ്രിയൻതന്നുടെ മാനസം
പ്രേമസ്മരലിലമായി, മന്ദം
നിശ്വാസസന്ദേശംകൊണ്ടെന്നെയല്ലെമാ-
ന്നാശ്വസിപ്പിച്ചുതള്ളിട്ടെങ്കിൽ
മുറ്റും ചരിതാർത്ഥതന്നെ ഞാൻ; ലോകത്തിൽ
മറ്റൊന്നുമാഗ്രഹിപ്പില്ലതന്നെ.

നാലാം ഭാഗം

വിരക്തി

XXII

പ്രേമമാം ചായവർണ്ണങ്ങൾ പകർത്തി ഞാൻ
കോമളസങ്കല്പമഷി കൂട്ടി
ജീവചരിത്രം വരച്ചുള്ള ചിത്രപ്പട-
മവിയാതാഹന്ത, മാഞ്ഞുപോയി!
ലീലാവിഭവത്തെക്കാട്ടാനെഴുതിയോ-
രാലബാല്യത്തിൻ ചില ഭാഗമെല്ലാം
വെള്ളക്കടലാസിൽ ചായമിളകി നൈ-
ർമ്മല്യത്തെ മായ്ച്ചിട്ടു കണ്ടിടുന്നു.
വീണ കണ്ണീരിൻ കണങ്ങളാലങ്ങിങ്ങു
കാണുമപ്പാടുകൾകൊണ്ടു പാരം
വൈകൃതമാകുമച്ചിത്രമെൻ സങ്കട-
മാകെയുണർത്തിപ്പാൻ പോരുമല്ലോ.
പോയ കാര്യത്തെ നിരൂപിച്ചഹോ ഞാൻ
വ്യാകുലപ്പെട്ടിട്ടു കാര്യമെന്തേ?
സാഫല്യം ചേരാത്ത പ്രേമത്തെയോർത്തു ഞാൻ
ചാപല്യമെന്തിനായ് തേടിടുന്നു?

XXIII

ഓർക്ക തോഴീയെൻകാന്തനോടെന്തെന്തെ-
യൊക്കെ ഞാൻ മുന്നേ സൽക്കരിച്ചു?
തന്നാമമാത്രം ഞാനെന്നുടെ മാനസം-
തന്നിലെ സർവ്വദാ സംസ്മരിച്ചു;
ഓരോരോ ലാളനമന്നു ചെയ്തു
പാരമനുഗ്രഹമെന്നോർത്തു;
ഉൽകൃഷ്ടിതരശ്മിമാത്രകൾചിത്തമാ-
മുത്തുനം പുഷ്പിതമാക്കിത്തീർത്തു;
തൽഭാഷണമൊന്നുമാത്രമെൻകാതിനു
നല്ലഴം ഗാനമാധുര്യം ചേർത്തു.
അക്കാലമെങ്ങു പോയ്: ഓർക്കുമ്പോഴെന്നുടെ
ഉൾക്കാമ്പിൽ വിസ്മയം തോന്നുന്നു മേ.
എന്തു ഞാൻ കാണുന്നു: എന്നെത്താൻ ശക്തിയാ-
ലന്തരമിന്നഹോ മാറിയല്ലോ.

തോഴി പറഞ്ഞിതു: "കാമന്റെ കൺകെട്ടിൽ
തോന്നുന്ന വിശ്വാസകല്പിതമാത്രം."

XXIV

ചോദ്യമായോരാരിക്കശക്തിയെപ്പിന്നെയു-
മപ്പൊരുളെ സൃഷ്ടിപ്പാനാരാൽ സാദ്ധ്യം?

ഭൂതകാലത്തെത്തിരികെ വിളിപ്പാനാ
ഭൂതേശചാപമിന്നാളില്ലല്ലൊ.
മാനുഷചിത്തത്തിൽമാത്രമല്ലോ ജനി-
പ്പാനവകാശമാർന്നർത്ഥങ്ങൾ.
ചിത്തത്തിൻ മാററമൊത്തമ്പിൽ വികാരവും
ചിത്രമെന്താണന്യഥാ മാറിടുകിൽ?

ഇന്നലെ ലോകത്തിലെല്ലാററിലും മീതെ-
യെന്നുതാൻ തോന്നിയ സ്നേഹമിപ്പോൾ
ഏതോ വിദൂരമാം കാലത്തിലുണ്ടായൊ-
രൈതിഹ്യംമാത്രമായ് തീർന്നുപോയി.

XXV

നാനാജനശ്രേണിനക്ഷത്രസംശോഭിക-
ശൂന്യമാം സ്വർഗ്ഗമിതാർക്കുപോലും
യൗവനതേജസ്സു കണ്ടുമ്പോൾ കാമുക-
ഭാവങ്ങൾ മാറിത്താൻ കണ്ടിടുന്നു.

ആനന്ദപീയൂഷധാരയെന്നോണമേ
മാനിച്ചിരുന്നോരു പുഞ്ചിരിയും
താംബൂലരാഗത്താൽ മേന്മേൽ നിറമാർന്ന
താമ്രാധരത്തിന്റെ മാധുര്യവും
കല്ലോലമാലതൻ ഭംഗി വശ്യമെന്നോ-
കല്ലോലചില്ലിക്കൊടിക്കളിയും

കേളീവിനോദത്തിൽ മേളിച്ചിളകുന്നാ
വാരിളംകൊങ്കതൻ ഭംഗിയാളും

യൗവനംവിട്ടുള്ള പെണ്ണിന്നലങ്കാര-
മാവുമെന്നാരും വിചാരിച്ചില്ല.

അവ്യാജസുന്ദരം കാമുകന്മാർക്കന്നുതാൻ
നവ്യവികസിതം ദേഹപുഷ്പം.

XXVI

സ്വച്ഛന്ദരാഗങ്ങളെന്നുതാൻ തോഴിയി-
ദ്ദേഹത്തെയാശ്രയിച്ചില്ലാതെയോ?

നിഷ്കളപ്രേമത്തെ വാഴ്ത്തും കവികളും
മോർപ്പുതാൻ ചൊല്ലുന്ന തത്ത്വമില്ല.

ആരവാർകൊങ്കകൾ ബിംബാധരം മനോ-
ഹാരിയാം ചില്ലിയക്കേശപാശം—

എത്രയും ദിവ്യമാം പ്രേമത്തിന്നിവ
മാത്രമാണിന്നവലംബമായി.

എല്ലാ മുലകളുമൊന്നുതാൻ; സംഭോഗ-
മെല്ലാത്തിനും ഫലമൊന്നുതന്നെ;

ആസ്വാദനോത്സുകർ കാണുമാ വൈവിധ്യ-
മാകെ നിർമ്മിച്ചിടും മിഥ്യാനാകം.

തോഴി പറഞ്ഞിതു: "സംതൃപ്തിചേർന്നാൽ
പായസത്തോടും വെറുപ്പു തോന്നും!"

XXVII

കാമുകന്മാരുടെ സ്നേഹമെന്താണ്? ന-
ല്ലോമനവാക്കുകളല്ലാതെന്തോ?
പൊന്നേ, പ്രിയതമേ, പ്രാണേശി, മൽപ്രിയേ,
തന്വംഗിമാർമുടിമാണിക്യമേ!
നിസ്സാരമാസാകന്തികളീവകമാത്രംതാൻ
സൽപ്രേമപാരമ്യസാക്ഷ്യം കൊൾവൂ!

ആലോചിയാതെ സല്ലീലാവിധങ്ങളിൽ
കാലോചിതം പറഞ്ഞീടുന്നവ,
അനുഗ്രഹസാധ്യത്തിനായിട്ട നിസ്പൃഹ-
മാശയശുദ്ധിപിട്ടോത്തുന്നവ,
കോപതാപത്തിനെ മാറ്റുന്നതിനു സ-
ന്താപം നടിപ്പിച്ചീടുന്നവ,
ഇങ്ങനെയുള്ളോരു ഭംഗിവചസ്സുകൾ
എങ്ങനെ പ്രേമമെന്നോർക്കുന്നു ഞാൻ?

ആളി പറഞ്ഞിതു: "കേൾക്കുവാൻ നല്ലതു
ലാളനവാക്കുകൾതന്നെയല്ലോ"

XXVIII

കൊണ്ടുവന്നീടു നീ തോഴി, മൽകാന്തൻ മേ-
പണ്ടയച്ചുള്ളൊരു ലേഖനങ്ങൾ:

പ്രേമസ്വരമിലം വാക്കുകൾ കോർത്തതാ
പൂമാലയെന്നും മേ ചാർത്തിയവ,
സൽക്കാവ്യംപോലെ ഞാൻ വായിക്കുംതോറുമെ-
ന്നുൾക്കാമ്പിൽ മോദം വളർത്തിയവ,
എൻമനോനാകത്തിലിന്ദ്രധനുസ്സിനെ
നിർമ്മിച്ച സ്വപ്നകിരണജാലം.
കൊണ്ടുവന്നീടുക തോഴി! ഞാനെന്തിനായ്-
ക്കൊണ്ടവ വെച്ചുവോ സൂക്ഷിക്കുന്നു?
പോകട്ടെയൊക്കെയൊന്നായ് തീയി,ലിവയെന്റെ
പ്രേമത്തിനോർമ്മകളെന്നപോലെ!
ചിത്തത്തിലെന്റെ കീഴ്മണ്ണിൽ ചെന്നാളി-
പ്പൊട്ടുന്നൊരോർമ്മയാം വൃക്ഷത്തിന്റെ
വേരുകളൊക്കെയൊന്നായ് ഛേദിച്ചു; മേലിനി
വേറൊന്നുമില്ലെന്നെ ബന്ധിക്കുവാൻ.
പ്രേമം നശിച്ചെന്റെ മാനസം മേഘങ്ങൾ
മാറിയ വാനംപോലായപ്പോഴും
എങ്ങുനിന്നെന്നറിയാതെ വന്നോർമ്മയാം
കാർമ്മേഘം തിങ്ങിനിറഞ്ഞിടുന്നു.

തീയിലിട്ടീടുമീ ലേഖനജാലമെ-
ന്നായവക്കൂടി നശിച്ചീടട്ടെ!
ഇന്നോടെയെൻചിത്തം പൂർണ്ണമാം വിസ്മൃതി-
തന്നുടെ സൌരഭ്യം പൂകിടട്ടെ!

തൎജ്ജമകൾ

രസികരസായനം

1

ഉണർന്നിടുക, രാത്രിതൻ വയലിൽനിന്നു താരാഗണം
തുരത്തിയവരെത്തുടർന്നിവയുമാട്ടിയോടിച്ചിതാ,
പ്രഭാപടലിയായ തൻവിശിഖമെയ്തു തദ്ധിപ്പുര-
ണ്ടിളാധിപഗൃഹാഗ്രമിതൻ ശിഖരമെപ്പള്ളിമേൽ ഭാസ്കരൻ.

2

ഉഷസ്സു തെളിയുന്നമുൻപു മധുപാനഗേഹത്തിൽനി–
ന്നൊരസ്ഫുടവചസ്സിതെൻ ചെവികളിൽ പ്രവേശിച്ചിതേ:
“പവിത്രതമമമ്പലം സുചിരസജ്ജമാണെങ്കിലും
പുറത്തലസനായി നിന്നിടുവതെന്തിനാരാധകൻ?”

3

ആടലറ്റിതാ ജഗത്തിൻ ഭാവിയിതെങ്കിലും കേട്ടിടാം
മദ്യപാനാലയം പരക്കുന്നുച്ചത്തിലായ്
പനീർമലരൊഴിയാതിടുന്നിതു, "സ്വരാസ്വരകതം സ്വരാ-
സ്വരാംബുപതിനാലെ നിൻകവിളുയെ, ഉടപ്പിക്കടോ."

4

നിറയ്ക്കൂ ചഷകം; ജ്വാലയാക നിൻ മനോജ്ഞമാം
സുശീതവാസനങ്ങളിന്നു വസന്തദീപാഗ്നിയിൽ;
കുറച്ചു വഴി താൻ ശക്തിപ്പതിന്നു നൂനമക്കാലമാം
ഖഗത്തിന്നു്; ചലിപ്പൂ തൻചിറകതിന്ന യാത്രയ്ക്കായ്.

5

പ്രഭാതമണയുമ്പോൾ ബഹുസഹസ്രപുഷ്പങ്ങളൊ-
ത്തണയും ശരി; തലേദിനം ബത വിടർന്ന പൂവെങ്ങുപോയ്?
അതിൻപടി സമുജ്ജ്വലം സ്വമധുവിതാനമോടെത്തുമീ
വസന്തമിഥ കൊണ്ടുപോം പ്രഥിതമാം നരശ്രേഷ്ഠരെ.

6

രസം പെരിയ കാവ്യവും വിജനമാം തരുച്ഛായയും
സുരാഭരിതപാത്രവും ചെറുതു ഭോജനം വല്ലതും
അടുത്തു മൃദുഗാനമൻപൊടു പൊഴിച്ചു നീയും പ്രിയേ!
വസിക്കിലവിടം നമുക്കടവിയെങ്കിലും സ്വർഗ്ഗമേ!

7

ഇഹത്തിലെ മഹത്വമേ ചിലർ കൊതിപ്പൂ; പാരത്രികം
സുഖം കൊതിക്കുമുള്ളവരുണ്ടിതറിവുകർമ്മമോ!
എടുക്ക കരതാരിൽ വന്നതു; ഗണിച്ചിടേണ്ടാ തൊ-
ന്നിരിക്കവതു; കേട്ടിടേണ്ടകലെനിന്നെഴും ഭേരിയും.

8

മനുഷ്യരധികം കൊതിച്ചിടുമൈഹികാശാഗണം
നശിപ്പതഹോ! ചാരമായ്; ഒന്നു ഫലിപ്പതെന്നാൽ വരാം;
മരുസ്ഥലിയിൽ വീണിടും ചെറുതുഷാരബിന്ദുക്കൾപോ-
ലരക്ഷണമതിപ്രകാശമുതിർത്തു മായുന്നിതേ.

9

നിനപ്പതിവൻ: എത്ര വീണിടുവതുണ്ടു വിശ്രമ-
ത്തലിച്ച പരമാജ്ഞാബലം പരിലസിച്ച രാജന്യരു്
വിടർന്നുപവനത്തിൽ നിന്നിടിന കൈതകിപ്പുഷ്പമോ
ന്നതാശിരണിയകതൻ കുചത്തിൽനിന്നുതിർന്നതാം.

10

കഴിഞ്ഞതിലെഴുന്നൊരാക്കമനൊരാവശ്യം ഭാവിതൻ-
ഭയങ്ങളകറ്റിടും മധുരമായിതാം മൽപ്രിയേ!
നിറയ്ക്കുകയി നാളെയെന്നായ വിചാരമെന്തിന്നു നാം
പുലച്ചുയിലടങ്ങിടാം നൊടിയ ഭൂതകാലങ്ങളിൽ.

11

വൃഥാ കളയൊലാ നമുക്കിനിയുമുള്ള നാൾ ചുരുക്കമ-
ണ്ണടിഞ്ഞിടുവതിന്നകം ചെലവഴിക്കയാകംപടി
മനുഷ്യരുടൽ മണ്ണുതാനടിയുമതു മണ്ണിൽ സ്വയം
വിനാ മധു, വിഗായകം, വിഗതഗാന,മന്തം വിനാ.

12

ഇഹംപരമിതൊക്കെയെന്നറിവൊടൊത്തു വാദിച്ചൊരാ
മഹർഷികൾ മനീഷിമാരിവരുമിന്നു നിഷ്കാസിതർ
അഹോ! കപടസിദ്ധർപോൽ; അവരുരച്ച തത്വങ്ങളോ
വിഹാസ്യതയിലാഴ്ന്നുപോയ് മുഖമടഞ്ഞിതേ മണ്ണിനാൽ.

13

അകമ്പൊളികമടച്ചതാമൊരു കവാടമെൻമുൻപിലു-
ണ്ടഹോ യവനികാപടം മിഴി മറച്ചുതാൻ മുന്നിലായ്;
ഇടയ്ക്കു ചെവിപൂകി ഭാഷണമി,'എന്നെയും', 'നിന്നെയും'
കഴിച്ചുമനന്തരം കഥനമിനിമായതില്ലഹോ.

14

തിരിഞ്ഞതിവനപ്പൊഴിപ്പഴയ ചട്ടിതൻ ചുണ്ടില-
മ്മറിഞ്ഞിടുവതിന്നുതാൻ അഭിലഷിതാർത്ഥങ്ങളെ
പറഞ്ഞിതധരങ്ങൾ തൊട്ടിടവെയെന്നോടപ്പാത്രവും:
"കുടിക്കുക! മരിക്കിൽ തിരികെ നീ വരില്ലൊന്നുമേ."

15

നിറയ്ക്കു മധു, ലാഭമെന്തുരുവിടുന്നതിൽ "കാലമോ
ഗമിപ്പതറിയാതെ കാലടിയിലൂടെ"യെന്നൊക്കെയും?
അജാതമൊരു നാളെയും മരിച്ചതാം തലനാളുമോ-
ർത്തകം കരിവതെന്തിനായ് മധുരമാകിലിന്നെദ്ദിനം?

16

വൃഥാ കളവതെത്ര നാളുമിതും വിചാരിപ്പതൽ-
ഗതിക്ക വിഷമിപ്പതും അടിപിടിച്ചു തർക്കിപ്പതോ?
വരം ഫലമിയന്ന മുന്തിരിയൊടൊത്തു കേളിക്കതാൻ
വരം; ഫലമതറ്റു സങ്കടമെഴുന്നതേക്കാളുമഹോ.

17

ബുധാഗ്രിമർ മഥിത്തിടട്ടു ചിലവാദകോലാഹലം;
ജഗൽപ്രിയവാദകേളികളെനിക്ക വേണ്ടിന്നിമേൽ;
നമുക്ക വിഹരിച്ചിടാം സുമുഖി! വല്ലിടത്തെങ്കിലും
കൊടുക്കവതിനൊത്തമാതിരി ലഭിച്ചിടും ലീലയിൽ.

18

സരിത്തടമലംകൃതം കുസുമസഞ്ചയത്താലയേ!
വരൂ ഇനി ചഷകമേന്തി മദിരയാസ്വദിച്ചു രസാൽ;
കടക്കുമതിലും കറുത്തു യമൻ നിന്നകക്കവാ-
ടക്കലിലൂടന്നായെത്തും മടി വെടിഞ്ഞു സേവിക്ക നീ.

19

അഹന്നിശകളാൽ കളങ്ങളെ വരച്ചു ധാതാവുതാൻ
പൊരുന്നു ചതുരംഗകം കലിതകൌതുകം നിത്യവും;
കരുക്കൾ നരർ; ഓടിടുന്നങ്ങു ചൊല്ലിടും വെട്ടിമാ-
റ്റിടും കളി കഴിഞ്ഞിടുംപൊഴുതു പെട്ടിയിൽ തള്ളിടും.

20

അടിക്കവേ നടന്നിടുമിടത്തിടും വലം പന്തുപോ-
യിടുന്നതിനസാധ്യസാധ്യതകളോർമ്മയില്ലൊന്നുമേ;
കളിത്തറയിൽ നിന്നെയിപ്പടി വലിച്ചെറിഞ്ഞതുള്ളൊരാ-
ളൊരാളവനറിഞ്ഞിടും, ദൃഢമറിഞ്ഞിടും സർവ്വവും.

21

കഴിച്ചു നരരെത്രതന്നടിയിലുഗ്രമിച്ഛാവിധം
കമഴ്ത്തിയൊരു പാത്രമാ വിപുലമാം നഭോമണ്ഡലം
ഉയർത്തിയ കരങ്ങളോടതിനൊടോ സഹായാർത്ഥനം?
സ്വയം കഴിവു വിട്ടതും വലമിടുന്ന നമ്മെപ്പടി.

22

സമുജ്ജ്വലതുരംഗമം കയറിയന്ത്യരംഗത്തുനി-
ന്നിറങ്ങി, ഗഗനത്തിലെ ഗ്രഹഗണങ്ങൾ താഴെയ്ക്കുമേ
എറിഞ്ഞു, ജവമാർന്നുപറക്കുകിലുമിന്നു വീഴുന്ന ഞാൻ
വിധിച്ച വയലിൽ സ്വയം ചെറുതു മണ്ണുമാതാവുമായ്.

23

പ്രത്യുഷമിഹ മുന്തിരിപ്പെട്ടി വളഞ്ഞിതെൻമേനിയിൽ;
ലയിപ്പിതകവും; സ്വഭാൽ പരിഹസിപ്പിടട്ടെ പ്രതി;
പുറത്തവിടെ നിന്നൊരാളുഴറുമീക്കവാടത്തിനെ—
ത്തുറക്കുമൊരു ചാവിയെന്നൊളിയ ലോഭമുണ്ടാകിടാം.

24

വിധേ, കപടഭാവവും കുഴികളും നിറച്ചുള്ള നീ
നമുക്ക വഴി സഞ്ചരിപ്പതിനതാൻ വിധിച്ചുള്ളതിൽ
സ്വകർമ്മവശഗൻ നടന്നിടയിലൊട്ടു ഞാൻ വീഴ്കിൽ
പഴിക്കരുതു ധർമ്മനീതികളുരച്ചു നീ പിന്നെയും.

25

രചിച്ചിതു ഭവാൻ വിധേ! മലിനമൃത്തിനാൽ മർത്ത്യനെ;
രചിച്ചു ഫണിയൊത്തു തോട്ടവുമഹോ ഭവാൻ നിർദ്ദയം;
നരന്റെ വദനം കളങ്കിതമതാക്കിടും പാപസ-
ഞ്ചയത്തിനു കൊടുക്ക മാപ്പനുവദിക്കയും ചെയ്യെടോ.

ഉമാവടുസംഭാഷണം *

ഏവം തുടങ്ങിയ കൊടുംവ്രതശക്തിയാൽ തൻ-
ചെന്താർമ്മണോജ്ഞമുഖവാം തനു വാട്ടിയുള്ളോൾ
താഴ്ത്തീ കടുത്തൊരുടലാൽ തപമാചരിച്ച-
രോടും തപസ്വിജനസിദ്ധികളൊക്കെയന്നാൾ.

ആദ്യാശ്രമം തനുപടുത്തതുപോലെ, ദിവ്യ-
തേജസ്സു ചിന്നിവിതറുന്നൊരു രൂപമോടും
ജടയേന്തി, മാൻതുകിലൊടും ദണ്ഡകോലുമേക-
നാക്കാലമെത്തിയവിടത്തിൽ പടുവാഗ്വിലാസൻ.

സൽക്കാരമേകിയവനെബ്ബഹുമാനപൂർവ്വം
വേണ്ടും സപര്യകൾ കഴിച്ചതിനൊത്തു ഗൗരി:
സാമ്യത്തിലും മനമൊത്തവരത്രെ പൂജ്യ-
വൈശിഷ്ട്യമുള്ളവരിലും ബഹുമാനമേറ്റം.

---

* കുമാരസംഭവം ഭാഷ — 5-ാം സർഗ്ഗത്തിൽനിന്ന്.

ന്യായത്തിനൊത്ത പരിചര്യകളേറ്റൊരല്പം
നേരം പരിശ്രമമൊഴിപ്പതിനെന്നപോലെ
വാണിട്ടു, പാർവ്വതിയെ നേരിൽ നോക്കി,യേവ-
മോതിത്തുടങ്ങി വചനം മുറതെറ്റിടാതെ:

"കിട്ടുന്നിതോ ചമതയും കുശവും ക്രിയയ്ക്കു?
സ്നാനത്തിനൊത്ത ജലമിങ്ങു ലഭിപ്പതില്ലേ?
ശക്തിക്കൊത്തപടിയല്ലീ തപം ചരിപ്പൂ?
ധർമ്മത്തിനാദ്യകരണം വപു ദേഹമത്രേ.

നീതാൻ ദിനംപ്രതി നനച്ചുവളർത്ത വല്ലി-
ക്കൂട്ടങ്ങളിൽ തളിരിലയുളവാവതില്ലേ,
നാളേറെയായ് നിറമിടാതെയിതിംപൂവല്പം
നിൻചുണ്ടിനോടു കിടനിൽപ്പതോ പല്ലവങ്ങൾ?

ആ മാൻകിടാങ്ങളിളകും മിഴികൊണ്ടു നിന്റെ
നേത്രത്തിനോടു സദൃശത ചമയാറിടുന്നോർ
നിൻകയ്യിൽനിന്നവകൾ ദർഭ ഭുജിച്ചിടുന്നാ-
പ്പോഴും നിനക്കവയിലിഷ്ടമുദിപ്പതില്ലേ?

പാപത്തിനുള്ള വഴിയല്ല സ്വരൂപമെന്ന
ചൊല്ലോർക്കിൽ വാസ്തവമതെന്നു തെളിഞ്ഞിതിപ്പോൾ:
ഹേ സുന്ദരാംഗി, തവ ശീലഗുണപ്രകർഷം
മാർഗ്ഗോപദേശകമായ് ഗിരിജേ, ലസിപ്പൂ.

സപ്തർഷിമാർ ബലികഴിച്ച സുമോച്ചയത്താൽ
ശോഭിക്കുമംബരനദീസലിലങ്ങളാലും,
നിൻ നിഷ്കളങ്കചരിതംവഴിയെന്നപോലെ,
സംശുദ്ധി സാമ്പ്രതമശേഷമണഞ്ഞതില്ലേ.

ഓർത്താൽ ത്രിവർഗ്ഗമതിൽവെച്ചിഹ ധർമ്മമാണു
മെച്ചപ്പെടുന്നതിതി മാമുനി, ബോദ്ധ്യമായി;
നീ, കാമമർത്ഥമിവകൾക്കിടയുള്ളിലേകാ-
ന്തൈകാഗ്ര്യമാർന്നു സ്വയമെടുത്തിതു ധർമ്മമേകം.

നിന്നാൽ സ്വയം സുമുഖി, സല്ക്കൃതനാകുമെന്നോ-
ള്ളൊല്ലെടോ, വെറുമൊരാൾ പഴിപോക്കുമെന്നാൻ:
സത്തുക്കൾതന്മഹിമയിങ്ങനെയാണു സർവ്വ-
മെന്നല്ലയോ സ്വജനമമ്പിനൊടോതിടുന്നു?

ധന്യേ, ക്ഷമാവതി, പ്രകൃഷ്ട തപോധനേ, ഞാൻ
ചോദിപ്പിതൊന്നു വലുതാം ദ്വിജചാപലത്താൽ;
ഇക്കാര്യമിന്നു പൊതുവായ രഹസ്യമല്ലെ-
ന്നാകിൽ കനിഞ്ഞിവനൊടോതണമേകിടേണം.

ആദ്യപ്രജാപതികുലത്തിൽ നിനക്കു ജന്മം,
ലോകത്തിലുള്ളഴക് സർവ്വവുമാണ്ട രൂപം,
താരം വളർന്ന വിഭവങ്ങളും, നവം വയസ്സു—
കിട്ടാവതെന്തിവകവിഞ്ഞു തപസ്സിനാലെ?

ഉണ്ടായിടാം ചെറ്റു ദുസ്സഹമാമനിഷ്ടം-
മൂലം മനസ്വിനികളിൽ പ്രതിപത്തിയേവം;
കാണുന്നതില്ല പലമട്ടു നിനച്ചിട്ടും ഞാൻ
ദുഃഖങ്ങളീവഴി കൃശോദരി, വന്നിടാൻ തേ.

ഈ നിന്റെ രൂപമഴലിന്നവകാശിയല്ല,
താതാലയത്തിലവമാനനമെങ്ങു ഭദ്രേ?
ഉണ്ടാകയില്ല പരശല്യമൊരിക്കലും തേ:
കൈ നീട്ടുമോ ഫണിതൻ മണിയെ ഗ്രഹിക്കാൻ?

പ്രായത്തിനൊത്തതാമ വിഭൂഷകൾ വിട്ടിതെന്തേ
ചാർത്തുന്നു വൃദ്ധജനശോഭനവല്ക്കലം നീ?
സന്ധ്യക്കു, താരാഗണങ്ങളൊത്ത വെടിഞ്ഞുഷസ്സിൽ
ചന്ദ്രം വഹിപ്പതു, നിനക്കുക, യോഗ്യമാമോ?

നാകത്തിലാണു കൊതിയെങ്കിൽ വൃഥാശ്രമം തേ;
നിന്നച്ഛനുള്ള ഭവനം സുരനാട്ടതെന്നു;
നൽകാന്തനെങ്കിലതിനും തപമിന്നു വേണ്ട:
തേടുന്നു രത്ന,മതു തേടുകയില്ല ചെപ്പു.

ചൂടാർന്ന വീർപ്പുവഴിയിന്നു മനസ്സിലായി
കാന്തങ്കലാണു കൊതി-യങ്ങൊരു സംശയം മേ:
നിന്നാൽ വരിപ്പതിനു തക്കവനില്ല കാണ്മാ-
നുണ്ടോ വരിക്കിലുമൊരാൾ ലഭിയാത്തതായി?

നീയാഗ്രഹിപ്പതു യുവാവതിധീരചിത്തൻ-
തന്നെ, സഹിപ്പതവനൊത്തനെ നിൻകപോലേ
കണ്ണീരുപ്പുലത്തിനെ വെടിഞ്ഞതിഹ നിന്റെ തുണ്ടും
നെല്ലിൻകതിർപ്പടിയെഴും ജടയിത്ര നാളായ്?

കാന്താംഗി, നിന്റെയണിമെയ് വെയിലിൽക്കരിഞ്ഞു
തീവ്രവ്രതങ്ങൾ വഴിയിന്നു തുലോം ചടച്ചു;
പാരം പകൽസമയവെണ്മതിലേഖപോലെ
കാണ്കിൽ, ദയാലുവൊരുവൻ തപിയാതെയാമോ?

സൗഭാഗ്യമത്തനായി നിൻ പ്രിയനെന്നതല്ലോ,-
മല്ലെങ്കിലായവനഹോ ചിരകാലമായി
ഏതോ സപത്ന്യഴകാർന്നൊരൊളുപക്ഷ-
മാം നിൻമിഴികൾ വിഷയീകൃതമാകയില്ലേ?

നീ കൊൾവു, ഗൗരി, കഠിനവ്രതമെത്ര നാളായ്?
ഉണ്ടിന്നെനിക്കിഹ പൂർത്തതപഃഫലങ്ങൾ;
നല്കാമതിൽ പകുതി, നിന്നുടെ വാഞ്ഛിതത്തിൻ
സിദ്ധിക്കു, നിന്റെ വരനാരറിവാൻ കൊതിപ്പൂ.”

ഏവം കടന്നു വടുവോതിയനേരമേളു-
മാളായതില്ലുമ മനോഗതമോതുവാനായ്;
നോക്കീടിനാൾ തദനു മയ്യെഴുതാത്ത കണ്ണാൽ
തന്നന്തികത്തിൽ മരുവുന്നൊരു തോഴിയാളെ.

ആ ബ്രഹ്മചാരിയോടു തോഴിയിദം പറഞ്ഞു:
"കേട്ടാലുമമ്പിലവിടയ്ക്കറിയേണമെങ്കിൽ
ചെന്താമരകൊണ്ടു കടച്ചൂടിനമട്ടിലെന്തി-
ന്നോതുഴിയിത്തര തപസ്സിനു ചേർത്തതെന്നായ്.

ഈ മങ്ക മേനകലജം ബലവൈരിതൊട്ടു
ദിക്പാലർ നാൽവരെയുമിന്നു ഗണിച്ചിടാതെ
വാഞ്ഛിപ്പു തന്റെ പതിയായ്, തനുകാന്തികൊണ്ടു
കൈവന്നിടാത്ത കുസുമായുധവൈരിതന്നെ.

ഹുങ്കാരമാത്രമതിനാൽ തിരിയുന്ന പുഷ്പ-
ബാണന്റെയമ്പു ശിവങ്കലണഞ്ഞിടാതെ,
മാരൻ ദഹിച്ചുടൽ നശിക്കിലുമന്നണഞ്ഞു-
കേറിത്തറച്ചിതിവൾതന്നുടെ ചിത്തതാരിൽ.

അന്നാൾമുതല്ക്കു മദനാർത്തി വളർത്ത ചൂടാൽ
നൽപ്പുതനാക്കുളി ചൂടൊന്നൊരു കുന്തളോടും,
അച്ഛന്റെ വീട്ടിലുമകാതരമഞ്ഞുകല്ലി-
ന്മേലും പരം ശയിച്ചിവൾ നിർവൃതിയാണ്ടതില്ല.

ശൈലേന്ദ്രകന്യയിവൾ ശർവ്വചരിത്രമെല്ലാം
വർണ്ണിച്ചു കണ്ഠമിടറിയുള്ളത പാടിടുമ്പോൾ
ഏറ്റം പലപ്പൊഴുമഹോ കരയിച്ചിതല്ലോ
പാട്ടിൽ തുണയ്ക്കുമൊരു കിന്നരകന്യമാരെ.

കണ്ണാന രാത്രികഴിയുമ്പൊഴുടപ്പുവെന്നാൽ
'എങ്ങോട്ടു പോയി, ഹര, സത്വര'മെന്നു ചൊല്ലി,
കണ്ണും ഗ്രഹിക്കുവതിനാവതിയ കൈകളോടെ
പെട്ടെന്നു ഞെട്ടി വരഗാത്രിയുണർന്നു നിത്യം.

'ഇങ്ങനെ സർവ്വഗതനെന്നറിയുന്ന ലോകം
ചൊല്ലുന്നിതെൻപ്രണയമെന്തറിയാത്തു പിന്നെ?'
ഈവണ്ണമക്കമനിതന്നെ വരച്ച ശർവ്വ-
ചിത്രത്തൊടീർഷ്യകലർന്നിതഹോ രഹസ്സിൽ.

സർവ്വേശനാമവനെയാശു ലഭിച്ചുകൊൾവാൻ
കാണാത്തു വേറെയൊരു മാർഗ്ഗവുമിക്കൃശാംഗി
താതാനുവാദമൊടു ഞങ്ങളുമൊത്തു പോന്നി-
തീയാശ്രമത്തിലുചിതം തപമാചരിപ്പാൻ.

താൻതന്നെ നട്ടിഹ വളർത്തി മഹാതപസ്സിൻ
സാക്ഷ്യം വഹിപ്പൊരു തരുക്കൾ ഫലങ്ങളാർന്നു;
അച്ചന്ദ്രശേഖരനെയാശ്രയമാന്ന തോഴി-
തന്നാഗ്രഹത്തിനുടെ നാമ്പു മുളച്ചുമില്ല.

തോഴീജനങ്ങൾ നനയും മിഴിയാലെ നോക്ക-
പ്പോരിപ്പതും വ്രതകൃശാംഗിയെയെന്നു നാളോ
ആ വില്ലൻ പ്രിയനണയുകയില്ല ചാലേ, മാരി
പെയ്യുന്നതെന്നപടി, പാരമനുഗ്രഹിക്കും?"

ഈവണ്ണ,മുള്ളതു ശരിക്കു മറച്ചിടാതെ-
യായിംഗിതജ്ഞയഥ സുമുഖി വടുവോടുരച്ചു,
സന്തോഷമുള്ളിലുളവായതു കാട്ടിടാതെ
ചോദിച്ചിതിങ്ങു, "ശരിയോ കളിയാക്കയോ താൻ?"

അന്നേരമക്ഷജപമാല കരാഗ്രഭാഗേ
പൂരിച്ചതായ തൊഴുകയ്യൊടു തയ്യലോടെ
മട്ടൊന്നാ മൊഴിയടക്കി വസിച്ചിരുന്ന
ശൈലേന്ദ്രകന്യക പറഞ്ഞു പൃഥക്കമായി:

"വേദജ്ഞവര്യനവിടുന്നിഹ കേട്ടപോലെ-
യാശിപ്പതിന്നു പരമോന്നതമാം പദം ഞാൻ;
ആ മോഹസിദ്ധിയെ നിനച്ചു തപസ്സിതെല്ലാ-
മെത്തും മനോരഥഗതിക്കു തടസ്സമുണ്ടോ?"

ഇത്ഥം പറഞ്ഞു വടു: "ഞാനറിയും ഭവന്റെ
വൃത്തം, നിനക്കവനിലോ പ്രിയമെന്നിരിപ്പൂ;
ഓർത്തിട്ടവന്നശുഭമംഗളകർമ്മമെല്ലാം
ചെറ്റും തുണപ്പതിനു കൌതുകമില്ലെടോ മേ.

ഉദ്വാശിയേറുമൊരു മാനിനി, നിൻവിവാഹ-
ക്കാപ്പൊന്നതായ കരമെങ്ങനെ താൻ സഹിക്കും,
ഉഗ്രം ഭുജംഗവള ചേർന്നൊരു കൈകൾകൊണ്ടു
മുക്കണ്ണർ ചെയ്തിടുമൊരാ പ്രഥമാവലംബം?

നിൻമന്ത്രകോടി കളഹംസസുചിത്രശോഭം,
ശർവ്വന്റെ ചോരപൊഴിയുന്ന ഗജേന്ദ്രചർമ്മം—
ഈ രണ്ടുമദ്രിതനയേ, നിരുപിച്ചുകാൺകെ
നിതന്നെ,യെപ്പൊഴുതുമെത്രയോ ചേർച്ചയാവും?

പൂപ്പന്തലിൽ കൊഴിയുമക്ഷസുമങ്ങളിൽ പാ-
ടേല്പിച്ച നിൻ ചരണമല്പമലക്തകത്താൽ
കേശം നിറഞ്ഞ ചുടുകാടിനു പാടു ചേർപ്പാ-
നാർ സമ്മതിക്കുമൊരുവൻ രിപുവാകിലും തേ?

എന്താണിതിൽപ്പരമയുക്തമതല്ല, നീല-
കണ്ഠന്റെ മാറിലണിയുന്ന ചിതാഭസ്മാൽ
ചേണാർന്നകിൽക്കളഭമിട്ട ഭവൽസ്തനങ്ങൾ
സമ്മിശ്രമായ് മലിനമാകുവതിൽക്കവിഞ്ഞു?

വേറെ നിനക്കു പരിഹാസ്യത, ഹന്ത, വന്നു-
ചേരുന്നതാണു: തവ വേളി കഴിഞ്ഞശേഷം,
ആനപ്പുറത്തു കയറേണ്ടവൾ മൂത്ത കാള-
മേലേറി വാഴ്വതു കണ്ടു ജനം ചിരിക്കും.

മുക്കണ്ണനോടണയുവാൻ കൊതിമൂലമിന്നു
രണ്ടെണ്ണമാണു പരിശോച്യത ചേർന്നുപോയി:
നൽക്കാന്തി ചേർന്ന മതിതന്റെ കലാവിശേഷം,
ലോകർക്കഹോ നയനകൌമുദിയായ നീയും.

കണ്ടാൽ വിരൂപനയനൻ, കുലമാരറിഞ്ഞു?
നിത്യം ദിഗംബരതകൊണ്ടു ധനം ഗണിക്കാം—
നീ ചൊല്ലുകെന്നയനേ, വരനിന്നു വേണ്ട-
തൊന്നെങ്കിലും ഹരനിലിന്നിഹ കാണ്മതുണ്ടോ?

ചേരാത്തൊരീക്കൊതിയിൽനിന്നു മനസ്സു മാറ്റു-
കെങ്ങാണു നീ സുഭഗലക്ഷണ,യെങ്ങവൻതാൻ?
ചെയ്യാ വരിഷ്ഠർ ചുടലക്കഴുവിന്നു പുണ്യം
വേദോക്തമായ പരിപാവനയൂപകർമ്മം.”

ആ ബ്രഹ്മചാരി വിപരീതമിദം പറകെ-
ക്കോപത്തിനാൽ വിറപെടുന്നധരത്തിനോടും,
ഭ്രൂവല്ലിയങ്ങനെ വളച്ചു, ചുകന്നൊരറ്റം
ചേരുന്ന കണ്ണുകളെ ജവേന തിരിച്ചു തന്വി.

ഓതീടിനാൾ: “ശിവനെ നീയറിവീല, തത്വ-
മായി,ന്നതാണിതുവിധം പറയുന്നതെല്ലാം:
ഭർത്സിപ്പു പാമരജനം പരമിന്നലോക-
സാധാരണം, പൊതുവിൽ മാറിയ മഹച്ചരിത്രം.

ആപത്തു മാറ്റുവതിനോ വലുതായ സമ്പ-
ത്തേറ്റാനോ ശുഭാശയർ ജപിപ്പിതു മംഗളങ്ങൾ;
ലോകത്തിനാശ്രയമതായ് തനതാശയറ്റ
ദേവേശനെന്തു ഫലമെന്തവയാൽ വരേണ്ടൂ?

കൊററററാതെഴ്, ധനാകാരണമായവൻതാൻ
ലോകേശ്വരൻ, ചുടലതാനവനുള്ള ഗേഹം,
ഘോരോഗ്രമൂർത്തി,യവനൊട്ടിവനെന്നു ചൊൽവൂ—
ആരിപ്പിനാകിയുടെ തത്ത്വമറിഞ്ഞിരിപ്പൂ?

ചാത്തട്ടെ പണ്ട,മഥവാ ഉരഗങ്ങളും, ഭസിതം
ചൂടട്ടെ പട്ടുകളും, ഗജാജിനമോ യഥേഷ്ടം
ചൂടട്ടെയിന്ദുകലയോ തലയോടുതാനോ
തീർച്ചപ്പെടുത്തിടുവതാരു ഹരന്റെ രൂപം?

തദ്ദേഹസംഗമതിനാൽ ചുടുകാട്ടുവെണ്ണീർ—
പോലും വിശുദ്ധികരമാ,മതു തീർച്ചതന്നെ;
അന്നൃത്തനക്രിയയിൽ വീഴുമതിന്നു വാനോർ
താഴുന്നതാം തലകൾകൊണ്ടിഹ തൊട്ടെടുപ്പൂ.

സമ്പത്തെഴാതെ വൃഷഭപ്പുറമേറിയെന്നും
പോകുന്നവന്റെ ചരണാംഗുലിപാംസുതിയെന്നും
മത്തേഭമേറിയ വലാരി നമിച്ചു കല്പ-
പ്പൂരേണുകൊണ്ടു പരമരുണീകരിപ്പൂ.

ചിത്തം പിഴച്ചു പലതും ശിവനെദ്ദൂഷിച്ചു
നീയോതിയുള്ളവയിലൊന്നു യഥാർത്ഥമത്രേ:
ആരെജ്ജനിപ്പിതജനം ബുധർചൊല്ലുവായി—
ട്ടാ ശംഭുവിൻ ജനനമാർക്കറിയാവതാകും?

ഏറെപ്പറഞ്ഞിട്ടവനെന്തിനു, താങ്കൾ കേട്ട-
പോലൊക്കെയാണു ശിവനാകിലതായിടട്ടെ;
എൻചിത്തമിന്നവനിൽമാത്രമണഞ്ഞുനില്പൂ:
താനേതരന്നിമാർ ജനവചസ്സു ഗണിപ്പതാണോ?

എൻതോഴി, നീ തടയുകി,ന്നിവനെന്തു വീണ്ടു-
മെന്തോ കഥിപ്പതിനു ചുണ്ടിളക്കിടുന്നു;
നല്ലോരെയിന്നപഹസിപ്പവർ മാത്രമല്ല,
കേൾപ്പോരുമേല്ക്കുമതിൽനിന്നൊരു പാപഭാഗം.

അല്ലെങ്കിൽ ഞാനിവിടെനിന്നു ഗമിപ്പൂ”വെന്നു
ചൊന്നിട്ടു വല്ക്കലമയഞ്ഞിടമാറെഴുന്നാൾ;
മന്ദസ്മിതത്തൊടു നിജാകൃതി വീണ്ടെടുത്തു
മന്ദം തടുത്തിതവളെ വൃഷാങ്കകനും.

അരികിലവനെയേവം കണ്ടു പൂമെയ് വിയർത്തും
വിറയൊടു,മൊരു പാദം വെയ്ക്കുവാൻ പൊക്കിനില്ക്കും,
വഴിയിൽ മല തടഞ്ഞിട്ടാകുലപ്പെട്ടൊരാറിൻ-
പടിയി,ലചലജ പോയില്ല,യഹോ, നിന്നുമില്ല!

“ഇന്നുമുതലനഘേ, നീ വൻതപസ്സാലെ വാങ്ങി-
ച്ചൊരു ക്രീതകനായ ഞാ”നെന്നു ശർവ്വൻ കഥിക്കെ
അവളുടെ നിയമത്താലുള്ളതാം ക്ലേശമാശു:
ശ്രമമഥ ഫലമെല്ലാ,മേല്ക്കിലേ നൂതനാത്മം.

ഒരു കൂടിക്കാഴ്ച *

ഒത്തുമപ്പോൾ സൽക്കൃതികൾ ചെയ്തനന്തരം
വിശ്രുതലോകർമ്മാക്കളെ, യാ മുനീന്ദ്രരെ
മാറ്റും സ്വയം കാട്ടിയണച്ചിതാദരാ-
ലന്നാളിലന്തഃപുരമദ്രിനായകൻ.

ഇരുത്തി വേത്രാസനപങ്ക്തിയിൽ ജവാൽ
മുനീന്ദ്രരെ, ത്താനുമിരുന്നനന്തരം
ധാതാക്കളാമായവരെപ്പണിഞ്ഞു കൈ-
ക്കൂപ്പിപ്പറഞ്ഞാൻ വചനം ഗിരീശ്വരൻ:

"കാർമേഘമെന്യേ മഴയെന്നപോലെയും,
പൂക്കാതെയുണ്ടായ ഫലങ്ങൾപോലെയും,
തോന്നുന്നിതിപ്പോൾ ഭവദീയദർശനം
പ്രതീക്ഷചെയ്യാതെ ലഭിക്കകാരണം.

---

* കുമാരസംഭവം തർജ്ജമ—6-ാം സർഗ്ഗത്തിൽനിന്ന്.

ഇരുമ്പു പൊന്നായതുപോലെ, പാമര-
സ്വാന്തത്താരിൽ വിജ്ഞാനമുദിച്ചപോലെയും
പാർ വിട്ടു നാകത്തിലണഞ്ഞപോലെയും
തോന്നുന്നു മേ നിങ്ങളനുഗ്രഹിക്കയാൽ.

ലോകത്തിലെല്ലാവരുമിന്നു തൊട്ടഹോ
പുണ്യത്തിനായെന്നെയണഞ്ഞിടേണമായ്:
ഏതോ മഹാത്മാക്കളിരുന്നതാം സ്ഥലം
സുതീർത്ഥമെന്നാണുലകം വഹിപ്പതും.

ഭിക്ഷൂത്തമ, ഞാനിതു രണ്ടുകാരണം-
കൊണ്ടാണു പൂതതലമെന്നിഹ കാണ്മതും:
ഗംഗാപ്രവാഹം തലയിങ്കലേല്ക്കയാ-
ലീ നിങ്ങൾതൻ കാൽ കഴുകുന്ന നീരിനാൽ.

പ്രത്യുതമാവാൽ മമ ജംഗമം വപു-
സ്സീ സ്ഥാവരം മൂർത്തിപദാംശമേല്ക്കയാൽ
എൻരേണുരൂപങ്ങളിൽ വേർതിരിച്ചഹോ
ഭവൽപ്രസാദങ്ങൾ പകുത്തപോലെയായ്.

ഇന്നീവിധം നിങ്ങളനുഗ്രഹിക്കയാ-
ലുദിച്ചപൊങ്ങും പരിതോഷവൃദ്ധിയെ
വഹിക്കുവാനെന്റെ ശിരകളൊക്കെയും
നിറഞ്ഞ ദേഹത്തിനുമിന്നസാധ്യമായ്.

ഗ്രഹങ്ങൾക്കൊത്തുള്ളൊരിരുട്ടാഗ്രമ-
ല്ലെന്നാളിലുമില്ലാത തേജസ്സിനപ്പുറം
കിടക്കുമാക്കൂരിരുളും നശിപ്പിപ്പോയ്
ജ്യോതിസ്സ്വരൂപം നിങ്ങടെ ദർശനത്തിനാൽ.

നിങ്ങൾക്കു സാധിപ്പതിന്നന്നമില്ല;—യി-
നരനെങ്കിലോ, നിങ്ങളിലെന്നെത്തിടാ?
ഇന്നിയെഴുന്നള്ളലെനിക്ക മെച്ചമാം
പുണ്യത്തിനായ് കേവലമെന്നു കാണ്മു ഞാൻ.

എന്നാകിലും നിങ്ങളനുഗ്രഹത്തിനായ്
കനിഞ്ഞു കല്പിക്കണമിന്നു വല്ലതും:
ഭൃത്യന്നു, തൻസ്വാമി കൊടുത്തിടുന്നതാം
നിയോഗമൊന്നേ നിയതം പ്രസാദമാം.

ഈ ഞാൻ; ഇതാ, മൽസഹധർമ്മചാരിണി;
കുലത്തിനൂന്നായി ലസിപ്പൊരീ മകൻ—
കാര്യം ഭവാന്മാർക്കിതിലേതൊന്നിനാൽ
കല്പിക്ക; മറ്റുള്ളതിലാസ്ഥ ചേർന്നിടാ.”

ഗിരീന്ദ്രനേവം പറയുന്നതാഗ്ഗുഹാ-
മുഖോത്ഥം തട്ടിപ്പുതമായ് മുഴങ്ങവേ
ആ വാക്കതന്നേ പ്രതിശബ്ദരൂപമായ്
രണ്ടാമതും ചൊല്ലിയപോലെയായിതേ.

അനന്തരം വേണ്ടതുപോൽ പറഞ്ഞിടാൻ
പടുത്വമേറും മുനിയംഗിരസ്സിനെ
പ്രചോദനംചെയ്തു മുനീന്ദ്രനത്തരം
മുറ്റു ചൊന്നാനവനദ്രിയോടിദം:

"ഇത്യുച്ചിതങ്ങളാം കവിയുന്നതും നിന-
ക്കഗ്രഗണ്യ, യോജിച്ചതുതന്നെ നിർണ്ണയം;
മനസ്സിനും നിൻമുടികൾക്കുമെന്നപോ-
ലുയർച്ചയെന്നുള്ളതു സർവ്വസമ്മതം.

നീ വിഷ്ണുവിൻ സ്ഥാവരരൂപമെന്നതായ്
ചൊല്ലുന്നതോ വാസ്തവമാണു തീർച്ചയായ്:
നിൻകുക്ഷിയിൽച്ചേർന്ന ചരാചരങ്ങളാം
ഭൂതങ്ങളൊക്കെ സ്ഥിതിചെയ്വതില്ലയോ?

അനന്തനിന്നങ്ങനെ ഭൂമി താങ്ങിടും
മുന്നാളുതൊട്ടും മുഷിവാം ഫണങ്ങളാൽ,
പാതാളമൂലംവരെയെത്തി വേണ്ടപോൽ
ഭവാൻ തുണയ്ക്കാതെയിരിക്കുകിലോ?

അച്ഛിന്നമായ് നിർമ്മലമായ് തെളിഞ്ഞതായ്
കടൽത്തരംഗങ്ങളാം തടുത്തിടാത്തതായ്
നിന്നാറുകളും കീർത്തികളും ജഗത്തിനെ-
പ്പുണ്യത്തിനാൽ പാവനമാക്കിടുന്നിതേ.

എത്രസ്സുമേൽ പ്പൂജ്യത ഗംഗ ഭാഗിയി-
ലൊന്നാമതായ് വിഷ്ണുപദാപ്തികാരണം,
അത്രസ്സു കണ്ഠമേകളു, നിന്നയത്താം
ശിരസ്സിൽ വീഴുന്നതുകൊണ്ടുമാത്രമേ.

കീഴ്, മേൽ, വിലങ്ങെ,ന്നപ്പുതകം മഹാത്മാവി-
ന്നംശോദ്ധനാമെന്നു ലഭിപ്പതോർക്കിൽ
ത്രിവിക്രമത്വം വഴിമാത്രമായതോ
സ്വാഭാവികം തന്നെ ഭവാനു കേവലം.

യജ്ഞാംശമുണ്ണുന്നവർതന്നിടുന്നു കാ-
ലെട്ടത്തുമെച്ചപ്പെട്ടതാം നിൻനയം
സ്വമേവ പിൻ പൊക്കമിയന്ന പൊൻമയ-
ശൃംഗങ്ങളെ വ്യർത്ഥത ചെയ്തില്ലയോ?

നിൻ സ്വഭാവം മേനിയിലാകവെപ്പു നീ
കാഠിന്യമാവും ധ്രുവൻ മഹാമതേ;
ഈ നിൻവപുസ്സാം, സതതം വിശേഷിച്ചെ-
ഴുപ്പീടുവാൻ ശക്തിയൊടും കനിഞ്ഞതാം.

കേട്ടാലുമെന്നാലിവർ വന്നതെന്തിനെ-
ന്നോർത്താലതോ നിന്നുടെ കാര്യമാണെടോ;
ശ്രേയസ്സു ചൊല്ലിത്തരികെന്നകാരണം
ഞങ്ങൾക്കതിനായ തെല്ലു പങ്കിതിൽ.

ഐശ്വര്യമെട്ടിന്നണിമാദി ചേർന്നതായ്,
മാറാക്കമെ ബന്ധമിയന്നിടാത്തതായ്,
ആ മുഖ്യമാമീശത്വമേതൊരാളതാം
ബാലേന്ദുവോടൊത്തു ധരിച്ചിടുന്നതും;

അന്യൂന്യസാമർത്ഥ്യമെഴുന്ന ശക്തിയോ-
ട്ടുള്ളോരഷ്ടമൂർത്തികളാൽ ചരാചരം,
ദൃഷ്ടങ്ങളാൽ വീഥിയിൽ വാഹനത്തിനെ-
ക്കണക്കെയാരാണു നടത്തിടുന്നതും;

ക്ഷേത്രത്തിനുള്ളിൽ കുടികൊള്ളുമാരെയോ
ത്തേടിത്തിരഞ്ഞീടുവതിന്നു യോഗിമാർ;
ആർതൻ പദത്തെപ്പറയും മനീഷിമാ-
രാവൃത്തിമീതിക്കിടയറ്റതായ്പ്പരം;

കർമ്മത്തിനെല്ലാമൊരു സാക്ഷിയാകുവോ-
രാ നീലകണ്ഠൻ വരദൻ ജഗത്പ്രഭു
ഈ ഞങ്ങൾതൻ വാക്കുകൾകൊണ്ടു നിന്നോടി-
ന്നർത്ഥിച്ചിടുന്നു തവ പുത്രിയെ സ്വയം.

അർത്ഥത്തെ വാക്കോടുകണക്കെയിന്നിവൻ-
തന്നോടിണക്കീടുക പുത്രിയോടു നീ;
യോഗ്യൻ പതിക്കേകിയ കന്യയെക്കുറി-
ച്ചുണ്ടാകയില്ലച്ഛനു തെല്ലു സങ്കടം.

കാണപ്പെട്ടിടാത്ത ചരാചരങ്ങളും
ഭൂതങ്ങളെല്ലാമിവന്റെ സന്തതം
ജനിത്രിയെന്നാൽ കഥതെന്ത്യേയീശ്വരൻ
പിതാവുതാനീയുലകത്തിനൊക്കെയും.

അമർത്ത്യവർഗ്ഗങ്ങൾ പുരാന്തകന്റെ കാൽ
പണിഞ്ഞിടുപ്പിത്തലന്നതും ജവാൽ
കിരീടരത്നപ്രഭകൊണ്ടിവർക്കെഴും
കാലിന്നു ചേർക്കട്ടെ നിറപ്പകിട്ടുകൾ.

കൊടുപ്പവൻ നീ, മണവാട്ടി പാർവ്വതി,
ചോദിപ്പതീ ഞങ്ങൾ, വരൻ മഹേശ്വരൻ—
മഹോന്നതിക്കിയ്യൊരു വേഴ്ചയിൽക്കവി-
ഞ്ഞെന്താണു വേണ്ടുന്നു നിൻകുലത്തിനും?

ആരും സ്തുതിപ്പോൻ, സ്തുതിയാത്തവൻ സ്വയം
വന്ദിപ്പിടാത്തോനഖിലവന്ദ്യനാകുമേ—
ആമട്ടെഴും ലോകപിതാവിനും പിതാ-
വാകട്ടെ നീ പുത്രിവഴിക്കു ചാർച്ചയാൽ.”

ദേവർഷിതാനിങ്ങനെ ചൊല്ലിടുമ്പോ-
തച്ഛന്റെ പാർശ്വത്തിലെഴുന്ന പാർവ്വതി
താഴ്ത്തി നോക്കീട്ടുവനമ്രവക്ത്രയായ്
ലീലാംബുജത്തിന്നിതളെണ്ണി മേവിനാൾ.

സമ്പൂർണ്ണകാമൻ ഗിരിയെന്നിരിക്കിലും
മേനാമുഖത്തേക്കുമൊന്നു നോക്കിനാൻ:
പെൺമക്കൾതൻ സംഗതിയിങ്കൽ മിക്കതും
കുടുംബിമാരോ ദയിതാപ്രമാണരാം.

കാന്തന്റെയുള്ളിൽപ്പെടുമാഗ്രഹങ്ങളെ
മാനിച്ചു കൈക്കൊണ്ടിതു മേനയും തദാ:
പതിപ്രിയത്തിന്നെതിരായൊരിക്കലും
ചെയ്യുന്നതല്ലിങ്ങു പതിവ്രതാജനം.

ഈ സംഗതിക്കന്തരമൊത്തവണ്ണമാ-
മിതെന്നു ചിത്തത്തിൽ നിനച്ചു ഭൂധരൻ
മുനീന്ദ്രവാദിക്കഴിയെ ഗ്രഹിച്ചു നൽ-
സുമംഗളാലംകൃതയായ പുത്രിയെ

“കണ്ണത്തേ, വത്സേ, നീ പരമേശപത്നിയാ-
സൽഭിക്ഷയായർപ്പിതയാണു വത്സലേ;
അർത്ഥിച്ചിടുന്നു മുനിമാർ; ഗൃഹസ്ഥനാ-
മെനിക്കു സാഫല്യവുമിന്നണഞ്ഞിതേ.”

ഈവണ്ണമാപ്പുത്രിയോടോതിയിട്ടു ഭൂ-
ധരൻ പറഞ്ഞാൻ മുനിമാരൊടേവമാൽ:
“ത്രിലോചനൻതൻ മണവാട്ടി നിങ്ങളെ
നമസ്കരിക്കുന്നിതു സർവ്വരേയുമേ.”

ആശിച്ചുവസ്തുസ്ഥിതിയുമൊരമോതിടും
വാക്യത്തെ മാനിച്ചു മഹർഷിമാർ തദാ
ഫലം സമീപത്തിലടുത്തണഞ്ഞതാ-
യാശിസ്സു ചൊന്നാർ ജഗദംബികക്കവർ.

കാതിന്നണിഞ്ഞുള്ള സുവർണ്ണഭൂഷണം
ഇളക്കിടുമാറൊന്നു നമിച്ചു തന്വിയായ്
നാണിച്ചുനില്പായവളെയക്കരമാറിനാ-
ളങ്കസ്ഥലത്തിൽ സ്വയമന്നരുന്ധതി.

സുതാപ്രിയത്താലതിഖിന്നചിത്തയായ്
കണ്ണീരൊലിക്കും മുഖമാർന്നൊരമ്മയെ
മുമ്പാർക്കുമില്ലാത്ത വരന്റെ സൽഗുണം
വർണ്ണിച്ചുകൊണ്ടാശു വിശോകയാക്കിനാൾ.

വേളിക്കു നാൾ ശങ്കരബന്ധു തൽക്ഷണം
ചോദിക്കവേ വല്ക്കലധാരിമാരവർ
'മൂന്നാം ദിനം ചെന്നുള്ളശേഷ'മെന്നര-
ച്ചൊഴിഞ്ഞുകൊണ്ടാരവിടുന്നു സാമ്പ്രതം.

ശൈലേന്ദ്രനോടന്നഥ യാത്ര ചൊല്ലിയാ
മുനീന്ദ്രരെത്തീ പരമേശസന്നിധൌ
ഏല്പിച്ച കാര്യങ്ങൾ നടത്തിയെന്നര-
ച്ചനുജ്ഞവാങ്ങീട്ടവർ വാനിലേറിനാർ.

പള്ളിപതിയുമപ്പുണ്യാസംഗമൗത്സുക്യമുള്ളലം
വിഷമമൊടു കഴിച്ചു മൂന്നാം വല്ലപാട്ടം:
വിളവിതമിളപോലെ ഭാവുകമാകുമെന്നാ–
ഉലകിലൊരുവനാർത്താനൊല്ലുകില്ലീ വികാരം?

പാർവ്വതിയുടെ ചമയം *

മൈത്രം മുഹൂർത്തം ഗുണമാർന്നിരിപ്പോ-
ളുത്രത്തൊടച്ചന്ദ്രനിണങ്ങിനില്ക്കേ,
മെയ്യിൽത്തുടങ്ങീ ചമയിക്കൽ, മക്കളും
ഭർത്താക്കളും ചേർന്നൊരു ബന്ധുനാരിമാർ.

ദൂർവാങ്കുരം വെൺകടു ചേർന്നുച്ചിയിൽ-
ച്ചൂടി പ്രകാമാഭകലർന്ന പാർവ്വതി,
ഞാത്തുള്ള പട്ടാടയുപാത്തബാണമാം
വെളിക്കുളിക്കുള്ളൊരു വേഷമണിഞ്ഞാൾ.

വിവാഹദീക്ഷാവിധിസായകം ധരി-
ച്ചക്കന്നിൽമാത്രമാ വിളങ്ങിയോരവൾ,
കറുത്തപക്ഷം കഴിയുമ്പൊഴമ്പിളി-
ക്കലയ്ക്കു സൂര്യാംശു നിറംകൊടുത്തപോൽ.

---

* കുമാരസംഭവം തർജ്ജമ—7-ാം സർഗ്ഗത്തിൽനിന്ന്

ന്നരച്ച ലോധ്രത്തൊലികൊണ്ടു മെയ്മെഴു-
ക്കകററി വൎണ്ണത്തിന മഞ്ഞളും ചാൎത്തിയും,
സ്നാനോചിതം വസ്ത്രമുടുത്ത ഗൌരിയെ
നയിച്ചു നീരാട്ടുതലിലേയ്ക്കു നാരിമാർ.

വെണ്മുത്തുമാല്യങ്ങളും വിതാനമൊന്നായ്
വൈഡൂൎയ്യരത്നത്തളമുള്ള പന്തലിൽ
സ്നാനം കഴിപ്പിച്ചിതു, വാദ്യമൊത്തു പൊൻ-
കുടങ്ങളിൽനിന്നു പകൎന്ന നീരിനാൽ.

കല്യാണനീരാട്ടൽ കഴിഞ്ഞു ശുഭമാ-
മുടപ്പു വെള്ളപ്പുതുചേല ചാൎത്തിയവളും,
വൎഷം കഴിഞ്ഞപ്പൊഴുതാറ്റുദൎഭകളും
പൂത്തുള്ളൊരുൎവ്വീസമം വിളങ്ങിനാൾ.

ചേലാം മണിത്തൂണുകളും നാലു ചേൎന്നതായ്,
ശ്രേഷ്ഠാസനം വെച്ചു വിതാനമാൎന്നതായ്,
ശോഭിച്ചതാം കൌതുകവേദിയിങ്കലേ-
ക്കാനയിച്ചാരവളെപ്പുരന്ധ്രിമാർ.

മുഖം കിഴക്കോട്ടു തിരിച്ചിരുത്തിയ-
ത്തന്വംഗിയെ, മുൻപിലിരുന്ന നാരിമാർ;
തൽകാന്തി കണ്ടിട്ടണിയേണ്ടതൊക്കെ വെ-
ച്ചിരിക്കിലും, തെല്ലു മടിച്ചു മേവിനാർ.

ധൂപത്തെയേല്പിച്ചു നനച്ചിൽ മാറിയി-
ട്ടുകളഞ്ഞു പൂ വെച്ചു പിന്നാത്ത വേണിയെ
ദൂർവാങ്കുരം ചേർത്താരിപ്പൂമാലയിൽ
കെട്ടീടിനാളന്നൊരു നാരി ഭംഗിയായ്.

ചേർത്തീടിനാർ വെള്ളകിൽ പൂശിയുള്ളോരാ
മേനിക്ക ഗോരോചനകൊണ്ടു പത്രകം;
ജയിച്ചിതപ്പോളവൾ കാന്തിയാൽ മണൽ-
ത്തടം മഹാംശാവലി ചേർന്ന ഗംഗയെ.

വണ്ടൊത്ത ചെന്താമര, ചൊവ്വ വാരിദം
മൂടുന്ന വെൺചന്ദ്രൻ, ഇവറ്റ തോല്ക്കയാൽ
ലോലാളകാഢ്യം ഗിരിജാമുഖം തദാ
ഭേദിച്ചു സാദൃശ്യകഥാപ്രസംഗവും.

പാച്ചോറ്റിതൻ ചാറുകൾ തേച്ചതിന്റെമേൽ
ഗോരോചനം ചേർത്ത കവിൾത്തടങ്ങളിൽ
ചെവിക്കണിഞ്ഞുള്ള യവാങ്കുരം, നിറം
കലർക്കയാൽ, കണ്ണു കവർന്നിതേറ്റവും.

മെഴുകിനാൽ ചോപ്പു വരുത്തി, മെയ്യാൽ
വിളക്കമാം കാമിനിതൻ മേൽച്ചുണ്ടു്
അതിൻ ഫലം തൻഫലപ്രാപ്തികൊണ്ടകവേ
സ്ഫുരിച്ചിതന്നു സവിശേഷകാന്തിയെ.

തൊടുത്തെയീക്കാല്യകൾ മഞ്ജുമൌലിയിചേ-
ർത്താരിന്ദുതൻ കീഴിനെയെന്ന തോഴിയാൾ
ചെഞ്ചാറു തെരുത്തുപ്പിടിപ്പാറു ചൊല്ലവേ,
മിണ്ടാതെ താഡിച്ചിതു മാലയാലുമ.

കണ്ടിട്ടു പുല്ലോല്പലപത്രശോഭയെ-
ക്കവെന്റ കണ്ണന്നണിയിപ്പുകാരികൾ
സൌന്ദര്യമേറുന്നതിനല്ല സംഗമം-
മാത്രം നിനച്ചന്നെഴുതിച്ചിതഞ്ജനം.

മൊട്ടിട്ടു പുഷ്പം പുളവല്ലിയെന്നപോ-
ലുദിച്ചിടും താരകൾ ചേർന്ന രാവുപോൽ,
അണഞ്ഞിടും പക്ഷികൾ ചേർന്നോരാറുപോൽ,
വിളങ്ങി കാന്താംഗി വിഭൂഷ ചാർത്തവേ.

അണിഞ്ഞു ചേലായ് തനു നിന്നിമേഷയായ്
മീനാക്ഷി കണ്ണാടിയിലന്നു നോക്കവേ,
ഹരൻ വരാനൊട്ടു തിടുക്കമായ്: പ്രിയൻ
കാണുന്നതിന്നാണണിയുന്നു നാരിമാർ.

നല്ലൂന്ന പത്രങ്ങൾ ചെവിക്കണിഞ്ഞതാമ-
പ്പുത്രീമുഖം പിന്നെയുയർത്തി മേനയാൾ,
മനോലയം നല്ലതിരാലവും കതി-
ർത്തരച്ചു ചാലിച്ചതു തൊട്ടെടുത്തുടൻ,

ഉമക്കു നെയ്തെക്കൊടു കടുത്ത നാളുതൊ-
ട്ടുതാശ തന്നുള്ളിൽ വളൎന്നിതോ ക്രമാൽ,
ആ കണ്ണുവെച്ചിരി സംഭ്രമത്തോടെ
മകൾക്ക ചാൎത്തിപ്പിച്ചു വല്ലജാതിയും. (യുഗ്മകം)

അശ്രുക്കൾ വാൎക്കും മിഴിയോടെ മേനയും
സ്ഥാനം പിഴച്ചുള്ള പിടിച്ചു നളിനെ
ധാത്രീകരംകൊണ്ടു ശരിപ്പെടുത്തവേ
വെളിക്ക നൽക്കാപ്പതിനാലെ കെട്ടിനാൾ.

പതഞ്ഞൊഴും പാല്ക്കടലിന്റെ വേലപോൽ,
ശരന്നിശീഥം മുകിലിൽ ചേൎന്നപോൽ,
വെളുത്ത പട്ടാടയുടുത്തു ഒപ്പണം
കരത്തിലേന്തും വധു ശോഭയാൎന്നിതു.

ജ്ഞാനപ്പക്ഷികൾ

൧

"എൻപതിമ്മൂന്നുവയസ്സിൽ—
കൌശേയം നെയ്യുവാൻ പഠിച്ചേൻ ഞാൻ;
പിമ്പിലെയാണ്ടതിൽ മെ
വശമായീ വസ്ത്രമൊക്കെ നിർമ്മിപ്പാൻ;

൨

സംഗീതമഭ്യസിച്ചേൻ
പതിനഞ്ചാമത്തതാം വയസ്സിലിവൾ;
ഇതിഹാസപുരാണാദികൾ
പതിനാറാകുംപൊഴെഴ്ത്തു ശീലിച്ചു.

൩

എൻപതിനേഴ്‌വയസ്സിൽ
പ്രാണേശ്വര, പരിണയിച്ചു നീയെന്നെ;
പിന്നീടെനിക്കിതുവരെ-
യെല്ലാംകൊണ്ടും വിഷണ്ണമായി മനം.

൪

അരങ്ങു പട്ടണത്തിൽ-
ച്ചെറിയ ഗ്രാമസ്ഥന്റെ ജോലിയാവുകയാൽ,
അതിനടെ വെമ്പലിലീയെൻ-
കഥ വല്ലതുമാര്യപുത്രനറിയുന്നോ?

൫

ഭീകരമെൻശയനാഗാരം:
മിക്കപ്പോഴും കിടപ്പു ഞാൻ തനിയെ;
വല്ലപ്പോഴുമേ കാണ്മാൻ
സംഗതിയാവൂ നമുക്കു രണ്ടാൾക്കും.

൬

കോഴിക്കുഞ്ഞുകളൊടൊപ്പം
പോകും ഞാൻ പട്ടണത്തു നടക്കാനായ്;
എല്ലാടിടത്തും ജോലികൾ
ചെയ്യിലുമില്ലാട്ടു വിശ്രമം നിശയിൽ.

൭

അഞ്ചാറ ദിവസ്സത്തിങ്കൽ,
മടിപ്പൊഴിയാതെ ഞങ്ങൾ നാൾക്കുള്ളിൽ;
എങ്കിലുമമ്മായിട്ടി-
ങ്ങനെപ്പഴിചൊല്ലുവാനോ സുഖമേറാം!

൮

വല്ലതും ഗൃഹജോലികൾ മെ
ചെയ്യാനാകായ്കയതുവാലല്ല,
നിൻമാത്ര്യയായി വീട്ടിൽ-
പ്പാർക്കാൻ വൈഷമ്യമേറെയുള്ളവായി.

൯

എന്നോടു ചൊല്ലും ജോലികൾ
ചെയ്യാൻ കെല്പില്ലെനിയ്ക്കു, പറയാം ഞാൻ:
വെറുതെ പാർക്കാനായി-
പ്പാർക്കുന്നതുകൊണ്ടു കാര്യമെന്തിഹ മേ?

൧൦

അതുകൊണ്ടമ്മയൊടുടനേ
ചെന്നു, ഭവാനിന്നനുജ്ഞ താഴ്മയൊടേ;
പാട്ടുള്ളപ്പാർസ്ഥലമിയം
കൊണ്ടാക്കുക വീട്ടിലെന്നെ വഴിപോലെ.”

൧൧

ഈ വാക്കവളുടെ കണ്ണൻ
സശ്രദ്ധം കേട്ടു മിണ്ടാതുടനെ
തന്മാതാവിന്നരികെ
ചെന്നോതി കൂപ്പുകയ്യോടും ശാന്തൻ:

൧൨

"അമ്മേ, പിറന്ന പൊഴുതിൻ
ഗ്രഹനില ചൊല്ലീ ദരിദ്രമാവം മേ;
എന്നാലുമെന്റെ ഭാഗ്യം-
കൊണ്ടിവളൈശ്വര്യയായ് ലഭിച്ചു മമ.

൧൩

ഞങ്ങടെ കുടിയിന്നു പിന്നീടു*
തലയണ പായും കിടക്കയാണൊന്നായ്;
മാറാ പ്രണയം ഞങ്ങൾ-
ക്കറുതിവരെയ്ക്കെന്ന ശപഥവും ചെയ്തു.

൧൪

ഇപ്പോൾ മൂന്നാലാണ്ടുകൾ
നിന്നടി സേവിച്ചു ഞങ്ങളിരുപേരും;
അവളൊരു തെറ്റും ചെയ്തീ-
ല്ലമ്മേ;-ന്താണു പിന്നെയിക്കോപം?"

---

* പിന്നീടിവയെല്ലാം ഞങ്ങളിലൊന്നു"

൧൫

അപ്പോളജനനി പറഞ്ഞാൾ:
"ഇത്തരം പ്രണയ,മോർക്ക, ശരിയല്ല:
ആണുങ്ങൾക്കിഹ ചിത്തമോ,
പുകവത്തുമ്പത്തു തുഷാരമല്ലല്ലീ?

൧൬

മറ്റാളുകൾ ചെയ്യില്ലാ;
തന്നിഷ്ടംപോലവർക്ക നടപടികൾ;
പ്രീതിയെനിക്കില്ലിവളിൽ;
സ്വാർത്ഥമാത്രം നിനച്ചിടൊല്ലാ നീ.

൧൭

അയൽപക്കത്തു, കിഴക്കേ
വീട്ടിലിരിപ്പുണ്ടു, നല്ലൊരു കുമാരി:
ആചാരം നന്ന കുലവും;
മെയ്യഴകോ പാർക്കിലെന്തു പറയേണ്ടു!

൧൮

നിന്നായ പോയ് വരിക്കാം,—
അവളെ നിനക്കൊത്ത ഭാര്യയായ് മകനേ;
തിരിയെ കൊണ്ടാക്കീടുക
താമസമെന്യേ ഗൃഹം വരുത്തിവളെ."

൯൯

താഴത്തു മുട്ടുകുത്തി-
ത്തല താഴ്ത്തിയജ്ജനനിതൻ പദം കൂപ്പി
വിനയമൊടിവണ്ണമോതീ,
കരളിൽക്കവിയുന്ന സങ്കടം തനയൻ:

൱൧

"തവ പാദപങ്കജത്തിൻ
പൊടി മൗലിയിലേറ്റുരപ്പൂ തവ പുത്രൻ;
ഇവളെപ്പരിത്യജിച്ചാൽ
മൃതിവരെ ഞാൻ മറ്റൊരായുവതിയെ വരിക്കാ."

൱൨

ഈ വാക്കു കേട്ടൊരളവിൽ-
ക്കോപിച്ചത്യുഗ്രങ്ങളാരവമൊടും
ഇടിവെട്ടുന്നതുപോലെ-
ന്നലറിക്കൊണ്ടോളവന്റെ ജനയിത്രി:

൱൩

"എവിടെപ്പോയീ കുതന്തം?
നായ് നീ വാഴ്ത്തുന്നിതവളെയെൻമുന്നിൽ;
ഈയൊരെന്നെക്കൊണ്ടു, കഷ്ടം
നീ പുല്ലാക്കിക്കളഞ്ഞതിതെന്തസ്സഹമേ!

൨൩

നിന്നിഷ്ടപ്പടി ചെയ്യാ-
നിടയുണ്ടാമെന്നാ നീ നിനയ്ക്കുന്നോ;
എൻജീവനുള്ള കാലം
അതിനാവില്ലെന്നറിച്ചുതാൻ മകനേ!"

൨൪

ഉത്തരമൊന്നും ചൊല്ലീ-
ല്ലയനും ഭാവങ്ങൾ കാട്ടിയില്ലൊന്നും;
വീണ്ടും സ്വമാതൃപാദം
കുപ്പിയ്യാത്തനികെ ഗമിച്ചിതവൻ.

൨൫

എന്തോ പ്രിയയൊടപ്പാൻ
ഇനിയോടെ പുനരാകിയവനോ;-നാൽ
നാക്ക പിടിച്ചാതൊന്നും
താഴ്ത്തിയപോലൊന്നുമായതില്ലാതാൻ.

൨൬

പിന്നിടിടറില്ലാതാൻ:
"നിന്നാജ്ഞയ്ക്കന്തരമോ, ഞാനല്ല:
നിർബ്ബന്ധിപ്പിതു മാതാ
വിവരം, സൈപരം തന്നതില്ലല്ലോ!

൮൭

നിൻപിതൃഭവനത്തിൽപ്പോയ്-
ക്കാണേ, പാർത്താലൊട്ടു ദിവസം നീ;
താമസമുണ്ടാമിവനും
നഗരത്തിൽജ്ജോലിമൂലമല്പം നാൾ.

൮൮

അശ്രു തിർന്നാലപ്പോഴതു-
തിരിയേ ഭവനത്തിലെത്തും മോദം ഞാൻ;
അചിരേണ കൊണ്ടുപോരാ-
മശ്വശുരന്റെ ഗൃഹത്തിൽനിന്നു ഞാൻ നിന്നെ.

൮൯

നിന്നുള്ളിലുള്ള ശങ്ക-
യ്ക്കുപശാന്തി വരട്ടെയെന്റെയീ മൊഴിയാൽ;
ചിന്തിയ്ക്കു സാവധാനം:
നിരസിച്ചീടായ്കിതിന്മൂലം നീ."

൯൦

പെൺകൊടി ചൊല്ലീ, പ്രിയനോടു:
"പാഴ്മൊഴിയെന്തിന്നു ചൊല്ലീടുന്നു ഭവാൻ?
മധുരവചസ്സാൽ വാസ്തവ-
മാകെ മറയ്ക്കാൻ പരിശ്രമിക്കുന്നോ?

൰൧

എൻവീടു വിട്ടു മുന്നം,
നന്മധുകാലത്തൊരിക്കൽ, ഞാൻ നാഥ,
നിന്നുടെ സമ്പത്തായൊന്നാമ
പൈതൃകഗേഹത്തിലിങ്ങു വന്നെത്തി.

൰൨

ചെയ്യും പണികളിലെല്ലാം
ശുശ്രൂതന്നാളത്തമാത്രമിവൾ നോക്കി;
രാവും പകലും മടിയാ-
തീ വീട്ടിൽജ്ജോലിചെയ്തു തനിയേ ഞാൻ.

൰൩

ക്രിയയാൽ വാക്കാലും പിഴ-
യേതും ജനനിക്കു ചെയ്തതില്ലല്ലോ;
ശുശ്രൂഷിപ്പിതു ഭക്തിയൊ-
ടെന്നാളിലുമെന്നെ തുഷ്ടിപ്പു കനിവെന്നും.

൰൪

പിന്നീടു കൊണ്ടുപോകാ-
മെന്നെല്ലാം ചൊൽവതോ നിരർത്ഥംതാൻ;
പോകാൻ തള്ളിവിടും ഞാൻ
പോകാം; പിന്നത്തെതൊക്കെ വിധിപോലെ!

൩൫

ഞാനെന്റെ വീട്ടിൽനിന്നിഹ
വന്നപ്പോൾ കൊണ്ടുപോന്നതിവയെല്ലാം;
പിൻപേ വരവൊരു ധന്യ-
സ്മൃതികൊണ്ടെന്താണിതെല്ലാമുപയോഗം?

൩൬

ഉജ്ജ്വലമോഹനമാമീ-
ത്തുന്നൽപ്പണിചെയ്ത ചാരുനീരാളം,
പൊന്നാംബരനിർമ്മിതമീ-
ത്തല്പവിതാനം സുഗന്ധസംപൂർണ്ണം;

൩൭

പെട്ടികളൊട്ടല്ലുരുപതി-
ലേറും പൂട്ടിട്ട പിത്തളക്കൊണ്ടായ്;
എല്ലാററിലുമേറെ മിക-
ച്ചതെന്തെന്തൊക്കെയാണതിനുള്ളിൽ!

൩൮

ഞാൻ ത്യാജ്യയെങ്കിലിയെൻ-
സാമാനവുമിന്നു സന്ത്യജിക്കണോ?
വരുമ്പോൾക്കായിട്ടവ നീ-
യെന്തിനു സൂക്ഷിപ്പൂ, ഭംഗിയാവില്ല.

---

* മണവാളനെ ഓർമ്മിച്ചു" എന്നു സൂചന.

൧൯

എങ്കിലുമിവ ഞാനിവിടെ-
ത്തന്നെ വെച്ചേച്ചു പോകയാണിപ്പോൾ:
സമ്മാനമായ്ച്ചിലപ്പോൾ
നല്കുന്നതാകാം വേറെ വല്ലോർക്കും.

൨൦

വല്ലതു, മെന്നാലിനി നാം
രണ്ടാളും കണ്ടിടാനുമിടയാകു,
വല്ലപ്പോഴും വാർത്തക-
ളറിയിക്കണം, സ്മരിക്കയും വേണം!''

* * * * *

൨൧

ഒരു കോഴി കൂകി, നേരം
പുലരാറായ്; തമ്പി വേഗമെഴുന്നേറ്റു;
ഉന്നൽപ്പണികളിന്നലും
പൂമ്പട്ടുടയാട ചാർത്തി പരിചോടേ;

൨൨

അത്യാവശ്യകമാകിയ
സാധനങ്ങളൊക്കെയെടുത്തു കരതാരിൽ;
കാലിൽപ്പുതുചെരിപ്പുകൾ;
തലയിൽ തിരുകി തിളങ്ങിടും ചീപ്പും.

൪൩

അവളുടെ നടുകൊടി നേർമ്മയിൽ
വെണ്പട്ടിനോരത്തൊരൊടിവുമായ് വിലസി;
ചന്ദ്രകലപോലുള്ളൊരാ
കാതില കളിയാടി കർണ്ണയുഗളത്തിൽ.

൪൪

വെള്ളുള്ളിനാമ്പുപോലെ
കൈവിരൽ മുളവായി നീണ്ടു ശോഭിച്ചു;
അവളുടെ വായ്മലർപ്പല്ലുകൾ
വിദ്രുമമുക്താഫലങ്ങൾ ചേർന്നോണം.

൪൫

മന്ദം മന്ദം കാലടി
വെച്ചു നടന്നു വരാംഗി വടിവോടേ;
മന്നിൽസ്സുന്ദരിമാർക്കുള്ളി-
ലൊന്നാംകിടയായ് വിളങ്ങിയവളന്നാൾ.

൪൬

നേരെ ശ്വശ്രു വസിക്കും
മണിയറയിൽച്ചെന്നന്നിവൾ കൈകൂപ്പി;
ഉദ്വാശിയേറുമമ്മ-
യുള്ളിൽക്കോപം കാണാതില്ലൊട്ടും.

൪൭

വധുവുമേ ചൊല്ലാൾ: "ഞാനൊരു
കുഗ്രാമത്തിൽജ്ജനിച്ച കന്യയത്രേ;
അറിവും പഠിപ്പുമില്ലാ-
ത്തപമാനം ചേർത്തു ഭർത്തൃഗേഹത്തിൽ.

൪൮

ഇവിടന്നൊന്നിച്ചു തന്നു
പണവും വസനങ്ങളും യഥാകാമം;
എന്നാലിവളാളായീ-
ല്ലമ്മയ്ക്കൊരു തൃപ്തി ജോലിയാലേകാൻ.

൪൯

അച്ഛൻവീട്ടിൽ, തിരിയെ
പോകണമെന്നിന്നതാനധന്യയിവൾ;
അമ്മയ്ക്കാരൊരു തുണയീ-
ഗ്ഗൃഹജോലിക്കെന്നതേ വിചാരം മേ!"

൫൦

ഉടൻ വരന്റെ വചനത്താൽ
നാത്തൂനോടന്നു യാത്രചൊന്നളവിൽ:
മുത്തുകൾപോലെ പൊഴിഞ്ഞു
തൽക്കൺകളിൽനിന്നു ബാഷ്പബിന്ദുകൾ.

൰൧

"നവവധുവായ് ഞാൻ മുന്നം
വന്നപ്പോൾ നിൻനാടപ്പുറപ്പെട്ടില്ല;
ഏറെയൊത്തല്ലിയമ്മയും
നാളിതിലെ, നീ മുതിർന്നിതെന്നോളം.

൰൨

ശുശ്രൂഷിക്കുക കന്യേ
മാതാവെസ്സേവചെയ്ക വഴിപോലെ;
നാമൊന്നിച്ചു കളിച്ചതു
ജീവിപ്പോളം മറക്കയില്ലല്ലോ!"

൰൩

പടിവാതിൽ വിട്ടിറങ്ങി,
വണ്ടിയ്ക്കകമേറി യാത്രയായ് തന്വി;
തോരാതെ വാർന്നു കണ്ണീ-
രവൾ പുനരരിയാടിയില്ല യാതൊന്നും.

൰൪

അവളുടെ മുമ്പിൽക്കതിര-
പ്പുരമേറിസ്സുഖിച്ചു മണവാളൻ;
ആ വണ്ടിതൻ പ്രണാദം
മുരണമിതൊടൊത്തുചേർന്നു കേൾക്കായി.

൫൫

പെരുവഴിക്കിൽപ്പെട്ടു-
ഉരുശോപരീതനിറങ്ങിനാൻ കണവൻ;
കാന്താപാർശ്വമണഞ്ഞതി-
ട്ടുരചെയ്യാൻ ചെവിയിൽ നമ്രമുഖനായി:

൫൬

“ചെയ്യാം ശപഥം ബാലേ:
മരണാവധി നിന്നെ ഞാൻ ത്യജിയ്ക്കില്ല;
വാഴ്ക വീട്ടിൽപ്പിലനായ്;
നഗരത്തിൽജ്ജോലിയുണ്ടെനിയ്ക്കധുനാ.

൫൭

അധികം താമസമുണ്ടാ-
വില്ല, ഞാൻ തിരികെയിങ്ങു വന്നിടാൻ;
ദൈവത്തെയോർത്തു സങ്കടം
ചെയ്യൊല്ലേ: ഞാൻ ത്യജിപ്പീടാ നിന്നെ!”

൫൮

ജായാ വിറച്ചുവച്ചോതി:
“വല്ലഭ, നിൻപ്രേമമുള്ളിലറിയുന്നേൻ;
അതിലില്ലെനിയ്ക്കു ശങ്ക-
യ്ക്കവകാശം, വിശ്വസിപ്പിതിലും നിന്നിൽ.

൯൯

പറയുംപടി,യിപ്പൊഴുതും
ഞാനാണവിടെക്കു മാൎഗ്ഗമെന്നാകിൽ,
വലുതാം താമസമുണ്ടാ-
കയരുതു, വന്നെന്നെ വീണ്ടെടുത്തീടാൻ!

൱

സുസ്ഥിരമാമൊരു പാറ-
ക്കൽപോലാകട്ടെ, നിന്റെ സച്ചരിതം;
ആറ്റിൻകരയിൽ വളൎന്നോര
വേഴപ്പുടിപോലെ നിന്നുകൊള്ളാം ഞാൻ.

൱൧

വളുകിലുമൊടിയില്ലല്ലോ
വേഴപ്പുടി,യാറുവക്കിൽ നില്ക്കുമ്പോൾ;
സ്ഥാനത്തുനിന്നു മാറാ-
നാകാ വലുതായ പാറയെ ക്ഷിപ്രം.

൱൨

സോദരനാണേകൻ മേ
കോപിഷ്ഠൻ ധൈൎയ്യശാലിയവിവേകി;
നിൎബ്ബന്ധിച്ചീടുമവൻ;
വെവ്വേറു ചിന്തമിന്നാതൊക്കുമ്പോൾ.”

൧൨൧

അദ്ദമ്പതിമാർ സ്വൈരം
പലതും ചൊന്നാർ ഉച്ചം വഴിക്കിടയിലായ്;
ഒന്നാരംഭമൊന്നുപോലെ
വെള്ളുതകി മാനസം വിഷയാശത്തിൽ.

* * * * *

൧൨൪

പടിവാതിൽ കടന്നലസം
ചെന്നേറി താതമന്ദിരത്തിലവർ;
ബന്ധുജനസംഗമത്തിൻ
പ്രീതി മുഖത്തിൽ സ്ഫുരിച്ചതില്ലൊട്ടും!

൧൨൫

അത്യാശ്ചര്യപൂർവ്വകമതല്പ-
മൊത്തുരചെയ്താൾ തദീയജനയിത്രി:
“ഇതുമൊത്തിതെന്ന മകളേ,
നീയിവനൊടൊത്തു പോരുകെന്നല്ലോ!

൧൨൬

നിൻപതിക്കുള്ള വയസ്സിൽ-
കൗശേയം നെയ്യുവാൻ പഠിപ്പിച്ചേൻ;
പിന്നീടിഗ്ഗേഹമതിൽ
വശമായ് തേ വസ്ത്രമൊക്കെ നിർമ്മിപ്പാൻ;

൯൭

സംഗീതമഭ്യസിച്ചു;
പതിനഞ്ചുവയസ്സു ചെന്നതോടെ നീ;
ഇതിഹാസപുരാണാദികൾ
പതിനാറാകുമ്പോഴേയ്ക്കു ശീലിച്ചു.

൯൮

നിൻപതിനേഴുവയസ്സിൽ—
ത്തങ്കൊത്ത തരുണന്നു നല്കി ഞാൻ നിന്നെ;
എല്ലാം ശുഭമായെന്നാ—
ണിന്നവരെ നിനച്ചിരുന്നതും മകളേ.

൯൯

എന്തപരാധം ചെയ്തു?
നിൻചേരിൽക്കാരെന്തു പറയുന്നു,
ഇങ്ങു വിളിക്കാതിങ്ങനെ
നിന്നുടെ വീട്ടിൽത്തിരിച്ചു വന്നീടാൻ?"

൱

നാണവുമല്ലലുമുൾക്കൊ—
ണ്ടവൾ ചൊന്നാൾ: "ഞാൻ പിഴച്ചതില്ലമ്മേ."
അനുകമ്പ വന്നുപൊങ്ങി,
മാതാവിൻ സ്നേഹപൂർണ്ണഹൃദയത്തിൽ.

• • • •

൰൫

ദിവസം പത്തു കഴിഞ്ഞു
വധൂവരന്മാർ ഭവനത്തിൽ വന്നതിൻശേഷം;
ഒരുനാൾ ചെന്നാനവിടെ-
ത്താസിൽദാർ ചൊന്നയച്ച ദൂതനൊരാൾ.

൰൬

ചൊന്നാൻ: "ഏതാനുമാസ-
ങ്ങളല്ലോ, നല്ലാതുന്നീ മൂന്നാമൻ:
കണ്ടാലുലകിലയാളോടു
തുല്യം സൌന്ദര്യമുള്ളോരാണില്ല.

൰൭

പതിനെട്ടായി വയസ്സി-
ന്നവനുടെ സാമർത്ഥ്യമെന്തു പറയേണ്ടു
വാക്കിനുമതിചാതുര്യ്യം;
സുഭഗൻ, ഗുണശീലനാഢ്യനാം തരുണൻ."

൰൮

ഇതു കേട്ടു ചൊന്നാൾ
മാതാവൌത്സുക്യമാർന്ന മകളോടായ്:
"കണ്ണേ, നീയിയ്യാളുടെ
വചനം തള്ളൊല്ലാ, ഭാഗ്യമാണിതു തേ."

൧൨

അശ്രുക്കൾ വാർത്തു മന്ദം
മറുപടിയീവണ്ണമോതി മധുരാംഗി:
“എന്തിനു വെമ്പൽ? തക്കൊരു
സമയത്തിൽത്തീരുമാനമറിയിച്ചീടാം.

൧൩

ഭർത്തൃഗൃഹത്തെ വെടിഞ്ഞിവൾ
പോന്നാളവെന്നെ പ്രിയത്തോടും നോക്കി
ഖേദംചെയ്യുന്നില്ലെ-
ന്നെന്തായാലും ത്യജിക്കില്ലെന്നായ്.

൧൪

തത്താദൃശമാം പ്രണയം
തള്ളുകിൽ ഞാനൊരു ദുഷ്ടയാണഹോ!
സച്ചരിതത്തിനു യോജി-
ച്ചൊന്നല്ലിതു, വേണ്ട, നല്ലതല്ലേതും.”

൧൫

ഉത്തനൊട്ടുകേ ചൊല്ലുളുമ
സാഭിമയോടന്ന മൂപ്പുകരോടേ:
“ഇവിടന്നോതിയപോലെൻ-
വീട്ടിൽപ്പാർക്കുന്നുണ്ടു മൽപുത്രി,

൯

മൂന്നോ വേളികഴിഞ്ഞവൾ,
ഭർത്തൃഗൃഹം വിട്ടുപോന്നവളിന്നീ:
ഗ്ഗാക്കിന്ന കൊള്ളാത്തവളോ,
താസീൽദാർതൻ മകനു പാറുന്നു?

൧൦

നല്ലൊരു തറവാട്ടിൽപ്പാര്-
ത്തെടുക, യോജിച്ച കന്യയെത്താകൾ:
ഇപ്പൊഴതിവളുടെ വേളി-
ക്കുനമതി നല്ലൊന്നെനിക്കു കഴിവില്ല.”

൧൧

പിന്നീടധികം ദിവസം
ചെല്ലുംമുൻപെത്തി ദൂതനായൊരുവൻ,
ഡിവിഷൻപേഷ്കാരുടെ നൽ-
പ്രതിനിധിയായിട്ടു പെണ്ണിനെക്കാണ്മാൻ.

൧൨

“പല തരക്കാരായ്സ്സുക്കാർ-
ജോലി വഹിച്ചുള്ളൊരിക്കുടുംബത്തിൽ
പ്രായം തികഞ്ഞിരിപ്പു-
ണ്ടൊരു പെൺകുഞ്ഞെന്നു കേൾപ്പുണ്ടല്ലോ.

വൃദ്ധ

എന്നെജമാനൻ ചൊല്ലാ-
ക്കഞ്ചാം സുതനാര്യ മണ്ണുറ്റകാരൻ
അവിവാഹിതനാണവനി-
ന്നതിസദ്ഗുണശാലി, വാക്കിലും ചതുരൻ.

വൃദ്ധ്

ഈയാലോചന ചെയ്യാൻ
സ്സുപ്രഭാതമെന്നോടയച്ചിതെജമാനൻ;
സന്ദേശമുരപ്പാൻ
ഫെഡ്ക്ലാർക്കിനെയിന്നു കൂട്ടമായ് വിട്ടു.''

വൃദ്ധ

സന്ദേശവാക്യമുടനേ
ഗൗരവമാവതിലോതിനാൻ ദൂതൻ:—
''വേളി കൊതിപ്പു ചൊല്ലാ-
മെജമാനൻതന്റെ ധന്യനാം തനയൻ.

വൃദ്ധ

അതിനാലെന്നെയയച്ചു,
വേണ്ടതികമെത്തിയിച്ചറിയിപ്പാൻ;
ധനികഗൃഹത്തിൽ വളർന്നവ-
നതിസുഭഗൻ—പിന്നെയെന്തു പറയേണ്ടു!''

൮൭

ഉത്തമനോടോതീ മാതാ:–
“വീയെൻമകളസ്വാതന്ത്ര്യ, ശപഥത്താൽ:
ഇവളൊട്ടു വേറൊരു വേട്ടി–
കാര്യം പറയാൻ നിവൃത്തിയില്ല മമ.”

൮൮

ഇക്കഥയെല്ലാം മകളുടെ–
യഗ്രജനാഥ കേട്ടറിഞ്ഞു കോപമോടെ
സോദരിയാളെ വിളിച്ചി–
ട്ടുച്ചത്തിൽച്ചൊല്ലി,യേവമതിപരുഷം:

൮൯

“ഇങ്ങനെ കേട്ടിട്ടില്ലാ:
നീ ചെയ്യുന്നു നല്ലതല്ലിതനിയത്തീ;
നിന്നുടെ കാന്തൻ പോലാ–
ക്കാപ്പിരിസിൽത്താൻ ഭ്രമന്നുറാ,വനെന്താം?

൯൦

ഭാഗ്യം നിനക്ക വന്നു,
വൻനില ചേതം കമാരനൊക്കിട്ടാൻ:
വാനും മന്നും പോലെയൊ–
ന്തരമില്ലേ, നിങ്ങളിലവർതമ്മിൽ?

൰൧

നിന്നുടെ ജീവിതകാലം
മെന്നയിലിനിമേൽക്കഴിച്ചിടാമെന്നായ്;
ഇന്നു നീ നിരാകരിപ്പാ-
ലെങ്ങാണിനിമേൽ വസിപ്പുവതെന്നോതിടണീ?"

൰൨

തൻകൈയുയർത്തി മന്ദം
വിനയമൊടെ ചൊല്ലീനാൾ കുമാരി തദാ:
"ന്യായ്യം, ജ്യേഷ്ഠനരുളുന്നു;
ലൌകികമൊത്തുള്ളതാണു, പിഴയില്ല.

൰൩

എൻവീടു വിട്ടു, വേറെ
വഴി, ഞാനന്യാവലംബയായ്പ്പോയി;
യാത്രാമധ്യത്തിലിതാ,
തിരിയെ ജ്യേഷ്ഠന്റെ വീട്ടിൽ വന്നെത്തി.

൰൪

ഇനിയെന്നിഷ്ടംപോലെ-
ല്ലി, വിടുന്നങ്ങുന്നതാണു കർത്തവ്യം;
അതിനാൽച്ചെയ്യാം, ജ്യേഷ്ഠൻ
പറയുന്നതുപോലെതന്നെയനിയത്തി.

൪൮

എൻകാന്തനോടു ബന്ധം
വിടുകില്ലെന്നതു ചെയ്തു ഞാൻ ശപഥം;
ഇജ്ജീവിതത്തിലിനി മേ
കാണാനൊക്കില്ലയെന്നുറപ്പിയ്ക്കാം.

൪൯

ഇഷ്ടംപോലെ ഭവാനി-
ഷ്ടജനത്തിനു സമ്മതം നൽകൂ:
പാണിഗ്രഹണം താമസി-
യാതിഹ ശരിയായ് നടന്നുകൊള്ളട്ടെ."

൫൦

ഉത്താളകുതുകമോടും
പൂണ്ടെഴുന്നേറ്റു ഗൌരവത്തോടേ
ഉപചാരവാക്യമോരോ-
ന്നുരചെയ്തു പുറത്തിറങ്ങി നടകൊണ്ടാർ.

൫൧

അവർ പോപ്പാതരെ വീട്ടിൽ-
ച്ചെന്നെജമാനന്റെ കാൽ പണിഞ്ഞോതി:
"ഉത്തരവിൻപടിയെല്ലാം
തമ്പുരാന്മാർ നടത്തി വഴിപോലെ."

൧൯൯

ഈ വാക്യം കേട്ട പ്രോഷ്ഠാ–
ക്ഷ്ഠവായി മോദമൊരാളുംകൊമ്പിൽ;
ശ്ശുഭദിനമറിവാനുടനേ
നോക്കിക്കൊണ്ടാൻ മൂസ്സു പഞ്ചാംഗം.

൨൦൦

ഉണ്ടു മുഹൂർത്തം നല്ലതു
മാശിയിലേഴാമിടം തെളിഞ്ഞതായി;
തീയതി മുപ്പതിനല്ലോ;
കഷ്ടിച്ചതിനിനി മൂന്നനാൾമാത്രം!

൨൦൧

ആകട്ടെ, നിങ്ങൾ പോയി–
ച്ചെല്ലുവിൻ, വേഗത്തിൽ വേണ്ടതെല്ലാമേ;
കാര്യപ്പിടിപ്പു ചേർന്നോർ
വേലക്കാരെങ്കിലെന്തസാധ്യമിഹ?"

൨൦൨

അങ്ങിനെയോട്ടിനടന്നും
മേനി വിയർത്തും തളർന്നമിളവെന്യേ
കല്യാണത്തിനൊരുക്കി
വേണ്ടും വിഭവങ്ങളങ്ങു ഭൃത്യന്മാർ.

൧൦൩

തോരണപംക്തികൾ നാട്ടീ;
കെട്ടിവിതാനിച്ചു പന്തലും ഗേഹവും;
പട്ടുകൊടിക്കൂറകളും
കാററിൽപ്പാറീ; തെളിഞ്ഞിതിടമെല്ലാം.

൧൦൪

സ്വർണ്ണം പൂശിയ വണ്ടിയോ-
ടഴകിലിണക്കീ വെളുത്ത വാജികളെ;
അവയുടെ തലയിൽച്ചെമ്മേ
ചാർത്തീ, മണി കെട്ടി മഞ്ജുവാം മാല്യം.

൧൦൫

വധുവിനെ സമ്മാനിപ്പാൻ
ദീനാരം പാർത്തെടുത്തു ബഹുലക്ഷം;
വിലയേറിടും പട്ടാം-
ബരമോ, മുന്താണിലരം ചേർത്തും.

൧൦൬

സ്നേഹിതരത്യാളുക-
ളാഡംബരഭരിതരായി വന്നെത്തി,
പരിണയനോത്സവമമ്പിൽ-
കൊണ്ടാടാനായ് വധൂനികേതത്തിൽ.

• • • • •

൧൨

അമ്മ പറഞ്ഞിതു: "മകളേ,
വന്നിട്ടുണ്ടിന്നെഴുത്തിവിടത്തിൽ
നാളെ വരും, നിന്നെ മുഹൂ-
ർത്തമദ്ധ്യേ കൊണ്ടുപോകുവാൻ കണവൻ.

൧൩

എന്താണിതു, കമലേ, നീ
തെല്ലാഹ്ലാദമാകാതിരിപ്പു വൈമുഖ്യമോ?
കല്യാണത്തിനു ഭംഗം
വരമാരൊട്ടുവാക്കിലെ വച്ചിട്ടൊരു കല്യാണം."

൧൪

ഉത്തരമേതും ചൊല്ലീ-
ലൊന്നും മിണ്ടിയതുമില്ല പെൺതയ്യാൾ;
കയ്യുറുമാലാൽ വദനം
പൊത്തിപ്പതിയെക്കരഞ്ഞു, തല താഴ്ത്തി.

൧൫

കുംഭത്തിൽനിന്നു വെള്ളം-
പോലവൾ കണ്ണീർ പൊഴിച്ചു മറിയാതെ;
താനങ്ങിരുന്ന പീഠം
തനിയേ മാറീ ജനാലക്കരികിൽ.

൧൧൧

മങ്ങമെട്ടത്തിതിടത്തെ-
ക്കയ്യിൽക്കത്തിനിന്നുമെഴുവുകോലുമവൾ,
പിന്നെ വലത്തുകരത്തിൽ-
പ്പരിശുദ്ധമാം നേർത്ത പട്ടശീലയുമേ.

൧൧൨

ഉല്പ്പുഷ്പമൃദു തീർത്ത്-
മുട്ടവരെയുള്ള പുത്തനാം വസനം;
കഞ്ചുകവും പാവാടയു-
മന്നുമയത്തിനനുരൂപമെ തെച്ചപ്പാവും.

൧൧൩

അപ്പകലവസിതമായി;
സന്ധ്യയൊടൊന്നിച്ചണഞ്ഞു, കുതിരകളും;
വശ്യലീലമെഴലൊടെ ചെ-
ന്നൊട്ടിട വീട്ടിൻപടിക്കൽ നിന്നിതവൾ.

൧൧൪

ഈ വർത്തമാനമൊക്കെ-
ക്കേട്ടതിനാൽപ്രാവമഗ്നമനസ്സുനടൻ
ചിലനാളെല്ലാം ഗൃഹത്തിൽ-
ത്തിരിയെ പോകാനവളെ വാഞ്ഛിച്ചു

൧൧൨

മയിതാഗ്രഹത്തിലെത്താ-
നൊരുനാഴികകൂടിയുള്ള വഴിതന്നിൽ
അതൃപ്തമായ്പ്പിന്നപ്പാൻ,
വിലപിക്കുംപോലവന്റെ വെൺതുരഗം.

൧൧൩

കതിരറ്റുപ്പൂമറിഞ്ഞ-
ഞ്ഞലവധു കാലിൽപ്പെരിപ്പുമിട്ടടരോ
പെരുവഴിയിലെഴുന്നിറങ്ങി,
ചെന്നവനെക്കാണ്മതിന്നു നിസ്സുകം.

൧൧൪

ഇഷ്ടജനമാണിതെന്നായ്
സ്പഷ്ടമറിഞ്ഞപ്പൊഴാ വധൂമണർ
അകലത്തുനിന്നുതന്നെ
വ്യസനത്തോടൊന്നുനോക്കിനാർ തമ്മിൽ.

൧൧൫

കൈകൂപ്പിയത്തിക്ഷതിര-
ജ്ഞീനിനൽത്തപ്പുകൊണ്ടു താപംഗി
ഹൃദയം പൊട്ടുംവിധമായ്
വാവിട്ടു കരഞ്ഞു ചൊല്ലിനാളേവം:

൧൮൯

"എന്നെ വെടിഞ്ഞാത്തമോദം,
നീ പോയൊരാശ്ശേഷം—എന്തു ഞാൻ ചൊല്ലു—
ദുർവ്വിധികൊണ്ടു വരാതെ,
ഭവ്യ നിന്നുള്ളത്തിലെന്നുമേവർക്കും!

൧൯൦

ഞാനാശിച്ചതുപോലെ—
ല്ലിത്തുണരാവുന്നതഥവാ, ശരിതന്നെ;
എന്നാലതൂന്നതിനിടെ
സംഗതി മുഴുവൻ ധരിച്ചിരിക്കില്ല.

൧൯൧

ഇവിടെയെനിക്കുണ്ടു,ള്ളതു—
മമ്മയുമച്ഛനുമുടപ്പിറന്നോരും;
അവരുടെ നിർബ്ബന്ധത്താ—
ലാണീ,വിധമൊക്കെ വന്നതിന്നാളിൽ:

൧൯൨

അവരാണെന്നെയൊരന്യനു
നല്കാൻ വട്ടങ്ങൾ കൂട്ടിയതിവണ്ണം:
എങ്ങനെയാശ പുലർത്താ—
മിവിടന്നെന്നതിനെന്തുവഴിയെന്നായ്?"

൧൨൩

ആസ്വാദ്യമാം ഉന്മസ്സൻ
പ്രേയസിയോടേവമോതി മറുപടിയായ്:
“ഭേഷായ്, ഇന്ദ്രിയജ്ഞ-
സ്ഥാനത്തല്ലോ കരേറി, നീ കാന്തേ!

൧൨൪

പാറയിതു പുവടപ്പാ-
ഴിയുകാരത്തൊന്നു നിന്നു, കെല്ലോടേ;
മടിയാതെത്താതാറുമെവ്വ-
ട്ടുടയാ, പകൽകൊണ്ടൊടിത്തുവിണ്ടം
(മൊന്ത്!

൧൨൫

വമ്പിച്ചു പാദവിയെല്ലാം
‘കണ്ടമന്ദ്സ്സു ചിന്നിമലിപ്പിന്നാക്കം;
പൊരുതുള്ളൊരും ഞാൻ വിരയെ-
പ്പുരലോകത്തു പെൺകൂടിപ്പണ്മേ!”

൧൨൬

കാന്തനൊട്ടത്തെമോതി
കമലേക്ഷണയാൾ പത്നിയെയിവണ്ണം:
“എന്തിനീവിധമെന്നോ-
പ്പുറപ്പുഴികാല്ലിടുന്ന ഫന്ത, മൊാൻ?

൧൬൭

നമ്മുടെ നടപടികളിൽ നാ-
മിതുപോലെയൊരുവിധം പുതലക്കാർ:
പരലോകത്തു തനിപ്പോ-
ക്കുകയില്ലാ താങ്കൾ നൂനമൊരു നാളും.

൧൬൮

ഇവിടന്നിപ്പൊഴുതെന്നോടു
ചൊല്ലിയ വാക്കിനു വരാവുന്ന മാറ്റം!"
ഇങ്ങനെ, കരത്തോടു കരം
ചേർത്തിട്ടു യാത്രയും ചൊല്ലി,

൧൬൯

ഇഹലോകത്തിൽ വെറുപ്പാം-
കൊണ്ടോ നിർഭാഗ്യരായ ദമ്പതിമാർ
വന്ന വഴികൾ തിരിയെ
പോയാർ തൻതൻഗൃഹത്തിലേയ്ക്കായി.

൧൭൦

ജീവനിരിക്കെ സ്വയമേ
മൃത്യു വരിച്ചിട്ടു വേർപെടുന്നപ്പോൾ
സങ്കടകരമായെന്തു-
ണ്ടു-ഈ വല്ലാത്തപ്പാന്മാർക്ക് സാധ്യമം!

* അവിടുന്ന് ആത്മഹത്യ ചെയ്യുമെന്ന ഭാവം.

൧൱൭

സ്വയമീയുലകത്തെയു,മതി-
പ്പുള്ള സമസ്തത്തെയും വെടിഞ്ഞതാം,
മാറാൻ കഴിവില്ലാത്തൊരു
കർമ്മം ചെയ്യുന്നതെത്ര ദുഃഖകരം!

* * *

൧൱൮

തിരിയെ പോന്ന ഗൃഹസ്ഥൻ
സ്വഗൃഹത്തിൽസ്സന്ധ്യയാകുമളവെത്തി,
ഓരോ ജനനി വസിക്ക-
ന്നിടമുറ്റപ്പൂക്കടിവണങ്ങിയുരചെയ്താൻ:

൧൱൯

"ഇന്നു തണുപ്പുണ്ടമ്മേ;
ചീറ്റിയടിപ്പൂ മരങ്ങളിൽക്കാറ്റും;
മഞ്ഞിൻകണം പൊഴികയാൽ
മലരെല്ലാം ചുരുണ്ടുപോയി, പൂങ്കാവിൽ.

൧൱൰

അമ്മേ, പോവുകയായി
നിന്മകനൊരു കൂരിരുട്ടിലെഴുന്നുരാത്;
അമ്മേയൊരാളുമരിക-
ത്തില്ലല്ലോ എന്നതാണെനിക്കൊരഴൽ.

൱൰൩

എന്തിനാണിലയൊച്ച
സങ്കടമേറുന്ന കാര്യമൊന്നുമേ;
എന്നപരാധമശേഷം
തീരട്ടെ, എൻെറ മൃത്യുവോടൊപ്പം!

൱൰൪

തെക്കൻപവക്കുളിർപ്പൈതലായ
പാറട്ടൊപ്പം പോകിക തവ ജീവൻ;
പൂവടിയുന്നൊരു കൈക്കളോട്
നില്ക്കട്ടെ മേലിലും മേളനം!”

൱൰൫

അക്കാമനാഥമനിദ്രി-
കീമൊഴി കേട്ടപ്പൊഴുതോടം വെന്തു;
വാക്കുകളോരോന്നിന്നും
പൂടമിഴിനീർത്തുള്ളി തൂകിനാൾ കിഴവി.

൱൰൬

“പോതും പോതമയ്യുള്ളി-
ത്തറവാട്ടിനൊത്തതല്ല തവ വാക്യം:
ഇതു വരിയ്ക്കും മകനേ,
വെറുമൊരു പെണ്ണിനുവേണ്ടി ലോകത്തിൽ?

൧൩൯

വലുതാം കാര്യങ്ങളിൽ നീ
കാണിയ്ക്കുന്നീല പെരുമ ലവലേശമെ-
ന്നുടെയാലോചനയിത്ര
സദ്ഗുണം കേൾക്ക, മെന്നരുളാം ഭദ്രേ:

൧൪൦

അയൽപകത്തു കിഴക്കേ-
വീട്ടിലിരിപ്പുണ്ടു നല്ലൊരു കുമാരി;
അഴകിൽ മന്നിലവളൊടു
കിടനില്ക്കുമൊരുത്തിയില്ല, നഗരമിതിൽ.

൧൪൧

നിന്നമ്മ പോയ് വരിക്കു-
മക്കന്യയെ നിന്റെ ഭാര്യയാക്കിടുവാൻ;
താമസമില്ലവളെയതി-
ന്നായനാൾക്കകമിങ്ങു കൊണ്ടുപോരാം ഞാൻ.”

൧൪൨

വീണ്ടും വീണ്ടും തൊഴുത-
സ്സ്വാധ്യുള്ളമന്യൻ തിരിച്ചുപോന്നുടനേ
വിജനം ശയനഗൃഹം പു-
ക്കൊട്ടിട നെടുവീർപ്പുമായ് നിലകൊണ്ടാൻ.

൧൪൭

ഇനിയിതു വേണ്ടതെന്തെ-
ന്നറിയാതെ തെല്ലു നിന്നതിൻശേഷം,
കരളിനെ വേവിയ്ക്കുമഴൽ-
ച്ചൂട പൊറാഞ്ഞത്തറയിൽനിന്നിറങ്ങിയവൻ.

൧൪൮

അന്നാളിൽത്താൻ പല പല
ഉല്ലാസം കാണ്കയാൽക്കമാദിയവൾ
നിളതം പോയാൾ, വിട്ടി-
യാരികത്തുള്ളൊരു പുൽത്തകിടിതന്നിൽ.

൧൪൯

ദിനം, സന്ധ്യ മയങ്ങീ;
ഇരുളാംവസനം ധരിച്ചു, ധരണിയുടൻ;
ഒരു നിശ്ശബ്ദതയോടെ
രണ്ടാം യാമത്തിലെത്തി, യാമിനിയും.

൧൫൦

“ഇന്നു ഗമിച്ച ദിനത്തോ-
ടൊന്നിച്ചെൻജീവനും ഗമിക്കട്ടേ;
എന്നാത്മാവിപ്പ്രാൾപ്പോയ്-
മറയും, തടിമാത്രമിതു ശേഷിക്കും!”

൧൪൭

എന്നാവള്ളുടുത്തുകിൽ പൊക്കി–
പ്പാംപ്പാംസ്സു പഥത്തിൽനിന്നഴിച്ചു,ടനേ
ഏറ്റു നിവർന്നു നടന്നാ
നിറകടലിൽച്ചെന്നിറങ്ങി, നിർഭയയായ്.

൧൪൮

ഈ വർത്തമാനമൊക്കെ–
ക്കേട്ടപ്പൊഠസ്സുദ്ധ്യവാം ഫ്രമസ്സനവൻ
ഇഹലോകത്തിൽക്കാണുമൊ–
ട്ടുള്ളോരു ബന്ധം കഴിഞ്ഞതായ്ക്കണ്ടോൻ.

൧൪൯

തെല്ലിട തന്നുടെ വീട്ടിൽ
മുറ്റത്തുള്ളോരു ശാഖിതൻ ചോട്ടിൽ
നിന്നിട്ട്വവനം തൂങ്ങി–
ച്ചത്താൻ, തെക്കോട്ടു ചാഞ്ഞ കൊമ്പിന്മേൽ.

* * *

൧൫൦

ഒരു ഞെട്ടുവീട്ടുകാരി–
യിലപ്പലയുമൊന്നച്ചെത്തു കഴി കൂടി,
ചാരത്തുള്ളോരു ഗിരിയുടെ
ബഹുവിധസസ്യാഭിരാമമാം ചെരുവിൽ.

൧൫൧

അതിനു കിഴക്കും മേക്കും
നട്ടാരയാൽമരങ്ങൾ തണ്ണെല്ലുന്നു;
ഇടവും വലവും താഴെ
കറുകപ്പുല്ലും തടങ്ങളാൎപ്പാകി.

൧൫൨

അപ്പുണ്യവൃക്ഷയുഗളം
വാച്ചു തഴച്ചുൾ പന്തലിച്ചിവിടെ
ആ ഭൂതലമഹാകുടീര
അതിനു നൽത്തണലും തണുപ്പുമേപ്പിച്ചു.

൧൫൩

അവയിലെ തിങ്ങിനിറക്കൊമ്പുകൾ
തമ്മിൽച്ചുറ്റിപ്പിണഞ്ഞത അവയിന്മേൽ
വിളയാടി വാണു, നിത്യം
പല ഭേദപ്പക്ഷിക്കൂട്ടായ തന്നു വിഹഗങ്ങൾ:

൧൫൪

'സത്യപ്രണയമധുവിക'-
യെന്നാർത്തു, ഭേദമെന്യേ ചൊല്ലുന്നു;
പ്രേമമൊടവിടെയിരുന്നാം
വൃക്ഷക്കൊമ്പത്തിരുന്നു മൊഴിച്ചു.

൧൫൬

മുഖമവർ പൊക്കമിടസ്സിടെ—
യന്ത്യാന്ത്യം പാട്ടുകൊണ്ടു സുഖമേകും
രാത്രിയിൽ മൂന്നാംയാമം
വരെയുമിവന്നും രസിച്ച കളിയാട്ടം.

• • •

൧൫൭

മുതലെത്തുകയാലെപ്പുരൻ.
മണിയുടെ പാദസ്വരമൊട്ടു, കേൾക്കാംപോൽ;
വഴിപോക്കർ നില്ക്കാറു
ണ്ടതു കേൾപ്പാനായ്പ്പിലപ്പോഴവിടത്തിൽ!

൧൫൮

ഉടലേ പൊഴന്നൻ, മേലാൽ
വരേണ്ടവർക്കായ് പാതമാക്കുവനായ് ഞാൻ;
ആവകാശമൊചിപ്പിക്കിലെ—
ന്തതം നന്നായ് മനസ്സിലാക്കട്ടെ!

പരിഹാസകവിതകൾ

സ്വയംവരപ്പന്തൽ *

1

ആലോലകാന്തിതതികൊണ്ടു ശില്പ-
വിതാനസൗഭാഗ്യമിയന്ന മേന്മേൽ
സാമസ്ഥലക്ഷ്മികളിടപോലെ
സ്വയംവരപ്പന്തൽ പരിഷ്കരിച്ചു.

2

നീലച്ച പട്ടാൽ പരിചോടു തീർത്ത
മേല്ക്കട്ടിയിൽച്ചേർത്ത മസക്കടങ്ങളും
വാനിങ്കൽ മിന്നും നവതാരകങ്ങളും-
കെഴുന്നൊരാകാന്തി വഹിച്ചിരുന്നു.

---

* പക്ഷിപരിണയത്തിൽനിന്ന്

3

വെള്ളിത്തൂണുകൾ ചിത്രശില്പമിയലും
നല്ലൂപ്പൊൻവട്ടക-
ളുള്ളിൽ പൃംപൊന്നിറമെഴും സ്ഫടികകം-
ളൊപ്പം കണ്ണാക്കന്നിയെ
വെള്ളക്കാരുടെ മട്ടു മേശമൃത്തമാം
സാമാനമെന്നാക്കയോ-
ന്നുള്ളപ്രൗഢതയുന്നിയമഹോ-
ചാതുര്യം ശോഭിപ്പതു.

4

ഉത്തുംഗമാം പൂവരിലന്നതിമംഗിയുള്ള
ചിത്രങ്ങൾ, നല്ലവെതാനികൾ താഴെയെല്ലാം
ചിത്രാസനങ്ങളിവയാലപ്പിടം വിളങ്ങി
വൃത്രാരിതൻ നവമാം ഭവനംകണക്കെ.

5

മുഖ്യത്തമാകുമ്പൊഴുതന്ന സർവ്വതം
വള്ളത്തിനൽക്കണ്ണു കലൻ നോക്കവേ
മിഴിക്ക പീയൂഷമഴപ്പു ഇലൃമാ-
മൊരുള്ളുതാരാധരിയക്കിലക്ഷ്മമായ്.

6

നവനൃത്യമനോഹരതമമേലും
കനകാഭമോജ്ജ്വലധാമമനസ്സരസ്സിൽ
അനിമേഷക്ഷണം നടനമ്പോലും
തനതായവ കൊടുത്തിതൊട്ടനേകം.

7

കാവ്യത്തിനുള്ള രസ്യമല്ലമണിക്കു ചേർന്ന
ശോഭാപ്രവാളമലരിൽ നവമായ ഗന്ധം
സോമന്റെ പൂവെളിനിലാവിവയൊത്തുചേർന്ന
ലാവണ്യധാമമിവളെന്നവർ നിശ്ചയിച്ചു.

8

ഭുവനപ്രഭു പുഷ്പസായകൻതൻ
പുരമുറ്റത്തു പുലർന്ന പാരിജാതം
പുതുതേൻമൊഴി പങ്കിതന്റെയോമൽ.
പ്പൂരികത്തല്ലിൽ മയങ്ങിയസ്സുരസ്സുർ.

9

തനയാംഗിതൻ പരിണയത്തെ നിനച്ചുതന്നെ–
യന്തസ്സരസ്സിൽ മരുവുന്നൊരു കാമിലോകം
കണ്ണിന്നു ചേർന്ന രുചിപോലവൾതൻ മികച്ച
സൌന്ദര്യധാടിയെ നുകർന്നിതു നിന്നിമേഷം.

10

ചികുർഭരൻ മിഴി നീളമാക്കിയാളിൻ
മുഖമാട്ടിങ്കലിയന്നമോദം കളിച്ചു;
ലലനാമണിതൻ തുടുത്തൊരാ വാർ-
മലരിൽത്തന്നെ ചിലർക്കു കണ്ണു നിന്നും.

11

ഘനകചഭരം ചെരിച്ചുകെട്ടി-
പ്പുറനിൽപ്പൂക്കളണിഞ്ഞതിലെന്തു
മനതാർ ചില കാമുകർക്കു ചേർന്നി-
ട്ടനുരാഗത്തിന്നൊത്തവിവരമായി.

12

മറിമാൻമിഴിതൻ മുഖത്തിലോ മാർ-
ന്നിടവും കൊങ്കയിലോ കടിക്കടാരോ
ചപലമാറി നടന്നിടേണു കണ്ണെ-
ന്നറിയാതന്നു കുഴങ്ങി കാമുകന്മാർ.

13

ശുഭ്രാംബരം ചാർത്തി വിചിത്രരത്ന-
ഭൂഷാവിശേഷങ്ങളണിഞ്ഞു നന്നായ്
ശോഭിച്ചു തന്വംഗികളോ, വസന്ത-
പ്രഭാതസന്ധ്യാരുചിയെന്നപോലെ.

14

അവൾ മാല കരത്തിലേന്തി, ലജ്ജി-
ച്ചവനമ്രാസ്യമൊടങ്ങു നിന്നിടുമ്പോൾ
നവമായ് കടലിൽ ജനിച്ചുയർന്നാ-
ച്ചവനെന്നകദിതൻെറ കാന്തി നേടി.

15

നവചന്ദ്രലേഖാച്ഛുരികിൽത്തിളങ്ങും
വിശാഖനക്ഷത്രമതെന്നപോലെ
വിദഗ്ദ്ധയാം തോഴി വരാംഗിതൻെറ
വലത്തുഭാഗത്തു വിളങ്ങിനിന്നു.

16

കരങ്ങൾ കൂപ്പിസ്സഭയെ വണങ്ങി-
ച്ചുരന്ധ്രിമാലാമണിയായ തോഴി
മനോജ്ഞമാകുന്നവിധത്തിലേവം
ഗിരം വചിപ്പാൾ വധുവോടു മന്ദം:—

17

“വത്സേ, കുമാരി, തവ മുൻപിൽ വിളങ്ങിടുന്നോ-
രിസ്സുതപസ്സു വഴിപോലെ വണങ്ങുകൊള്ളും:
നിസ്സംഗനന്ദം ഗുണമെഴുന്ന ജനങ്ങൾ കൂടും
സംസത്തിലീശ്വരനെന്ന പറഞ്ഞു കേൾപ്പൂ.

18

പോരെങ്കിലീസ്സഭയിലുള്ള ജനങ്ങളെല്ലാം
ഉള്ളത്തു നിന്നു തവ വേഴ്ചി കൊതിച്ചു വന്നു;
ചേരുന്നപോലിവരിലിന്ന നിനക്ക ബാലേ,
ചേരുന്ന നാഥി വരയേണ്ടതു നീതിയല്ലോ.

19

അല്ലൊത്തിടും കുഴലി,യിന്നണിയായിരിക്കും
ഭല്ലായുധപ്രതിമരാമിവരെ ക്രമേണ
ചൊല്ലിത്തരാം സഖി ഞാനറിയുന്നപോലെ,
ചൊല്ലാർന്നെഴും പ്രിയനൊ നീ സഖിയായ് വരില്ല.

20

നിൽക്കുന്നിപ്പുറത്തൊലവമിയന്നിരിക്കും
സമ്മാന്യനാം നൃപവരൻ വരവാണിമൌലേ,
അമ്മാനവിക്രമമഹീപതി, കേരളത്തിൻ
സാമ്രാജ്യലക്ഷ്മി പുണരും തിരുമേനിയല്ലോ.

21

അവനൊന്നോർക്കുകയല്ലെങ്കിൽ
നവനീതാംഗി, കാണ്കെടോ
അവലംബമായവൻ വാഴുന്ന
നിലമ്പൂർനൃപവരനെ.

23

നീയാ നൃപേന്ദ്രനെ വരിക്കുകിൽ നല്ല കാട്ടിൽ
പ്രേയാനൊടൊത്തു വനഭില്ലികളോടു വാഴാം;
ആയാസമെന്നിയെ മികച്ചൊരു താന്നിയെക്കാൾ
ശ്രീയാർന്നെഴും പെരിയ മേടയിൽ വാണുകൊള്ളാം.

23

കല്യാക്ഷീമണി, നിന്റെ മുന്നിൽ മരുവു-
ന്നിവനാഢ്യനൊരുപ്പെട്ടും
കൊല്ലംകോട്ടു നൃപേന്ദ്രനാണു, തവ ക-
ല്യാണത്തിലത്യുത്സുകൻ;
ചൊല്ലാളുന്നിവനെ വരിക്കുകിൽ നിന-
ക്കമ്പോടു മദ്രാസിയിൽ
ചെല്ലാം ഗൌണ്ണരൊടൊത്ത മേടയിൽ വസി-
ച്ചീടാം കുരംഗേക്ഷണേ!

24

സായിപ്പന്മാരുലകത്തുകം പൂണ്ടു കൈകൊടുത്തുകൊള്ളും,
ശ്രേയസ്സേറ്റും നൃപവരരികേ വന്നു സേവിച്ചുനില്ക്കും,
ഭാവിച്ചീടാം പദവി പലതും, വിത്തവും കൈക്കലാക്കാം,
നീയിദ്ദാതാവിനെയിഹ മാലയിട്ടീടുമെന്നാൽ.

25

നിങ്ങൾക്കൃതസന്ദേശം
തങ്കിട്ടപോലെ ഞാനയപ്പവൻ
പങ്കജാക്ഷിമേനോ, ചേറൂർ
ശങ്കരൻനായരാണേടോ.

26

തിരുകപ്പാടെ നമുക്ക രണ്ടുവിധമായ്
തണ്ടാർവഴിക്കായമോ
ലോകത്തിൽത്തികെ കേരളക്ഷിതിതലം
കീർത്തിക്കാധാരമായ്:
യോഗജ്ഞാനമറിയുന്ന ലോകഗുരുവാം
ശ്രീശങ്കരാചാര്യനും;
ലോകജ്ഞാനമറിയുന്ന കേളികലരും
സർ ശങ്കരൻനായരും!

27

മുപ്പാളും, മിതിക്കൾ ശുക്രമുനിയായ്
ശ്രീഗാന്ധിയോടൊൽക്കടം
വക്കാണത്തിനൊരുങ്ങിനില്ക്കുമിവനൊ-
ത്താൻ മാലയിട്ടീട്ട നീ;
തല്ക്കാലം പല മന്ത്രിയെന്റു തവ ബ-
ന്ധുക്കൾക്കു വമ്പാർന്നൊഴും
സർക്കാർജീവനമെത്ര വേണമവ സ-
മ്പാദിച്ചുകൊള്ളാമെടോ.

28

ത്താററാലെന്തു വിരോധിയോടു; പണ്ടൊ-
ക്കെപ്പോകിലെന്താ; -ന്നതിൽ-
ളിട്ടാക്കാതെ പഴിപ്പിടട്ടെ വെറുതേ
സക്കാരൊട്ടേററിടുവോർ;
മാററാനാവുകയില്ല നല്ലൊരു ഗുണ-
മെൻറിൻെറ സമ്പ്രീതിയാ-
ലേററാലെന്തുകൊണ്ടു പൊടിക്കിലിവനെ-
ത്തൂനപ്പസി, തെ മേന്മയാം.

29

നീലപ്പട്ടാൽ പൊതിഞ്ഞൊട്ടുയരമിയലുമീ-
ത്തൊപ്പിയും നെററിതന്നിൽ-
പ്പാലേ ചോന്തുള്ള നീളക്കുറിയുമടിവരെ-
ത്താണ നീണ്ടുള്ളുടുപ്പും
ചേരുന്നോരീ മഹാനാശ്യന്നറിയുക, കവള-
പ്പാരനായർ പ്രതാപ-
ത്താലീ ലോകത്തെയും വൻപൊതുമയിലെമ്പാനി-
ന്നീമ്രനേയും ജയിപ്പു!

30

ഇന്നോ സേനാപതിയിൽ വെറും
ലെഫ്റ്റനൻറായിടുന്നു;
പിന്നെ ശ്രീമാൻ സ്വയമൊരുവിധം
കണ്ണുലായിപ്പുമന്ത്യു;

തന്നൊത്താരോ ജ്വാലിതി, വൻ–
സന്താനവും പൂണ്ടിടാം മേൽ
താപിതമല്ലേ, സമസന്നിവനോ–
ക്കാട്ടൂരാൾ കേമന്മാരോ?

81

നിയമപരതനാകാനതിന്നുന്നമായാപാസകാകം
പുത്രഭവനമിതല്ലോ ശങ്കരൻതമ്പി നൂനം
അതുപരർകണി, ഹാ ചിലക്കാരനിപ്പോലെന്നുള്ളം–
തിലപടിയുടെ ഗാഢാരൂഢമാകിട്ടമല്ലോ.

82

കണ്ടില്ല മോദമൊടു നീയിവനോ വരിച്ചാൽ
താപംശി, വേണ്ട വിവാഹങ്ങളൊടൊത്തുമേലാൽ
വിളങ്ങുന്നതിടം തിരുവനന്തപുരത്തു വാണ
മന്നൻവരന്റെ പദസേവ സുഖാൽ നടത്താം.

83

അല്ലപ്രസന്നമുഖിയാം സ്മിതി തെല്ലുപോലൂ–
മില്ലില്ലതില്ല പരമെങ്കിൽ വലത്തുഭാഗേ
അല്ലനകാന്തിയൊടു ചാഴ്‍വൊരു പാലിയത്തു–
ള്ളച്ഛന്റെ വാർദ്ധകമണഞ്ഞുക നിന്റെ ഹാരം.

34

അളകാപുരിയെപ്പോലെ കാന്തി നിത്യം
വിളയാടുന്നൊരു ചേന്നമംഗലത്തിൽ
കളഭാഷിണി, നീ കളിച്ചു വാഴാ-
നളവാകും വലുതായ ഭാഗ്യമെന്നും.

35

തൻകാതിൽ പുത്തവൈരക്കുണ്ഡലവുമി-
ന്നാവും വിരൽക്കൊക്കെയും
തങ്കാംഗുല്യപൂഗങ്ങളും വിശേഷിച്ചും
നല്ലങ്കവസ്ത്രങ്ങളും
ശൃംഗാരപ്പട്ടിയും കലർന്നൊരു മഹാൻ
പൂമുല്ലിനാവൃതിയാ-
ണെൻകാന്താംഗി, വരികിൽ മോദം വലുതാ-
യുണ്ടായിടും തേ പ്രിയേ!

36

ശ്രീ ചേരമംഗലമന്നുല്ലെയ്യുന്ന തണ്ടാം
നാരായണാഖ്യധരണീസുരമൌലിയത്രേ
നീലായതാക്ഷി, നിന്നു; നല്ലതുമാവിയൊത്താ-
മാതുലനാ; നീ ഉടിവെടിഞ്ഞു വരിച്ചുകൊൾക.

൪൭

വൻപേറുംപടിയായ് ഞെളിഞ്ഞൊരു 'സല-
ജ്ജാതം' നടിക്കുന്നൊരാ-
* മാമ്പള്ളിക്ഷിതിദേവനെക്കമനിമാർ-
മൗലേ, വരിച്ചീടുകിൽ
ഝങ്കാരിപ്രതിമപ്രതാപകലിതം
ശ്രീവഞ്ചിക്ഷ്മാഗ്രജനം
നിൻപുത്രസ്ഥിതിയാൽ കൃതാർത്ഥനയനോ,
കൈക്കൊള്ളണം നിത്യവും!

൪൮

ബിംബോഷ്ഠാക്ഷി, പ്രഭ്രമോടിയോടു നിൻ
മുമ്പിലായിവിടെ വാഴുകീ നൃപൻ
ഉമ്പർകോന സമനായൊരപ്പുറം
തമ്പുരാൻ സുകൃതി, കേട്ടുകൊൾക നീ.

൪൯

സാഹിത്യാബ്ധികൾ കരിയേ കലാ-
നാഥന്നിധ്യുജ്ജ്വലിയ-
ക്ഷോണീശാരം പഴക്കിതാദ്യാ-
സങ്ങളിൽ വ്യാസമേചകൻ,

---

* ദൈവജ്ഞപ്രവര്യൻ

ഗോത്രീരാജന്യതിലകമി-
ത്തമ്പുരാനെ വരിച്ചാൽ
നാരികൾക്കൊക്കെ, പറഞ്ഞു സ്വപ്നസൗ-
ഭാഗ്യമായിടും തേ.

40

ഇവരിലാരിലുമില്ല വരാംഗി, നി-
ന്നകമൊരിത്തിരിയും തെളിയുന്നില്ലേ
സഖി! കാൺക, വലത്തുവശത്തെഴും
സരസനാകിയ മോഹിനിളയനെ.

41

മാനനീയതമരാജവംശത്തിലു-
ണ്ടായുള്ള പുണ്യയുവാൻ,
ദേവേന്ദ്രന് സമാനമായ വിഭവ-
മുണ്ടുള്ള ഭൂമീശ്വരൻ,
കേൾവിപ്പെട്ടോരു വിശ്വഭരതികളാൽ
സമ്മാനനീയൻ മഹാൻ,
നീ വേട്ടിടുക ലോകരെല്ലാമറിയും
ശ്രീരോഹിണീരമണനെ.

42

ഇതാണു ഭദ്രേ, പറഞ്ഞു മേനോൻ
പ്രതാപി സമ്പന്നനാംഗൃഹസ്ഥൻ
ഉദാരധീമാൻ പ്രണയാകുലാക്ഷ-
നിതാ, മുഖത്തിൽ 'സ്വാഗതം' കളിപ്പൂ!

43

ഇതു കേരളവാണി, കുസുമമെന്നാൽ
കുശലൻ സാഹിതിയിൽ പ്രസിദ്ധിചേർത്തോൻ;
ഇവനെ സഹായമായ് ലഭിക്കിൽ നീയും
പുതുകീർത്തിക്കയി, പാത്രമായ് ഭവിക്കും.

44

തുല്യംവിട്ടുള്ള നല്പുസ്തകതതിയെഴുതി-
    തീർത്തിടും കീർത്തിയോടും
ചൊല്ലാളും ഗ്രീസമാജം പലതിനു പതിവിൽ
    കാര്യദർശിത്വമാർന്നും
നല്ലോണം കാനനാൽ തൻമുഖപുരവഴിയായ്
    സന്തതം സ്തുത്യയായും
സോല്ലാസം ശ്രീ 'കമലം' പ്രതിമസുവചനാ,
    വാണിടാം സൌഖ്യമായി.

45

അരികിലങ്ങു വസിപ്പൊരു വീരനാ-
ണരികുലച്ഛിദനവനാഥൻ;
വിരതനായൊരു കൊച്ചി മഹിച്ചതിൻ-
പിറകെ പാലിയകാര്യവുമേറ്റുപോൽ.

46

ഉദ്യത്താരിൽ പ്രണയം കവിഞ്ഞു ചിരിപ്പൂ-
ണ്ടീടും മഹാനാം നൃപാ.
ന്നത്രേ *കേശവമേനവൻ പുകളെഴു-
ന്നാ രാജ്യസംസേവകൻ;
ഭർത്താവായി വരിക്കുകിൽക്കമനി, തേ
കേൾക്കാം "ബിലാത്തിക്കെഴും
വൃത്താന്തങ്ങൾ" വിശേഷമായവ പഠി-
ച്ചിട്ടുണ്ടു വിദ്വാനവൻ.

47

കൊണ്ടാടുന്ന ഗുണങ്ങളും മഹിതമാം
'ഗോപാല'സാഹായ്യവും
കണ്ടാലുള്ളൊരു മേന്മയും പ്രഭുതയും
പൂണ്ടേറ്റംപെരിയവർ
പണ്ടപ്പാണ്ഡവരെന്നപോൽ കരബല-
ത്താൽക്കീർത്തി നേടീടുവോർ
പണ്ടാലാരിയരാം സഹോദരർ മഹാ-
ന്മാരാണിതോർത്തീടുക.

---

* കെ. പി. കേശവമേനോൻ

48

അവരെവെളിവിനൊരുത്തനൊ-
ഭവനായ് തനിച്ചു, വരിപ്പുകൊള്ളുകിൽ
നവമാം പല മേന്മ ചാലിടുക,
തവ ചേതം ബൃഹന്മാനവും വരും.

49

മുന്നിൽക്കാണുമൊരു 'ഇന്ദ്രപ്രസ്ഥ'നാമലൻ
പാണ്ഡിത്യവാരാശിയാം
പുന്നശ്ശേരിയിൽ നമ്പിയാണിവനെ നീ-
യിപ്പൊഴും വരിപ്പീടുകിൽ
പൊന്നൊക്കത്തെന്നു, സംസ്കൃതത്തിന്റെ സ്വാ-
തീരാവഗാഢ്യത്തൊടു
മന്നിൽ ഒരു ചിലരിപ്പീടാം സരസകാ-
വ്യൗഘം പഠിപ്പിന്നതേ.

50

കള്ളം വിട്ടില്ല കാൺക, നിന്നരികിലായ്
നൈർമ്മല്യമോതുന്നൊരാ
വെള്ളപ്പുഞ്ചിരിയാൽ നിറഞ്ഞചിത്രമാം
നൽസ്വാഗതം ചൊല്ലുവോർ

വള്ളത്തോൾകവിയാണു്, മേല്ക്കുകിൽ നവ്യം-
ശൃംഗാരചാതുര്യങ്ങളാ-
ലുള്ളം ശീതളമാക്കി നിന്നെയവലാ-
ക്കിക്കും വിനാ സംശയം.

51

നല്ലപ്പാടനിയാണു്, തന്നുടെ മരി-
ച്ചുള്ളൊരു കാന്തയെപ്പോലും
മേലാലാകം പുണ്ണികരാക്കിയൊത്താഴ്കമ-
ഞ്ഞൂറിടൊട്ടുണ്ടാത്തവൻ;
നിലത്താമരയൊത്ത നിനമിഴി, നിന-
ക്കിന്നിപ്പുമണെങ്ങിലി
മാലത്യന്തമയമാക്ക മേന്തി കര-
ച്ചൂണൊട്ടു സാധിക്കമേ.

52

ഉള്ളത്തെഴും കവിവരൻ പരമേശപാദ്യ-
നള്ളതിലൊക്കെയറിയുന്ന മഹാനമാവൻ
ഉള്ളിൽകൊതിന്ന രസമോടവനേ വരിച്ചാൽ
പുള്ളിക്കരംഗമിഴി, തേ പുതസൗഖ്യമാളും.

53

അമൃതമെന്നാകിലും പറവപല പലമാ-
ങ്ങളും തിന്നാം, പ്രബന്ധം
നിർമ്മിക്കാം രാജരാജാദികളുടെ സ്വാത-
ന്ത്ര്യസൽപ്പാത്രമായും
അമ്മട്ടഭ്യാഗലബ്ധിക്കിടയിതൊഴുമവർതൻ
സേവയാൽ പ്രീതയായും
സാമ്രാജ്ഞിക്കാം പരക്കെക്കവിത വിരുതുമി-
പ്പട്ടർതൻ പത്നിയായാൽ.

54

സ്വാതന്ത്ര്യമെന്തെന്നറിയാത്ത നായ
കരുത്തെഴും ശ്വാനനാണിതാശ്ശേ!
വരിക്കകിൽ ചാടിയുടഞ്ഞു പക്ഷ
തിരിച്ചു വാഴാൻ തവ ഭാഗ്യമല്ലം.

55

കേൾക്കാകം ചെവികൾക്കു ഗാന്ധിചരിതം
പുണ്യം സ്വരാജവാദങ്ങളും;
നല്ലോർക്കും കണ്ണവനാടു ചരിതിനായ്
വസ്ത്രങ്ങൾ നൽച്ചർക്കയിൽ;
പാർക്കാകം സുഖമാർന്ന ജാതിയെ മറ-
ന്നിന്നീ മഹീമേവരോ
ചൊല്ലാൻ കാമിനിമാലികേ, കരളിൽ നീ-
യിപ്പോൾ നിനച്ചീടുകിൽ.

56

മൈസൂരം റാട്ട തിരിച്ചു നല്ലൊരു തഴ-
    മ്പാർന്നുള്ള തൻകൈകളാൽ
നിർമ്മന്ത്ര്യാപ്യകചങ്ങളിക്ഷിതിസുരൻ
    നന്നായ് തലോടീടവേ,
സാരംഗാക്ഷി, മടിച്ചു വാങ്ങ്വതുതയേ,
    ശ്രീമാതൃകപ്പാവു-
ത്താലിൻ സേവയിലൂറ പുണ്യമിവതാ-
    നാർജ്ജിച്ചുവല്ലോ പരം.

57

തുളുനാടനസമപ്രാപനെങ്കിലും
കരുസായകനു തുല്യനെന്നതാൻ
നെരതിലൊക്കയൊരു രാമകേറവൻ
ഇംഗമാടനൃപപുത്രനാണിവൻ.

58

കന്നിമേൽ വാണ നിത്യം നൃവരനെയരിവ-
    ന്നിക്കവാൻ വന്നിട്ടുന്നോർ
തന്നിട്ടും കപ്പം വാങ്ങിട്ടനവധി ധനമാ-
    ർജ്ജിച്ചു വൻപ്രൗഢിയോടെ

തമ്പിമാരേ, നിനക്കൊപ്പാടു മഥിരയെഴും
'റാണി'യായ് വാണുകൊള്ളാ-
മിന്നീ വൈദുഷ്യമോർക്കാതിവനെ വിരവിൽ നീ
മാലയിട്ടീടുമെന്നാൽ."

59

പ്രിയമെഴുമൊരു തോഴിയവളുമാരാ
നയവചനങ്ങൾ പറഞ്ഞിടുന്നതെല്ലാം
കുവലയമിഴി കേട്ടു കേട്ടതില്ല-
ന്നൊരുവിധമവൾ നടന്നിതസ്സദസ്സിൽ.

60

കറുകറെക്കുഴലി തങ്ങളിലാരെയും താൻ
കുറതൊടാതപടി കണ്ടതില്ലയെന്നായ്
പുറവും കൊതിപൂണ്ടുവന്നൊരു കാമിലോകം
മുറവും സദസ്സിലുടനെ സ്പഷ്ടമായറിഞ്ഞു.

61

അപ്പോൾ കുമാരിയുടെ താതനിരുന്നിരുന്ന
ചൊല്ലാർന്നിടുന്ന സഭ്യൈക്യതരാം വണങ്ങി
ഉള്ളിന്നടങ്ങിടുമ്പോൾ ഉദിച്ച വാക്കു-
മല്ലും പറഞ്ഞു പുരഗൗരവമാവമോടെ:

62

“ചൊല്ലാളുംപടിയായ് സ്വയംവരസഭാ-
മധ്യത്തിൽ വല്ലാത്തതാൻ
കല്യാണാംഗികൾ കാന്തനൊത്തു വരി-
ച്ചീടുന്ന ശീലം പുരാ
ചൊല്ലാമേകനമാത്രമസ്സുകൃതമു-
ണ്ടാകുന്നകൊണ്ടേറെയും
വല്ലായ്മയ്ക്കിടയാകുമാറതറിവു-
ണ്ടെല്ലാ പുരാണങ്ങളിൽ.

63

ആ ദമയന്തിയുടെ സ്വയംവരണം കൊതിച്ചു
ള്ളോരമർത്ത്യരതിരിട്ടു പിണങ്ങിയില്ലേ?
ചേലായ് സുജാത പൃഥുരൂപനെ വേട്ടതിലും
ശ്രീരാമതാപസനിതി മുന്നമതാക്രമിച്ചു.

64

മംഗല്യാംഗിയുടെ മാനസത്തിനു-
ള്ളിംഗിതം വെളിവിലിന്നു ചൊല്ലുകിൽ
തുംഗമായൊരിതിനാൽ മറ്റു സർവ്വരും
നിങ്ങളിൽ ബാധ്യമൊഴിച്ചിലാതിടും.

65

ആകയാൽ കൃപണിയാരെയാണു തൻ-
നാഥനായിവൾ വരിച്ചതെന്നു ഞാൻ
നാളെയുള്ള കടലാസുകളിൽവഴി-
ക്കാകമാനമറിയിച്ചുകൊണ്ടിടാം.”

66

ചീർത്തരോഷമൊടു മൌനവാൻ തദാ
വാർത്തയിങ്ങനെ പറഞ്ഞു നിർത്തവേ
യെത്തി തൻസ്സ്വകീയകുലത്തോളുകിൽ
ഭാപത്രമാത വകവെച്ചിടാ ദ്രുതം.

67

ഖല തിടുതി പതിനഞ്ചു കാമുകന്മാരൊരോരോ
വഴി നിജനിലയം ഒ നാകിയന്നാൾ നടന്നു,
വടിവെഴുമയനാപ്രാപനസംഖ്യാരിനിക്ക-
ള്ളകമലപവനിൽത്താരെന്ന വിശ്വാസമോടെ.

68

പിറ്റെന്നാൾ പുലരുമ്പ്രു പത്രികകളിൽ
കണ്ടായി തനാംശിതൻ
തെറ്റില്ലാതൊരു നിശ്ചയം പരിണയം
ചെയ്യാതിരുന്നിടവാൻ;

ഭൂവും തൻവരനെന്നിനൊത്തിയ യുവാ-
ക്കന്മാരിലന്നാരിലും
കാക്കാനിവനിയാൾക്ക കരളു-
ളുംതാനലിഞ്ഞിട്ടപോൽ.

69

ഏതൊന്നുന്ന പിതാവിനുള്ളിലതിയാ-
യുണ്ടായൊരാ ലജ്ജയും
പണ്ടൊക്കം മൂലയാഗ്രഹിച്ച നസിക-
ന്മാക്കോ സന്താപവും?
വെണ്ടാതങ്ങളോട്ട പകിതൻ പുത്രപരി-
ച്ഛാരത്തിനൊത്തുള്ളതാം
താനെന്താനിതക്കഥാ ശപിച്ച പല വാ-
ക്കൊതിടിനർ തങ്ങളിൽ.

70

താൻ വാഞ്ഛാരാശ്ശുടിരവപാദപ്പുയാൽ
ത്രേഷ്ഠാവയം വന്നോരു സാധ്യമെന്നവൻ
സ്വജീവിതത്തിൽ കൊതിവിട്ട സന്യാസി-
പ്പെട്ടാ ഗമിച്ചാൻ പരദേശമപ്പോഴേ.

71

ത്രിജഗൽപ്രളയായൊരംഗജൻതൻ
വിജയസ്തംഭമതായനേകപക്ഷം
ബത പകി വിട്ടതിയെങ്കിലുമാ-
നവൾ കന്യാസ്ഥിതി വിട്ടതില്ലപോലും.

72

ചൊല്ലാളുംപടി മേനവൻ പ്രഥമ കാ-
ട്ടീടാൻ കഴിച്ചുള്ളൊരാ-
കല്യാണോത്സവഘോഷവും സഭയിലു-
ണ്ടായുള്ളൊരാ വാർത്തയും
മല്ലാക്ഷീമണി പകി പണ്ഡിതനെ
ദ്വേഷിച്ചു ജീവിച്ചതും
ചൊല്ലാവുന്നവിടത്തിലുള്ള ജനമി-
പ്പോഴും പരിഹാസമായ്.

സിനിമാതാരം

ഒന്നാം സർഗ്ഗം

ഒരു നല്ലൂർ നഗരേ മുന്നം,
പഥികാഗാരനായിക
വസിച്ചു ഭക്ഷ്യപേയാദി
വിറ്റു ജീവിച്ചിരുന്നവൾ. 1

അവൾക്കു വഴിപോക്കനോ-
ടൊരിക്കലോ ജാതയായിപോൽ,
അതിസുന്ദരയുവതിയാൾ
'താര'യെന്നൊരു കന്യക. 2

പത്താണ്ടു തികയുംമുമ്പു
ലോകംകൊണ്ടരുമയാലവൾ
പാന്ഥസത്കാരവൃത്തിക്കാ-
യർപ്പിക്കപ്പെട്ടു രാത്രിയിൽ. 3

ക്രമേണ കാമശാസ്ത്രത്തിൽ-
പ്പാണ്ഡിത്യപ്പകർന്നവൾ
സുലോചനാഖ്യ കൈക്കൊണ്ടു
ചെന്നെത്തി മദിരാശിയിൽ. 4

ആ മഹാപുരിയിൽ വാണ
അചിരാമനൊരാംബര
യുവമാനസപത്രങ്ങൾ
ഹരിച്ചാൾ സ്വൈരചാരിണി. 5

അനവദ്യാംഗപുഷ്പത്തിൻ
നൈതവനാമോദമാധുരിയെ
നുകരാൻ പുറമേ കൂടി
വിത്തപാളികൾ സസ്പൃഹം. 6

രാജാക്കൾ വർത്തകന്മാരു-
ദ്യോഗസ്ഥജനങ്ങളും
അവൾതൻ സേവയെക്കാത്തു
ഗൃഹോപാന്തത്തിൽ വാസമായ്. 7

അല്പകാലത്തിനിടയിൽ
തനിക്കുണ്ടായ മേന്മയാൽ
ദൃഢാദരകളായ്ത്തീർന്നു
മറ്റുള്ള ഗണികാജനം. 8

നർത്തനം ഗീതമിവയിൽ
മറ്റുള്ളോർ മേന്മ കാട്ടിടാം;
പുരുഷപ്രീതി നേടിടാ-
നിവൾതാനെന്ന കേൾവിയായ്. 9

അവളെക്കാണുവാൻ വന്നോ-
നൊരുനാൾ സുന്ദരശേഖരൻ,
ചലച്ചിത്രപടശ്രേണീ-
നിർമ്മാണാലയനായകൻ. 10

ഫീകണ്ഠാഭരണത്തിൻ
വൃദ്ധയാൽ കാതു തുളത്തിയും,
പൂവന്ന കുങ്കമപ്പൊട്ടു
നെറ്റിയിൽ തെല്ലു ചാർത്തിയും, 11

കോതിവെച്ചുള്ള മുടിയിൽ-
സ്സുഗന്ധരാഗം പുരട്ടിയും,
വളർമേൽമീശതൻ കൊമ്പു
മെഴുകിട്ടു വളച്ചുമേ, 12

പല കൂട്ടുകൾ ചേർത്തുള്ള
താംബൂലത്താൽ സുരക്തമായ്
വിടർന്നോരധരത്തിങ്ക_
ലല്പഹാസം തുളുമ്പിയും, 13

പൊന്നു കെട്ടിയിടങ്ങളെല്ലാം
മിന്നും പല്ലുകൾ കാട്ടിയും,
ശൃംഗാരരസസാരത്തിൽ
കണ്ണു തെല്ലൊന്നിളക്കിയും, 14

ചേലെഴും പല തരങ്ങൾ
ചേരും പൊൻമോതിരങ്ങളാൽ
വിളങ്ങും വിരൽ കാണുമാ_
റോരോ ഭാവങ്ങൾ കാട്ടിയും, 15

വീതിയിൽ കസവുള്ളോരു
സൂക്ഷ്മാംബരമണിഞ്ഞവൻ
കൈ വീശി,ക്കൊണ്ടുകം ചെറി
വന്നാനീ കാമസന്നിഭൻ. 16

സർവ്വവേശ്യാംഗനാലോക_
സമാരാധ്യൻ യുവാവവൻ
വരവേ, മുകിൽ കണ്ടുള്ള
മയിൽപോലായി മങ്കമാർ. 17

പിടഞ്ഞെഴുന്നേറ്റു വേഗം
സംഭ്രമപ്രശ്രയാകുല
നൃപശേഖരനെത്താനും
തൊഴുതാൾ വിനയത്തോടെ. 18

വിലാസവിസ്മയൗത്സുക്യ-
മന്ദാക്ഷസ്മിതാസ്യയായ്
സൽക്കരിപ്പിതു കല്യാണി-
യതിഥിശ്രേഷ്ഠനെ സ്വയം. 19

വെണ്ണിലാവൊളിയെത്താനെ
വെള്ളം പുഞ്ചിരിയോടവൾ
പിന്നെപ്പുക്കയായ് മന്ദം
കടാക്ഷാർദ്ധാവലോകിനി 20

“ധന്യ ഞാനിന്നു നൃമതേ,
തപസ്വ്യാഗമനത്തിനാൽ;
ദേവശ്യാമാശിതോച്ഛിഷ്ട-
മായിത്തീർന്നെന്റെ കുടി. 21

സിന്ദൂരതാരനിൽക്കണേ-
വിധാതാവമൃതാൻ വിളി
നടരാജൻ ഭവാൻ ശ്രീമാൻ
നിന്നെ പുരുഷോത്തമൻ. 22

നിൻറെ ചേവടി കൂപ്പനായ്
കാത്തുനില്ക്കുന്നു സർവ്വദാ
സർവ്വസൌഭാഗ്യസമ്പന്ന-
മാരാം വാരവരാംഗിമാർ. 23

അല്പപുണ്യകളാമയോർക്ക്
ലഭ്യമല്ലാത്ത സംഗമം
ഇന്നു കൈവന്ന ഭാഗ്യത്താ-
ലിപ്പാരിൽ ധന്യധന്യ ഞാൻ.'' 24

സ്തുതിവാക്കുകളിവണ്ണ-
മോതിനില്ക്കുന്ന മങ്കയെ
പ്രേമപ്രഹർഷനായവൻ
നോക്കിനാൻ സുന്ദരശേഖരൻ. 25

ആ വീക്ഷണസുധാരസം
മേനിയിൽ പ്രവഹിക്കവേ
ആലിംഗനസുഖം തന്നാ-
യാമോദിതയായില്ലിത. 26

രോമാഞ്ചകവചം പൂണ്ടു
നില്ക്കും തരുണിയോടവൻ
സസ്നേഹമോതിനാൻ ചാടു-
വചനം നടപുംഗവൻ: 27

"സൽപ്രേമവർഷിയാം നിന്റെ
വാക്കാൽ ഞാൻ പ്രീതനായ് പ്രിയേ!
രൂപമാധുരിയാൽപ്പോലെ
മൊഴിയാലുമനന്യ നീ. 28

വർദ്ധിക്കണേ ശുഭേ, നിന്റെ
കീർത്തിയീ നാട്ടിലൊക്കെയും;
തൽപ്പുഷ്പസായകം നീയാ-
ണംഗജന്മാവിനോദമേ! 29

ധാരിണി നീ ലോകചിത്ത-
ഹാരിണീ രൂപഭംഗിയാൽ;
വാരണീയ മനോമോഹ-
കാരിണീ ഭാരതീ തവ. 30

സുചരിതൈശ്വര്യസമ്പന്നം
പ്രണയം നിന്നിലുണ്ടു മേ;
ധന്യ, സഫലമാകട്ടെ
നിന്നാഗ്രഹസമ്പത്തിനാൽ. 31

ഇതിലും മീതെയായുണ്ടി-
ന്നൊരു കാര്യമുരയ്ക്കുവാൻ;
വഴിപോൽ കേട്ടു നീ വേണ-
പടിയാൻ തീർച്ചയാക്കണം. 32

ബാഹ്യകാമുകസംഗത്തി-
ലീവിധം ജീവിതം വൃഥാ
നഷ്ടപ്പെടുത്തുന്നു, കഷ്ട-
മെന്തിനായ് മന്ദഗാമിനി! 83

ശ്രീമാന്മാർ ധനത്താൽത്താൻ
മന്ദ ചേതനാ ഭൂമിയിൽ
നിന്റെ താരുണ്യസമ്പത്തു
വ്യയംചെയ്യുന്നു നിശ്ചയം. 84

നിന്റെ നിസ്തുലലാവണ്യ-
വിഭവോചിതമാംവിധം
ധനമാർജ്ജിക്കുവാൻ തക്ക
കാലമാണിതു, ബാലികേ. 85

രാത്രിസൽക്കാരവാണിജ്യം-
കൊണ്ടുണ്ടാം ധനമെത്രയോ!
സിനിമാലോകസമ്രാജ്ഞി-
യായാലുണ്ടാവതെത്രയോ! 86

മാസിതൻ ജീവിതം രൂപ-
സൌന്ദര്യങ്ങൾക്ക നാടകമാം;
സിനിമാവൃത്തിയാൽ ബാലേ,
വർദ്ധിക്കുമവ നിർണ്ണയം. 87

ലോകരെല്ലാ പതം കണ്ടു
കൊണ്ടാടേണ്ടുന്ന ചാരുത,
ഭാവിന്നു ശോഭനർപോൽ, മൂഢ-
കാമുകന്മാർ ഉഴിഞ്ഞുമോ? 38

പൂക്കളുടെ വൈഭവ-
സൌന്ദര്യം പത്രസഞ്ചയം;
നിൻചിത്രം ലാലസിക്കട്ടെ
മാസികാവലിയിൽപ്പരം. 39

നാട്ടിലെല്ലാം പരക്കട്ടെ,
നിന്റെ സാരസ്യസൌരഭം;
സിനമാതാരമായ്ത്തീർന്നാ-
ലുണ്ടാം ഭാഗ്യങ്ങളെണ്ണുവാൻ? 40

അതിനാൽ മധുരസ്മേര-
വദനേ, മടി വിട്ടു നീ
യോജിക്ക നമ്മൊടീ നല്ല
ചിത്രനിർമ്മാണജോലിയിൽ.” 41

നൃശംസരൊന്നിവണ്ണം
ചൊന്ന വാക്കുകൾ കേട്ടവൾ
സകമ്പസ്മേരസമ്പന്ന-
വപുസ്സായ് വിലസീടിനാൾ. 42

പിന്നെ മന്ദാക്ഷമധുരം
പറഞ്ഞു പികവാണിയാൾ:
"അനുഗ്രഹീതയായിട്ടാസി
നിൻെറ നന്മൊഴിയാൽ, പ്രഭോ! 43

നല്ല കാലത്തിലുണ്ടാകും
കല്യാണങ്ങളടിക്കടി;
അല്ലെങ്കിലീവിധം ഭാഗ്യ-
മെല്ലാമെങ്ങനെ ചേർന്നിടും? 44

ഭവദ്ദർശനമേ ഭാഗ്യം;
നീ കാമിപ്പതു ധന്യത;
അതിലുംമീതെയാണിന്നീ-
ശ്ശുവാൻ ചെയ്യുമനുഗ്രഹം! 45

പുത്രപ്രീതിയെയൊന്നിനെ
സമപ്പിച്ചിട്ടത്ര യൌവനം
അധികം നിലനില്ക്കില്ലെ-
ന്നറിയാത്തവളല്ലിവൾ. 46

അല്പകാലംമാത്രമുള്ള
താരുണ്യത്തിൽധനാർജ്ജനം
മുഖ്യംതന്നെയെന്നും ഞാ-
നറിയുന്നു, മഹാമതേ! 47

വൃദ്ധന്മാർ വിത്തമത്തന്മാർ
ക്രീഡചെയ്യുമൊരേവിധം
പുണർന്നമിനായിക്കന്നോ
രാഗത്താലെന്തുതാൻ സുഖം? 48

രൂപസാരസ്യസമ്പന്ന-
മാരാം ബാലികമാർ പരം
എത്രയൊന്നിലാണ നാകത്തെ
വിട്ടിപ്പുറം കൊതിക്കൊൾവതും; 49

ഗാർഹസ്ഥ്യം, ഭർതൃശുശ്രൂഷ,
മാന്യം മാതൃപദം ശുഭം
ഇവ കൈവിട്ട വാണിരിപ്പ-
ത്തെന്തു താരകന്യകമാർ; 50

എത്രയൊന്നിലാശയാലെന്നും
ദീർഘനിശ്വാസഖിന്നരായ്
കേഴുന്ന സ്വപ്നമോഹങ്ങൾ
ഉള്ളിലും റാണിമാർകളും; 51

എത്രയൊന്നാൽ ധനമാർജ്ജിപ്പാൻ
മാർഗ്ഗമായ് തങ്കമാക്കുമോ;
അച്ചലച്ചിത്രനിർമ്മാണ-
മാർക്കാണിഷ്ടപ്പെടാത്തതും? 52

ഇന്നതൊട്ടു ഭവാൻ സഖാവിതു
കാന്തൻ, പ്രാണാധികപ്രിയൻ;
അനന്യചിത്തയായ് ഞാ-
നുസ്സേവിക്കാം ഞാനനാരതം.[17] 68

രണ്ടാം സർഗ്ഗം

രുചിരയെന്ന ചലച്ചിത്ര-
നടിയായ്. കീർത്തിപ്പെറ്റവൾ
നവ്യരൂപാന്തരപ്രാപ്ത
ശോഭിച്ചിതു സുലോചന. 1

ആടിയും പാടിയും മേഘ-
മോടി കാട്ടിയുമങ്ങനെ
കേടകന്നവൾ വിഖ്യാതി
നേടി ചിത്രങ്ങളിൽപ്പരം. 2

ശൃംഗാരം സേവിപ്പിച്ചതി-
ട്ടുടതക്കിനായികവാൻ
അവൾക്കു കിടയില്ലെന്ന
വാഴ്ത്തി സാമാജമൊരാം ജനം. 3

കടക്കണ്ണിൻ വിലാസത്താൽ,
മനം കക്കുന്ന കൊഞ്ചലാൽ,
പിന്നന്നനാവൃതമാം മേനി-
കൊണ്ടു കാട്ടുന്ന ചേഷ്ടയാൽ, 4

ആർദ്രാംശുകസംലക്ഷ്യ-
മേദോവയവഭംഗിയാൽ,
പാല്പുഞ്ചിരിപ്പൊലിമയാൽ,
തേനൊലിയുന്ന വാക്കിനാൽ, 5

സിനിമാലോകസമ്രാജ്ഞി
യെന്ന പേരചിരാലവൾ
സമാർജ്ജിച്ചിതതെട്ടിൽ
ധനവും വന്നുകേറിനി. 6

രാജോചിതമഹാഹർമ്മ്യ-
മൊന്നിൽ ഭൃത്യഗണത്തോടും
സമൃദ്ധോപകരണത്തൊടെ
തന്വി വാസം തുടങ്ങിനാൾ. 7

അതിലെ ശ്രേഷ്ഠമായുള്ള
ഗൃഹോപകരണങ്ങളോ,
സമ്പൽസമൃദ്ധിപോൽ, ശില്പ-
ഭംഗിയും കാട്ടിടുന്നതാം. 8

ചീനാംബരവിതാനങ്ങ-
ളുന്നാലം രത്നകംബളും
അച്ഛസ്ഫടികസാമഗ്രി-
കൊണ്ടെഴും ഭാജനങ്ങളും 9

ശീതതാപങ്ങളേശമില്ലാതെ
നിത്യം സുഖദമായിടും
ഗൃഹാന്തർഭാഗശോഭിക-
വിഭവത്തെജ്ജയിപ്പതാം. 10

അഗ്ഗേഹത്തിപ്പുറത്തുണ്ട്,
പാരം കാന്തികലർന്നതായ്
നാനാകുസുമസമ്പന്ന-
മായൊരുദ്യാനവാടിക. 11

ക്രീഡാതടാകമന്യൂന-
ശോഭി ചേർന്നുള്ള മണ്ഡപം,
യന്ത്രധാരകളീവണ്ണ-
മാരാമം ചിത്രമോഹനം. 12

കലാംശനാട്യ ശോഭന
ചാതുര്യക്കളോടവർ
സ്വജനപ്രീതിയെ നേടി-
യങ്ങു വാണാൾ സുലോചന. 13

സല്ക്കാവ്യനിർമ്മാതാർതൻ
സമാജങ്ങളിലും ക്രമാൽ
അവൾ തന്റെ നിലയ്ക്കൊത്ത-
പോലെ ചെയ്യാൾ പരിശ്രമം. 14

കൈയയച്ചവളോരോരോ
ധർമ്മങ്ങൾക്കേകിനാൾ ധനം
സമുദായസമുദ്ധാര-
സേവനത്തിൽസ്സുലോചന. 15

അവൾതൻ ഖ്യാതി പത്രങ്ങൾ
വളർത്തിപ്പോറ്റി നിത്യവും;
'സരിജ്ഞാതകലസ്ത്രീ, സ-
ച്ചരിത'യെന്നോതിനാർ ജനം. 16

തൽപ്പൂർവ്വചരിതം പിന്നെ
പത്രലേഖകനൊരാൾ
എഴുതിക്കണ്ടു ചേതനാ
ചിത്രസാമഗ്രിയോടഹോ! 17

“ഒരു ജന്മികുലത്തിങ്കൽ-
ജ്ജനിച്ചോളാണുപോലവൾ;
കലാവൃത്തിയിലൌത്സുക്യം-
കൊണ്ടുതാൻ നടിയായതാം. 18

ആഭിജാത്യം, ധനം, വിദ്യ-
യിവകൊണ്ടാഢ്യയാകയാൽ
ഇവളെത്തീണ്ടിയിട്ടില്ല
ധനാശാമാലിന്യം. 19

കലാജീവികളിൽക്കാണും
കാപട്യപ്രണയാദികൾ
ചേറുമീത്തൊഴിലിൽ കാണ്മീ-
ലിവളോ നൃത്തലക്ഷ്മിയാം.” 20

പലതിമ്മട്ട പത്രങ്ങൾ
പതിവായ് ചെയ്ത കീർത്തനം
ക്രമേണ വിസ്മരിപ്പിച്ചു
തൽപൂർവ്വചരിതത്തിനെ. 21

ധനം പ്രക്ഷാളനം ചെയ്യു-
മത്രേ മാലിന്യമൊക്കെയും;
ധനത്താൽ വെണ്മപൂശുംപോൽ
മുന്മലിമസവൃത്തിയും! 22

കോഴ നല്കിക്കരിപ്പിച്ചു
പത്രലേഖനസഞ്ചയം
മാനവും സ്ഥാനവും നല്കീ-
യവൾക്കാ രാജധാനിയിൽ. 23

വണ്ണിന്നാഴപലസ്യമം പൂണ്ടും
വിഷവൃക്ഷകണക്കിനെ,
വെണ്മതാൻ വെളിയിൽക്കാട്ടി
വാണാളേവം സുലോചന. 24

അപമാനൻ വായുവേഗത്തി-
ലോട്ടം വാഹനമെന്നമേ
സന്ധ്യയ്ക്കു കാണാം വാതാശി-
തീരത്തിൽ ചെന്നനില്പതായ്. 25

സന്ധ്യാനിലചരിഷ്ണംശ-
മേല്പ്പാനൊത്തും മഹാജനം
കണ്ടു കൊണ്ടാടിനാർ ഷ്യാത-
യാമാ നടന്നാണിതെ. 26

ശരൽക്കാലാംബുദോത്സംഗ-
സംഗിയാം ചന്ദ്രലേഖപോൽ,
തൻവാഹനത്തിൻ വെണ്ണുട്ട-
മെത്തയിൽ പ്പാരിവാഴുമവൾ, 27

പാല്പ്പയോധിരിത്തിനിലാവു
തുകിക്കുളിർമയൊത്തുപോൽ
ലോകം പുത്തപ്പെണ്ണന്ന
സൗന്ദര്യം പൊഴിപ്പവൾ, 28

സ്വലോചനാഭിരാമത്തി-
ലുള്ള ചെൽവുള്ള കാണ്മവാൻ
പതിവായ്ക്കൂടി പലരും
സ്ഥാനസ്ഥിതികൾ വായ്പവർ. 29

തൻസ്വാഭാവികഴിഞ്ഞെത്തും
മനം സൽക്കാരവേളയാം
ഉപചാരഗ്രഹംതന്നി-
ലുത്സവംതന്നെയാമതു്. 30

ജഡ്ജിമാർ, പണമേറുന്ന
വക്കീലന്മാർ, വണിക്പ്രഭർ
സചിവാത്മജ,രുദ്യോഗ-
മേന്മ കാട്ടുന്ന വീരരും, 31

പലരും പതിവായ് സായം-
കാലത്തണഞ്ഞിതൻ ഗൃഹേ
വന്ന നാട്യകലാലക്ഷ്മീ-
പൂജയിൽ പങ്കുകൊണ്ടുപോൽ. 32

മൂന്നാം സർഗ്ഗം

ഞാനൊരിക്കൽ വസന്തത്തിൽ-
ശാഖ പൂചാർത്തി നില്ക്കവേ,
പതിയൊത്ത വല്ലരിക
പ്രാപിച്ചു വാപിതൻ തടം. 1

ലോകത്തിൽ ഖ്യാതിയേറുന്ന
മതിരാംഗികടൽപ്പുറം
സന്ധ്യാർക്കകരസംസ്പർശം-
കൊണ്ടു ശോഭിച്ചിതാവളും. 2

തിരമാലകൾ തുള്ളിച്ചാർത്ത്
വാഴും സൈകതഭൂമിയിൽ
ബാലരൊത്തു കളിക്കുന്നു,
യാത്രികർ നോക്കിനില്ക്കവേ. 3

വിരളം ധരിക്കുന്നാ
പുഞ്ചിരിച്ചുള്ള ചേലൊത്താം
വെണ്മണൽത്തട്ടു പാരാതി-
ച്ചേലഞ്ചുന്ന കാന്തിയെ. 4

ഷ്ഠിതാവിനനുഗ്രഹമാർത്ത-
പ്പൊറിട്ടണിന്നകമായതൻ
ചരിപ്പു പ്രമദമാലോക-
മേചത്തുനാട്ടി മന്നമാർ. 5

അവിടെച്ചെപ്പുമോ, ചിപ്പു-
ന്നോക്കിനാൽ, നൻ നടപ്പിനാൽ,
ജനമദ്ധ്യത്തിലും കാമി
ജനം പൂജിപ്പു മാതരെ. 6

ഒരു നല്പുളിനസ്ഥലത്തിലു-
രുഴികാരൊത്തു നാടിയാം
മണിമുച്ചണനെവണ്ണമാറു
ചന്ദനത്തു സുലോചന. 7

വളർക്കുന്നല്ലിലശ്ശുശ്രീ-
മലർമാല്യങ്ങളും ചൂടിയാളും
അരുക്കളെല്ലിപ്പുംകാറ്റിൽ
മുഖമംഗി വളർത്തുമോളും, 8

ജ്വലൽത്താടങ്കരത്നങ്ങളും
കവിളിൽ കാന്തിയാറുമോളും,
അണിയിന്ത കങ്കണങ്ങൾകൊണ്ടു
കണ്ണിൽ കാളിമപൂട്ടിയോളും, 9

പക്വബിംബാധികശോണമാ-
മധരത്തിൽ സ്ഫുരിച്ചിട്ടും
മന്ദസ്മിതവിലാസത്താൽ
മാലോകമാകെ മയക്കുവോൻ, 10

നീലാളകസ്തബകംകൊണ്ടു
മൂടിയുള്ള കപോലങ്ങളിൽ
മുക്താദാമമണിഞ്ഞവനെ
മൃദുപാട്ടും പരത്തുവോൻ, 11

ചിത്രവർണ്ണാംബരം ചാർത്തി-
പ്പൂവൽമേനി മറയ്ക്കിലും
കാമുകാങ്ഗികളിൽക്കാമ-
കൌതുകം പാരമേറ്റുവോൻ, 12

സുശീലാചാരൻ, സുശോഭം വ-
ന്നിരിക്കുന്നിതവനേവം,
സർവ്വരാദ്ധ്യസ്വരൂപം പൂ-
ണ്ടെങ്ങു കാണാമീ സന്ധ്യയിൽ. 13

അവിടെയെവശത്തും വ-
ന്നെത്തീ വാഴുർ നരാധിപൻ,
രാജ്യശാസനം കൈയേറി-
ട്ടേറെ നാളായിടാത്തവൻ. 14

ഭോഗതൃഷ്ണയിലീ ലോക-
മാകെച്ചുററിനടക്കിലും
ദാരസംതൃപ്തനാനംഗ-
കിങ്കരത്വം വഹിപ്പവൻ. 15

റിവിയേറ, ലിഡോ, പാരി-
സ്സും ഷാങ്‌ഹായ് മുതൽക്കെഴും
പുഷ്പസായകസാമ്രാജ്യ-
രാജധാനികളൊക്കവേ, 16

ഭോഗോത്സുകവ്യൂഹമുള്ളം
ഹാനിമാറിപ്പതിപ്പതോ
നിജചൈത്യകസമ്പത്തു
പുല്ലുപോൽ ചെലവാക്കിയോൻ. 17

തിരികെ സ്വപുരം ചെന്നു
ചേരാൻ മോഹം വഴിക്കവൻ
ശരശയ്യയിൽ വന്നെത്തീ
പരിവാരസമന്വിതൻ. 18

ഓരോ കാഴ്ചകൾ കണ്ടിട്ടു
കടൽത്തീരത്തു ഭൂപതി
വന്നുചേർന്നിതു സായാഹ്ന-
ഭംഗി തെല്ലാസ്വദിക്കുവാൻ. 19

ദൃഷ്ടിപഥമന്നാകെ
പ്രഭാപൂരം നിറഞ്ഞതായ്
മതാനന്ദമാറാ നൃപൻ കണ്ടാ-
നവിടക്കാമൃഗാക്ഷിയെ. 20

നാനാജാതീയസൌന്ദര്യം
കണ്ടു കണ്ണു മടിച്ചവൻ
അവളെക്കണ്ടു കൺചിമ്മി
നിന്നുപോയ് സ്തബ്ധചിത്തനായ്. 21

“ഇവളാരിതു? ലാവണ്യ-
ക്കടൽപൊങ്ങിയ ലക്ഷ്മിയോ?
ഓമനല്ലാംഗി, സമ്പൂർണ്ണ-
ചന്ദ്രശ്രീ വഹിപ്പവൾ! 22

എന്റെയീ ലോകസഞ്ചാരം
വ്യർത്ഥമെന്നോ നിനച്ചു ഞാൻ,
സ്വർഗ്ഗമർത്ത്യപാതാളത്തിൽ
മതിപ്പുണ്ടാവില നില്പവൾ!” 23

ഇവ്വണ്ണമകതാരിങ്ക-
ലോർത്തു നിശ്ചേഷ്ടനായ് നൃപൻ
നില്ക്കുന്നു കണ്ടു തൻമന്ത്രീശൻ
തൊഴുകൈയോടിതോതിനാൻ: 24

“മാനമഴിഞ്ഞാൽ, ദുഷി-
പാരു, മാംസൾക്കവിതകൾ
തെളിഞ്ഞു കാണ്മു ഞാൻ; മോഹ-
മിളു നന്നല്ല തെല്ലുമേ. 25

രാജർഷികുലസംജാതൻ
ഇല്ലൂബാനധവരൊത്തവൻ
അവിടന്നെങ്ങ്? വാരസ്ത്രീ-
യിവളെങ്ങ്?-യോർക്കന്തരം. 26

ഇവർ വസ്തുക്കളെന്നു
പരക്കാഗ്രഹമേറുവാൻ;
അംഗശോഭനമല്ലിന്നാ
കാമിപ്പതിവരെന്നുമേ. 27

സരസാലാപചാതുര്യ-
മുണ്ടവ,ർക്കതിനെന്തതിൽ?
കൃത്രിമപ്പൂക്കൾപോലെന്നും
ഗന്ധമില്ലിവരിൽ പ്രേമം! 28

വേശ്യാപ്രണയമോർത്താകിൽ-
സ്സന്ധ്യപോൽ ക്ഷണശോഭിലം,
തിരമാലകണക്കെന്നും
ചഞ്ചലം ക്ഷണഭംഗുരം. 29

സപ്തസമുദ്രാന്തത്തിങ്കൽ
വൈശിഷ്ട്യം പരമേറുവോർ
വേശ്യമാർക്കാൾ നൃപതേ
വിരവം കപടത്തിനാൽ. 30

പ്രേമാഭിനയനൈപുണ്യം,
വാക്കിൽ നിസ്തുലചാതുരി,
മുഖമാധുര്യമിവയാൽ
വശീകരിക്കു വേശ്യമാർ. 31

സ്നേഹമില്ലാതെ കണ്ടുനാ
പ്രേമത്തിരികൊളുത്തന്നാളി
ചേർക്കില്ല ഹൃദന്തത്തിൽ
പ്രേമപൂരമൊരിക്കലും. 32

ഈക്ഷണത്തിൽപ്പുനരാവിരല്ല
നിർണ്ണയം നൃപസത്തമ;
വേശ്യാസങ്കല്പപാനത്തിൽ
രാജ്യശ്രീ ചേർന്നു നിന്നിടാ.” 33

അന്തസ്സന്ദേശമീ വാക്യം
തോഴൻ ചൊല്ലുന്ന കേട്ടിട്ടും
ഉൾത്താരിടറിയില്ലഹോ
ഭൂപൻ മായാബലത്തിനാൽ. 34

വിഷയാസക്തിയും ധർമ്മ-
ബുദ്ധിയും മത്സരിക്കയാൽ
മന്ദമാകാത്തവൻ നിന്നാൻ
ചിന്താസന്താനനിശ്ചലൻ. 85

പ്രതിമായിതനായ് സ്വപ്ന-
ഭാവത്തിൽ സചാരി നില്പതായ്
കണ്ടു തെല്ലാശ്വസിച്ചോതി
സചിവൻ വിനീതിവിധം: 86

“ഏതൊരാളായി വേർപെട്ടോ-
രവരാണി മനസ്വിനി
തപോഗമനമാത്രയോ
ദിനം ശോകമനാ പ്രഭോ. 87

‘വിരഹയാത്ര ചെയ്യുന്ന-
മെൻപ്രാണനാഥനിന്നഹോ!’
എന്ന ചിന്തയിൽ വാഴുന്നു,
രാജൻ, നിൻപ്രിയവല്ലഭ. 88

തമ്പുരാൻതൻറെ വരവേ-
ക്കാത്തങ്ങു പുരവാസികൾ
എത്ര നാളായൊരുക്കുന്നു
പട്ടണത്തെയലങ്കരിക്കയും. 89

ഇവർതന്റെ കടങ്ങളാൽ
ബദ്ധനായിട്ടു വാഴ്കിൽ
അന്തമില്ലാത്ത ദുഃഖങ്ങളാം
പ്രജകൾക്കുളവായിടും. 40

ഇതു നിഷ്പ്രയത്നമന്യ-
ദ്വീപങ്ങൾക്കാണെല്ലാം വിഷം;
കാമിപ്പതു മഹാപാപം—
പോക നാമിവിടന്നിനി.'' 41

തോഴനിവളൊരുമൊന്ന
കിരിതത്തു പറയുന്നവ
പാരമലതവികൊപ്പ-
യെഴുകിപ്പായി നിഷ്ഫലം. 42

തന്നാഗ്രഹമെതിർക്കുന്ന
മിത്രവും വൈരിയെന്നതാൻ
മോഹപൂർവമാം ചിത്ത-
മെപ്പൊണം കാട്ടിടും ദുഃഖം. 43

കാമം വളർന്ന തൻറന്ന
കാണപ്പാനായിടാത്തവൻ
ശുഭമറ്റതിടിനാപ്പു-
മിഥ്യാകല്പനവക്രനായ്: 44

“മന്ത്രിസത്തമനൊന്നുള്ള
വാക്കും നീ ചൊന്നതിത്രയും;
ഇത്യുചിതമിനിപ്പൂട്ടു-
കൊൾക നമ്മുടെ ശാസനം. 45

ഇവളെന്നപരാധത്തി-
ലവിട്ടഞ്ചമണഞ്ഞിടാൻ
യതിക്ക വേണ്ടപോലെന്നു
ചെയ്യും സാധിക്ക കാമിതം. 46

ഏതിലാശയവൾക്കെന്നാ-
ലതു ദുസ്സാധമാകിലും
സാധിപ്പു പാട്ടിലാക്കിട-
കീ വരാംഗിയെ നീ സഖേ.” 47

ഉല്ലംഘിതാജ്ഞനാമെന്നല്ല-
മാ നൃപൻ ചൊന്ന കേട്ടവൻ
വിനയശീലനാ നന്നാ
മെന്നസമ്മതമേകിനാൻ. 48

നാലാം സർഗ്ഗം

പിന്നെ, രാജാവരോധത്തിൽ,
മൃഗനേത്രി സുലോചന
വാണു, രാജാംഗനാശിഖാ-
ഭൂഷാശോഭിതപാദയായ്. 1

സുശിക്ഷിതയവർക്കുള്ള
വശീകരണശക്തിയാൽ
അചിരാൽ രാജ്ഞിയെത്തന്നെ-
ക്കവിഞ്ഞും സ്ഥിതി നേടിനാൾ. 2

സൗന്ദര്യ ചതുരാലാപ-
സാമർത്ഥ്യം, ശോഭനശീലവും,
ഇത്തരപ്പുണ്യവിഭവാൽ
ഭൂപനെപ്പാട്ടിലാക്കിനാൾ. 3

സുചരിത്ര മഹാറാണി
വല്ലഭസ്പൃഹകാതര
മത്സരിപ്പതിനാളായി-
ല്ലവളോടൊന്നുകൊണ്ടുമേ. 4

ഉൽഫുല്ലസുമസമ്പത്താൽ
ശോഭിക്കും പൂവനങ്ങളിൽ,
സ്ഫടികനിർമ്മലനീരം ചേ-
ർന്നുള്ള കേളീകുളങ്ങളിൽ, 5

ഗിരിസാനുക്കളിൽ, വൃക്ഷ-
ച്ഛായയിൽ, പുൽത്തടങ്ങളിൽ,
സ്വൈരമായ് രമിപ്പിപ്പൂം
കാന്തനാകാമകേളിയാൽ. 6

നാനാവിഭവസമ്പന്ന-
മായ രമ്യഗൃഹങ്ങളിൽ
സിദ്ധചാരാംഗനകൾ പോലീ
വധൂവരന്മാരായവർ. 7

രത്നധാരകൾ പെയ്യുന്ന
നിർഝരങ്ങളും നിരന്തരം
ജലപാതങ്ങളും ഗ്രീഷ്മതി-
ലേകുന്നീ തണുപ്പകം. 8

ശരൽജ്യോത്സ്നാസുഭഗമാം
രാത്രികാലങ്ങളിൽ സുഖാൽ
ചന്ദ്രശാലകളിൽത്തന്നെ
സുഖിച്ചാർ ഭോഗലോലുപർ. 9

കാലമെത്രയെന്നില്ലാതെ
മറ്റെല്ലാം വിസ്മരിച്ചവൻ
സ്വപ്രേമഭാജനയോടൊത്തെന്നും
സുഖിച്ചു ദിനരാത്രികൾ. 10

ഭോഗാഭോഗവിഷം കൊണ്ടു
മലിനാശയനാം നരൻ
തന്റെ കാര്യങ്ങളോർക്കില്ല;
ധർമ്മവും വിസ്മരിച്ചുപോം. 11

യുവാവു കാമി ചിത്തത്തിൽ-
ധർമ്മം വെളിവാനിടാത്തവൻ
രൂപലാവണ്യലോകത്തിൽ
കാമദാസനുമായിപ്പോം. 12

ഭാവം ചൊല്ലുന്നതേ സത്യ-
മപവാദങ്ങളും നീതിയാം;
ഭാവം തൻ ലോചനത്തി-
ലടങ്ങി രാജ്യശക്തികൾ. 13

വൃദ്ധമാതൃർ, ഭ്രാതാക്കന്മാർ,
രാജ്യക്ലേശം വഹിപ്പവർ—
ഉൾമർന്നിവകന്നു
വന്നു വാഴ്ന്നരാധിപൻ. 14

ആട്ടക്കാർ, പാട്ടുകാർ, ചൂതിൽ
പടുതയേറിയുള്ളവർ,
അലംകരിച്ചാർ നിർല്ലജ്ജം
ഉപമന്ത്രസദസ്സിനെ. 15

അനർഘരത്നഖചിതം
പൊൻകിരീടം ത്യജിച്ചവൻ
കൃത്രിമോപലസമ്പന്ന-
മൊന്നണിഞ്ഞതുപോലെയായ്. 16

ഈമട്ടലസരായ് ഭോഗ-
മൊന്നിൽ ചിത്തം ലയിപ്പവർ
ക്കുണ്ടെന്നാണ്ടു സൗഭാഗ്യ-
മുണ്ടു വാണാലും സുലോചന. 17

ജീവിതക്രമമീവണ്ണം
മാറിപ്പോയതിനൊപ്പമായ്
അവർതൻ ഗാത്രശോഭയ്ക്കു-
മുണ്ടായ്വന്നു വിപര്യയം. 18

സുഖഭോഗങ്ങളും സ്വാദു-
ഭക്ഷ്യപേയങ്ങളും പരം
മാംസപേശികൾ തന്നിക്ക
വർദ്ധിപ്പിച്ചു ക്രമത്തിനാൽ. 19

തൈവല്ലിപോലെ കൃശമായ്-
ക്കണ്ടിരുന്ന കളേബരം
അവ്യൂഢനാർകണക്കെന്നു
ഞ്ഞുവാകി ലഘുക്കളെ. 20

പാരിപ്ലവണവേഗത്താൽ
ന്നുത്തത്തിൽ കീർത്തിനാടിയായും
മേഘരാജ്ഞിക്രമത്താൽ സ-
ബരിപ്പാൻപോലുമാത്തയായ്. 21

സദ്യസാരസ്യമേതും
കാട്ടില്ലാതിപ്പു കണ്ണുകൾ
മൂലസംസ്കാരമാത്ത
ചിത്രത്തിൽപ്പോലെയായിതേ. 22

അവൾക്കന്ത്യദശാരംഭത്തി-
ലാലസ്യംവന്നത്രെ
ബാധിച്ചു ലീലയല്ലാത്ത
മോഹത്താലിന്ദ്രിയക്ഷയം. 23

ഏവം മാറ്റൊടുള്ള
കാലത്തും ഷണ്ഡാനായതിൽ
തൻസ്വീകൃതകിടയിൽ ഭൂപൻ
പരിഹാസ്യത പൂണ്ടുപോയ്. 24

രതസംതൃപ്തി നല്കാത്ത
കാന്തനിൽ പ്രീതിവിട്ടവർ
സുലോചനാ വരിച്ചാലും തൻ-
ഭൃത്യർതൻ ഭുജസംഗമം. 25

രാജഗേഹത്തിൽ വാഴ്ന്നാലും,
സർവ്വഭോഗം ഭുജിക്കിലും,
ഭോഗലാലസരാർക്കെന്നോ
മനമസ്ഥാലിചഷ്ടകൾ! 26

കണ്ടിതന്നൊരുനാളും ഭൂപൻ
തന്നർദ്ധാസനമാളി
ജാരസംഗതയായ് രാജ
ലീലാചേഷ്ടവും വാഞ്ഛതായ്. 27

നില്പുകൾ, രാജതല്പത്തിൽ
ഭൃത്യാലിംഗനതുഷ്ടയായ്
തൻകാന്ത വാഞ്ഛതകളെ
നടത്തീ ധരണീപതി. 28

മഞ്ജീപതിബലത്താൽ തൻ-
ചിത്തം മലിനമാകിലും
നിസർഗ്ഗസിദ്ധം രാജന്യ-
സൌജന്യം തെല്ലുണർന്നവൻ, 29

തൻപൂർവ്വികർ സമാർജ്ജിച്ച
പ്രതാപം മങ്ങിനില്ക്കിലും
മാനമംശത്തിനാൽ വീണ്ടു-
മുജ്ജ്വലിച്ചു ലസിപ്പവൻ, 80

തൻകൃപാണം വലിച്ചൂരി-
ക്കൊണ്ടു കോപാരുണേക്ഷണൻ
സംഹാരരുദ്രനെപ്പോലെ-
ച്ചെന്നു തല്പാന്തികം നൃപൻ; 81

പിടഞ്ഞെണീറ്റു, വലയിൽ-
പ്പെട്ട പെൺമൃഗമെന്നപോൽ,
നില്ക്കും നികൃഷ്ടയുടെ
തല കൊയ്യാൻ നൃപാലകൻ. 82

ഭീമം, ശോകഭയാക്രാന്ത-
യായിത്തൻകാല്ക്കൽ വീണതാം
സ്വലോചനയൊടന്നോതീ
കോപവിസ്ഖലിതാക്ഷരം: 83

“മൌനശങ്കസകല നീ രാജ-
തല്പം കളിയാക്കിയോ
പോലെപ്പൂട്ടക നീയെന്നു നാരീ-
ഹത്യ രാജന്യർ ചെയ്തിടാ. 84

ഈ ദുരധ്യാനം ദുഷിപ്പിച്ചു
പാതകത്തിനു ശിക്ഷയായ്
കാതറുത്തിട്ടു വിട്ടവൻ!
പോക നീ വേണ്ടിടത്തിനി." 85

വിധിച്ച ശിക്ഷയേല്പിപ്പാൻ
ഭൃത്യർക്കാജ്ഞകൾ വേണ്ടപോൽ
നല്കി വാഴ്ക നരാധിപൻ
വിശ്വസിച്ചില്ല നാരിയെ. 86

അഞ്ചാം സർഗ്ഗം

ക്ഷതശ്രവണനായ്, കൃപ-
വൈകല്യത്താലുഴന്നവൻ
കിടകത്തവ്യഥയാ വീണ്ടും
വന്നെത്തീ മഥിരാശിയിൽ. 1

അവിടെസ്സുന്ദരേശന്റെ
ഗ്രാമഭോജനമണ്ഡപം
യാചിച്ചു മധുരാലാപ
പൂർവ്വകാന്തന്റെ മന്ദിരം. 2

വിത്രപ്രായമായ് ബാഹുസ്ഥൂല-
മാംസളാകൃതിയായ് പരം
ശിവലിംഗമെന്ന പോലുള്ളതി
പ്രൗഢപ്പു സുന്ദരമംഗളൻ: 3

"എന്തു ഭാഗ്യമെഴുന്നോളീ
വാഴ്ത്ത്മണ്ഡലനായിക
രാജാവരോധമന്യന-
സൌന്ദര്യത്താൽ ജയിപ്പവൾ! 4

സാമ്രാജ്യലക്ഷ്മി ലാളിപ്പ
തൽപദാബ്ജങ്ങളെങ്ങനെ
സാധിക്കുമിഗ്ഗൃഹത്തിന്റെ
കർക്കശത്വം വഹിക്കുവാൻ? 5

ഇപ്പൊഴെത്തിപ്രകാരത്തിലല്ലോ
പൂർവ്വസ്മരിതമെന്നുള്ളമേ!
വാടിവാടിക്കിളിപ്പാതമെന്നു
ചൊല്ലിടപ്പുറത്തുള്ള ഭൃത്യമാർ! 6

നിൻസ്ഥിതിക്കൊത്ത സൽക്കാര-
മെങ്ങനാൽ സാധ്യമാവതാ?
സമയം നീ പൊറുത്താവു-
മിഗ്ഗൃഹത്തിന്നനർഹത! 7

എന്തുകൊണ്ടു, മരാളരാജനേ,
മൂകം മ്ലാനതയാണ്ടുപോയി?
രാജഹംസങ്ങളിൽ തിര
വിരക്തി തവ വന്നുപോയോ?” 8

കണ്ണുനീരലകളിലൂടെന്നും
നിന്നനുഭൂതികൾ കേട്ടവർ
ഉജ്ജ്വലരാഗമുകുളിയായ്
നിന്നപ്പോൾ മന്ദഗാമിനി. 9

നിരന്ന കണ്ണാടിയൊരു
ഗദ്ഗദസ്ഖലിതാക്ഷരം
ചൊന്ന ഗാനമിതിൻ മറു-
പൊല്ലാമന്ന സ്വനം പോലെ 10

ആ ഭാവപൂർത്തിയാം വാർത്ത
കേൾക്കിലും സുന്ദരശലഭൻ
മിണ്ടാതെ നില്പതായ്ക്കണ്ടു
ചൊന്നാൾ കാമിനി പിന്നെയും: 11

“അങ്ങെനിക്കവലംബം നീ-
യല്ലാതീ സ്ഥിതിയിൽ, പ്രഭോ!
കഷ്ടകാലത്തിനാൽ വീണേൻ
ദുർഭാഗ്യങ്ങളിലിപ്പടിയം. 12

ചേർന്നതല്ല, മഹാഭാഗ,
നിനക്കീ ദാസ്യഭാഷണം:
ഉല്ലാസഗതി മർദ്ദിക്ക-
ക്കാലോടോടാ മുള്ളുവഴികളിൽ? 13

നിന്റെ കാലടിയേ രക്ഷ;
നീയല്ലാതില്ല മേ തുണ;
നീ നിനപ്പാലെനിക്കെന്നും
വീണ്ടും സമ്പത്സമൃദ്ധികൾ.” 14

കഴിഞ്ഞിതിപ്പന്നമോളും മാൻ-
മിഴിയോടൊത്തു നാളവൻ
സ്വച്ഛനിരാപദസ്സുഖ-
ഭുജിപ്പാൻ സ്വനമോദനൻ: 15

“എത്ര നാരകഗർത്തത്തി-
ലേതു കൃപണനിൽനിന്നു ഞാൻ
ഇന്നു നിലനിൽ വലിച്ചൂരി-
യെത്രയാൻ പോക നീ ശോഭാൽ. 16

ഹാ, മലിനസങ്കൽപ്പിതനി
ശീലിപ്പിച്ചു മറക്കയോ?
പോനി നാഴിക മുൻപോലെ
വൈരസ്യമന്തരീലതു നീ. 17

എത്ര യത്നിച്ചു നിൻകീർത്തി
പാരിടത്തിൽ പരത്തുവാൻ!
എത്ര ചെയ്തില്ല നിൻപൂർവ്വ-
ചരിതത്തെ മറയ്ക്കുവാൻ! 18

ഗൃഹപാലനസാമഗ്രി-
യെന്തെല്ലാം തവ നല്കി ഞാൻ;
സീമന്തിനിമാരിൽ തൽ-
സ്ഥാനം നിസ്തുല്യമെന്നഹോ! 19

ഭോഗൈകസക്തനാം നാടു-
വാഴിയകൻ വിളിക്കയാൽ
പോയി, നാഥന്റെ തൊടിയിക-
ളോടും ശപാവുകണങ്ങളിന്ന. 20

ഭ്രഷ്ടവും ഭ്രഷ്ടകളൊന്നു-
മൊന്നിച്ചുള്ളിൽ നിറച്ച നീ
കാന്തതില്പ്പതഖമന്ദാര-
രൂപകാരവ്യഥത്തന്ന. 21

ഉച്ചാരലോകമോഹാന്ധ
നമ്മെ വിട്ടു ഗമിച്ചു നീ;
പുല്ലുപോൽ സന്ത്യജിച്ചല്ലോ
കലാവൃത്തി മനോഹരം. 22

സ്വാതന്ത്ര്യത്തികളൊത്തന്ന
പോകയാൽ നീ, സ്വലോചനേ,
ദർശിച്ചിതെന്നെയും ചാരു-
കലാഞ്ചിതമാക്കയും! 23

ശ്രവണം, കാരണനം, ശാസ്ത്രങ്ങളാദികം,
ഗുരുശുശ്രൂഷണയായ നീ;
ഇന്നുച്ചുച്ചിത്രലോകത്തി-
ലില്ല ഒരു സ്ഥാനമിന്നിനി." 24

സാമ്രാജ്യമിവിധം തീരെ-
പ്പിൻതള്ളപ്പെട്ട പുംശ്ചലി,
നവജീവിതമൊന്നിനെ
ഇടംതേടി വെച്ചുവിടയിൽ. 25

മുൻസ്ഥിതികളൊന്നു പഴുതാം
പ്രൗഢി കാട്ടാൻ കുതിർന്നവർ
വെളിവാകിയ നാണം
സ്വന്തം കൈകൂപ്പി മിന്നും. 26

വിടർന്നിരിക്കാർ ചേർന്ന്
സംസ്കൃതത്തിൽ നശിച്ചപ്പോൾ
സിംഹാസനത്തിൽ ചെന്നു
തൊടിവെച്ചുള്ളതാം ധനം. 27

രൂപവൈകല്യവും സ്വര-
ഭേദവും ചേർന്ന വേശ്യയിൽ
വഴിപോക്കർക്കുണ്ടായി-
ല്ലൗത്സുക്യം തെല്ലുപോലുമേ. 28

ക്രമേണ ഭക്ഷണത്തിനും
കാശില്ലാതെ പരുങ്ങിയോൾ
കാത്താളൊരുദിനം തന്റെ
മാതാവിൻ സ്വൈരജീവിതം. 29

ആരോടുമൊന്നുമോതാതെ
പിറ്റേന്നാളത്തെ വണ്ടിയിൽ
വന്നെത്തിയമ്മതൻ കാല്ക്കൽ
കേണുവീണാൾ സുലോചന. 30

മൃതയെന്നോർത്തു സുചിരം
വിലപിച്ചോരു പുത്രിയെ,
കളഞ്ഞുകിട്ടും നിധിപോ,-
ലമ്മ മാനിച്ചു സാദരം. 31

അവിടെപ്പുഗണികാഗാര-
നായികയായ് പല നാളവൾ
പിന്നെയും 'തായി'യായിട്ടു
വാണാൾ മുന്നോക്കണേക്കഷ്ടോ. 32

പ്രമുഖരെസ്സൽക്കരിച്ചുള്ള
മദ്യപാനോത്സവങ്ങളിൽ
ചിലപ്പോളവൾ ചൊല്ലാറു-
ണ്ടൻപിൽ മുൻപുള്ള വാർത്തകൾ. 8

താനതിപ്രഥിതയാം ശ്രേഷ്ഠ-
സിനിമാതാരമെന്നവൾ
ഭാവിച്ചഭിനയിച്ചതു
കാണിക്കും ലാസ്യഭംഗികൾ. 84

ചിരിച്ചു വഴിപോക്കന്മാർ
സ്സ്വയമുച്ചരിച്ചിടും:
“സത്യമിപ്പെണ്ണു മോഹിപ്പൂ
സാദ്ധ്യമല്ലാത്ത ജീവിതം.” 85

അമ്മതൻ കാലശേഷം തൽ-
സ്ഥാനം കൈയേറ്റൊരു കാമിനി
പാശ്ചാത്യലോകസംസ്കാരാഢ്യ-
യായി വാണീടിനാൾ ചിരം. 86

കേരള സാഹിത്യ
അക്കാദമി

അമൃതലഹരി

I

ചെയ്തു ഞാനഘമനേകമൈഹിക-
വ്യാപൃതിയിൽ ഭ്രമമൊന്നിച്ചു വാഴ്കയാൽ;
ശീതളാർദ്രമിഴിയാൽ ജഗൽപതേ,
പൂതമാക്കുക മദീയജീവിതം.

വിത്തവും പദവിയും കൊതിച്ചു ഞാൻ
മത്തനായ് പലതു ചെയ്തു ദുഷ്കൃതം;
ഉത്തമോത്തമ, ഭവൽകൃപാമൃതം-
മാത്രമാണിനിയൊരാശ്രയം വിഭോ!

ദുഷ്പ്രവൃത്തികളുടെ ദുർഭാരവും
പുണ്യസാധകവിധേയവൃത്തിയും
ഇപ്രകാരമഖിലം സജീവിതം
നിഷ്പ്രയോജനമതാക്കി ഞാൻ ഹരേ!

ഓർത്തതില്ല തവ പാദപങ്കജം
സ്വാത്മമാത്രസുഖഭോഗതൃഷ്ണനായ്;
ഉത്തമോ ഭവാ, പരിതാപമിയലുമൊട്ടു
ചിത്ത തിമിരം പൂർണ്ണമായെന്നറി.

ഉൽക്കൃഷ്ടശാസ്ത്രഗണമഭ്യസിച്ചു ഞാൻ
പുഷ്ടരാഗം തവ ചരിതമെന്നിയേ;
കഷ്ട ചേർന്ന ഗ്രന്ഥങ്ങൾ നിർമ്മിതമാം
ഭോഷ്കു ചെയ്തു പല മാനം നേടുവാൻ.

ആദരിച്ചു ഭവദാംശദാസർക്കുമിതൻ
ഖേദകന്മാരെ ഞാനിൽച്ചിരം;
ചോരിവായ് സുഖമാസ്വദിച്ചു ഞാൻ
ഭൂരിഭോഗസഹിതനായവൻ.

സൗഖ്യലോലുപനായിരുന്നതില്ല ഞാൻ
ദുഃഖതപ്തലോകത്തിനാശ്രയം,
മൽസേവ്യം തവ പാദസേവതാൻ
മുക്തിമാർഗ്ഗമിഹ മർത്ത്യനെന്നതാൺ.

പുറ്റിടും മദ,മസൂയ, മത്സരം,
ക്രൂര ദുർവ്വിഷയചിന്തയിൽപ്പൂരം
ആറിലധിയൊത്ത ദോഷമീവിധം
പേറി ഞാൻ മലിനമാക്കി ജീവിതം.

ഭോഗലിപ്സുതയിലെങ്കിലും നിന്റെ തൃ-
പ്പാദസംസ്മരണയിപ്പാരിടങ്കലും
ആളുമാറ്റു്, മനതാരിൽ വാച്ചെഴും
ഭേദബോധമതകറ്റുമെങ്കിലോ.

പൎവ്വതപ്പടി വളൎന്ന പാപവും
കൈവിരൽക്കൊടിയിൽ നീ വഹിപ്പവൻ
ശൎവ്വവന്ദിത, ഭവാന്നസാദ്ധ്യമോ
സൎവ്വമെന്നഘമപാകരിക്കുവാൻ?

ചേറിലാണ്ടുഴലുമെന്നെ പൊക്കുവാൻ
ക്രോഡവേഷമവതരിച്ച നീ ഹരേ!
ഏറുമേ പാതകമഹാബ്ധിയിൽ കര-
ക്കേറ്റുവാൻ ഇന്നു താമസിക്കമോ?

നക്രബാധിതനിഭേന്ദ്രനും വെറും
പക്ഷിയാകിയ ജടായുവും പുരാ
വക്രരാകിയൊരു കംസദാസിയും
ത്വൽകൃപാമൃതരസം ഭുജിച്ചുപോൽ!

മേന്മയേറ്റു തവ സൎവ്വസൽഗുണം
ഭേദമെന്നിയൊരു ജനത്തിനേകുവാൻ
ജന്മഹീനകന്യകം സദാശിവം
ചിന്മയം പകരണപ്പിടുന്നതിൽ?

ആർത്തപാപപരിതാപാഭിപങ്കലാർത്തൻ
ഭൂരി കായകളുഷിച്ചു മർത്ത്യരെ
ആർത്തവത്സല, ഇന്നില്ലില്ല വേറെ,
സാന്ത്വനാർത്ഥമപരീയമാശ്രയം.

സത്യവസ്തുവറിഞ്ഞിടാത്ത ദുർ-
ബ്ബുദ്ധിയായ ചെറുപൈതലെന്ന മാം
നിത്യമൊത്തു സകലം ക്ഷമിക്കണം
ഭക്തവത്സല, ജഗൽപിതാവു നീ.

ദീനബാന്ധവ, ദരിദ്രരായിടും
മാനവർക്കു തുണ നീയൊരാൾ വിഭോ!
ഹീനഹീനരവരും സഹായമായ്
കാണ്മവോന്ന തവ പാദപങ്കജം.

മൂന്ന ലോകവുമളന്ന നിന്നടിയും
താഴ്ന്നിടാത്ത തവ തൃപ്പദത്തിനെ
താഴ്ന്നു നിൻതലയിലേററ പുണ്യവാൻ
സാന്ദ്രഭാഗ്യനിധിയൊത്തു കാണുകിൽ.

സങ്കടക്കടലിൽ മുങ്ങിയേറുമാ-
തങ്കമോടു വലയുന്നൊരെന്നെ നീ
ശങ്കരാർച്ചിത, കരുണ്ണുണ്ണം
നിൻകടാക്ഷമയമായ നോക്കയാൽ.

ജനനാ പെട്ടകവിട്ടുനാൽത്തുടലോ-
ടെന്തിനായിവയിത്തന്നതാകിലും,
കനംപനാതെ, തെളിഞ്ഞിടേണമേ
നിന്നുമേറു പൊഴിയും നിലാവിനാൽ.

ആശയില്ലിവിടെ തെല്ലുമേ ക്ഷ-
ക്ലേശബാധനമൃത്തുകാണുവാൻ
കേൾപ്പിതേനു, ഭവൽപദാംബുജം
പേശലം മനസി കാണുകിൽ മതി.

തെല്ലുമില്ല കൊതി മുക്തിയിങ്കലും
ശല്യമെന്നു കരുതുന്നു നാകവും;
അപ്രമേയ, നരനാകിൽ മാതൃകേ
തൽപദാബ്ജമതിൽ വെച്ചിടാതിരിക്കിൽ.

മർത്ത്യജന്മമതിലും പകാരിയെ-
ന്നോർത്തു ചൊല്ലുവതു തെല്ലു പിഴയും,
ഓർത്തിടാതെ, ഭവൽപ്രസാദമേ
വാഴ്ത്തുവാൻ സദാ ചേർന്നിരിക്കവേ.

എത്രയെങ്കിലിവൻ ശോകജീവിതം
പാത്രമാവതാം, മുദാ പരിപ്പിടാം,
അത്ര നിന്റെ തിരുനാമസംകഥാ
ചിത്രമാകിലക്കിൽ ഞാൻ ജനിക്കുകിൽ.

ഹീനജാതിയിലൊരാൾ പിറക്കിലും
മാനമെന്ത കരുതാതിവൻ ഹരേ!
ദീനരക്ഷക, ഭവത്പദത്തിലാ-
ലീനചിത്തമൊടു ഞാൻ ജനിക്കുകിൽ.

II

കണ്ടിടട്ടെ വിശദം ഹൃദന്തമേ,
കൊണ്ടൽവർണ്ണ, ഭവദേകസുന്ദരം
പണ്ടഹോ വ്രജവധൂകൾ കണ്ണിനാൽ
കണ്ട നിന്റെ മഹിതം കളേബരം.

ഉൾത്തടം നവസുധാഭിഷേചനാൽ
നിത്യശീതളത പൂണ്ടിടുംപടി
സത്യരൂപ, ഹരി, നിർമ്മലാസ്യം
മൂർത്തി, മാധവ, തെളിഞ്ഞുകാണണം.

കേവലം പശുപബാലനായ് ഭവാൻ
ഗോകുലത്തിനലങ്കരിക്കുമ
ഭാവനാമധുരമായിടുന്ന നിൻ-
രൂപമെൻഹൃദി തെളിഞ്ഞുകാണണം.

ഉരിതാപചിതം സ്ഫുരൽപ്രഭാ-
പൂരിതാഖിലദിഗന്തരാന്തരം
പീലിവെച്ചതിമനോഹരം ഭവ-
മൌലിഭൂഷണമഹോ മഹത്തമം.

ബാലചന്ദ്രവിശദോജ്ജ്വലാഭമാം
ഫാലദേശമകളങ്കസുന്ദരം
ലോലനീലചികുരാവൃതം ശുഭ-
ശ്രീലപുണ്യസുഭഗം ജഗൽപ്രഭോ.

ഭക്തരക്ഷണവിധാനദക്ഷമായ്,
ഭവമോചനകലാവിദഗ്ദ്ധമായ്,
ചിൽകൃപാലഹരി * ചേർന്നിണങ്ങിടും
ത്വൽകടാക്ഷയുഗളത്തിനാശ്രയം.

ഉന്നിദ്ര പദ്മാഭചിത്രവും
കണ്ണിണക്കൊത്തിരുത്തവും സ്വയത്
കനകപോലെ ചിപ്പിയും പിടിത്തുമ-
ക്കന്നു മൂന്നലകിലും ചിട്ടകളും.

ചിന്നിടുന്ന മണികങ്കണാഭയാൽ
ചന്തമേറിയൊരു ഗണ്ഡഭിത്തിനം
കുന്തളാവലിയിലുൾപ്പുളകിതം
ഹന്ത! നിൻകവിളിണയെത്ര മോഹനം!

മേചകാഭമായ്, ചാരുമൽസ്മിതാംഗകം,
ചേരി ഇരുപുറംപാൽ തേനാഹരം.
സാരമാം മുരളി ചേർത്തണച്ചു, സു-
സ്ഫുരിതാമൃതധരിത്രിമണ്ഡലം.

---

* ശൃംഗചന്ദ്രനാകുന്ന് ഗോവൎദ്ധനത്തിൽക്കുന്ന പ്രസിദ്ധി.

താളമൊത്തു സുഷിരങ്ങളിൽ ക്രമാൽ
ക്കളിയൊച്ച നിനദം ലസിപ്പിടും
കോമളാംഗുലികൾ ചായവല്ലവ-
ന്നോമലേശമ വിജയിപ്പിടുന്നിവ.

വേണുഗാനസുധയാൽ ശ്രോത്രിയിൽ-
ത്താണകേഴമയിലെക്കടക്കുവാൻ
പ്രാണനായക, ഇനിത്തൊ നല്ലുഴൽ-
കൊണ്ടു, വാർത്തളിരണച്ചു നില്ലയും.

ഗോപികാജനസമൂഹചിത്തമാം
വാപിയിൽത്തിരകൾ തുല്യമായി നീ
ദീപനാഭയം, കനിഞ്ഞു ദിവ്യമാം
ഗാനമെന്നതു പൊഴിപ്പതും ഹരേ!

ഭാസമാനനിരോധചന്ദ്രാംശുശീതളം
പ്രേമവല്ലി മധുരസ്മിതാളിയും
കോമളം ഭഗവംഘ്രി, പുഞ്ചിരി-
ത്തുമ്മലാലധികമെന്തു ചേർന്നതാൻ.

കൊണ്ടൽവർണ്ണ, മലർമങ്ക കൈകളാൽ
കണ്ടു കെട്ടിയതിയന്നതാൻ സ്വയം,
കണ്ഠവീർപ്പിടർകാതി മേചണ്ട് നിൻ-
കണ്ണുമേനി ചിതറിപ്പിടായതോ?

നിത്യദീപിക, തമോധിവാസമാം
ചിത്രഗോപുരനന്തിനന്ദരംപോൽ
നിസ്തുലാഭയിൽ വിളങ്ങിടുന്ന നൽ-
കൌസ്തുഭം വിവിധവർണ്ണഭാസുരം.

ഭക്തവത്സലത കാട്ടുവാനെഴും
ലക്ഷണം, പരമചിൽക്കൃപാങ്കുരം,
മുഖ്യമാം മറവു ചിന്നിടും മഹാ-
ദിവ്യയാൽ അചിരമായ മാറിടം

ധന്യനൂതനനിധാനമായിടും
വന്യമാല വഴിപോലെ ചാർത്തിയും,
ചന്ദനാദിസുരഭിപദാർത്ഥങ്ങളാ-
ലിന്ദിരാരമണ, ഭംഗിയാർന്നിയും

അബ്ജനാഭ്യുപരി കലർന്ന, വിസ്തൃതം
കഞ്ജനാള, മണിഹാരശോഭിതം,
മഞ്ജുമാംസളി മതൻ പരാർദ്ധ്യമാം
കമ്രമായി വിലസുന്ന കണ്ഠമിടം

ഉജ്ജ്വലിന്നഖിലലോകരും സുഖാൽ-
കൊള്ളുമാ വരദഹസ്തമാർന്നനം
പുണ്യമാഗി വിളങ്ങുന്ന കൃപമാം
ധന്യനാകിഗ്ഗുണാപഹാരമം.

മേളമാമ പൊഴിയുന്ന കാഞ്ചി, നൽ-
പ്പീതചേലമനവദ്യസുന്ദരം;
നീലലോചന, ഭവാകരങ്ങളാൽ
ലാളിതം ലളിതശുദ്ധമേചകം.

ശങ്കരപ്രമുഖരാമമർത്ത്യർതൻ
പൊൻകിരീടമണികാന്തിയാലഹോ
പങ്കജാക്ഷ, ബഹുധാ ചമൽകൃതം
നിൻകഴൽത്തളിരനന്തപാവനം.

നന്ദഗോപഭവനാങ്കണത്തിനെ-
ധന്യമാക്കിയൊരു പിഞ്ചുതൃപ്പദം
പൊന്നുകിങ്ങിണിയണിഞ്ഞു ഗോകുലംതൻ
പിന്നിലോടുമൊരു കൗതുകാംബുജം.

അംബുജം, കലിശ,മങ്കുശം, ധ്വജം,
കംബു, ചക്രമതിരമ്യലക്ഷണം
അംബുജാക്ഷ,യിവയാൽ സുശോഭിതം
നിൻപദാന്തമതുസമ്പദാസ്പദം.

മാനമാനമുടലീവിധം ഹരേ!
വേഷഭൂഷകളണിഞ്ഞു നിത്യവും
വാസുദേവ, തെളിയട്ടെ വാസനാ-
ധൂസരം ഹൃദയദർപ്പണത്തിൽ മമ.

മട്ടു പൊഴി വലതംഘ്രി നില്പുമാ
മട്ടു കാണണമെനിക്ക മാധവ!
സ്പഷ്ടമാധുരിയില്പതിട്ടൊരാ
ശ്രേഷ്ഠമാം മുരളി കാണണം ഹരേ!

കാലിതന്റെ പിറകെ കരങ്ങളിൽ-
ക്കോലുമേന്തി വിഹരിച്ച മൽപ്രഭോ!
കോലുമയ്മ്പിനൊടു കാണണം ഭവൽ-
ക്കോലമങ്ങനെ മനസ്സിലെപ്പൊഴും.

രാധ തൻ വദനമായ താമര-
പ്പൂ തിരഞ്ഞു വിലസും വിലോചനം
ശീതളാർദ്രമടിയന്നു കാണണം
സാദരം മനസി നിത്യമോഹനം.

ഇന്ദിരാനയനഷട്പദാവൃതം
സുന്ദരം ശശിശിരോവതംസിതം
ഇന്ദുനീലസുഭഗം ഭവൽകൃപാ-
മന്ദിരം വദനമൊന്നു കാണണം.

കമ്രകന്ധരമകന്ന ശോശുഭം
ശമ്രകവതിന്നൊരൗഷധം
നിമ്മികാര, തവ നാമമൊന്നതെ-
നമ്മിയിൽ സകലനമ്രതം മതം.

കൃഷ്ണ! മാധവ! രമാപതേ! ഹരേ!
വൃഷ്ണിനായക! മുകുന്ദ! കേശവ!
ജിഷ്ണുസേവിത! പരാൽപര! പ്രഭോ!
തൃഷ്ണയാറിയരുളേണമേ ശിവം!

ചൊല്ലീടട്ടെ ഭവൽപ്രശസ്തി രസനാ-
ഗ്രം മേ സദാ സാദരം;
മല്ലാരേ, തവ ശ്രീപദാംഗി വിമലം
കാണട്ടെ കണ്ണുരണ്ടും;
ഉല്ലാസത്തോടു മാനസം മമ ലയി-
ച്ചീടട്ടെ നിൻ ചിന്തയിൽ;-
കല്യാണപ്രദ, നിൻകൃപാർദ്രമിഴിയാ-
ലെന്നും കുളിക്കട്ടെ ഞാൻ.

പാപം ചെയ്തതു നിൻകടാക്ഷമഴയാൽ
തീരട്ടെ മേ സർവ്വവും;
കോപം മത്സരമീർഷ്യയെന്നിവയെനി-
ക്കുണ്ടായിടാതാക മേൽ;
സ്വാപത്തിങ്കലുമീശ, നിന്റെ ചരണം
പ്രത്യക്ഷമാകട്ടെ മേ;
ശ്രീപത്മാധവ, നീയൊഴിഞ്ഞു ശരണം
മറ്റാരെനിക്കച്യുത?

2 വൈരികളുടെ ആക്രമണം *

ഞെട്ടറ്റം പൊടികൊണ്ടു മിക്കകടൽ മറ-
ഞ്ഞൊടുവാനതും ഗ്ലാനമായ്;
പൊട്ടീ മിന്നൽ വിതിർത്തൻ ചെവികളും
ഘോരാട്ടഹാസങ്ങളാൽ;
മുട്ടീ മാറ്റുമഹോ ജനത്തിനു, പെരും-
വെള്ളം കണക്കെപ്പാ-
പ്പെട്ടാ വൻപട നാട്ടിൽ പാട്ടുമിയലാ-
തെങ്ങും പരന്നീടവേ.

കൊടിയ പടഹത്തിന്നാർഘോഷം,
വെടി പൊടിപ്പൂരമിടത്തിക്കൽ ഘോരം,
പൊടി, പലവിധമുള്ള വേഷ—മേവം
പടയിൽ കണ്ടിതിന്നാളുമുത്സവം കണ്ടേകെ.

* ഒഥെല്ലോനായികയിൽനിന്ന്

കടൽക്കാക്ക പറന്നുയരുന്നൊരാ
വെടികളുമിടിവെട്ടിയൊച്ചയും
അടവിപോലെ ഭുജങ്ങൾ നിറഞ്ഞമാ-
പ്പട നടന്നുതുടങ്ങി ഭയങ്കരം.

ഗദ്യം

താമസംകൂടാതെ ആ പുഷ്പവാഹിനി കേരളത്തിന്റെ അതിർത്തിയായ താമ്രപർണ്ണീതീരത്തേയും ചിത്രമാന സഹ്യാചലത്തെയും പ്രാപിച്ചു.

എണ്ണാമസംഖ്യമുന്നതശൃംഗങ്ങ-
ളുപ്പാർക്കൊണ്ടും പിൻപിലായ്
ചേണാർന്നോരരുവികളും മലയജ-
മാറായ നികുഞ്ജവും
ശോണാംബോധരചാരുവായുമിവ ചേ-
ർന്നന്ത്യാർ മയങ്ങീടുമാ-
റേണപ്പെൺമിഴിയായ സഹ്യനൃപനെ
പ്രാപിച്ചിതന്നാൾ സ്വയം.

മധുമലർനിരയിൽത്താൻ ഭൃംഗവൃന്ദം കണ്ണാക-
ന്നാളികളിണബിംബം കൈതമായ് കണ്ടിതോരോ;
അരികിലവിടെ നില്ക്കും സേവകന്മാർമുഖംപോൽ-
ഗ്ഗൃഹസേവിജനങ്ങൾമാറാം വാടിയുൾത്താപമോടെ.

അമ്പിൽശ്ശീകരശീതശാലി മലയ-
ത്തെത്തെന്നൽ സൌരഭ്യമാം
സമ്പത്താകെ വഹിച്ചു ചന്ദനമര-
ത്തോപ്പിൽക്കളിപ്പാനതാൽ
ജംഭദ്വേഷിയൊടൊത്തൊരാ യവനഭൂ-
പാലന്റെ കന്യകയായ്
മുൻപിൽച്ചെന്നു നമിച്ചു; പോരിൽ വിജിത-
നാരായ രാജാക്കൾപോൽ.

അടുത്ത ദിവസം നൃപൻ വിനയപൂർവ്വമുള്ളാവൃത-
നടിത്തളിർ പണിഞ്ഞു തൻ വിജയവൃത്തി ചെയ്യോരവൻ
പടത്തലവരെ ക്ഷണിച്ചതിഗഭീരമാമാജ്ഞയുൽ-
കടസ്വരമൊടൊച്ചു തന്നാശയം വെളിക്കാക്കിനാൻ:

“അണഞ്ഞു ജനാധിപരേ, പിതൈ നാമതിത്തിസ്ഥലം;
പരന്നരികിലുണ്ടിതാ, മഹിതകുരുക്ഷേത്രതലം:
മഹാഗ്ന്രവതംശപാതകപരമ്പരാലാളിതം
മഹാകലയമക്ഷിതം വിളമ്പുന്ന പുരാതനം.

ജയാപജയമെന്നതിനാകെ വസ്തു; സദ്വംശജൻ
വിധിച്ചപടിതാൻ നമുക്കു കരബലത്തിനൊന്നാവതാം
പടച്ചുവരിതിൽ ഇന്നുപ്പുതിയ നാം പണിതീടണം
പരമ്പരി കനാനിലെപ്പൂരിപ പിതൃവൃന്ദങ്ങളാൽ.

എതിർത്തുവരുന്നോരൊടേറ്റേറ്റിടുന്നതിന്നെല്ലുമേ
കുലുങ്ങുകയില്ല, ധീരതയുമെന്റെ വൈരോളവും;
തിരസ്കൃതലകവെന്നതാം തന്നുദിക്കയമാഗ്നത്യവും
തങ്ങളിലറിയാത്തതാരിവിടെയിന്നു വീരാഗ്ര്യരേ?

പറഞ്ഞിടുവതൊന്നതാൻ: പൊരുതിടുന്നതീ നാം തിരു-
ക്ഷിതീശരൊടുമാത്രമാ,ണിവരൊ വൈരമില്ലാരിലും;
നിരായുധർ ശിശുക്കൾ ഗോദ്വിജജനങ്ങളും സ്ത്രീകളും,
മറക്കരുതു, രക്ഷ്യരാണവനിപാലരെല്ലായ്പ്പൊഴും.

എതിർക്ക, വിജയത്തെ നേടുക, മുടിക്ക മാറ്റാരെ, നാ-
ട്ടടക്ക, ധനസഞ്ചയം തിരുവിൽനിന്നു കയ്യേൽക്കുക,
എടുത്ത പടമിന്നു പിൻതിരികയെന്നതാകാതെ പോ-
രടിക്ക—ജഗദീശ്വരൻ വിളയിണപ്പിടട്ടെ സദാ!"

ഗദ്യം

ഇങ്ങനെ സംഗീതിക്കുന്ന പ്രസംഗംവഴിയായി തന്റെ സേനാജനങ്ങൾക്ക് ഉത്സാഹം വളർത്തിയിട്ടു മലയാദ്രിഭാഗത്തെ കടന്നു കേരളക്കരയിലേക്കു ഹൈദർ പ്രവേശിച്ചു. അപ്പോൾ,

ഹരഹര! ശിവശിവ! ഭൂപൻ കണ്ടതോ
ധരയുടെ മഹിമ പുകഴ്ത്തിടാമോ?

മലർമകൾതന്നുടെ ലാസ്യത്തിനാല-
മഴകൊടു തീർത്തൊരു രംഗംപോലെ,

അമരാവതിയുടെ നൽപ്രതിബിംബം
ക്ഷിതിതലത്തിൽ കാണുംപോലെ,

ഇച്ഛയിലുലകിടമിന്നണിയുന്നൊരു
പച്ചക്കല്ലുകഴുത്തിലപോലെ,

ശ്രീവത്സാംഗൻ ഭഗവാൻതന്നുടെ
മാറിലെഴും വനമാലികപോലെ,

പശ്ചിമജലനിധി പെറ്റു ചമഞ്ഞൊരു
പുത്രൻപാൽക്കടൽമാനിനിപോലെ,

സഹ്യമഹീധരമുടലിൽച്ചാർത്തിയ
മോഹനകഞ്ചുകമെന്നതുപോലെ,

സ്വസ്ഥിരമാകിയൊരിന്ദുധരസ്യക-
ളൊത്തൊരുമിച്ചു കിടപ്പതുപോലെ,

ദിവ്യമഹാമണിപ്രവരങ്ങടെ
താരാ വിളയും ക്ഷേത്രംപോലെ,

കാമികൾതന്നുടെ നേത്രങ്ങൾക്കൊരു
പാരണസാധനമെന്നതുപോലെ,

ചന്ദ്രിക ചന്ദനനീരിൽ ചാലി-
ച്ചെന്നും നന്നായ് തൂകിയപോലെ,

പാരിചിതച്ചൊരു താരഗണങ്ങൾ
കുംഭവുമായിട്ടു കൂടിയപോലെ,

കേരളദേശം നൃപനുടെ കണ്ണിൽ
ചാരുതയോടെ കാണായ്‌വന്നു.

കനകവിഭൂഷകൾ ചാർത്തിയ തരുവീ-
മണികൾകണക്കലർ ചൂടും ചെടികൾ,

ഏലക്കൊടി ചില ചുറ്റിപ്പിണയും
ചേലാം ചന്ദനവൃക്ഷസമൂഹം,

വെറ്റിലവള്ളികൾ ചുറ്റിപ്പരിചിൽ-
ച്ചുറ്റിക്കൂടും ക്രമുകങ്ങളും,

നീലിമ കലരും കദളീവനനിര,
ബാലരസാലത്തോപ്പുകളനവധി,

സരസിജമുൽപ്പലമെന്നിവ തിങ്ങി-
സ്സരസം വിലസും പൊയ്കകളനവധി,

മദകരി സിംഹം പുലിയെന്നിവയാൽ
സതതനിഷേവ്യം കാടുകളനവധി,

മധുരമനോഹരകേരളദേശം
നൃപനുടെ കണ്ണിൽ കാണായ്‌വന്നു.

നന്മയിലമൃതം പൂരിപ്പിച്ചൊരു
പൊന്മയകലശം തലയിലെടുത്തും

ഭംഗിയിൽ നില്ക്കും ഭൂതഗണംപോ-
ലെങ്ങും തെങ്ങുകൾ തിങ്ങിനിറഞ്ഞു.

കനകവിതാനം കതിരുകളിൽച്ചേ-
ർത്തനിതരമംഗി വളർത്തും നല്ലൊരു

വയലുകളും നെൽക്കൃഷികൊണ്ടു ജഗത്തിൻ
കലവറപോലൊരു മേന്മ വഹിപ്പും

പരദേശങ്ങളിൽനിന്നു ചരക്കുകൾ
നിറയെക്കേറി വരുന്നൊരു നൗകകൾ

തുറമുഖപള്ളികളിൽ പലമട്ടിൽ
പെരുമയൊടിന്നു കിടന്നും നിയതം

ഇങ്ങനെ പലവിധമോടികൾ തിങ്ങി-
പ്പൊങ്ങിയ പുകഴാൽ വെണ്മ പരത്തി

ചാരുത ചേർന്നൊരു കേരളദേശം
നേരേ സ്വപ്നമണി കണ്ടിതു കണ്ണുകൾ.

3 കൗമുദീസ്നാനം മധുവിധും *

ചേലം പട്ടുടയാട ചാർത്തിയുടലിൽ
പൂശി സുഗന്ധദ്രവ്യം;
മൈക്കയം ചെറുതാസ്വദിച്ചു മനോ-
ക്രീഡാകസാരത്തങ്കം;
സ്വൈരം തൻമുഖത്തിൽ നോക്കിയമിതാ-
നന്ദിച്ചു സ്വയം വേഷശൃം-
ഗാരങ്ങൾ — ചിടസാവ്വുണ്ടെന്നാവനോ
മാരന്റെ പാഴ്പാവയായ്!

അന്നേരം മലയാദ്രി പൊഴറോരു കുളിർ-
ത്തെന്നൽ വീശീട്ടു സുഖം
ചിന്നും വെണ്മതി പൂനിലാവു വിതറി-
പ്പൊങ്ങി നഭോവീഥിയിൽ;

* ഷെക്കർനായിക്കനിൽനിന്ന്

കന്ദർപ്പൻ നിശിതാസ്ത്രപാളി ചിലയിൽ
ചേർത്തീ ജഗന്മണ്ഡലം
വെന്നാലെപ്പാടു നടന്ന മന്മഥകൾ നടി-
ച്ചുന്നുളശപ്രാഭവാൽ!

അഥ സമയമതിക്രമിക്കവേയ-
ക്ഷമയൊടു രിപ്പുമനോജമൂർത്തികാരൻ
അവളുടെ വരവും കൊതിച്ചു ധൂർത്ത-
പ്രഭു യവനൻ പല ഗോഷ്ഠി കാട്ടി വാണു.

ഇരിക്കുമൊട്ടുക്കമപ്പണ്ടെഴീക്കം,
നടക്കലുമിംഗ്ലൂണ്ടി പെടിഞ്ഞൊരിപ്പും,
ഇടയ്ക്കു കണ്ണാടിയിൽ നോക്കുമേവം
മിടുക്ക വിട്ടാ പ്രഭു കാട്ടി ജാള്യം.

കളർമുലകൾ പുണർന്നു, ചോരിവായ്ത്തേൻ നുകർന്നു
വിവിധലളിതലീലാചാതുര്യരാൽ മെയ് തളർന്നു—
ഇതി നവരതസമ്പന്താണോപം ശ്രദ്ധചിത്തൻ
സുചിരമനുഭവിച്ചാ ഭാവനാവൈഭവത്താൽ.

ഓപ്പുലന്യകുട്ടമ്പത്തെ മന-
ന്നോനായ് ശപിച്ചീടിനാൻ;
നങ്ങുംതാൻ ചോരിയുന്ന ശീതകരനെ-
ന്നോർത്താർത്തി പൂണ്ടീടിനാൻ;

വഞ്ചിപ്പാനികിതകളും മന്ദഗതിയാ-
ലെന്നായികൊണ്ടീടിനാൻ;
തൻചൊല്ലാമ്പക്കെപ്പാർത്തു വാണു വിഷമി-
ച്ചാനവമളേഭൻ.

വിഷമാന്യനിലെ നായമനമെഴുതീടും
വിഷലിപ്തമായ ശരപങ്ക്തിയെയാരുതാൻ
വിഷമിപ്പു മൂർഖയവനാൽ വലഞ്ഞുതേ
വിഷയാത്മകർക്ക് സുഖമെങ്ങു ചേർന്നിടും?

അപ്പോഴും തദംഗജ്വാലയിൽപിടും വെളുപ്പി-
ച്ചപ്പുറത്തിലാവു പൊഴിയുന്ന നവചന്ദ്രപോലെ,
അപ്പുതരാജനൊളുഷിതയായവൻ്റെ
തല്പാന്തികത്തിലാനമിത്തിരു ചഞ്ചലാക്ഷി.

തരുണായ്ചപലാളിതകൈശികം
കനകഭൂഷകൾ പൂണ്ട കരങ്ങളും
ചലിതവസ്ത്രവിലാസമുരോജ്വലം
തരുണിതൻ വരവെന്തു മനോഹരം!

പരിമളമിളകുന്ന പുഷ്പമാല്യം
തലമുടി കെട്ടിയതിൽസ്സുചാലമണിഞ്ഞും
ഇളകുമളകപങ്ക്തി ചാരുനെറ്റി-
ത്തടമതിലൊരായ ശോഭി ചേർത്തണച്ചും

സുഖലളിതവിലാസകാന്തിയോലും
മിഴികളിലഞ്ജനമിട്ടു ശോഭ ചേർത്തും
മരതകമണി ചേർന്ന തോടയോടി-
ക്കവിളിന നിമ തെല്ലു പൂണ്ടുകൊണ്ടും

കളി വിതറിയ യൗവനത്തിനാൽ, ചെം-
ചൊടി സവിശേഷമഹോ ചുവന്നിരിപ്പും
മൃദുമന്ദഹാസവിലാസരംഗിയാലേ
സ്മിതമധുചന്ദ്രിക പൂർവ്വമേ പൊഴിപ്പും

നിറകുടമിന്നയായ കൊങ്കകളും
കനവമണി ചാർത്തിയ മുണ്ടുകൊണ്ടു മൂടി,
അടിയിലണിയുമര്‍ണ്ണരത്നകാന്തി-
പ്രചുരിമകൊണ്ടു തിളങ്ങുമാറിരിപ്പും

രസികത വിതറുന്ന ചാതുരിചാരു-
ശതതചിതം ഗതിയാൽ മനസ്സലിപ്പും
കുസുമവിശിഖവൈജയന്തിപോലാ
യുവതിയണഞ്ഞിതു തസ്യ സന്നിധാനം.

ഗദ്യം

ഇപ്രകാരം സാരസ്യദേവതപോലെ, സകലശൃംഗാരഭംഗികളുടെ നിധാനംപോലെ, കൂലംകഷമായി പ്രവഹിക്കുന്ന വിലാസനിർഝരികപോലെ, ദിഗന്തരകാന്തി

ചിന്തിപ്പാതിടമാനസകലം പാല്ക്കുഴമ്പു പുരട്ടുന്ന ശാരദജ്യോത്സ്നികയെ ഘോരാന്ധകാരമേഘമടുത്തതുപോലെ, ആ രൂപകന്യക തന്റെ അരികിലെത്തിയപ്പോൾ, കമറുദ്ദീൻ,

ക്ഷാമബാധിതനായി വളരെനാൾ ഭക്ഷിക്കാതെ കിടന്ന ഒരു ദരിദ്രൻ ആകസ്മികമായി തന്റെ മുമ്പിൽ ഒരു കനകത്തളികം നിറയെ സാസ്വാദിഷ്ഠമായ ഭക്ഷണസാധനങ്ങൾ കണ്ടാലെന്നപോലെയും, മരുഭൂമിയിൽ മൃഗതൃഷ്ണികകൾ കണ്ടു നിരാശാഭരിതനായി ദാഹിച്ചു വലഞ്ഞ ഒരു പാന്ഥൻ പൊടുന്നനെ ശീതജലസമ്പൂർണ്ണമായ ഒരു നീരാഴിയുടെ കരയിലെത്തിയാലെന്നപോലെയും, തന്റെ ഭാഗ്യോദയത്തിൽ വിശ്വാസമില്ലാത്തപോലെ അല്പനേരം ഇതികർത്തവ്യതാബോധമില്ലാതെ അമ്പരന്നുപോയി. ക്ഷണനേരംകൊണ്ടു വീണ്ടും സന്തോഷഭാവം കൈവന്നശേഷം, ലളിതമായ ഉപചാരവാക്കുകൾകൊണ്ട് അഭിവാദ്യംചെയ്തു നിരത്തിവെച്ചിരുന്ന ഭക്ഷണപാനീയാദികളിൽ തന്നോടൊന്നിച്ചു പങ്കുകൊള്ളുന്നതിനു കമറുദ്ദീൻ അവളെ ക്ഷണിച്ചു. ഈ ക്ഷണത്തിനു മറുപടി കിട്ടായ്കയാൽ അനുനയവാക്കുകൾകൊണ്ട് അവളെ അനുകൂലിപ്പിക്കുന്നതിന് അവൻ ശ്രമിച്ചു. എന്നിട്ടും ഫലമില്ലായ്കയാൽ ബലപ്രയോഗിക്കതന്നെ എന്നു തീർച്ചപ്പെടുത്തി ആ കാമി അവളോടടുത്തു.

ഒന്നും മിണ്ടാതെ പേടിപ്പെട്ടിട്ടി വിറവിറ വിള-
ങ്ങീടുമാസ്യാംബുജത്തോ-
ടെന്നാണമോമനേ പേടിക്കുന്നതിനു വിടനവൻ
ധാർഷ്ട്യമോടങ്ങടുക്കെ,

അന്നാമിതൊലി നൃക്ഷിപ്പതയിടയിലൊളി-
ച്ചുന്ന വെളുപ്പുള്ള ചന്ദ്രം
വന്നാശത്താൻകൺമനോവാളുടെ കാതാ-
തിങ്കൾ മിന്നിത്തിളങ്ങി.

മിന്നൽപോലെതിളങ്ങുകയാണാകോപാനാം
പന്നഗം പോലുമുത്തിണങ്ങുമ്പോൾ
തനിപ്പിതൻ കറിയ വാളു കണ്ടവൻ
മന്നമെയുണ്ട് നമ്മ നിന്ന നിശ്ചലം.

ചിത്തം കോപമിയന്ന രാജസുതയാൾ
വീണ്ടുന്ന കായംകുളം-
വാളിൻ വായ്ത്തലയാ മുഖമാർച്ചള്ളു-
നായകന്റെ കണ്ഠത്തെയും
മായം വിട്ടു ചൊന്നാ കേതുമഹി.
ബന്ധത്തിനഴായൊരാ
മന്ദർക്കടിനോയും ജ്വാലയടന്ന-
ത്തൊടാഴ്ന്നാടെവിട്ടു ദൂരം.

4. കേരളവൎണ്ണനാ

[ശുകസന്ദേശം]

൧

രാമം വെക്കുമ്പൊഴുതവിടെനി-
ന്നിട്ടു തീയണി കേറി
സ്വൈരം രാവൊന്നമ പടി കഴി-
ച്ചീട്ടനന്തീടമപ്പോൾ
പാരിൽ പാരം പുകൾ്പൊ ചൊരിയുമ-
ക്കേരളക്ഷോണിഭാഗം
നേരെ കാണായ്‌വരു,മതു തവാ-
ക്ഷിക്കു പീയൂഷമാകും.

൮

കാർ തിങ്ങീടും മലകളുടെയും,
മത്സരംകൊണ്ടു കാന്തിൽ
താർത്തേൻ ചേർക്കും നദികളുടെയും,
കാകനില്പ്രൌഢിയാലേ
പേർകൊണ്ടീടും വനപനസക-
താളിവൃക്ഷങ്ങളുടെയും
നേർ കണ്ടീടാനവനിയിലൊരേ-
ടത്തുമില്ലെന്നു നൂനം.

൯

ഓരോ കല്പം മന്നാല്യമവിടെ-
പ്പുണ്യദേശങ്ങളാണു, നല്ലോ-
രാറും കാടും ഗിരികളുമെന്നി-
ക്കോൾ തീരങ്ങളല്ലേ;
നേരേ ചൊല്ലാമവിടെ വളരു-
ന്നോരു ജന്തുക്കളും ഭൂ-
ത്താരിൽ കാണ്മു റൂപരി മമ
ക്കൂടപ്പിറപ്പെന്നതന്നെ.

൰

ഞ്ഞുകല്ലോലം ജലധി തടവി-
ധന്യകന്യാകുമാരീ-
ഗോകർണ്ണാന്തം പരിചൊടു കിട-
ക്കുന്ന ഭൂമീവിഭാഗം

ആകെക്കൂടെച്ചുരുക്കും തവ വ-
ർണ്ണിപ്പതിന്നാളെന്നോ ഞാൻ?
ലോകത്തിങ്കൽ പരമിതുകണ-
ക്കിന്ന വേറില്ല ദേശം.

൩

ലാളിക്കുന്നു സുഖമൊരു വശം
നീലമംഭോധി; മറ്റേ-
പ്പാലിക്കുന്നചലപതിയാം
ചേർന്ന സഹ്യാദ്രിയങ്ങു;
മേളിക്കുന്നു ചൂർണ്ണി പെരിയാർ
പമ്പയൊട്ടുള്ള തീർഥം;
കേളിക്കിന്നിവിധമെവിടെ മ-
റ്റുള്ള ലോകം പ്രദേശം?

൪

നാനായിട്ടിന്നഴകൊടു വിത-
ച്ചീടുവാൻ പാകമായോ,
ഒന്നാമത്തെന്നോ തെളിവൊടു വള-
ർന്നിട്ടതോ പച്ചയായോ,
ഒന്നത്താനേ കതിരുകൾ വിള-
ഞ്ഞിട്ടു ഹേമാഭമായോ,
കൂറ്റിൽ കാണാം വയലുകൾ നിര-
ക്കെന്നതെല്ലായിടത്തും.

൧

ചെമ്മേ ചെന്താമരകൾ നിറയും
നല്ലമിപ്പൊയ്കകളങ്ങൾ,
തേന്മാന്തോപ്പും ക്രമുകനിരയും
ചേർന്ന നാട്ടിൻപുറങ്ങൾ,
സന്മാനോന്നതപ്രതിമകളെഴു—
ന്നംഗമാമങ്കണങ്ങൾ—
കാണ്മാനില്ലീവിധമഴക മ—
റെങ്ങുമേ ഭൂമിതന്നിൽ.

൨

പുണ്യം ചേരും സുകൃതിവരരാം
ഭൂസുരന്മാരുടെയോ
മന്നിൽക്കീർത്തിപ്പെടു വിതറിടും
പണ്ഡിതന്മാരുടെയോ
വിണ്ണോർസ്ത്രീകൾക്കെതിര പുലരി—
പ്പിപ്പു പെണ്ണുങ്ങളുടെയോ
എണ്ണാവല്ലാതെതായ ഗുണഗണം
വർണ്ണനംചെയ്യുതാമോ?

൩

ചൊല്ലാവല്ലേ ധ്രുവം, മലയാ—
ളത്തിലെക്കേൾവിശേഷം
നല്ലാർവർഗ്ഗത്തിന തികയുമ—
സ്സൽഗുണശ്രേണി തെല്ലും;

എല്ലാമോർത്താൽ കസ്യമംശംസാ-
മ്രാജ്യസംരക്ഷണത്തെ-
ച്ചില്ലീവില്ലിൻകളിയിലവർതാൻ
നിർവ്വഹിക്കുന്നു നിത്യം.

൫൦

ലാവണ്യശ്രീതികയുമവർത-
ന്നംഗാംഗശ്രീകളിലുളവും
ഭൂവിൽ ചൊല്ലാനവരുടെ നിരാ-
ലസ്യസാരസ്യമൊന്നേ;
തേജസ്സിന്നൊത്തകമലരിനം
സച്ചിദാസം കലർന്നി-
ട്ടേവം കാണ്മാനബലകളെയേ
മറ്റൊരേടത്തുമില്ല.

൫൧

ധർമ്മക്ഷേത്രം വരമതു മഹാൻ
'ശങ്കരൻ'തൊട്ടു മുമ്പേ
വന്മാഹാത്മ്യം തടവിന യതി-
ശ്രേഷ്ഠരെപ്പോററമേലം;
ചെമ്മേ കുപ്പിടണമതു മന-
സ്സാലെ നീ; കേരളത്തെ-
ക്കാണ്മാൻ സാധിപ്പതുമൊരു മഹാ-
ഭാഗ്യമെന്നോർത്തിടേണം.

5. പാരീസ്സ്

I

നല്ലൈശ്വര്യലക്ഷ്മി
വാണീടും തലസ്ഥാനം,
ചൊല്ലേറും വാണീദേവി-
തന്നുടെ ലീലാരംഗം,

സാരസ്യസൌന്ദര്യങ്ങൾ-
ക്കെന്നുമേ വിളനിലം,
പാരീസ്സ്, തവ കീർത്തി-
യെങ്ങനെ വാഴ്ത്തേണ്ടു ഞാൻ?

II

ഇന്നു നിൻതെരുവിക-
ളോരോരോ ശിലകളും
മന്നിടം കുലുക്കിച്ച
കീർത്തിയെച്ചൊല്ലീടുന്നു;

വെളിച്ചമുളവാകാരത്തി-
ലെന്നപോൽ, നിൻനാമത്തി-
ലെല്ലാപ്പു ചരിത്രങ്ങ-
ളൊന്നിക്കയും ലയിക്കുന്നു.

പണ്ടു നീ സർവ്വദുഷ്ട-
ശക്തിയോടൊന്നിച്ചൊരു
വേണ്ടുംപോലടർചെയ്തു
പാരിടം ജയിച്ചപ്പോൾ[1]

“വ്യത്യാസം മനുഷ്യനി-
ല്ലെല്ലാർക്കും സ്വാതന്ത്ര്യത്താ-
നത്യാവശ്യക”മെന്നായ്
പ്രൌഢിയിലുൽഘോഷിച്ചു

---

(1) പരന്ത്രീസ്സുകലാപകാലത്തു സ്വേച്ഛാധികാരം നടത്തിവന്ന രാജാക്കന്മാർ എല്ലാവരും ഒന്നായിച്ചേർന്ന് പാരിസ്സിനോടു യുദ്ധം ചെയ്തതിൽ പരന്ത്രീസുശക്തി ജയിച്ചതിനെപ്പറ്റിയാണ് പറഞ്ഞിരിക്കുന്നത്.

സത്യശാഠതന്നിന്നും
    സർവ്വത്ര മുഴങ്ങുന്നി-
ദ്ധരയിങ്കൽ പാർജ്ജ-
    ന്യസ്വാനംപോലെ!

ആക്ഷരക്ഷേത്രത്തിങ്കൽ,
    നീ ജഗൽക്ഷേമത്തിനു
സൽഘോഷം, പ്രഖ്യാപനം-
    ചെയ്തൊരാസ്സൂക്തിവാക്യം

'സമത്വം', 'സ്വാതന്ത്ര്യം', 'സൗ-
    ഭ്രാത്ര'മെന്നിവ[2] മൂന്നു
വിശിഷ്ടധർമ്മം മർത്ത്യ-
    ർക്കൊന്നസ്സും കൊടുത്തല്ലോ.

"ജീവിപ്പിൻ സ്വതന്ത്രരാ-
    യല്ലെങ്കിൽ മരിക്കുവാൻ
നല്ലതീ ലോകത്തിങ്കൽ"-
    [3]മെന്ന നിൻമുദ്രാവാക്യം

---

(2) Liberty, Equality, Fraternity—The three mottos of the French Revolution.

(3) Live Free or die എന്ന ഫ്രഞ്ചുകാരുടെ രാഷ്ട്രീയാദർശം

സ്വേച്ഛാധികാരമത്ത-
    രാകിയ രാജാക്കൾക്ക
വാച്ചൊരു ഭീതിയിന്നും
    നല്കുന്നു നിസ്സംശയം.

III

അന്നു നീ ഉഗ്രതപ-
    ദൈത്യശക്തിയോടേറ്റു
നിന്നപ്പോൾ നീയക്കണ്ടു
    വിക്രമം സാധിച്ചില്ലേ?

അന്നു നിർമ്മനസ്ക-
    നാരായ ഭടന്മാർക്ക്
കന്മതിലും കോട്ട-
    യൊന്നുപോൽ തൃണപ്രായം;

അന്നു വൻനൃപവീരർ
    നിന്നടിയടിയാന്മാർ;
മൂന്നു ലോകവും നിന-
    ക്കൊന്നുപോലധീനം താൻ.

ആ മന്ത്രം മറന്ന നിൻ-
    സോദരി *മദോന്മത്തൻ
ദ്രുമിള നാഥനൊന്നു
    രാവത്താൽ തെളിഞ്ഞപ്പോൾ

(4) നെപ്പോളിയൻചക്രവർത്തിയുടെ കഥയെ സൂചിപ്പിക്കുന്നു.

ന്യൂർത്ഥനോടടുത്തൊരു
ഫ്രഞ്ച്യത്തിൻ കഥപോലെ,
വിശ്വമഹായോഗത്തി
നിലയം പ്രാപിച്ചില്ല.

“ജീവിപ്പിൻ സ്വതന്ത്രരായ്”-
യെന്ന നിൻസന്ദേശംതാൻ
ജീവിക്ക മന്നിന്നും
പ്രാബല്യം നേടിടുവാൻ.

IV

പ്രാഭവമേറും ചെന്ന
സേനാനിമാരാൽപ്പോലെ,
ശോഭനകവികളാൽ,
പണ്ഡിതഗണത്താലും,

ധന്യയാം ഭവതിത-
ന്നേകച്ഛത്രാധിപത്യം
മന്നിടത്തിങ്കൽ സർവ്വ-
സമ്മതമത്രേ നൂനം.

ആരുതാൻ പാരിസ്സിൻറ
മേന്മയിന്നറിവീല?
ആരതിൻ നാമമാകും-
ഗന്ധമാസ്വദിപ്പീല?

മോഹമാം കാറടിച്ചു,
    വിദ്യയാം സ്നേഹം വാറി
ഗൂഢവിശ്വാസധൂമം-
    കൊണ്ടു കാണാതെയായ

ജ്ഞാനമാം മണിദീപം
    നീതാനേ തെളിച്ചുന്നു
ഉന്നമിതലോകാഗ്രഗതി-
    കളുള്ള കൈവിളക്കാകി

ആ നവാംബരത്തിൽ-
    നിന്നു പൊങ്ങിയ വാണി
മനുഷ്യോൽകർഷത്തിന്റെ
    നാന്ദിയായിത്തീർന്നു.

V

പാൽക്കടലിങ്കൽനിന്നു
    പത്മയെന്നതുപോലെ,
പാരിസ്സു, നിന്നിൽനിന്നു
    സംജാതം രസമെല്ലാം;

---

(5) ഇവിടെ Enlightenment എന്നു പറഞ്ഞുവന്നതു വാൾട്ടേർ, റൂസ്സോ, കൊൺഡോർസേ മുതലായവരുടെ കാലത്തെയും അവർ ശാസ്ത്രീയവിജ്ഞാനത്തിനു ചെയ്തിട്ടുള്ള പരിശ്രമത്തെയും പററി ആണു് പറഞ്ഞിരിക്കുന്നതു്.

സാരസ്യവസ്ത്രം ചാർത്തി, -
ശൃംഗാരമണിമഞ്ച-
മേറി നീ ലാലിത്യമാം
വെൺകൊററക്കുട ചൂടി

വാഴ്കവേ, ജയഗീതി-
യാർപ്പായി മുഴങ്ങുന്നു
നാളത്താലുലകിടം
മാറെറാലിക്കൊണ്ടിടുന്നു.

വൈദ്യുതദീപാവലി-
യോടൊപ്പമുഷസ്സോടും,
സാദരം [6]'സീനാ'മായ
നീലാശ്മഹാരത്തോടും,

വാനമാം മേല്ക്കട്ടിക്ക
കീഴെയായ് വിരിപ്പുള്ള
കോമളമണിമെത്ത-
യേറി നീ നിശതോറും

വാസകസജ്ജയായ
നായികയെന്നപോലെ
മാന്യരാം, തരുണർക്ക്
സൽക്കൃതിചെയ്യുന്നപോൽ.

---

6 Seine—സെയിൻനദി.

നവമിതാസ്വാദനം-
    മൂലമായ്ക്കളിക്കുന്ന
കണ്ണുനകൊണ്ടു സ്വ-
    ശൃംഗാരവ്യാഖ്യാനമേ

അനാപദം നൃത്യമാം വ്യ-
    വ്യത്യാസത്തോടു കൂടും
നിന്നുടെ മന്ദസ്മിത-
    മാരുതാൻ മറന്നിടും?

കന്യകയല്ല, മന്ദ-
    നല്ലുടുംബിനിയല്ല,
നിത്യയാം നവവധു-
    തന്നെ നീ സകലക്കും!

നല്പരിഷ്കാരലക്ഷ്മി
    വാണിടും തലസ്ഥാനം,
ചൊല്ലേറും വാണീദേവി-
    തന്നുടെ ലീലാരംഗം,

സാരസ്യസൌന്ദര്യങ്ങൾ-
    ക്കൊന്നുമേ വിളനിലം—
പാരിസ്സ്! തവ കീത്തി-
    യെങ്ങനെ വാഴ്ത്തുന്നു ഞാൻ?

Paris,
1926 June

6. ട്രെയിനിൽ

I

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

ഭൂലോകം പകുത്തതാവു
നിന്നുടെ ശാശ്വതയശമി-
ക്കാലത്തു പുരാവൃത്ത-
മൊന്നാമതായിത്തീൎന്നു.

II

സാഗരകാഞ്ചിയായ
സാമ്രാജ്യമതിൽ മുന്നം
സാർവ്വഭൌമത്വമോടു
വാണ നീ ചിരകാലം;

നിൻകരവാളാഗ്ര-
നഖികശകൻതന്റെ
വൻക്രീഡയ്ക്കുതകുന്ന
വാടിയായ് നിർമ്മിച്ചപ്പോൾ,

ധീരനാം കൊളമ്പസ്സി-
നനന്തതപസ്സുകതി
ഭൂമവേ പകരമുള്ള
ഒത്താളുമാണമത്ത.

ഉത്തുംഗം കടൽ കോപി-
ച്ചാക്രമിപ്പതുപോലെ,
തുർക്കികൾ പരിഷ്കാര-
ധ്വംസനംചെയ്തോരപ്പോൾ,

നിൻബലമെന്നതന്നോ
    യൂറോപ്പിൻ രക്ഷയ്ക്കായി —
കനകമഹാവൂറപ്പു
    പർവ്വതംപോലെ നിന്നു.

പുഷ്കലമാനമായോ —
    ടെറിബ്ലോലയാൽ 'ബോണ —
പ്പാർട്ടി'ന്റെ സാമ്രാജ്യബലം —
    പോലും നീ നശിപ്പിച്ചു;

മുക്കണ്ണൻതിരുവടി
    തൻഫാലനേത്രം കൊണ്ടു
മുപ്പുരം നിമേഷത്താൽ
    ഭസ്മമാക്കിയപോലെ.

III

ആ മേന്മയിന്നെങ്ങാണു?
    കേൾപ്പൂ നീ നടിപ്പുള്ളോ —
ആ മഹാസാമ്രാജ്യവു —
    മെങ്ങു പോയ്മറഞ്ഞിപ്പോൾ?

ലോകത്തിൻ ഗതിയാമോ —
    ആ പ്രവാഹത്തിൽ പൊങ്ങും
പോളകളത്രേ താഴ —
    ശതികളുമൈശ്വര്യവും.

ഇന്നു സാമ്രാജ്യച്ചെങ്കോൽ
        പിടിക്കും കൈകളത്രേ
മണ്ണു വാരുവാൻ നാളെ-
        യീശ്വരനൊരുക്കുന്നു.

ഇന്നു നീ മാന്യവൃത്തി-
        യൊത്തുള്ള കുലീനപോൽ
ഛിന്നയായടിമത്ത-
        മാസ്വദിച്ചിരിക്കുന്നു.

സ്വേച്ഛാധികാരശക്തി
        യുന്മർദ്ദനംചെയ്തു
സ്വച്ഛന്ദം, ബലമറ്റു
        വീണ നിൻ തിരുമാറിൽ.

ലോകമാം തറവാട്ടിൽ
        നീ ബഹിഷ്കൃതയത്രേ;
സ്വാഗതം നിനക്കില്ല-
        യെങ്ങു നീ ചെന്നാലും.

IV

ആരു നിൻമഹിമയെ
        വാഴ്ത്തുന്നതിപ്പൊഴീ നിന്റെ
പേരുകേട്ടുള്ള കാവ്യ-
        കൃത്തുക്കളെയൊഴിച്ചാർ?

ഹന്ത! 'സെർ വാൻറസ്സി'ൻെറ
　　പുണ്യരാജ്യത്തിൽ പാര-
തന്ത്ര്യമാം മൃതിക്കുള്ള
　　ഉപഗീതമേയുള്ളു.

വിദ്യയും കലകളും
　　പാണ്ഡിത്യമിവയെല്ലാ-
മിദ്ധരയിങ്കലുണ്ടോ
　　ദാസ്യമാർന്നവർക്കെന്നും?

Vigo,
Dec. 1925

7 പരാജിതരുടെ ഗാനം

1

അരുമേ വാഴ്ത്തുന്നതില്ലീ ജീവിത-
പ്പോരിൽ പരാജിതരായവരെ;

ചിത്രകാരന്മാർ വരപ്പീലവരുടെ
ചിത്രങ്ങൾ; വിഗ്രഹം നിർമ്മിപ്പീല.

സൽക്കവീന്ദ്രന്മാർ സ്തുതിപ്പതും, കാവ്യങ്ങൾ
ഉൾക്കൊണ്ടു ഭാവേന നിർമ്മിപ്പതും,

ഗായകന്മാർ സദാ പാടുന്നതും, ജയ-
ശ്രീയുടെ കീർത്തികൾ മാത്രമല്ലോ.

II

പാടുക നാമിഹ, പരാജയലക്ഷ്മിതൻ
കേടകന്നുള്ള ഗുണഗണങ്ങൾ;

വാഴ്ക, ജീവിതയുദ്ധത്തിൽ തോറ്റോരാം
മർത്ത്യർക്കെഴും വൻമഹനാമഹത്വം:

നിഷ്കാമകർമ്മത്തെയാച്ചരിപ്പവർ നോക്കുമോ
തോല്‌വിയും നേട്ടവും ഭിന്നങ്ങളായ്?

III

ഏറ്റുപൊരുതുവാൻ ശക്തിയില്ലാത്തുള്ള
ശൂരനാം ശോഭനൻ കാഴ്ചവെച്ചു;

തോൽവിയിൽ ചിരിതൂകിനിന്നിടുവോനെല്ലാമാ
ധൈര്യമേ പൂജ്യധൈര്യമാവൂ.

ബുദ്ധിഹീനന്മാർ വരിക്കട്ടെ മൃത്യുവെ
നിത്യം പുകഴ്ത്തുന്ന യുദ്ധവീര്യം.

പോയാൽ നരബലിചെയ്തു നേടും ജയം
പോരാതെ നല്ലതായ് കാണ്കയുള്ളൂ.

IV

ലോകശകടത്തിൻ ചക്രങ്ങൾ മേലേറി
ചാകാതെ ചതഞ്ഞരഞ്ഞുള്ള ജയം

അങ്ങളാംതൻ ജീവിതം ചൂണ്ടിത്താൻ കാട്ടുന്ന
മംഗളമാം ലോകത്തിൻ മുൻഗതിക്കായ്.

സാധുക്കളായവർ തോറ്റുവോ, കാണികളാം
ഗർവ്വിഷ്ഠരായ് ജയം നേടിനില്ലേ.

V

ഉമ്പർകോൻതൻ പാദം പ്രേമധിയാ ഭാവിക്കയോ,
വനവാഴ്ം സൗധത്തിൽ പാർക്കയോ,

ഉന്മോദംകൊണ്ടുള്ളിൽ സാധുക്കളാം-
തൻതുഷ്ടി ദുഃഖങ്ങളാം പെയ്യുകയോ,

അന്തസ്സും കേളിയും ഭൂപതം പദവിയിൽ
ചന്തത്തിൽ കേമരായ് വാഴുകയോ,

ജീവിതയുദ്ധത്തിൽ ഘോരം ജയത്തിന്റെ
ശോഭനമാകുന്ന ലക്ഷണങ്ങളാം?

VI

മാനവും നാണം ത്യജിച്ചും തൻപൗരുഷ-
ഹാനി വരിച്ചും ധനം നേടുവോർ,

ദുഷ്ടജനസേവയാൽ സാധുജനങ്ങളെ-
യെപ്പോഴും മർദ്ദിച്ചു വാഴുന്നവർ,

വ്യഭിചാരം ദോഷവും പാപമായ് വിലക്കുകി-
യുദ്ധതന്ത്രം നടിച്ചീടുന്നോർ—

ഉന്മാദമീ വകക്കാരുടെ മേന്മകൾ-
തന്നെയോ ജീവിതവിജയം?

എങ്കിൽ നാം വാഴ്ക, തോൽവിതൻ നല്ലൊരു
മംഗളഗാനങ്ങളെപ്പാടവും.

VII

പാടുക നമ്മൾ, പരാജയലക്ഷ്മിതൻ
കേടകന്നുള്ള ഗുണഗണങ്ങൾ.

ഗാഢാനുരാഗമറിയാത്ത പെണ്ണിന്റെ
വാടുന്ന സൌന്ദര്യമോടികളും

ഉള്ളിലൊതുങ്ങിയ പുറത്തു വരാതുള്ള
നല്ല കവീന്ദ്രന്റെ കാവ്യതതിയും

നിഷ്ഫലനാമത്തിൽ ഗായകർതന്നുടെ
നിഷ്ഫലമോഹനഗാനത്തിനും

മറ്റു പരാജിതരായുള്ള സർവ്വർക്കും
കുറ്റമറ്റാനന്ദം ചേർപ്പുക നാം.

Srinagar.
April 1928

8. മഹാമാന്യൻ

ധൎമ്മിഷ്ഠൻതന്നെ നീ, ലൌകികമായുള്ള
കൎമ്മത്തിലേതും പിഴച്ചതില്ല.

വഞ്ചിച്ചതില്ല തെല്ലാരെയും സമ്പത്തു
സഞ്ചയിച്ചില്ല നീ ദ്രോഹത്തിനാൽ:

മര്യാദയെന്നതിൽ വിശ്വസിച്ചത്രെ നീ
നിര്യാണമാൎന്നിതു മാന്യനായി!

പാരം പുകഴ്ത്തുന്നു നിന്നെ മഹാലോകർ;
സ്മാരകം തീൎക്കുവാൻ ശ്രമിക്കുന്നു.

ഇതുവരെ ദോഷമൊന്നും പറവതി-
ല്ലാരുമെന്നെല്ലാരും ഘോഷിക്കുന്നു!

കാര്യമീ ലോകമറിഞ്ഞതില്ലെങ്കിലും നിൻ-
സൂക്ഷ്മസ്വഭാവം മനസ്ഥിതിയും;
ഐശ്വര്യയിൽ നീ വാണു, നിന്നുടെ ധൈര്യവും
മൂടിപ്പൊതിഞ്ഞല്ലോ വെച്ചിരുന്നു.

ഭീരു നീ, ധൈര്യവും ചൊല്ലട്ടെ, നേരിനായ്
നേരിട്ടു പോരാടിനിന്നതില്ല.
ഘാതകിമാരൊടെതിർത്തതില്ലെങ്കിലും നീ;
ഭീതനായ് കൈകൂപ്പി മുന്നിൽ നിന്നു.
ദുഷ്പ്രചാരികൾ തന്നുടെ ശക്തിയെ-
ധിക്കരിക്കാനായ് മുതിർന്നതില്ല;
തെറ്റുകൾ തിന്മയോ നന്മയെപ്പാലിക്കാൻ
ചെറുമൊഴിപെട്ടിറങ്ങിയില്ല.

സ്ഥാനം സ്ഥിതി ശക്തിയെന്നിവയൊന്നുമേ
ന്യൂനം വഴങ്ങിത്താൻ വാണിരുന്നു.
താഴ്ച നടിച്ചു നീ സ്വാഗതം ചെയ്തിതു
ശ്രീമത്വം ചേർന്നൊരു ഭഞ്ജനത്തെ;
നിശ്ശബ്ദനായ് നിന്നിതന്യായം കാണവേ
സ്വച്ഛന്ദജീവിതവാഞ്ഛയാലും!

നീ മഹാമാന്യനെന്നല്ലോ ഞങ്ങൾ വാഴ്ത്തപ്പെട്ടു
നാമറിയുന്നു നിൻസ്വകൃത്യതത്വം.
ജീവ നീ ജീവിതയുദ്ധത്തിൽനിന്നഹോ
മാറിയൊളിച്ചില്ലല്ലോ പാണിയുന്നു.

കേരള സാഹിത്യ
അക്കാദമി